

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Liggende (oprindelig staaende) Gravsten paa Mosaisk Kirkegaard i Møllegade (Hj. ved Guldbergsgade) over Danmarks første Translatør, Samuel Meldola, født i Amsterdam ca. 1750, Translatør i København fra 17/5 1782, død i København 21/1 1798, Far til David Meldola, der blev Translatør 5/7 1816.

Liggende Gravsten paa Mosaik Kirkegaard i Møllegade over ovennævntes ældre Broder, Raphael Meldola, født i Amsterdam ca. 1742 Translatør i København fra 14/1 1800, død i København 20/8 1814.

K o n g e l i g e   T r a n s l a t ø r e r

de 58 første 1782-1848

Resultatet af Undersøgelser paa Arkiver, Biblioteker m.m.
vedrørende de første Translatører i Danmark
foretaget af statsaut. Translatør i Spansk P.R.Hvelplund,
videregivet til Kolleger og enkelte andre
som Sider i den sproglige og faglige maanedlige Udsendelse

Translatører i Spansk

der har eksisteret siden Nov. 1952,
her samlet i en særlig Bog, som i en Snes Eksemplarer
i Aug. 1960 er tilsendt Arkiver, Biblioteker m.m.

Der er planlagt en Fortegnelse over de ca.400 Translatører
som fik Bevilling i Tiden 1849-1908. Undersøgelserne er paa-
begyndt; men det kan vare nogen Tid, inden Resultatet kommer.
Den nye Gruppe vil blive behandlet mere summarisk.

(Hv.)

Øresundstolden

Christian IV's Brev og Missive 1635 279, 266m
 Translatører ved Øresundstolden i Helsingør 266, 330

Notarius Publicus

Forordning 1738 om Betaling for Overs. 281n
 Chr. Müller Friis de Tuxen, Notar 1744-56 281n, 293ø
 Christian Schmidt, Notar 1756-98 293, 272n, 277ø, 278n, 281n, 282 (imod
 Translatører), 284ø, 294, 295, 296,
 299ø, 300m, 301, 302, 303, 304, 308,
 309n, 321n
 Rescript 1773 om Betaling for Oversættelser 281n
 Ansøgere til Embedet 1798 294, 295, 380n
 Notarialfejden 1798 299, 300, 295n
 Oversættelse af hollandsk Dokument 299, 300, 302
 Gottsche Hans Olsen, Notar 1798-1829 409, 411, 293, 294, 295, 299, 300,
 301 (for Translatører), 302, 303,
 304, 308, 309, 310, 313n, 314, 321n,
 360ø, 361n, 362m, 364m, 377n, 378n, 380n,
 383ø, 392m, 394n, 401m, 403n, 404n, 408m,
 412
 Frederik Chr. Gandil, konst. Notar 1829 401, 402, 404n, 409m, 411n, 412n (Notar),
 459n, 460ø, 467ø
 Instruks 1829 for Notarer 412
 Frederik H. Aug. Clauswitz, Notar 1829-52 412, 417ø, 431m, 451m, 460m, 467n, 468ø,
 470m, 473m
 Prøve hos Notarius for Translatører 349ø
 Love og Bestemmelser vedr. Notarer 475n
 Notarbilleder paa Notarialkontoret 278n

Tolke

David ben Moyel, arabisk Tolke 1777-1813 289
 Love og Bestemmelser vedr. Tolke 475

Translatører og Tolke

55 Translatører 1782-1848, ukomplet Liste 324, 325, erstattes af følgende
 58 Translatører 1782-1848 i Nummerorden 479, 480
 58 Translatører 1782-1848 i alfabetisk Orden paa næste Side
 Oversættelseskaar 1798 303
 Resolution 1800 om Bevilling ad mandatum 349
 Love og Bestemmelser vedr. Translatører 475
 ca. 400 Translatører 1849-1908 se Titelbladet
 Translatører i Spansk siden 1900 366
 Carl Bratli død 273
 Hjalmar Davidsen død 334
 Lorenzo Aabye død 415

Personer omkring Translatørerne

Mægler og Dispachør Johan Buntzen 277, 272n, 277m, 283ø
 Datteren Thomasine Gyllembourg 277
 Biskop Nicolai Edinge Balle 293, 300ø, 409m, 411n
 Datteren Elisabeth Dorothea Balle 293, 409m, 411n
 Professor Thomas Christopher Bruun 321, 427, 282ø, 295ø, 362m, 377m, 394n,
 402m, 404n, 416ø, 428n, 452m, Vm
 Forfatteren Malthe Conrad Bruun 278, 300m, 340m, 299ø
 Digteren H. C. Andersen 277n, 467m
 Professor Niels Bohr's Bedstefader 338m

Oplysninger fra bl.a.

Translatør Viggo Lund's "Strejflys" 349ø, 470n, 241m (bagest i Bogen)
 Overarkivar Henry Bruun 266ø, 273m, 293m, 478m, 475m
 Bibliotekar Jul. Margolinsky 273ø, 290m, 331n, 332m, 364n
 Modtagere i 1960 af "Translatører i Spansk" 455

Alfabetisk Liste over de 58 første Translatører i Danmark

Nr.	Navn	Artikel	Side	ogsaa omtalt Side (øverst, midtpaa, nederst)
41	Aagaard, Peter Martin		416-17	449n, 475n
11	Alstrup, Andreas Chr.		339	295ø, 345m, 405m, 477ø
13	Anderson, Niels		341	
29	Bartholin, Thomas Eichel		380	294n, 405m
43	Belmann, Henrik Ludvig		418	477n (Fødsel)
25	Berg, Nicolai Femmer		362	
18	Birch, Andreas Brahe		350	392m, 477m (Fødsel)
31	Bohse, Carl		387	405m
14	Borg, Laurent		345-46	
28	Boy, Stephan (Etienne)		378-79	405m, 411ø (Fødsel)
58	Carøe, Johan Fr. A. M.		474-75	
46	Caul, John Mac		431	478ø
38	Claudi, Christ. Bernth		407	
57	Drejer, Jacob Mathias J.		472-73	
56	Ellung, Iver		472	
17	Former, John		350	
34	Gandil, Fred. Chr.		401-02	404n, 409m, 411n, 412n, 459n, 460ø, 467ø
21	Haartman, Eric		359-60	
35	Hasfeldt, Johan P.		402-03	samt mere udførligt paa I-V efter S.405
5	Haven, Carl von		313-14	320-21, 345ø
40	Hee, Niels		416	474m, 477m
2	Heiberg, Peter Andreas		277-78	272n, 273m, 281 (Ansøgn.), 283, 284 (Bevil.), 284 (Segl), 293ø, 294n, 295n, 296n, 299 (Notarialfejden), 300, 301ø, 302 (Oversættelser), 303, 304, 308, 309, 310, 313ø, 320ø, 331ø, 380n, 454 (Gravstenen)
8	Henriques, Nathanael		331	345m
39	Holm, Hans Peter		407-08	411m
26	Italiænder, Benjamin		364	
3	Jacobsen, Alexander		290	296m, 301m, 405ø
48	Jantzen, Chr. Fred. Aug.		440	478ø, 469ø
6	Jørgensen, Jens		330	345ø
15	Jørgensen, Andreas		346	469ø
7	Kiønig, Chr. Magnus		331	282ø, 294m, 295n, 296, 299m, 300m, 345ø
42	Kuhr, Johan Nicolaj		417-18	
33	Leiner, Johan Jacob		394	477m
45	Lemmich, Jobst Conrad H.		428	449m, 478ø
32	Lund, Johan Grøn		392-94	405m, 407m, 477m
27	Lænstrøm, Peter Johan		377	405m
37	Mariboe, Carl Rud. Ferd.		404	473m
30	Meldola, David		382-83	273m, 332ø, 333ø
9	Meldola, Raphael		332-33	273m, 290n, 345m, 381m, 382m, 405m, 477ø, Sønnen Moses 333-34, Efterkommer 273m, 334m &
1	Meldola, Samuel		272-73	282ø, 283m, 284n (Segl), 289ø, 290n, 296m, 313m, 332ø, 381-82 (Slægten), 405ø, 454ø (Stenen)
54	Møller, Waldemar		468-69	473 m
47	Müller, Jean Luis Felix		432	
19	Nyegaard, Peter Nicolai		351-54	378m, 411n
24	Petersen, Nicolai Michael		361-62	
55	Philipsen, Chr. Jac. Ad.		469-70	
4	Primon, Carl Fred.		321	300m, 313ø, 314, 320, 345ø
50	Repp, Thorleif Gudmunds.		450-51	468ø
20	Resch, Wolfgang Sigismund		354	
36	Rønne, Mathias Lumholtz		403	
16	Schneider, Chr. Fred.		349	362n, 377n, 402m, 405m, 477ø (Fødsel), Vm
53	Selmer, Carl Johan St.		467-68	
23	Skovgaard, Peter Nicolai		361	440m
49	Stiesen, Severin Chr.		449-50	478m
52	Strøm, Magnus		459-60	453n
12	Sveistrup, Hans Guldberg		340-41	345m
44	Tørsleff, Laur. Chr.		427	478ø
10	Westen, Johan Christoph v.		337-38	345, 472n
51	Valentin, Christian		452-53	
22	Übersax, Frantz		360-61	365

545) Den 14. Marts var det 100 Aar siden Øresundstoldens Afløsning, og vi læste Artikler, hvor der bl.a. stod om Translatører og Translatøraftgift. Naar man en Tid har været interesseret i, hvilke Translatører der har været før os, faar man Lyst til at se nærmere paa dette. Nogle Besøg paa Rigsarkivet, hvor den vagthavende Arkivar, H. Bruun, venligst vejledte Amatøren, gav følgende foreløbige Resultat angaaende disse Translatører ved Toldkammeret i Helsingør, Translatører paa den eneste Post i Danmark af denne Art:

Den 1/10 1664 er Raadmand Hans Hansen i Helsingør nævnt i Forbindelse med Translateringen (Dok.Nr.3 i Pakke A i Bd.17 Øresundstoldarkivet).

Den 18/3 1669 bekræftes Raadmand og Borgmester i Helsingør, Hans Hansen's Ret til som tilforn i dansk Sprog translaterere og oversætte alle hvis Seddeler, som af fremmede Nationer i Øresund indgives (Reg. over Ansættelser under Rentekammeret, hvor der henvises til Kopi blandt originale Bestallinger).

Den 15/4 1681 er der Indførsel (i samme lige nævnte Register) om, at Isack Helmes fra 1/1 1681 er ansat som Tolder i Helsingør (jfr.Bb.19^a f.83)

Den 17/3 1683 faar samme Isack Helmes Bevilling til Translatering ved Toldkammeret i Øresund, hvilket først ses i "Adskillige Bestillinger" Nr.2 under Translateurer ved Toldstæderne, dernæst Teksten i "Siellandske Obne Brevve" 1683-1684 S.105 Nr.73, hvor han i Overskriften kaldes Isack Helms. Han faar af Kongen Tilladelse til ved Siden af Tolderbestillingen, "om han ellers Hans Hansen og Corfitz Bram, Borgermestere i bem: Vor Kiøbstad Helsingør, ofverlefver, udi det danske Sprog translaterere og ofversætte hvis Seddeler som af fremmede paa voris Toldkammer i Øresund indgifves", idet C 5 henviser til sin kære, salige Farfaders Brev af 21/8 1635 (om at Toldsedler m.m. skulde være paa Dansk). Det kunde være morsomt en Dag at se dette Brev.

Den 19/2 1731 er der Indførsel (i ovennævnte Rentekammerregister) om, at Fuldmægtig Johannes Petersen ved Øresunds Toldkammer udnævnes til Translateur, Bestalling 26/2 1731. I førnævnte Pakke A, Bd.17, Øresundstoldarkivet, findes flere Dokumenter om Ansættelse af Translatører o.l., bl.a. Nr.13, hvor man læser, at Etats-Rath, Translateur With anbefaler Johannes Petersens Ansættelse, og Nr.14 af 1/3 1731, der handler om, at Johannes Petersen skal følge efter Etatsraad Rostgaard som Translateur. Læsningen kræver god Tid.

Den 18/8 1739 udnævnes J.P. til Kammerraad (Rentekammer-Registret).

Den 24/5 1755 er der (nævnte Pakke A) Skrivelse om Kammerraad Johannes Petersen's Afsked paa Grund af Alder og Sören Dolmer's Udnævnelse i hans Sted. (I Rentekammerregistret staar der ved J.P.'s Udnævnelse i 1731, at han blev afskediget 19/5 1755). (Hof- og St.kal. har Sören Dölmer til og med 1769)

Den 10/4 1780 (General Toldkammerets danske Expeditionsprotokol Litra C, 1778-1781 S.239) faar Fuldmægtig Andreas Christian Sprunck Bestalling som Translateur ved Øresunds Toldkammer, Man lan læse Bestallingens Ordlyd.

Königlich-Dänischer Hof- und Staats-Calender auf das Jahr 1734 u.s.w., Dansk Hof- og Statskalender for Aar 1801 o.s.v. viser under Zoll- und Consumptions-Bediente in Helsingör, fra 1740 under Oeresunds Zoll-Cammer, fra 1775 under Zoll-Kammer am Oeresund, Translations-Beamte, fra 1801 under Told- og Consumtions-Betiente, Øresunds Toldkammer, Translations-Betiente, følgende:

1734-1755 Herr Johannes Petersen, Translateur, fra 1739 Cammer-Rath u.Tr.

1756-1780 Herr Sören Dolmer, Translateur, fra 1764 Kammer-Rath und Tr.

1781-1819 Andreas Chr. Sprunck, Translateur, fra 1801 Hr., fra 1810 Hr. Justitsraad (Herr var i den tyske Tid Titel til Standspersoner, fra 1801 staar der Hr. foran alle, fra 1836 afskaffes Hr.)

1821-1841 Hr. Kammerraad Johan Martin Weise, Translateur.

1843-1847 Kammerraad Chr. Gerhard Wessel (R), Overtranslateur.

1848-1849 Kammerraad H.H.Olrik (R), Overtranslateur.

1850-1855 Carl Frederik Holm, Chef for Translations-Contoiret.

1856-1857 Adolph Lauritz Gulstad, Chef for Translations-Contoiret.

Fra 1741 var der tillige en Controlleur bey der Translation, fra 1761 tillige en succedirender Controlleur, fra 1769 tillige en Gevollmächtiger bey der Translation, fra 1776 tillige Translations-Assistenten, fra 1786 tillige Translations-Eleven. Disse Stillinger forsvandt dog efterhaanden.

Disse statsansatte Embedsmænd kan egentlig ikke regnes som Forgængere for os. Hof- og Statskalenderen har heller ikke anført Sprunck, Weise, Wessel og Olrik under Translatører. De kan bare vise, at Translatørnavnet har været i Brug længe før Translatørstandens Opstaaen.

(S.E. & O.) (Hv.)

554) Under 545) S. 266 saa vi, at der saa langt tilbage som for en 300 Aar siden har været ansat en Translatør ved Øresundstoldkammeret i Helsingør, en Stilling, der strengt taget ikke kan betragtes som en Oprindelse til den nuværende Translatørstand og som jo ophørte sammen med Øresundstolden for 100 Aar siden. Vi ser bort fra den og undersøger, hvilke egentlige Translatører der har været, specielt spanske.

Den første Translatør i Danmark har maaske været Samuel Mendola = Meldola.

I "Adskillige Bestillinger" Nr. 1 (Rigsarkivet), der omfatter Geistlige og Verdslige Bestillinger udi Danmark, Siellands Stifts Kiøbstæder, Kiøbenhavn, 1780-1848, kan man under Overskriften "Translateurer" paa S. 188 se Translatørbestillinger fra 1799 til 1845, hvilket vi snart skal vende tilbage til; men under Overskriften "Jøder i Kiøbenhavn, Verdslige Bestillinger, Jøder at maae needsette sig", kan man blandt de første Indførsler se følgende:

Samuel Mendola, at needsette sig som Oversætter i det Portugisiske og Spanske Sprog. Miss. 17 Maii 1782. (Miss. = Missive = kongelig Skrivelse)

I Danske Cancelli's Siellandske Register Nr. 75, 1782-1783, kan man i Indholdsfortegnelsen bagi under S (i ældre Registre stod Folk efter Fornavnet) ud for Jøden Samuel Mendola se Henviisning til S. 284, hvor man under No. 377 kan læse:

Jøde Samuel Mendola Bevilling at maae nedsætte sig i Kiøbenhavn som Oversætter af det Portugisiske og Spanske Sprog. (Understregninger foretaget her)

Christianus Septimus p.p. (forkortet til Kruseduller) gøre alle vitterligt (forkortet til g: a: v:) at efter som Samuel Mendola af den Portugisisk Jødiske Nation for Os aller underdanigst haver andraget, at han forstaaer det Spanske og Portugisiske Sprog og haaber ved adskillige offentlige Forretninger at kunne bruges i den Anledning samt derved fortjene sit Brød; saa have vi efter bemelte Samuel Mendolas derhos aller underdanigst gjorte Ansøgning og Begiering samt den fra Os elskelige Ober Præsident, Borgemester og Raad i vores kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn derover indhentede Erklæring aller naadigst bevilget og tilladt saa og hermed bevilge og tillade, at han maa nedsætte sig i bemelte Kiøbenhavn for der at være Tolk og Oversætter i og af det Portugisiske og Spanske Sprog, dog at han for Magistraten i fornævnte Kiøbenhavn aflægger sin Eed at han vil forrette dette Embede med tilbørlig Troeskab og Redelighed; forbydende alle og enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at gjøre, under vor Hyldest og Naade. Givet paa vort Slot Christiansborg udi vores kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn den 17de Mai 1782. Ad mandatum. (Stavemaade og Tydning uden Garanti)

Selve Sagens Aktstykker ("Læget") meldes "findes ikke".

En Undersøgelse af de gamle Vejvisere (Profts Lommebog, se i øvrigt senere) under "Anviisning til de Fleestes Boepæle" viser:

1784-87 Meldola, Sam, eedsvoren Translateur, Østergade 5.

(ses dog hverken her eller paa følgende Adresse ved Folketæll. 1/7 1787)

1788-91 Meldola, Sam, Translateur, Kronprindsensgade, andet Huus fra Kiøbmagerg.

1792-94 ikke i Vejviseren, hvis Redaktion er uensartet.

1795 Meldola, Sam, sælger Engelsk Skiønhedsvand, Kronprindsensgade 11.

1796 Meldola, Sam, Lotterie-Collecteur og Sproglærer, st. Regnegade 187.

(ses dog ikke under Sproglærere paa S. 110 i samme Bog)

1797-98 Meldola, Sam, Lotterie-Collecteur og Translateur, st. Regnegade 187.

I nogle Aar har Vejviseren ogsaa Sider med Embedsmænd i København, bl.a. Stadsbetiente med Kongelige Bestillinger. Her ses Notarius Publicus, Justitsraad Christian Schmidt og flere Dispatcheurs og Mæglere, bl.a. Johan Buntzen (der blev P.A. Heiberg's Svigerfader), og i Aarene 1786-90 staaer der lige under Notarius Publicus: Eedsvoren Translateur og Tolk, Sam Meldola, i 1791 paa samme Plads: Translateurer, S. Meldola og Heiberg.

Hof- und Staats-Calender har ikke Meldola under Kopenhagener Stadtbediente, welche mit Königl. Bestallung versehen sind, hvorunder P.A. Heiberg findes fra 1791 og fremefter som den første Translateur overhovedet, stadig bortset fra Translatøren i Helsingør. H. & S. er i denne Forbindelse undersøgt lige fra 1734.

Et Opslag i V. Richter: "100 Aars Dødsfald 1791-1890" viser, at Samuel Meldola, Translatør, døde 21/1 1798. Der henvises til A. 25, som er "Adresseavisen".

Paa Avisbibliotet i Fiolstræde ser man saa Kiøbenhavns Kongelige alene privilegerede Adresse-Contoirs Efterretninger No. 25, Ao. 1798, Mandagen den 29 Januari, der under Dødsfald i Kiøbenhavn har: Den 21 Jan. Hr. Samuel Meldola, Translateur samt Classe- og Tal-Lotterie-Collecteur, 48 Aar.

Samuel Meldola var altsaa født ca. 1750. Han var saaledes ca. 32 Aar, da han fik Bevillingen som Tolk og Oversætter, en Bevilling, han havde i 16 Aar til sin Død.

Der søges stadig Oplysninger om ham, nogle kan allerede bringes paa næste Side. (Hv.)

ad 554)f.S. videre om Samuel Meldola, maaske den første Translatør i Danmark.

Paa Landsarkivet finder man efter Opslag i Generalregister 1798-99 under S Samuel Meldola, Translateur og Lotto-Collecteur med Henvisning til Forseglingssprotokol 2, Pag.3, No.2, hvor Skiftebehandlingen fylder halvanden tætte Sider; Ano.1798, den 21de Januarii, indfandt Skifte-Commissionen sig...i Huuset 187 i store Regnegade ...iAnledning en fra Skifteretten for den portugisisk-jødiske Nation indkommet Anmeldelse om, at den her boende Translateur og Lotto-Collecteur Samuel Meldola, er denne Aften ved Døden afgaaet, for paa bemeldte Skifterets Forlangende at tage hans Boe under Behandling, da i samme skal indestaae af Lottoets Midler...Ved Ankomsten var den jødiske Skifteret tilstede, men med det samme forlod Huuset, overladende den ordinære Skifteret sammes Behandling paa lovlig Maade. Vidne var tilstede den afdødes Svi-gerinde Rebecca Brandon, Huusets Ejer Hørkræmmer...og Silke- og Klædekræmmer...hvilken sidste indestaaer som Cautionist for den afdødes Collection ved Tallotteriet. I disses Øjesyn blev forrettet... (der følger en hel Side med Opremsning af almindelige Ejendele). Der nævnes intet om Børn eller Søkende. Underskrifter bl.a.Rebeccas.

Bibliotekar Jul.Margolinsky, Det mosaiske Troessamfunds Bibliotek, Ny Kongensg., oplyser, at Samuel Meldola, Translatør og Lotterikollektør, var født i Amsterdam, døde 21/1 1798 i sit Hjem i Store Regnegade 187, blev begravet paa mosaisk nordre Kirkegaard i Møllegade, var gift med Sara, f.Jesseron, der døde 6/3 1796, de havde Søn-
nen David Meldola, f.25/9 1790 (altsaa 5 Aar ved Moderens og 7 Aar ved Faderens Død), Samuels Broder Raphael Meldola tog sig af den forældreløse Dreng. Vi skal siden høre om baade Raphael Meldola og David Meldola, der begge blev Translatører i Spansk m.m.

Det var Arkivar H. Bruun (se 545)S.264), der først henledte Opmærksomheden paa Samuel Mendola (Notat af tidligere Arkivar i Tjenesteeksemplar af Arkivvejledning); men i øvrigt kommer man ikke uden om ham, naar man studerer P.A.Heiberg, bl.a.ansøgte denne om at maatte bruge et Laksegl som Meldolas, herom senere. Bortset fra Helsingørstranslatøren har Arkivar Bruun ikke set noget om Translatører længere tilbage, og han peger paa, at det Forhold, at Samuel Mendola faar Bevilling som Oversætter, kan tyde paa, at Benævnelsen Translatør endnu ikke er rodfæstet. Kun en Kulegravning af Arkivalierne kan godtgøre, om der har været Translatører før, eller maaske Oversættelse; men det er en Opgave, der kræver god Tid og stor Lyst. Den overlades til andre.

Navnet Meldola ses ikke mere i Vejviseren, heller ikke i Telefonbogen. Det var derfor som at møde Fortiden, da det pludselig en Dag, knap nok tørt endnu, stod i Gæstebogen paa Det kgl. Bibliotek et Par Linier over, hvor man selv skulde skrive. Jul. Margolinsky bekræftede, at der var en Person (og han kendte ikke flere) af dette Navn, og Folkeregistret opgav den nuværende Adresse. Der kom Svar paa et Brev(herom senere

555) Vejviseren begyndte i 1770. De ældste Bind gemmes omhyggeligt, men kan ses paa Forlangende paa Det kgl.Bibliotek og Rigsarkivet. Det er smaa Bøger lige til at stikke i Lommen. Titlen varierer, de første hed; Kjøbenhavns politiske Veyviser, Kjøbenhavns nye Vøjviser, Politisk og oekonomisk Lommebog samt Kjøbenhavns Vejviser, Politisk o.s.v. eller Kjøbenhavns Stats- og Handels-Veyviser med hosføjet Gade-Veyviser,

Fuldstændig Adresse- og Stats-Fortegnelse over Dannemark, Norge og Provindserne tilligemed Kjøbenhavns Veiviser, Topographisk og økonomisk Lommebog over Kjøbenhavns Mærkværdigheder...tilligemed Vejviser eller Anviisning til de Fleestes Boepæle, o.s.v. og Udgiverne var efterhaanden: Adresse-Contoirtet, Agent Holcks Kontoir, Hans Holck, Chr. Gottlob Proft Kongel.Universitets Boghandler, Proft Søn og Comp., Chr.G.Proft, Universitetsbogh. Profts Enke, Bogh.Ludwig Thiesen, dennes Enke, Capitain og Stads-conducteur Th.Krack og Thiesens Enke, Krack, Krak, Kraks Legat, og Værket er vokset.

I 1794 og i 1796 var der en Liste "Af Lærere i Kunster og Sprog kjendes", ingen i Spansk. Først fra 1841 findes Liste over Translatører, aldrig saa mange som i Hof- og Statskalenderen, men heller ikke længe efter deres Død som ofte i denne.

556) Bratli døde i Paris den 19/4. Livshistorie og Data ses i Biografisk Leksikon og Blaa Bog. Vi var glade for at kalde ham Kollega, og han vedkendte sig Translatørtitlen. Han startede Translatørforeningen (se 535)S.257) og var nu Eresmedlem. Var i en Menneskealder Eksaminator ved vor Eksamen, og vi saa op til ham som Translatøren over alle Translatører. Men han var jo langt mere, Radioavis og Aviserne kaldte ham Dr.phil, Forfatter, Romanist, Humanist, Lingvist o.s.v. Han var Danmarks store Hispanolog. Før ham var Emil Gigas (se 431)S.206), efter ham er der ... ingen, i alt Fald næppe blandt Translatørerne, hvoraf nogle end ikke har været i Spanien. Paa Hylden staar, gaaet op i Indbindingen af hyppig Brug, Ordbogen, et Monument større end de fleste naar at sætte sig, en uvurderlig Hjælp for os, vi takker ham daglig.

Det er ikke længe siden, at hans raske Stemme i Telefonen indbød til Besøg, for han var en gammel Mand, der havde god Tid og gerne vilde snakke (omtrent saadan sagde han). Der blev ikke Tid, bl.a. paa Grund af Studiet af de gamle Translatører, og nu er det for sent at besøge Dr. Bratli i hans hyggelige Hjem i Store Regnegade 5. (Hv.)

559) Peter Andreas Heiberg kan De læse om i ethvert Leksikon, mest i Dansk biografisk Leksikon. Hovedtrækkene er: født i Vordingborg 16/11 1758, død i Paris (Montmartre) 30/4 1841, 82 Aar gl., Søn af Rektor Ludvig H., hvis Far var en norsk Præst og Mor var af en Slægt, der ogsaa havde fostret Ludvig Holberg. P.A.H. blev Student fra Vordingborg 1774, tog filologisk Embedseksamen i 1777 sammen med Knud Lyhne Rahbek (1760-1830), de var de første, der tog denne nye Eksamen, Heiberg udmærkede sig i Græsk, fortsatte Sprogstudierne som Kandidat, virkede som Oversætter, gav Undervisn., maatte 1779 for Spillegæld flygte til Sverrig, lod sig der hverve som Soldat, blev i 1782 købt fri af sin Farbroder, Joachim H., Klokker ved Nyekirken i Bergen, og han kom til denne By som Huslærer hos Provst Krogh, fik siden Plads ved Handelen, begyndte at skrive, dyrkede litterære Bekendtskaber, omgikkes bl.a. Johan Nordal Brun (1745-1816), Forfatter, Præst, siden Biskop i Bergen, foretog Rejser over det norske Fjeld, var i Stavanger m.m., men kom i 1885 tilbage til København, ernærede sig som Sproglærer; underviste bl.a. hos Mægler og Dispatchør Johan Buntzen (ses 1787 som 59-aarig Enkemand med fem Døtre fra 14 til 5 Aar gl., ældst Thomasine, boende i Nye Canal 34). Heiberg blev Assistent hos Notarius Publicus Chr. Schmidt (1722-1810), søgte og fik Bestalling som Translatør i Portugisisk, Spansk, Italiensk og flere Sprog (25/4 1787) Han oversatte baade for Notaren og for de Handlende, mødte i Retten og for Domstole o.s.v., og samtidig udviklede han sig som satirisk Skribent, tog Del i litterære Fejder, begyndte Udsendelsen af "Rigsdalerseddelsens Hændelser", fik i 1790 sin første Bøde for Verset "Ordener hænger man paa Idioter", skrev Komedier og Syngespil, bl.a. i 1792 "De Vonner og de Vanner", som straks blev forbudt. Var i Mellemtiden, den 7/5 1790, blevet gift med Thomasine Buntzen (han 31½, hun 16½), og de fik 14/12 1791 Sønnen Johan Ludvig Heiberg. I 1790 havde han faaet Succession paa sin Svigerfader Dispatchør Buntzens Embede, noget han dog siden afgav (med Henblik paa at blive Schmidts Efterfølger). Man kan i øvrigt finde P.A.H. i Vejviseren med Titlen Translateur: 1788-90 i Store Kongensgade 34, 1791 i Østergade 33, 1792-96 i St. Annegade 92, 1797-98 i Store Kongensgade 55. I Vejviserens Afdeling for Stads-Betiente med Kongelige Bestallinger ses i 1791 lige under Notarius Publicus Schmidt: Translateurer S. Meldola og Heiberg. I Hof- und Staats-Calender ses Johan Buntzen som Dispatcheur und Mäckler under Kopenhagener Stadtbediente welche mit Königl. Bestallung versehen sind i Aarene fra 1788, og P.A.H. ses samme Sted i 1791 som Dispatcheur und Mäckler, auch Translatour i 1792-94 som Adjunctus und Successor, auch Translateur, i 1795-99 som Adjungirter Dispatcheur, auch Translateur. Da Notaren i 1791 skulde være gaaet, var Heiberg Ansøger til Stillingen, men der var Vanskeligheder med Ordningen af det økonomiske, og H. trak sin Ansøgning tilbage. Han havde svære Arbejdsaar paa Notarialkontoret, med private Oversættelser, og som Skribent (se en Litteraturhistorie). Først i 1798 blev den gamle Notar endelig afskediget, der indkom 13 Ansøgninger, heriblandt Heibergs, han regnede sig selv for selvskreven, men blev forbigaaet (herom senere), Han angreb den nye Notar og Myndighederne, der havde indsat ham, og siden kom der andre Sager til og det endte med en Injurieproces, hvor den nye Presselov gav Grundlag for, at Højesteret den 24/12 1799 dømte ham til Landsforvisning. Den 7/2 1800 forlod P.A.H. Danmark, rejste over Hamburg til Paris, hvortil han kom midt i Maj. Hustruen, der i længere Tid havde været kølig over for ham og ofte havde boet paa Faderens Landsted paa Blegdamsvejen, flyttede efter hans Bortrejse hjem til Faderen (i Nyhavn 34, hvor hun ses ved Folketællingen i 1801, 28 Aar gl., med den 10-aarige Johan Ludvig), hun søgte og fik Skilsmisse (Skandale dengang) og ægtede den svenske Baron Gyllembourg-Ehrensvärd, med hvem hun levede fra 1801 til hans Død i 1815. Sønnen kom i Huset hos Rahbek og Kamma i Bakkehuset, men flygtede i 1804 hjem til Moderen, han kunde ikke i Længden holde ud at høre deres Fordømmelse af Moderens Handlemaade.

I Paris udnyttede P.A. Heiberg sine Sprogkundskaber, fik i 1802 fransk Bestalling som Translatør, i 1803 Ansættelse i det franske Udenrigsministeriums Bureau des Traducteurs, blev siden Bureau-Chef, kom i Napoleons og Ministrenes Følge paa Rejser i Europa, Berlin, Warshav, Bayonne, m.m. Hans Kontordag hjemme i Paris var ikke lang, men man udnyttede hans Arbejdsevne og Kundskaber ved at overdrage ham Ekstraarbejder, som ofte blev daarligt betalt. Han maatte slide i sene Nattetimer med gamle Dokumenter, bl.a. spanske Aktstykker om Zaragozas Belejring og Papirer ang. det transatlantiske Spanien, brydsomme Arbejder, der sled hans Øjne op. Han fortsatte under Talleyrand til dennes Fald, blev i 1817 pensioneret (58 Aar gl.), fortsatte sin Skribentvirksomhed, skrev bl.a. "Tre Aar i Bergen" og en større Erindringsbog om Frankrigsaarene (ses paa Det kgl. Bibliotek), drev juridiske Studier, o.s.v. Fik i 1819-22 Besøg af Sønnen Johan Ludvig Heiberg (i 1817 Doktor paa Afhandling om den spanske Dramatiker Pedro Calderón), ofrede gerne sine sidste Midler paa Sønnen, kom i Brevveksling med sin tidligere Hustru, Thomasine Gyllembourg, nu Enke og paa Vej til at skabe sig et Navn som Forfatterinde, de blev forsonet, men ellers forsonede P.A.H. sig ikke med nogen eller noget i Danmark, og han vendte aldrig tilbage. H.C. Andersen besøgte

(559 fortsat) ham i 1833, da han var saa godt som blind. Sønnen kom igen i 1836, denne Gang ledsaget af sin unge Hustru (Johanne Luise H.). Han henlevede sine sidste Aar fattig, isoleret og næsten blind. Ved sin Død i 1841 havde han levet Halvdelen af sit Liv, 41 Aar, i Paris eller paa Rejser derfra. Han var blevet Translatør som 28-aarig, var det i 13 Aar, før han forlod Danmark, heraf de 11 Aar samtidig med Samuel Meldola, hvilken sidste dog næppe har haft saa meget at lave som Translatør som P.A.Heiberg.

Peter Andreas Heiberg, en biografisk Studie af H. Schwanenflügel, Schubotes Boghandel, Kjøbenhavn 1891, 599 Sider, en Afhandling til Dكتورgrad, Bogen ses paa Det kgl.Bibliotek (44/45-8), men kan ogsaa, med lidt Held, endnu købes. Det er ikke en metodisk Biografi, for Eks. staar der om Forlovelsen med den ansete Dispatcheur Buntzens unge Datter, men ikke, hvad hun hed, og intet om Bryllup og om Barnet, de fik. Senere kommer der dog flere Sider om Forholdet til Hustruen, Skilsmissen m.m., og der er flere Sider om Sønnens Besøg i Paris. Det er især hans litterære og politiske Skrifter, der behandles. Notarialfejden omtales, men ikke i alle Enkeltheder. Det berettes, at Heiberg de sidste Aar i Danmark var forfalden til Laudanum (Morfinist), han søgte Trøst for de Skuffelser, han led, og Modgangen, han havde, ikke mindst ved Ægteskabets Skibbrud. I Frankrig var han paa en Maade i Napoleons Brød, men han kunde ikke fordrage ham. Ved en enkelt Lejlighed skældte Napoleon Oversætteren ud og kaldte ham et Fæ. Han havde oversat et Brev fra Kongen i Spanien, der skrev, at en Suveræn havde Pligter lige over for sine Undersatter, en korrekt Oversættelse, men Napoleon vilde have det forstaaet omvendt. Baade i denne Bog og i Artikler om P.A.H. omtales hans Lidelsesfælle, Malthe Conrad Bruun (f.12/8 1775 i Thisted, d.14/12 1826 i Paris, Montparnasse). Et Sted staar der: Den franske Revolution i 1789 blev i Danmark fulgt med Sympati, endda i rige Borgerkredse koketteredes der sværmerisk med Revolutionsidéerne, men Sympatien dalede under Rædselsherredømmet i Frankrig, kun en lille Gruppe Litterater bevarede den revolutionære Begejstring, heriblandt P.A.Heiberg og M.C.Bruun. (Schwanenflügel hævder dog, at Heiberg hverken var Republikaner eller Ateist). Bruun irriterede ogsaa Myndighederne ved sit Skrifteri, og han maatte i 1796 flygte til Hven, røt derover af en anden Litterat, som i øvrigt siden blev Translatør i Spansk m.m., herom en anden Gang. Under Notarialfejden udgav Bruun et Skrift paa Heibergs Side, men ellers var de ikke Venner, de kunde nærmest ikke udstaa hinanden, og det, at M.C.B. ved Højesteretsdom af 19/12 1800 ogsaa blev landsforvist og ligeledes havnede i Paris, bragte dem ikke nærmere sammen. De harmedes begge over det engelske Overfald paa Kjøbenhavn i 1801, men i 1807, da Malte-Brun (som han hed i Frankrig) skrev harmdirrende mod Englændernes Røveri af vor Flaade, holdt P.A.H.(dog ikke offentligt) paa, at vi forlangst skulde have sadlet om. Malte-Brun fulgte med i alt vedrørende Danmark, samlede Danske i Paris, søgte om Ophævelse af Forvisningen og fik det kort før sin Død, saa hans franske Frue fik dansk Pension. Heiberg var derimod stejl til det sidste, han vilde ikke søge om noget. Han anerkendte Malte-B. som den store geografiske Skribent, han var blevet til, men foragtede hans skiftende Meninger. - Begge findes i det store franske Leksikon paa Det kgl.Bibliotek, Om H. ses: Heiberg (Peter-Andreas), publiciste, chansonnier et dramaturge danois...A la suite de pertes au jeu, il s'enfuit en Suède, s'engagea dans un régiment, se fit racheter, étudia à Upsala, puis vécut à Bergen comme précepteur et commis, et se fit dès lors apprécier comme spirituel chansonnier; après quoi il retourna en Danemark, fut clerc de notaire à Copenhague, interprète en plusieurs langues et publia des comédies...Ses mordantes critiques le rendirent fort populaire, mais lui attirèrent des procès de presse et le firent même exiler. Il se rendit à Paris où ses connaissances étendues en linguistique furent utilisées au ministère des affaires étrangères. Il y devint chef du bureau en 1811 et suivit les ministres dans la plupart des capitales de l'Europe. Ayant pris sa retraite en 1817, il ne rentra pas dans sa patrie... Aveugle et isolé dans la vieillesse, il s'éteignit tristement loin des siens... I ESPASA ses: Heiberg (Pedro Andrés) Escritor satírico y dramaturgo dinamarqués... Después de brillantes estudios académicos desempeñó desde 1787 el cargo de traductor en el gobierno de Copenhague, pero a causa de sus violentas sátiras contra el Gobierno, la nobleza y el germanismo y contra toda una serie de males reales o supuestos, tras de varios castigos, se le desterró del país...partió entonces a París, donde en tiempo del primer Imperio, fue nombrado jefe del Negociado de Relaciones exteriores. Luego acompañó a Talleyrand en sus viajes diplomáticos a Alemania y Austria. En 1817 fue pensionado por el Estado. En sus últimos años perdió la vista. Entre las obras satíricas de Heiberg, muy populares en su tiempo, merecen especial mención.....

Peter Andreas Heiberg hænger som Undernotar paa Eresvæggen i Overnotarens Kontor i Lavendelstræde (nogle af Dem har maaske set disse Billeder af forhenværende Notaria embedsmænd), Side om Side med Notarius Publicus Chr.Schmidt og andre Notarer. Benævnelsen Undernotar for P.A.H. er ikke set andre Steder. (Hv.)

ad 545)S.266. Brevet af 21/8 1635 om Toldsedlernes Oversættelse ses i Secher: Forordninger, Recesser m.m. Bindet for 1622-38 S.646, Nr.537 Aab. Brev af 21.Aug.1635 om, at de Toldsedler, som afleveres paa Toldboden i Helsingør, skulde være affattet paa Dansk:

Efter som vi kommer udi forfaring om den udordning, som sig paa vor toldbod udi vor kiøbstad Helsingør tildrager af aarsage, at fremmede nationer, som igiennem vore strømme passere och seigle, deres toldseddeler hver paa sit sprog ofvergifver, da ville vi hermed befale, at alle fremmede nationer deris vare, som de fortolde skulde, saa och toldseddeler, paa voris danske sprog lader ofversætte.

I Kancelliets brevbøger 1635-1636, S.204 omtales det samme aabne Brev, og Indholdet af en Følgeskrivelse (Missive) til Frederik Urne gengives: Han anmodes om at lade ovenstaaende aabne Brev om Toldsedlerne læse og forkynde paa tilbørlige Steder og siden indlægge det paa Toldboden til videre Efterretning. Saafremt Købmændene forlanger at faa nogle bestemte, kvalificerede, beedigede Personer, som kan oversætte saadanne Sedler fra hver sit Sprog, skal han forordne saa mange der til, som der behøves, for at Købmændene ikke skal blive opholdt; dog skal det staa enhver frit selv at oversætte sin Toldseddel eller lade den oversætte af hvem han vil eller bedst tror sig at være uden Skade. De, som er forordnet dertil, maa ikke tage mere end $\frac{1}{2}$ Ort for at oversætte hver Seddel eller mindre efter deres Beskaffenhed.....

Kongens Brev i 1635 var med smaa Bogstaver, for det var før den Periode, da de store Bogstaver i Navneord efter tysk Mønster indførtes i Dansk. DANSK SPROGVÆRN No.8 April 1957 peger paa, at Leonore Christinas Jammersminde omkring 1674 var den første danske Bog med store Begyndelsesbogstaver i Navneordene. Det har saaledes kun været smaa 300 Aar, vi fik Lov at have denne for det hurtige og gode Overblik meget værdifulde Fremhævelse af Navneord, som tillige giver Tekst billedet Skønhed og Karakter omtrent paa samme Maade som Kirke- og Raadhustaarne i en By (indtil man lod Højhuse vokse op som Ukrudt).

560) Studiet af de gamle Dokumenter har vist, at de tyske ä, ö og ü en Overgang blev trykt som henholdsvis a, o og u med et meget lille e over. Dette lille e blev siden til en acento agudo, siden til to lodrette Streger, som Skrivemaskinefolkene uden videre har erstattet med to Prikker. Da man gik over til Dansk, stod Bogstaverne æ og ø i Begyndelsen under a og o ligesom paa Tysk. Det er først siden, at man har placeret æ og ø til sidst, men hvornaar?

Medens vi er ved Skrivemaskinens Indflydelse, som jo ogsaa var en Faktor ved Afskaffelsen af Navneordenes store Begyndelsesbogstav, kommer man til at tænke paa, om ikke S/. for \$ (\$), og O/. for Ø (se 417) S.200) i Virkeligheden begge er Udslag af en Slags Skrivemaskinedoven-skab, ligesom lo. for l°.

ad 488)S.275-276. I ESPASA kan man læse om Intérpretes en España: En España se conocen tres clases de intérpretes, de las cuales se tratará separadamente:

a) Intérpretes de lenguas, son funcionarios dependientes del ministerio del Estado...por Decreto-Ley del 9 de julio de 1925 se ha refundido la Ley Orgánica de las carreras diplomática, consular y de intérpretes.

b) Intérpretes jurados, son los que en los Tribunales y Juzgados traducen documentos o declaraciones. Aunque sin formar cuerpo de empleados públicos, han venido ejerciendo sus funciones desde bastante antiguo...son nombrados por el ministerio del Estado.

c) Intérpretes de buques, es el agente mediador del comercio marítimo, que como tal interviene en los actos mercantiles, para traducción de lenguas...El Código de comercio dicta reglas concernientes a los mismos en la secc.4a. del tít.6o. del libro lo.

Det kan være forandret siden da; men man faar altsaa det Indtryk, at der baade i Spanien og i Venezuela er mere end en Slags intérpretes og at man ikke samler Translatøropgaverne under en Hat som i Danmark. Af samme Grund kan det være, at Translatørerne derude ikke rigtig forstaar vor Stilling eller kan sætte sig ind i, hvad vi paatager os.

Hvem der kender noget fra andre Lande, bedes oplyse os derom...

ad 559) S. 277-278. Nu følger 4 Sider med Gengivelse af Indhold af Dokumenter i Forbindelse med P.A. Heibergs Translatørbevilling af 1787, først hans gennem Kommercekollegiet under 5. Januar 1787 indsendte Ansøgning stilet Til Kongen (Fotokopi hos Hv.):

For Deres Høy Kongelige Mayestets allerhøyeste Throne vover jeg at vedlægge min allerunderdanigste Ansøgning om Høy Kongelig Bestalling og Authorisation til her i Kiøbenhavn at være Translateur med publike fidem for fremmede Documenter, saar vel af som i de Europæiske Sprog. (P.A.H.'s egen Understregning)

Allernaadigste Konge! en betydelig Deel af min Ungdoms Tiid har jeg anvendt paa at lære det Tydske, Hollandske, Franske, Engelske, Italienske, Spanske og Portugisiske Sprog, ey at regne de ganske anseelige dermed følgende Bekøstninger; jeg har ogsaa ved fire Aars Ophold i Bergen og siden her havt Leylighed til at øve mig i bemeldte Sprog, og assistere adskillige af Kiøbmandene i Bergen, samt ogsaa Herr Dispatcheur Buntzen her i Kiøbenhavn med Oversættelser af og i bemeldte Sprog. Hvor vel de i alle Maader med denne min Tieneste har været fornøiede, vil allernaadigst af bielagte fire Attester kunne erfares.

Deres Høy Kongelige Mayestæts Landsfaderlige Naade giver mig det allerunderdanigste Haab, at den hertil anvendte Tiid og Bekøstning ikke skal være spildt for mig, men at jeg derimod allernaadigst bliver bønhoert, og mine Ønsker see sin Opfyldelse.

allerunderdanigst Peter Andreas Heiberg

Bilag 4 Attester, et fra Hinrich Nordmann, paa Tysk, dateret Bergen 22/2 1786, et fra Lauritz H. Nicolaysen, Bergen 8/4 1786, ...at han ikke allene med en fuldkommen Færdighed for mig haver oversadt Italienske og Spanske Documenter og Breve i Dansk, ligesaa fra Dansk oversadt i benævnte Sprog og flere; men endogsaa viist at han udi fire Timer kand udrette meere end som et almindeligt godt Geni kand udrette i 12 Timer..., et fra Lyder W. Nicolaysen, Bergen 8/4 1786, og et fra Johan Buntzen, Kiøbenhavn 18/11 1786.

Kommercekollegiet spurgte Magistraten, der svarede 26/2 1787 med følgende Pro Memoria. Ved at tilbagesende den af Student Peter Andreas Heiberg indgivne Ansøgning om kongelig Bestalling og Autorisation til at være Translateur og med publike fidem at oversætte saavel i som af de Europæiske Sprog, om hvilken det Kongelige General Land Oeconomie og Commerce Collegium har behaget at forlange vores Betænkning, skulle vi udi tjenstligst Giensvar have den Ære at melde, at ved slige Oversættelser af Documenter, der enten ved Retterne skulle fremlægges, eller i Handels Affairs faares behøves, naar de skulle have fidem publicum, udgiøre endeel af den her i Staden kongelige beskikkede Motarii publici Embede, saa have vi herom indhentet hans Erklæring, som hermed følger, og da han herudi paastaaer med de af ham forlangte Oversættelser at have uden Ophold betient alle Vedkommende, saa at ingen herom har haft Aarsag at klage, hvilket os heller ikke anderledes er bekient, saa synes der ikke at være nogen Anledning til nu meere end forhen at fratage ham denne Deel af hans Embedsforretninger og de deraf flydende Indtægter, hvilke han engang efter sin Bestalling er i Besiddelse af, hvorfor vi skulle formene at Supplicantens Ansøgning, uagtet de gode Vidnesbyrd han haver fremlagt om hans Duelighed i slige Forretninger, dog ikke nu for Tiden, eller førend Forandring ved Døds-Fald med Notarii Embede maatte forefalde, kan være at tage i Betragtning til Bønhoerelse. (Herefter 14 Underskrifter).

Schmidts Erklæring ses paa næste Side (Fotokopi hos Hv.). De vil siden høre mere om den nævnte Kiøning, og Formanden Tuxen er Chr. Friis Møller = Chr. Müller Friis de Tuxen, Notarius Publicus 20/11 1744-7/4 1756 (der er ikke Billede af ham paa Notarialkontorets Væg, se S. 278 nederst). Forordningen af 31/1 1738 ses i Kong Chr. VI's Allernaadigste Forordninger og Aabne Breve Aar 1738 S. 9: Anlangende hvad der skal betales saavel for Notarial-Instrumenter og Beskikkelser, som for... (Kiøbenhavn undtagen)... 3) Naar nogen af Notario begierer noget Document af fremmed Sprog oversatt i Dansk, da bør han derfor betale $\frac{1}{2}$ Rdlr. for Arket, og 24 Sk. for Arket af Gienparten. ... Reskriptet af 25/2 1773 om Honoraret for Oversættelser af Delinquent Sager ses i Kongelige Rescripter, Resolutioner og Collegialbreve VI Del, 1. Bind 1766-76, S. 406. Der tales dog kun om Oversættelser af tyske Dokumenter, Honorar 24 Sk. for Arket.

Magistratens negative Skrivelse og Schmidts Bekymringer hjalp ikke, Kommercekollegiet har 24/3 sendt Sagen til Danske Kancelli og har indstillet Ansøgningen til Bevilling (med Henvisning til Meldolas Bevilling), Danske Kancelli svarer 7/4:

Pro Memoria. Paa det Kongelige General Land Oeconomie og Commerce Collegii Pro Memoria af 24de Martii næst afviget, betræffende den hermed tilbagefølgende Student P.A. Heibergs Ansøgning om Kongelig Bestalling til at være Translateur af og i de Europæiske Sprog, skulle man tjenstligst haver formeldet, at man ikke kan have noget imod at han igiennem bemeldte Collegium bliver forundt lignende Bevilling, som Samuel Meldola haver erholdt, og hvoraf hermed følger Gienpart, ligesom og at den Heiberg meddelede Bevilling bliver extenderet til de Sprog, som Notarius Publicus ey er i Stand til at oversætte udi. Det Kongelige Danske Cancelli, den 7de April 1787.

(559 fortsat) Underdanig og ærbødig Betænkning over Sr. Peter Andreas Heibergs Ansøgning om Kængel. Bestalling at nedsætte sig her i Staden som Translateur.

Jeg haver havt den besynderlige Skæbne, at alle de, som Jeg /: skiønt overmaade sielden :/ haver benyttet mig af til Oversættelser naar andre forretninger have hindret mig fra selv at giøre det, have søgt at dele Embedet med mig.

For nogle Aar siden oversatte Sr. Kønig noget for mig, og han søgte og fik /: som Rygtet siger :/ Løfte om at succedere mig. Dette giør mig ingen Skade. Imidlertid haver bem^{te} Sr. Kønig, foruden de Sprog, som han haver fra Ungdomen lært, neml: fransk, engelsk, italiensk og tydsk, nu lagt sig efter hollandsk, portugisisk og Spansk.

Derefter oversatte Sr. Bruun noget for mig, og han søgte allerunderdanigst om Autorisation til at oversætte; men han fik den ikke.

Da der for faa Aar siden indløb endel portugisiske og spanske Documenter til Oversættelse, og Jeg dertil benyttede mig af Jøden Mendola, søgte han og fik Autorisation til at oversætte fra disse tvende Sprog, saasom Jeg declarerede selv ey at forstaae bemeldte tvende Sprog.

En Person vilde for et par Aar siden aftvinge mig en Attest om, at han forstod Sprog, saasom han vilde søge om at blive Oversætter i Kiøbenhavns hof- og Stads-Rets Skifte Commission.

Nu for nogle Maaneder siden haver Supplicanten oversat nogle Bagateller for mig, og nu søger han om at faae Autorisation til at oversætte.

Det er (Jeg troer med Sandhed at kunne sige) de høje herrer i Cancelliet, af hvilke jeg i Gross-Cancelers Embeds vacance dependerer) Dommere, Advocater, Procuratorer, Kiøbmand, Dispatcheurs, Mæglere pp bekjendt, at jeg nu over 30 Aar, da Jeg have havt det mig allernaadigst anfortroede Notarial Embede, haver ej alene redelig og ærlig, men endog med al hurtighed oversat alle til mit Contoir indleverede Documenter fra engelsk, hollandsk, fransk, tydsk, Latin og Spansk; Jeg og maae efter Rescript af 25 febr: 1773 oversætte i Delinquent Sager for en ringe Priis; og adskillige gange er mig blevet allernaadigst befalet at oversætte gratis. Høieste Rettens Patenter befaler ogsaa, at alle Documenter i fremede Sprog skal af Notario oversættes, og forordningen af 31te Jan: 1738 bestemmer, hvad Notarius for Oversættelser skal nyde.

For mig nu at miste Oversættelser fra tydsk, fransk, hollandsk og Engelsk i det Danske, hvilket jeg med al muelig færdighed haver giørt og kan giøre, og maae holde Fuldmægtig og Contoir Betientere, enten noget forefalder at forrette, eller ikke; for mig, som nu i saa mange Aar haver slæbt, undertiden Natten med, for at expedere alle og alt til rette Tid, og det med eget Arbeide, undtagen nogle faae gange; for mig, som nu i Embedet er bleven graa og gammel, og nu begynder at føle, hvad Nattevagt og Stillesiddende kan færaarsage; for mig, som nu over 30 Aar haver afgivet til min formand, herr General-Krigs-Commissaire Tuxen de to tredie Dele af Tienestens Indtægter, og det uden nogen Afkortning formedelst de ved Contoiret faldende nødvendige Udgifter med Lønninger etc, for mig, som Tienesten allernaadigst er betroet med samme Embeds Rettighed, som mine formænd, for mig, som hverken formedelst mit publique eller private Levnet, formedelst Uredelighed, Ulyst, Uduelighed eller Mangel paa Flittighed haver fortient denne min Konges Unaade, for mig, siger Jeg, og for min Formand vilde det være tungt, da vi begge deraf skulle leve, og havde ikke det guddommelige velgiørende Forsyn givet mig ved Arv og forretninger uden for Tienesten noget i Eje, saa vilde Jeg umueligen paa den nødtørftigste Maade kunnet slaae mig igiennem som Notarius Regius i Kiøbenhavn.

At Supplicanten er en meget duelig sprogkyndig Person, er mig bekjendt. Jeg vilde ønske, at han uden at dele Embedet med mig og min formand maatte finde sin Lykke, saavidt som hans Sprogkyndighed det fortienter, men det kan jeg ikke nægte, at det overmaade skulde smerte mig, at Jeg efter saa mange Aars ufortrøden Arbeide nu i mit 66de Aar skulde miste baade for min formand og mig Oversættelsers Indtægter fra fremmede Sprog i Dansk.

Ingen kan beklage sig over, at Jeg formedelst deres Fattigdom haver nægtet dem min Tieneste; men for saadanne haver jeg forrettet, hvad de have requireret, uden nogen Betaling.

Stolende derfor allerunderdanigst paa min Konges Naade og Retfærdighed, at min formand og Jeg ey uden Skyld og Brøde mister noget af Embedets sædvanlige Indtægter, som alle, uden nogen vis Løn, ere uvisse; haver Jeg ey noget at sige mere; overladende ydmygst og ærbødigst til den høj- og Velædle Magistrat, hvoraf Jeg haver den Ære at være kiendt, at give mig det Skudsmaal, som Jeg fortienter.

Kiøbenhavns Notarial-Contoir den 6te Februarii 1787 underdanigst og ærbødigst
C Schmidt Not Publ

(Man ser m i Stedet for mm, dog ikke alle Steder)

Bilag til Magistratens Pro Memoria af 26/2 1787. Kommencekollegiets Journalsag 609/1787

(559 fortsat)

ALLERUNDERDANIGST FORESTILLING

(til Kong Christian VII)

Kommerskollegiets Resolutioner 1787 (Nr. 27)

I vedlagte allerunderdanigste Ansøgning andrager Studenten Peter Andreas Heiberg at have anvendt en betydelig Deel af hans Ungdoms Tiid paa at lære det Tydske, Hollandske, Franske, Engelske, Spanske, Italienske og Portugisiske Sprog, og efter at han haver opnaaet den fornødne Færdighed haver han siden haft Leilighed ved 4 Aars Ophold i Bergen saavel som siden her i Staden at assistere de Handlende med Oversættelser af og i bemeldte Sprog, hvorom han lader følge adskillige bekjendte Kiøbmands saavel som Mægler Buntzens Attester, hvorefter han paa Grund deraf anholder om at maatte erholde Kongelig Authorisation til her i Kiøbenhavn at være Translateur af og i de Europæiske Sprog med publique fidem.

Collegium har igiennem Magistraten ladet indhente den her værende Notarii publici Erklæring over Ansøgningen, som gaar ud paa, at han allerede i meere end 30 Aar har expederet uden mindste Ophold alle forlangte Oversættelser af Europæiske Sprog; at han selv med all muelig Færdighed forstaaer at oversætte af Tydsk, Fransk, Engelsk og Hollandsk i det Danske, samt at dersom han nu skulde tabe Indtægten af disse Oversættelser, vilde det blive ham saa meget meere føleligt, som han maae holde Fuldmægtig og Contoir-Betiente, enten noget forefalder at forrette eller ej, og han desuden i sit heele Embeds Tiid har maattet afgive til sin Formand 2/3 Deele af Embedets Indtægter, som altsaa ikke taaler nogen Formindskelse.

Paa Grund heraf formener Magistraten i hermed ligeledes indhentede Betænkning, at der ikke er nogen Anledning til at betage Notarius Publicus denne Deel af hans Embeds Forretninger og de deraf flydende Indtægter, og at Supplikantens af Notarius selv attesterede Duelighed og øvrige fremlagte gode Vidnesbyrd da først kunde komme i Betragtning naar nogen Forandring med Notarii Embede maatte forefalde.

Det Kongelige Danske Cancelli, med hvilket man ogsaa har korresponderet om denne Sag, formener derom, at Supplikanten vel kunde forundes en lignende Bevilling som den Portugisiske Jøde Samuel Meldola under 17de Maii 1782 er blevet accorderet til at oversætte af og i det Portugisiske og Spanske Sprog, som Notarius Publicus ej selv er i Stand at oversætte udi.

Collegium kan ikke andet end bifalde Magistratens Erklæring, at Notarius Publicus her i Staden bør fremdeles blive i Besiddelse af den Fortieneste som forefalder ved Oversættelser, der egentlig henhører til hans Embede; men naar den af Supplikanten attraaede Authorisation ikke extenderes til saadanne Documenter, som reqvireres og behøves til notariale og judicielle Forretninger, saa finder man ikke, uagtet de i Erklæringen anførte Omstændigheder, at hans Beskikkelse som Translateur paa nogen Maade kan anses som et Indgreb i Notarii Publici Embede.

Derimod vil det geraade til Lettelse for de Handlende at kunne have en authoriseret Person at betroe sig til, naar de til egen eller deres Korrespondenters Efterretning behøve Documenters Oversættelse, hvoraf Hensigten ikke gaaer ud paa saadan Anvendelse, at de derom behøve at henvende sig til Notarius Publicus.

Collegium anseer det derfor tienligt og for det Almindelige Nyttigt, at Supplikanten, der er bekjendt som en duelig og paalidelig Person, erholder den ansøgte Kongelige Authorisation til med offentlig Tillid at være Translateur, ikke alene i det Spanske og Portugisiske samt andre Sprog, hvilke Notarius ikke selv forstaaer, men endog i Almindelighed at oversætte saadanne Documenter, som ikke vedkomme Notarial eller Rettergangs Sager, og altsaa ei egentligen henhører til Notarii publici Embede. Thi indstiller Collegium allerunderdanigst:

Om ikke Studenten Peter Andreas Heiberg maae forundes Bestalling til at være Translateur i det Spanske, Portugisiske og andre Sprog, som den her værende Notarius Publicus ~~haver~~ erklæret ikke selv at forstaae, samt ellers i Almindelighed at oversætte af og i andre Sprog, som ikke vedkomme Notarial eller Rettergangs Sager og følgelig ikke falder ind i Notarii publici Embede, men af de Handlende kunde reqvireres, enten til Oplysning for dem selv eller deres Correspondenters Efterretning og anden saadan Anvendelse, der gjør det uformødent derom at henvende sig til Notarius Publicus.-- General Land Oeconomie og Commerce Collegium,

den 24de April 1787. Sehested.

Vi approbere hermed allernaadigst at for Student Peter Andreas Heiberg maae udfærdiges Bestalling til at være Translateur i det Spanske, Portugisiske og andre Sprog som den herværende Notarius Publicus ~~haver~~ erklæret ikke selv at forstaae, samt ellers i Almindelighed at oversætte af og i andre Sprog saadanne Documenter, som ikke vedkomme Notarial eller Rettergangs Sager og følgelig ikke falde ind i Notarii Publici Embede, men af de Handlende kunde reqvireres enten til Oplysning for dem selv eller deres Correspondenters Efterretning og anden saadan Anvendelse, der gjør det uformødent derom at henvende sig til Notarius Publicus. Bestallingen forelægges Os derefter til Allerhøieste Underskrift.- Christiansborg Slot den 25de April 1787,

Christian R / 3 Underskrifter / 1 Underskrift

(559 fortsat)

P. A. Heibergs kongelige Bestalling af 25/4 1787

Danske Kancellis Sjøall. Register Sag 159/1799

Vi C 7de pp Giøre alle vitterligt: At eftersom Studiosus Peter Andreas Heiberg for Os allerunderdanigst haver andraget, at han forstaaer de fleeste Europæiske Sprog og haaber i den Anledning ved adskillige offentlige Forretninger til sit Levebrøds Erhvervelse at kunne bruges, saa have vi efter hans herhos allerunderdanigst indgivne Ansøgning og Begiering samt Vores General Land Oeconomie og Commerce Collegium ligeledes derom giorte allerunderdanigste Forestilling allernaadigst bevilget og tilladt, ligesom vi hermed bevilge og tillade, at benævnte Studiosus Peter Andreas Heiberg, som har de med Indføds Retten fordrede Egenskaber, maa sig udi Vores Residentz Stad Kiøbenhavn nedsætte for med offentlig Authorisation at være Tolk og Oversætter i og af det Portugisiske, Spanske, Italienske og flere Sprog, undtagen det Tydske, Franske, Engelske og Hollandske Sprog, hvilke Vores her i Staden værende Notarius Publicus haver attesteret selv personligen at forstaae, og som af ham herfor undtages i alle Oversættelser, der udkræve offentlig fidem, uden at det dog bliver Impetranten uformeent ogsaa at oversætte af og i disse Sprog saadanne Documenter, som ikke vedkommer Notarial eller Rettergangs Sager, og følgelig ikke falder ind i Notarii publici Embede, men af de Handlende kunde reqvireres enten til Oplysning for dem selv eller deres Correspondenters Efterretning og anden saadan privat Anvendelse, som giør det fornødent derom at henvende sig til Vores Notarius Publicus, dog at han for Magistraten i benævnte Vores Residentz Stad aflægger sin Eed, at han vil forrette dette Embede med tilbørlig Troeskab og Reedelighed og saaledes som han agter at forsvare og være bekjendt; forbydende alle og enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade.- Givet paa vort Slot Christiansborg udi Vores Kongl. Residentz Stad Kiøbenhavn d: 25de April 1787. Under Vores Kongelige Haand og Seigl. C R

Denne Bestalling, der er fjernet fra P.A.Heibergs egen Sag og lagt ind i en anden Sag, hvor den fandtes sammen med andre Dokumenter af Vigtighed for Translatørvesenets Historie, hvorom senere, viser, at Heiberg blev Tolk og Oversætter ligesom Meldola, se S.272, ikke Translatør, og hvis man er nøjeregnende, kan man sige, at den første Translatør ikke er udnævnt endnu, det blev han først i 1798, hvorom senere.

ALLERUNDERDANIGST PROMEMORIA (om Translatørsegl) (Fotokopi hos Hv.)
til Det Høykongelige General Land-Oeconomie og Commerce-Collegium.

Da Translateur Meldola til de ham udfærdigede Oversættelsers Verification bruger et særskilt Segl, med en Omskrift, som tilkiendegiver hans Rettighed til deslige Documenters Udfærdigelse og saadant desuden overalt saavel Inden som Uden-Lands ved offentlige Acter er brugeligt, saa skulle jeg hermed for det høye Collegium underdanigst forespørge mig, om ikke ligeledes maatte tillade mig, paa de herefter af mig udfærdigede Oversættelser at bruge et Segl med Omskrift Kongelig authoriseret Translateur Segl.- Kiøbenhavn, d: 1 May 1787 underdanigst P: A: Heiberg.

PRO MEMORIA (om Translatørsegl)
til Det Kongelige General Land-Oeconomie og Commerce Collegium.

Da notarii og andre Personer, der ere autoriserede til at oversætte Documenter, som skulle have fidem publicam i Almindelighed, ogsaa, foruden deres Navns Underskrift bruge at paatrykke et eget Seigl, som tilkiendegiver den Qualitet i hvilken et saadant Document af dem er udstætt, saa har Jøden Samuel Meldola, efter at han var bleven beskikket til Spansk og Portugisisk Translateur, paa de af ham forfærdigede Oversættelser betient sig af et saadant dertil indrettet Seigl, som det hermed følgende Aftryk viser, hvorimod Kiøbenhavns Magistrat, efter sammes Meddelelse hertil, ikke har troet at noget kunde være at erindre, og da Peter Andreas Heiberg nu ligeledes er meddelt allernaadigst Bestalling som Translateur af og i det Spanske, Portugisiske og flere Sprog, saa sees heller ikke at noget kan være imod, at han, ved de af ham udstættede Oversættelser betiener sig af et eget Seigl med den af ham proponerede Omskrift, naar hans eget Navn tillige, ligesom Meldola's, i Seiglet anbringes og han deraf til Magistraten leverer Aftryk, hvilket man ikke har villet unnlade udi Gien svar paa det Kongelige General Oeconomie og Commerce Collegiums Pro Memoria af den 2den Junii sidstleden, tjenstligt at melde og tillige at lade bemelte Heibergs her til remitterede Skrivelse følge tilbage.

Det Kongelige Danske Cancelli, den 18de August 1787.

Det kunde være morsomt en Dag at finde Dokumenter med Meldolas og Heibergs Segl, antagelig de første Translatørsegl i Danmark.

Kommercekollegiets Journalsag 609/1787

572) Medens Samuel Mendola=Meldola (S.272-273) maaske har været den første Translatør, er der nu fundet en Tolk, der fik Bevilling før ham.

Assistent i Rigsarkivet, Genealog Bjørn Fabricius har gjort opmærksom paa den marokkanske Jøde David ben Moyel, der i 1777 fik kongelig Bevilling som Tolk i Arabisk her i København, altsaa en Tolk 5 Aar før Samuel Mendola i 1782.

Dept. for udenl. Anliggende, Marokko Id, Pakke 7 indeholder en Række Skrivelser i Forbindelse med Moyel's Udnævnelse og især om hans Pengesager. P. Schumacher, der havde været Konsul i Marokko, og som siden nævnes som Kammerherre, Amtmand paa Fyn, foreslaar i Underdanigst Pro Memoria af 16/9 1777, at Moyel bliver ansat som Tolk i Arabisk (...har jeg bragt med mig en Maroccainsk Jøde, som med den yderste Troskab har tient mig i sex Aar, ligesom han og har tient to af mine Formænd. Han taler Arabisk, Spansk og Dansk, hvilket sidste Sprog han har lært i vores Huus, hvor han er kommet meget ung. Han er forlovet med et ungt Jødefruentimmer i Barbariet...). Moyel fik Bevillingen ved Resolution af 3/10 1777, den meddeltes ham ved Skrivelse af 6/10 (Det tilkiendegives herved Jøden David Ben Muel, at Hs. Kongl. Mayst. har fra den 3de i denne Maaned Allernaadigst tillagdt ham i aarlig Gage 80 Rdl. for at opholde sig her paa Stedet, og efter aflagde Troeskabs Eed at i forekommende Tilfælde blive brugt som Tolk i det Arabiske Sprog). Eedsaflæggelsen fandt Sted ved Skrivelse af 10/10 1777. I senere Skrivelser ser vi, at Moyel Gang paa Gang anmoder om højere Aarsløn, om Tillæg til Lønnen, om Tilskud til Rejser, bl.a. om Forskud til en Rejse til Hjemlandet. Han skrev et smukt Dansk med en let læselig Haandskrift. Han underskriver sig David Muel, Muel, Moyel, Mojel, ... Et stort, trykt Rejsepas fra 3/10 1883 viser David Ben Moyel. Moyel opstillede endog Aarsregnskab for at vise, hvorledes hans Økonomi var anstrengt (blandt Posterne ses "Pudder"). Et enkelt Sted angiver han som Adresse: logerer i Vimmelskaftet No.102 (27/12 1788), men ellers ses han ikke i Vejviseren i disse Aar. Den 14/5 1789 ansøger ham om Dimission og Tilladelse til at rejse fra Dannemark for at være hjemme i 3 Aar. Der ses et Pas til Rejsen til Marokko for Arabisk Tolk David Moyel, dateret 4/7 1789 (Salvus Conductus pro Davide Moyel Interprete Linguae arabicae, Regnum Maroccanum profecturo, staar der paa Omslaget). Medens han var hjemme i Afrika, blev der til Consul Classen i Marokko sendt en Opstilling over hans Mellemværende med Statskassen. I 1794 er Moyel atter i Danmark, han søger om Tilskud til Medicin m.m. Dokumentsamlingen har til sidst en Række Skrivelser i Forbindelse med Pensionen til Enken, Cathrine Elisabeth Moyel (f. Hornbeck, fra Nordjylland, de blev gift i 1790erne). Hun søgte flere Gange om Forhøjelse, som anbefales sidste Gang i 1841 under Henvisning til hendes "høje Alder og sygelige Tilstand".

I "100 Aars Dødsfald" af V.Richter ses David Moyel, Tolk, død Juni 1813, 60 Aar gl., (altsaa født ca.1753, saa han var 24 Aar, da han blev Tolk i København), og der henvises til A 145, som er Adresseavisen (Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomtoirs Efterretninger) 55de Aargang, Num.145, Torsdagen d.24 Juni 1813. Dødsfald: Efter 11(?) Dages Sygeleie behagede den alvise Gud at bortkalde til et bedre Liv min inderligen elskede og uforglemmelige Mand David Moyel, kongl. Tolk ved det udenlandske Departement, i sin Alders 60 Aar, fra mig og fire umyndige Børn, som savne en god og mild Fader, og jeg en retskaffen og oprigtig Mand. Dette bekiendtgøres for Familie og Venner; og saasom jeg er forvisset om Alles Deltagelse i min billige Sorg, frabeder jeg mig Condolence. C. Elisabeth Moyel (ingen Dato).

Fabricius oplyser i øvrigt, at Moyel drev Handel (Møbler, kinesiske Varer m.m.) og kom saa godt efter det, at han kunde lade bygge et større Hus i Lyngby, det moyelske Palæ, Lyngby Hovedgade 37, nu fredet i Klasse B. Nik til Huset, naar De kommer forbi. Det er det hvide Hus (Hovedbygning og en mindre Bygning) lige Nord for ny Fortunvej. $\frac{1}{2}$ Mil Stenen staar op ad Gitterporten ind til Gaardspladsen.

Den arabiske Tolk har flere nulevende Efterkommere, hvoraf nogle hedder Moyel, andre Moyell. Fabricius er midt i en Undersøgelse af hans Historie. Resultatet vil fremkomme som en Artikel i et historisk Tidsskrift. De skal blive holdt a jour.

Efter ovenstaaende kan man ikke være helt sikker paa, om det nu er den første Tolk og den første Translatør, man har fundet. Det er muligt, der i Tidens Løb vil vise sig andre, der har været før dem, og af den Grund er det ikke værd at indføre en endelig Nummerering, selv om en foreløbig Nummerering nok kan være hensigtsmæssig. Vi kan vedtage at holde os til Translatørerne og indtil videre at regne Samuel Mendola som Nr.1, P.A.Heiberg som Nr.2, og Nr.3 skal De høre om paa næste Side. Han var ikke Translatør i Spansk. Nr.3 af disse kommer først et Par Aar efter. Men først skal vi være færdig med alt det, der skete i 1798, hvilket Aar paa en Maade blev dæt store Aar i Translatørvesenets Historie. Herom næste Gang og næste Gang igen. (Hv.)

7. 573) Som nævnt midt paa S.284 fik Mendola og Heiberg egentlig Bevilling som Oversætter, ikke som Translatør. Den første Translatørbestalling, der er fundet indtil nu, er den, De skal læse om her:

Suppliquer Anno 1797 sidste Halvaar har en Indførsel (Nr.3474, under A i Registret): Jøden Alexander Jacobsen her af Staden anholder om at blive ansatt som Tolk i det Russiske og Polske Sprog. Han har i en Tiid af 7 Aar opholdt sig her i Staden, hvor han ved Informationer i de Orientaliske Sprog har ernæret sig. Han har et Aars Tiid tient efter Politimester Cold(?)s Anmodning uden Betaling som Voluntair og været Tolk i disse angivne Sprog. (Til højre herfor ses følgende Notater:) Cancellie Collegium den 9 Nov 1797, til Magistratens Erkl. - Under 19 Jan 98 har Mag.erkl. at da Suppl. har tilvejebragt Attester om sin Kyndighed, kan der vel intet være mod det ansøgte, dog maae han vel anholde om det sædvanlige Leydebrev. - Cancellie Collegium d 13 Februar 98. - Bewilges uden Leydebrev. (NB: Lejdebrev blev i Almindelighed krævet af Jøder/Hv.)

Siellandske Register 1798 har en Indførsel (Nr.233, ses i Registret under Translateurer, nogen at være, p.236): Jøde Alexander Jacobsen, Bevilling at maae ned-sætte sig i Kiøbenhavn som eedsvoren Tolk og Translateur udi det russiske og polske Sprog. C 7de Giøre vitterlig: At vi efter Alexander Jacobsen af den jødiske Menighed i Vor Kongelige Residentzstad Kiøbenhavn hans herom allernaadigst giorte Ansøgning og Begiering, allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han som eedsvoren Tolk og Translateur udi bemelte Kiøbenhavn maae betiene alle og enhver som det begiere med Oversættelser af det russiske og polske Sprog, saalænge han sig dermed tilbørligen og forsvarligen forholder efter den Eed han Os derpaa allerunderdanigst giort og aflagt haver. Forbydende alle og enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade. - Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongl. Residentz Stad Kiøbenhavn, d. 23 Februarii 1798. Under Vores Kongelige Haand og Seigl. C R - Læg Nr.233 med Sagens Aktstykker meldes "findes ikke".

Alexander Jacobsen ses i Vejviseren som Translateur boende paa Amagertorv 2, Frimands Kvarter, hvor han er anført ved Folketællingen i 1801, 31 Aar gl., Translateur, tilsyneladende ikke logerende, men boende selvstændigt alene. Han ses i Hof- og Statskalenderen under Translateurer i Kiøbenhavn i Aarene 1802-1803-1804 (ikke i 1801 eller tidligere). Men hermed er det Slut med de Oplysninger, det indtil nu har været muligt at finde om ham (se dog hans Navn i de senere følgende Dokumenter omkring Heiberg og hans Notarialfejde). V. Richter har ham ikke blandt sine "100 Aars Dødsfald". Han ses heller ikke i Arkivalier fra den mosaiske Menighed paa Landsarkivet. Maaske Bibliotekar Jul.Margolinsky alligevel en Dag finder noget om ham.

Der synes ikke at være noget om ham i "Adskillige Bestillinger" (se S.272).

 Det er værd at lægge Mærke til, at det var Jøder (Moyel, Mendola, Jacobsen), der var de første, der her i Danmark gav sig af med Translatør- og Tolkevirksohmhed.

Selv om Mendola og Heiberg "kun" havde Bevilling som Oversættere, kaldte de sig Translatør, og de blev kaldt Translatør i alle andre Dokumenter end netop selve Bestallingen. Translatørnavnet sejrede over Oversætterbenævnelser. Men, det var endnu ikke beskyttet (hvilket i øvrigt først er sket i nyere Tid), saa det var ikke ulovligt, naar en anden ogsaa kaldte sig Translatør, nemlig Samuel Meldola's Broder, Raphael Meldola, der figurerer i Vejviseren som Translatør fra og med Aaret 1792. Han blev det i 1800, hvorom senere. Men først skal vi høre om 1798, da Heiberg gennem sine Stridsskrifter, hvor han altid blev kaldt Translatør, for Alvor slog Benævnelser fast.

ad 269)S.275. Det Iberoamerikanske Institut har sendt den Introduktion til Dr.Víctor Raúl Haya de la Torre, som blev duplikeret, da han første Gang holdt Foredrag paa Julius Thomsens Plads. Det blev overvejet at skrive de 3 Sider af som Bilag til disse Udsendelser, men det blev opgivet, for dels sidder Manden altsaa stadig i Paris, dels faar man en kedelig Smag i Munden ved at læse om hans Idéer, der trods alt er og bliver "røde".

ad 215)S.104. De skulde læse dette Punkt igen. Her skal der bare gives den Oplysning, at hver ^{en} Oversättare eller Translatorer findes i den svenske Statskalender, der svarer til vor Hof- og Statskalender, hvor vi jo findes (siden 1801). Det siger noget om, hvor lidet officiel Bestallingen er i Sverrig.

ad 556)S.287. Erling Hoffmeyer's Artikel om Bratli stod i INFORMATION.

ad 570)S.288. Det var K.Sch., E.H.J. og Holger Sten (se 413)S.198), der var det milde Trekløver ved Eksaminationen. Blinkenberg var Tilhører, men kun kort Tid.(Hv.)

575) Som nævnt før var 1798 det Aar, hvor der blev Røre om Translatørvesenet, og Grunden var Udnævnelsen af en ny Notarius Publicus, der ikke var saa stor en Sprogmand, og som derfor maatte have Translatører at ty til. Christian Schmidt, der havde været Notar siden 7/4 1756, og som i 32 Aar havde maattet betale 2/3 af Notarialindtægterne til Formanden Chr. Tuxen (se S.281) (Generalkrigskommissær Chr. Tuxen, fhv. Notarius Publicus, døde i Helsingør den 15/5 1792, 79 Aar gl.), havde ogsaa haft Assistance til Oversættelser, hvilket vi ser af hans Betænkning af 6/2 1787 (se S.282), men han var alligevel en Modstander af, at der blev udnævnt Translatøren. Hans Afgang i 1798 ændrede dette Forhold. Vi har set (se S.290), at Alexander Jacobsen den 23/2 1798 blev Translatør i Russisk og Polsk, hvilket var kort efter Notarens Afgang, men Ansøgningen har jo været indgivet allerede i 1797. Men, der fulgte snart flere efter takket være den nye Notarius Publicus, G.H.Olsen's Indstilling.

I Schwanenflügel's Biografi (se S.278) kan man læse om det, der gik forud: Heiberg var i 1786 blevet Medhjælper hos den gamle Notarius Publicus. I 1790 fik han Successionsbestalling paa sin Svigerfaders Dispacheur-Embede; men Schmidt bad ham om at blive hos sig og lovede at gøre alt for at faa ham udnævnt til sin Efterfølger, hvilket omtrent svarede til at faa Expectance paa Embedet. Heiberg gik ind herpaa og frasagde sig i 1794 Dispacheur-Embedet; men de havde gjort Regning uden Vært: Da Schmidt vilde resignere, fik han Henstilling om at fortsætte lidt endnu. Myndighederne vilde ikke have Heiberg, men vilde se Tiden an. Efter et apoplektisk Tilfælde søgte Schmidt alligevel om Afsked, og Heiberg ansøgte straks om Stillingen. Han medsendte meget vægtige Attester og Rekommandationer. Man tøvede dog med at opslaa Embedet som vakant, man maatte først finde Konkurrenter til Heiberg. En saadan mente man, man havde i den danske Konsul i Tunis-Algier, Prof. H.G.Olsen, som var forlovet med Biskop Balles meget giftesyge Datter, og som saadan netop trængte til et passende Embede. Olsen blev nærmest opfordret til at anholde om Embedet, og da han havde indleveret sin Ansøgning, blev dette opslaaet, og flere Ansøgere meldte sig.

(Nikolaj Edinge Balle 1744-1816, Sjællands Biskop 1783-1808, udgav Balles Lærebog i 1791 og ny Salmebog i 1798. Han ses ved Folketællingen i 1787 i Nørregade 36 med sin anden Hustru, Datter af Forgængeren Biskop Harboe, og med 6 Børn af 1.Ægteskab og 3 Børn af 2.Ægteskab, samt 4 Logerende og 7 Tjenestefolk, saa det har været et stort Hus. Næstældst af Børnene var Elisabeth Dorothea 12 Aar gl. Hun ses ved Folketællingen i 1801 som Elisabeth 26 Aar gl. g.m. Gottsche Hans Olsen 41 Aar gl. Professor, Notarius Publicus, boende i Pilestræde 94. De havde to smaa Børn, og hans Fader paa 78 boede hos dem. G.H.Olsen har altsaa været en 38 Aar, da han blev Notarius Publicus. Han havde Embedet i 31 Aar til 1829, da han efterfulgtes af Frederik Clausevitz. Ved en anden Lejlighed skal der bringes lidt mere om Notarerne).

Arkivar Bruun (se S.273) gjorde opmærksom paa Sjæll.aabne Breve Sag 294/1798, der indeholder Dokumenter i Forbindelse med Notarudnævnelsen i 1798. Som Brudstykker af et Mønster skal nogle af disse Dokumenter gengives her, først G.H.Olsens Ansøgning, hvorefter Fotokopi kan ses hos Hv.

Kjøbenhavn d. 7 febr. 1798. Gottsche Hans Olsen, forhen Professor extraord. ved Sorøe Academie og siden Kongelig dansk Consul i Tunis og i Algier, søger allerunderdanigst om Notarius Publicus Embedet i Kjøbenhavn.

Til Kongen

Efterat Deres Majestæt ved allernaadigst Skrivelse af 19de Martii 1797 havde befalet mig at gaae som Consul fra Tunis til Algier, og derved givet mig det mest smigrende Beviis paa Deres allerhøieste Velbehag med min Embedsførelse som Consul i Tunis tvang en uforudseelig Skiebne mig til at gaae med Fregatten Thetis hjem til Fædrelandet, hvorved jeg pludselig saae mig sat ud af en Løbebane, som var mig saa dyrebar. Under 3^{die} Nov. f.A. har det allernaadigst behaget Deres Majestæt at tillægge mig en aarlig Vartpenge af 800 rd^r, hvorefter aarlig indeholdes 100 rd^r for at afbetale et mig ved min Overreise til Tunis allernaadigst tilstaaet Forskud. Uden at være uerkjendelig for denne Naade har jeg dog bestandig siden sukket efter bestemte Kalds-Forretninger, og ved mit ivrige Ønske efter at træde i Huusstanden have mine Omstændigheder især efter en vidtløftig Reise og mange kostbare Tilberedelser for at optræde i Barbariet som Deres Majestæts Consul, dog ikke tilladt mig at tænke derpaa med noget velbegrundet Haab, før det maatte behage Deres Majestæt at forunde mig et Levebrød.

Sorøe Academie, hvor jeg har tilbragt 9 af mine beste og lykkeligste Aar, dør bort mellem dets Lærere; Det udenlandske Departement, hvor jeg under den salige Grev Bernstorff arbeidede med Lyst og med Held, behøver mig ikke; I Tunis og i Algier er jeg allernaadigst blevet afløst. Imidlertid er jeg langt over mit Livs Meridian, og saavel for at tiene mit Fædreland, som for at gavne mig selv, ønskede jeg at arbejde, medens det endnu er Dag, og at opnaae en Lykke, medens det endnu er Tiid. (forts.)

(575 fortsat) Da Deres Majestæts Notarius Publicus Justitsraad Schmidt nu agter at resignere, vover jeg allerunderdanigst at ansøge hans Tieneste. Men da to tredie Dele af Indkomsten tilfalde ham, saa længe han lever, og Comptoirets Holdelse og andre Byrder forringer om ikke ganske fortære det øvrige af Tienstens uvisse Indkomster, saa drister jeg mig ikke til at ansøge den paa andre Vilkaar, end at de mig allernaadigst tillagte Vartpenge maatte vedvare saalænge Hovedbyrde betynger Posten.

Det er en god Borgers første Pligt at kiende sit Lands Love, og det er kun en ringe Fortieneste at kiende nogle fremmede Sprog. Ikke destomindre, da den Post, jeg allerunderdanigst ansøger, fordrer især disse tvende Egenskaber, saa tør jeg i Henseende til den første beraabe mig paa, at jeg ved Sorøe Academie, skjønt jeg ikke er Candidatus Juris, har manuduceret saavel til latinsk som til dansk juridisk examen, og i Henseende til fremmede nyere Sprog har jeg i de sidste 4 Aar jævnlig øvet mig i at tale og skrive det tydske, det franske, det engelske og det italienske.

Men skulde jeg uagtet denne min allerunderdanigste Forsikring og uagtet tvende mig allernaadigst forundte Bestallinger ikke være saa lykkelig, at være Deres Majestæt bekiendt som en Mand, der med streng Retskaffenhed forener den Duelighed som Posten fordrer, saa tør jeg haabe saavel af Statsministeren Hans Excellence Grev Schimmelmann, som af Statssecretairen Kammerraad Bernstorff at vorde understøttet med de i denne Henseende fornødne Vidnesbyrd.

Og saaledes anbefaler jeg mig selv og min Bøn til Deres Majestæts Landsfaderlige Godhed.

Allerunderdanigst G:H:Olsen.

Det er ikke undersøgt, hvilken "uforudseelig Skiebne" det har været, der tvang ham hjem fra Afrika. Man bemærker, at Olsen anser Sprogkundskab for en ringe Fortjeneste; han har nok ikke været særlig stiv i Sprog, et Forhold der netop gav Anledning til, at Translatørvæsenet udviklede sig, hvorom senere.

Man fik en Del Ansøgninger, og Cancelliet afgav følgende Forestilling til Kongen (fremdeles Sag 294/1798). Dokumentet er noget rodet, som en Kladder:

Under den 7de Februarii sidstl. har det behaget Deres Majestæt, efter Ansøgning, at entledige Justitsraad Christian Schmidt fra hans hidtil havde Embede som Notarius Publicus her i Staden, imod at han, for sin Levetid, nyder de 2/3 Dele af dets Indkomster, og at der til Candidatus juris Christian Magnus Kiønig, som havde Løfte om Succession paa dette Embede, svares, saalænge bemeldte Justitsraad Schmidt lever, 150 Rdlr., men efter dennes Død, 400 Rdlr. aarlig.

Om fornævnte Embede, som i Følge heraf, under disse Vilkaar, har været opslaaet vacant, have følgende allerunderdanigst anholdt:

1) Gottsche Hans Olsen, forhen Professor extraordinarius ved Sorøe Academie, og siden Konsul i Tunis og Algier. Han forud... at, da han, i afvigte Aar havde modtaget allernaadigst Befaling om, som Konsul at gaae til sidstnævnte Sted, tvang en **uforudselig** ikke forudset Skiebne ham at vende tilbage til sit Fædreland, hvorved han pludselig saae sig sat ud af Løbebanen, som var ham saare dyrebar. Vel er ham tilstaaet 800 Rdlr. i Vartpenge, hvoraf dog aarlig indeholdes 100 Rdlr. til Afbetaling paa et ham, ved hans Overreise til Tunis, tilstaaet Forskud, men da han inderlig længes efter bestemte ~~Kalds~~ Embeds Forretninger, og der ingen Udsigt til Befordring er for ham hverken ved Sorøe Academie, hvor han har tilbragt 9 Aar, eller ved det udenlandske Departement, hvor han under afgd. Statsminister Grev Bernstorff har arbejdet, saa attraaer han dette ledige Embede, dog drister sig ikke til, i Betragtning af de svære Byrder, der, for Tiden, hvile paa samme, at ansøge det paa anden Vilkaar end at maatte beholde ^{te} Vartpenge, saalænge Justitsraad Schmidt lever, og de 2/3 Dele af Indkomsten til ham skal betales. I Henseende til den ~~til-dette~~ **Embede** Lov- og Sprog-Kundskab som udfordres til dette Embede, da, hvad den første angaaer, beraaber han sig paa, at han ved Sorøe Academie, endskiønt han ikke er Candidatus juris manuduceret saavel til latinsk som dansk juridisk Examen, og hvad Sprog-Kundskaben betreffen, at have, i de sidste 4 Aar, jævnlig øvet sig i at tale og skrive det tydske, franske, engelske og italienske Sprog.

2) Justits-Raad Thomas Eichel Bartholin, Landsdommer i Sielland, ..(nogle faa Linier om denne og følgende Ansøgere)

3) Friderich Horn, Assessor og Justits... i Kiøbenhavns Hof & Stads-Ret...

4) Johan Henrich Bärens, Assessor i Kiøbenhavns Hof & Stads-Ret...

5) Jacob Wulfsberg, Byfoged og Byeskriver i Tønsberg...

6) Ove Steenberg, Byeskriver i Hillerød ...

7) Translateur Peder Andreas Heiberg, ...foruden at han fremlægger 8 Stykker Rekommodationer og Attester om at besidde den til dette Embede udfordrende Duelighed og Færdighed i Sprogene, anfører han, at have i 11 Aar været den eneste, (forts.)

(575 fortsat) der har assisteret fornævnte Justitsraad Schmidt i den vanskelige Deel af hans Embede, og saaledes at være den eneste, der har haft Leilighed til at erhverve sig den til dette Embede fornødne Routine, samt almindelig Tillid.

8) Litteratus Thomas Bruun, der efter i mere end 20de Aar at have givet Undervisning i de levende Sprog ... (nævnt i Schmidts Betænkning af af 6/2 1787, S.282)

9) Dr. medicinæ og Professor Johan Henrich Schönheyder...

10) Andreas Christian Alstrup, der i 13 Aar har tient som Volontair i det Danske Cancelli, og beraaber sig paa at besidde den til denne Tieneste nødvendige Sprogkundskab... (vi skal høre om ham siden, for han blev ogsaa Translatør i Spansk).

11) Johannes Christian Riisbrigh, i 14 Aar paa Notarial-Contoirtet, anbefales af Schmidt...

12) Lieutenant Elle... afskediget fra Militairetaten.

13) Ole Muus, i 39 Aar Fuldmægtig paa Notarial-Contoirtet.

I at forelægge Deres Majestæt de om dette Embede indkomne Ansøgninger maa Cancelliet allerunderdanigst bemærke, at iblandt de Ansøgninger synes den under No.1 nævnte Professor Gottsche Hans Olsen, efter Omstændighederne, at fortjene fortrinlig Betragtning; I Anledning af, at han har anholdt om, at beholde de ham tillagte Vartpenge, 800 Rdlr., saalænge Justits-Raad Schmidt lever og nyder de 2/3 dele af Embedets Indkomster, har Cancelliet indladt sig i Brevvexling med Departementet for de udenlandske Sager, som derpaa har svaret, at samme med Hensyn til Justits-Raad Schmidts høje Alder, intet har imod, at Professor Olsen, saafremt Embedet vorder ham betroet, beholder, indtil sin Formands Død, de aarlige Vartpenge paa 800 Rdlr., som ham igiennem Departementet, ere bevilgede, under samme Vilkaar, som de ham hidtil have været tillagte. Det indstilles altsaa i dybeste Underdanighed:

at fornævnte Professor Gottsche Hans Olsen maa, under de i allernaadigst Resolution af 7 Febr. sidstl. fastlagte Vilkaar, forundes Notarii publici Embedet her i Staden, samt, saalænge Justits-Raad Schmidt lever og nyder de 2/3 dele af Embedets Indkomster, beholde de ham tillagte Vartpenge 800 Rdlr., paa lige Maade, som de ham hidtil have været tillagte. Kjøbenhavn, d. 9 Martii 1798.

Kongen, eller hvem det har været, fulgte Indstillingen, og fæa Dage efter forelaa Bestallingen til H.G.Olsen: (fremdeles i Sag 294/1798)

C 7de g.v. At da Vi ved Resolution af 7de Feb.d.A. allernaadigst have entlediget Os elskelig Justits-Raad Cristian Schmidt fra hans hidtil havde Embede som Notarius publicus i vor Kongelige Residentz Stad Kjøbenhavn, imod at han for sin Levetid nyder de 2/3 Delle af dets Indkomster, og at til Candidatus juris Cristian Magnus Kiønig som havde Løfte om Succession paa dette Embede, svarer, saalænge bemelte Justits-Raad Schmidt lever, 150 RDler., men efter dennes Død 400 RDler. aarlig. Saa ville Vi, i Overensstemmelse hermed, allernaadigst have besluttet og forordnet, ligesom Vi og hermed beslutte og forordne Os elskelig Professor og Consul Gottsche Hans Olsen, som har de udi Indføds-Retten forlangte Egenskaber, til at være herefter Notarius publicus i bemelte Kjøbenhavn; dog maae han, saalænge Justits-Raad Schmidt leever og nyder de 2/3 Dele af Embedets Indtægter, beholde et ham tillagt Vartpenge 800 RDler., paa lige Maade, som der hidtil haver været ham tilstaaende. Thi skal han fremdeles være Os ...etc. Hafnia 16 Martii 1798.

576) Hermed er der lagt op til Notarialfejden. Herom en anden Gang. Forinden kan vi se paa den C.M.Kiønig, der stadig hentydes til. Han havde hjulpet Schmidt (se S.282) og havde faaet et vist Løfte om at blive hans Efterfølger. Da Heiberg ragede Arbejdet til sig, flyttede Kiønig til Frederikshald, og ved Schmidts Afgang er det gamle Løfte paa en eller anden Maade blevet omsat til den ofte nævnte Affindelsessum eller Pension, saa han søgte ikke om Stillingen som Notar, men indgav derimod Ansøgning om at blive Translatør. Her er Ansøgning og Følgeskrivelse, Fotokopier hos Hv.:

(Sag 294/1798) Candidatus juris, Christian Magnus Kiønig, ansøger allerunderdanigst om at blive Translatør i det engelske, franske og tyske Sprog, dog saa, at han tillige fremdeles maa beholde den ham af Notarial Embedet allernaadigst tillagte Pension Til Kongen

Med den inderligste Følelse af Taknemmelighed paaskiønner Ieg Deres Majestæts Højkongelige Naade i Henseende til den mig allernaadigst forundte aarlige Pension af Notarial-Embedet i Kjøbenhavn, og seer mig derved befriet for Fremtiden fra Frygt for Trang og Nærings-Sorg. Dog kan Ieg ikke nægte at Ieg med den Pension, som indtil Iu stitsraad Schmidts Død er mig allernaadigst tillagt, ikke kan subsistere uden anden Ressource. Desuden er Ieg ved de kummerlige Omstændigheder, som Ieg i de sidste Aar har været i, sat i endeel Gield, som Ieg nu lidt efter lidt maa betale, saa at endog Overskuddet af den mig tillagte Pension vil i Begyndelsen kun være lidet. Betækt paa en Udvej til at forbedre min Tilstand, henflyver(?) Ieg til Deres Majestæts Naade, (forts.)

(576 fortsat) supplicerende allerunderdanigst at blive Translateur og Tolk i det engelske, franske og tyske Sprog. Min Duelighed dertil vil allernaadigst ses af de allerunderdanigst vedlagte Attester, som bevidne ikke alleeneste, at Ieg i mange Aar, som Student, har givet Undervisning i benævnte Sprog, men endog, at Ieg ofte paa Notarii publici Vegne har mødt ved Retterne som Tolk, deels for at afhøre fremmede Vidner, deels for at oversætte Documenter skrevne i fremmede Sprog. For nærværende Tid er kun een Translateur her i Byen, og hans Rettighed til at oversætte strækker sig kun til det italienske, spanske og portugisiske Sprog; da dog i det engelske, franske og tyske judicielle documenter meget oftere forekommer end i disse. Formedelst disse Grunde har Ieg den fuldkomneste Tillid til Deres Majestets Naade, og haaber Deres Majestet allernaadigst vil udnævne mig til Translateur i det engelske, franske og tyske Sprog, dog saaledes, at Ieg fremdeles maa beholde den mig af Notarial-Embedet allernaadigst tillagte Pension. Allerunderdanigst af Christian Magnus Kjøniq. Kjøbenhavn, den 16de Febr: 1798. /// Følgeskrivelsen til Cancelliet lyder:

Underdanigst ProMemoria. For det Høje Collegii gunstigste Forestilling til Hans Majestet, hvorved mig allernaadigst er tillagt en aarlig Pension af Notarii publici i Kjøbenhavn, takker Ieg underdanigst, og erkiender deri det Høje Collegii mod mig beviiste Gunst og Bevaagenhed. Dog maa Ieg tilstaae, at det mig indtil Iustitsraad Schmidts Død allernaadigst tillagte er saa lidt, at Ieg ikke kan subsistere deraf uden anden ressource. Desuden har Ieg i de sidste Aar, da mine Omstændigheder kun have været slette, været nødt til at sætte mig i endeel Gield, som Ieg nu lidt efter lidt maa afbetale, saa at derved Overskuddet endog af den mig efter Iustitsraad S.'s Død allernaadigst tillagte Pension vil i Begyndelsen kun være lidet. Af denne Aarsag har Ieg, for at forbedre mine Omstændigheder paa nogen Maade, ved indsluttede allerunderdanigste Supplique, som Ieg beder det Høje Collegium gunstigst at understøtte, allerunderdanigst ansøgt Hans Majestet om at blive Translateur i det engelske, franske og tyske Sprog. Hertil har Iustitsraad Schmidt selv opmuntret mig. I den Tid, han har været Notarius, han har aldrig bekymret sig meget om Oversættelser, som noget, der i hans for Resten noksom besværlige Embede var ham for byrdefuldt, og derfor som oftest dertil brugt andre sprogkyndige Mænds Hielp. Kun een Translateur er her i Byen, og hans Translations-Ret strækker sig ikke til det engelske, franske og tyske Sprog, i hvilke dog, i sær i det engelske, oftere forekommer documenter at oversætte end i disse. Nødvendigheden af en Translateur vil tydeligere kiendes af det Høje Collegium: I Begyndelsen af forrige Aar, da Iustitsraad Schmidt blev meget syg og anfaldet af apoplectiske Tilfælde, tilskrev han mig ikke alleeneste selv, men endog een af hans Contoir-Betiente efter hans Anmodning tilskrev mig ligeledes. I sidste Skrivelse blev Ieg i de heftigste og varmeste Udtrykke ombedet at komme ned til Kjøbenhavn, da Ieg maaske ellers letteligen kunde lide noget Skaar i Henseende til Forventningen af Notarial-Embedet. Uagtet disse Skrivelser blev Ieg dog ved de heftigste Overtalelser af mine Venner i Frederikshald bevæget til at blive der indtil Notarii Dødsfald. Bestandigen troede Ieg, at Motiverne til bemeldte Skrivelser vare blot mit Vel og Ven-skab for mig. Imidlertid erfarede Ieg ved min Ankomst hertil en anden Grund: Iustitsraad Schmidt bebrejdede mig da, at Ieg ej før var kommet i Følge af hans Skrivelse; nemlig et besynderlig Tilfælde var indløbet i forrige Aar: Iust da Iustitsraad S. var blevet saa upasselig, lader Translateur Hejberg, hvis Hielp han ellers undertiden betiener sig af, ham vide, at han formedelst Upasselighed og Mangel paa Tid, ikke kunde paatage sig at translaterere for ham; Iustitsraad Schmidt blev derved sat i den alleryderste Forlegenhed; Og, da han forhen havde altid betient sig af min Hielp ved Oversættelser, tilskrev han mig ved denne Anfledning, dog uden at nævne mig Aarsagen; som om Ieg havde vidst, havde Ieg uopholdeligen begivet mig paa Rejsen hened. Af dette indløbende Tilfælde vil det Høje Collegium gunstigst see, at det maaskee vilde være nyttig, om der blev en Translateur i bemeldte Sprog, hvori Hejberg ikke har Tilla-delse at translaterere. Af vedlagte Attester sees, at Ieg ikke alleeneste, som er noksom, bekiendt, har i lang Tid givet Undervisning i disse Sprog, men endog oversat i disse Sprog for Notarius, som ogsaa ofte mødt for ham ved Retterne, som Tolk ved fremmede Vidners Afhørelse. Ieg haaber derfor, at det Høje Collegium til den mig forhen beviiste Gunst endnu vil lægge denne, at Ieg ved Deres Understøttelse og Recommendation maa allernaadigst udnævnes til Translateur i det engelske, franske og tyske Sprog, dog saaledes, at Ieg fremdeles beholder den mig af Notarius Tienesten allernaadigst tillagte Pension. Underdanigst af Christian Magnus Kjøniq. K., den 16de Febr. 1798

Disse to Dokumenter har Interesse baade for Heibergs Historie og for Translatør-væsenets første Udviklingstrin. Ansøgningen er indgivet efter Samuel Meldolas Død 21/1 1798 (S. 272) og før Alexander Jacobsens Udnævnelse 23/2 1798 (S. 290), saa Heiberg var den eneste Translatør i denne Maaned. Kjøniqs Ansøgning ledsages af en halv Snes Anbefalinger; men han fik ikke noget ud af det lige straks, Sagen blev henlagt. Han blev først Translatør i 1800, herom senere. (Hv.)

584) Efter Udnævnelsen af Prof. G.H.Olsen til Justitsraad Chr.Schmidts Efterfølger som Notarius Publicus (Se S.293-294-295) fulgte den saakaldte Notarialfejde mellem paa den ene Side den forbigaaede P.A.Heiberg og enkelte Tilhængere, bl.a. Malthe Conrad Bruun, og paa den anden Side Notarius G.H.Olsen og andre paa Linie med ham. Paa Det kgl.Bibliotek, Katalogværelset, Bog 44, S.44-45, ses flere Skrifter i denne Forbindelse, alle trykt i København (Foraar og Sommer) 1798, alle meget læseværdige, dels for Sagens Skyld, dels for den akademiske Elegance, Vid og Skarphed, der præger Sproget, der ofte pyntes med Mundhæd, Talemaader, Citater, Vers,... undertiden paa Fransk, Latin eller andre Sprog. Argumenterne fremføres med en Vægt og Grundighed, saa man uvilkaarligt holder med den, man sidst har læst. Først:

P.A.Heiberg: Suum cuique, Til mine Medborgere. Et lille Hæfte paa 60 S. Heiberg forklarer Anledningen, nemlig den Tilsidesættelse, der nylig er vederfaaret ham. Han beklager sig ikke, men vil gerne have Sandheden frem. Peger paa de godt 11 Aar, han har arbejdet i Faget, og hævder, at Sprogkundskab er det vigtigste Requisite, de øvrige Notarial-Forretninger fordre ikke større Kundskab, end man finder hos enhver duelig Skriverkarl. Det nye Embeds Byrder er sikkert tunge for Hr.Prof.Olsens Skuldre. Det er godt nok at have Dictionairer, men de slaar ikke altid til, og da er det Erfaringen, der betyder noget. Jeg blev bekendt med forhen værende Notarius publicus i Kjøbenhavn, Hr. Justitsraad Schmidt i 1786, og jeg har assisteret ham til hans Fornøjelse. Fik i April 1787 Bestalling paa at være Translateur i de Europæiske Sprog, dog med nogen Indskrænkning. Har fra den Tid besørget alle Oversættelser for Notarial-Comptoirret, det Tydske Sprog allene undtagen. Fik i 1790 Succession paa Dispatcheur-Embedet efter min Svigerfader Dispatcheur Buntzen, o.s.v. alt det, der er fortalt før. Heiberg benytter Lejligheden til at fortælle hele sin Lidelsehistorie med Bøder, Forbud og Forfølgelser fra Myndighedernes Side i Forbindelse med hans litterære Produktion. Der er flere Udfald mod navngivne Personer. I 1796 havde Heiberg talt med General-Prokurør Conferentz-Raad Chr.Colbiørnsen om Notar-Embedet, men denne havde henvist til, at Candidatus Kiønig havde Expectance paa det. Da det nu blev ledigt, og Kiønig var traadt i Baggrunden, havde han indleveret sin Ansøgning tilligemed anbefalinger fra en Række meget betydningsfulde Personer. Ansøgning og anbefalinger er gengivet i Hæftet. Til sidst gengives et hollandsk Dokument, som var blevet oversat til Dansk og af G.H.Olsen forsynet med Notarial-Attest for nøjagtig Oversættelse. Heiberg gengiver ogsaa Oversættelsen og sætter sin egen Oversættelse ved Siden af for at vise, hvor umulig den første er. Notarialfejden drejer sig for en stor Part om denne hollandske Sag og Olsens sproglige Competence. Det vilde være et herligt Emne for en af vore hollandske Kolleger at fordybe sig i denne Sag og for Eks. skrive en Artikel derom i TRANSLATØREN.

NB

G.H.Olsen: Audiatur et altera pars, Til mine Medborgere i Anledning af Hr.Translateur Heibergs Suum Cuique. Et Hæfte paa 78 S. skrevet i Kapitler med Overskrifter som i Datidens Romaner. Olsen imødegaar den "vidtberømte Hr. Translateur Heiberg" i udsøgte, urbane Vendinger og gendriver tilsyneladende alt, hvad denne har fremført. Han mener ikke, det er Kundskaber alene, der skal til for at være Notar, men mindst lige saa meget, at man er en Mand, Publikum har Tillid til. I Kap.2 behandles det hollandske Dokument "Privilegien van Westwoude met zyn toebehooren", hvoraf en Del er paa 300 Aar gl. Hollandsk, og det er spækket med særlige Udtryk og Vendinger. Oversættelsen var bestilt af Landvæsenskommissær Torst, der arbejdede med Jordfordelingen blandt Hollænderne paa Amager. Olsen havde ikke selv kunnet oversætte det, men fik en herboende hollandsk Købmand til at oversætte det til Tysk, hvorefter han lod Hr. Riisbrich, der havde været paa Notarialkontoret i 14 Aar, og som Schmidt garanterede for som fuldt ud kyndig i Tydsk, Hollandsk og Svensk (var blandt Ansøgerne til Notar-Posten, se S.295), oversætte det til Dansk, idet han samtidig kontrollerede Købmandens hollandsk-tyske Version. Efter denne Behandling tøvede Olsen ikke med at attestere Oversættelsens Rigtighed. Heibergs Kritik i Suum cuique havde nu imidlertid foranlediget, at Torst gik til ham og fik ham til at paaføre en Erklæring om Urigtighederne i Notarialoversættelsen og derefter hans egen Oversættelse til Dansk. Olsen havde erfaret dette og havde faaet Lov at laane det nu to Gange oversatte hollandske Dokument af Kunden. Han lod Kiønig se paa Sagen, og denne afgav en Erklæring til Fordel for Olsen. Han underskrev sig candidatus juris & linguarum peritus. Olsen forelagde derefter hele Sagen for Etatsraad Frédéric de Coninck (hollandskfødt Storkøbmand 1740-1811), som ogsaa afgav en Erklæring, der støttede Olsen. Erklæringerne er gengivet i Olsens Piece. I øvrigt paaviser Olsen (Kap.3), at Heibergs Gengivelse af det hollandske Dokument indeholder flere Trykfejl og mangler nogle Linier Senere (Kap.5) kommer han ind paa Spørgsmaalet om, hvad en Notarius Publikus er, og hvad han skal kunne. Det er tydeligt nok, at han ikke mener det samme som Heiberg, der holder paa, at Sprogfærdighed er Nr.1. Han nævner Heibergs og Jacobsens Bestallinger (S.284,S.290) som Bevis paa, at Myndighederne ikke anser Notaren som eneberet.

(584 fortsat) tiget eller egentlig pligtig til at udføre Oversættelser. Disse Sider er af Interesse for baade Translatører og Notarer. Ligesom Heiberg i Suum cuique kommer Olsen i sin Bog ind paa selvbiografiske Oplysninger, især med Henblik paa at vise, hvor meget han har haft med Sprog at gøre baade i Danmark og i Udenrigstjenes sten (i Tunis havde de bedre Kredse talt lingua franca, en Blanding af Italiensk, Spansk og Arabisk). Han mente i det hele taget, at han havde talt fremmede Sprog mere end Heiberg. Hvad Biskop Balles paastaaede Indflydelse ved Besættelsen af Notar-Posten angik, aftrykker Olsen dels et Brev, han har skrevet til Balle om denne Sag, dels Balles Svar (Balle titulerer Olsen "Deres Velbyrdighed"), af hvilket sidste det fremgaar, at Balle ikke paa nogen Maade havde haft en Finger med i Spillet; men da Olsen havde faaet Embedet, var han, Balle, som Fader naturligvis stolt over, at Svigersønnen nu gik ind til et godt og agtet Embede. Olsen oplyser endvidere, at Notaren ikke lønnes af Kongen, men faar Løn af Notarialkontorets Indtægter. Han havde ikke tragtet efter Embedet i aarevis, han havde nok hørt om det og havde engang tænkt, at det lige var noget for hans Ven, Digteren og Sproglæreren Bruun (antagelig Ansøger Nr.8, S.295), men i December 1797 havde hans Venner presset ham til at søge Embedet. - Schwanenflügel (S.278 af disse Uds.) giver ikke meget for Olsens Svar til Heiberg. Han bruger bl.a. Ord som ikke værdigt og uridderligt om det.

P.A.Heiberg: Tu si tacuisses, philosophus mansisses. Et Hæfte paa 80 S., hvor Olsens Kritik af Heibergs Oversættelse af det hollandske Dokument imødegaas.

G.H.Olsen: Duplik, eller fornødent Giensvar. Olsen fortsætter sine Argumenter og paaviser Uholdbarheden af Heibergs Paastande.

Malthe Conrad Bruun: Beviis at en monarkisk Regjering ikke er forbunden at bortgive Embeder efter de Søgendes Duellighed. Piece paa Heibergs Side (se S.278).

C.M.Kiønig: Neminem lade, et par Ord til Hr. Translateur Heiberg, 16 S., hvor Kiønig udtrykker sin Foragt for Heiberg, der havde taget Arbejdet med Notarialoversættelser fra ham. Indtil for 11 Aar siden havde han en Snes Aar oversat for Justitsraad Schmidt, først fra Engelsk, Fransk og Italiensk, men efter at have faaet Expectance paa Notarial-Embedet lagde han sig ogsaa efter Hollandsk, og han gennemgaar nu det af Heiberg omtalte hollandske Dokument og paaviser en Række Fejl og Misforstaaelser i Heibergs Oversættelse. Kiønig fortæller bittert om deres forskellige Skæbner: P.A.H. er den store Mand, der er kommet i en Cirkel af Venner, medens K. er forladt af alle og overladt til en tungsindig Eenlighed. "Deres Venner bestrøede Deres Vej med Roser, medens mine lade mig plukke dem iblandt Torne". "Jeg er nu gammel og ønsker kun at leve fornøjet med den mig allernaadigst forundte Pension og hvad jeg ved min Flid ellers kan fortjene". (Kiønig var 46, Heiberg 40, Olsen 38 Aar. Naar man trækker de 11 Aar samt en Snes Aar fra 46, er Kiønig begyndt at oversætte som Konfirmand. Der overdrives nok lidt. Vi skal senere høre mere om Kiønig).

Carl Fred. Primon: Nok en Dosis om det hollandske Document og Notarii-Publici Embedet (under Pseudonymet Johan), et Skrift paa 56 S. indbundet i en lille Bog sammen med tre andre Skrifter: 1) Nogle politiske Spørgsmaal til Prof.G.H.Olsen fra et frit Publikum, 2) Et Par foreløbige Ord til mine Medborgere af G.H.Olsen, 3) I Anledning af "Et Par foreløbige Ord". - Primon, som vi siden skal høre om som den første Translatør i Engelsk og den første af den Række Translatører, der udnævntes efter det Røre, der skabtes om Translatørvæsenet i 1798, gennemgaar det hollandske Dokument i 64 Punkter, gaar skarpt imod P.A.Heiberg og finder den af G.H.Olsen attesterede Oversættelse meget grundig og videnskabelig.

???: Et Par efterløbige Ord foranledigede af Hr. Prof. Olsens foreløbige, ved Forfatteren til Et Par Ord til Hr. Prof. og Not.publ. i Anledning af hans Audiatur ... med Hensyn til hans Biografie i samme. Disse to Skrifter er ikke studeret. De er nok begge paa Heibergs Side. Det er uvist, hvem Forfatteren er.

Carl Fred. Primon: Til Publikum af Forfatteren til Nok en Dosis, i Anledning af Heibergs Tu si tacuisses. Hæfte paa 32 S., hvor Primon igen behandler Oversættelsen af det hollandske Dokument og indfletter forskellige politiske Betragtninger, bl.a. om Pøbeldemokrati o.l., meget læseværdige Ting. (boede Halvtorvet 48/49).

Fejden ebbede ud. Schwanenflügel skriver, at Heiberg trods alt havde faaet den bedste Del af Publikum paa sin Side, men Olsen havde jo faaet Embedet. Heiberg havde faaet Luft for sin Fortrydelse over at være blevet forbigaaet, han havde vundet ideelt, men Olsen havde sejret reelt.

Vi skal næste Gang se, hvorledes Sagen traadte i en ny og afgørende Fase, da Olsen gik videre med sin Idé om Adskillelse af Oversættelserne og det egentlige Notarialarbejde i Form af et Forslag til Kongen om Udnævnelse af flere Translatører. Olsen har sikkert gjort det for sin egen og Notarembedets Skyld, men det vilde jo berøre Heiberg i hans Næring, saa han var meget naturligt en Modstander deraf. Dokumenterne i denne Forbindelse gengives i September og Oktober Udsendelserne. (Hv.)

585) Notarius Publicus G.H.Olsen's Forslag til Kongen om flere Translatører.

Kiøbenhavn d. 7de Aug:1798. Gottsche Hans Olsen, Notarius Publicus i Kiøbenhavn, foreslaaer allerunderdanigst, at flere Translateurer i de nyere Europæiske Sprog maatte vordé ansatte her i Staden. Til Kongen.

Efterat Deres Majestæt ved Bestalling af 16de Martii d.A. allernaadigst havdæ betroet mig Notarius Publicus Embedet i Kiøbenhavn, fandt jeg, at samme vare paabyrdede Pligter, som det hverken efter nogen allernaadigst Sanction medførte, ikke heller efter dets oprindelige Natur, og dets nærværende Organisation, som det eneste offentlige Notariat her i Staden, efter min ringe Formening burde eller kundemedføre. Disse ved en gammel Praxis paabyrdede Pligter bestode deri, at Notarius skulde oversætte af og i de fleste Europæiske Sprog. Vel vare disse Sprog, ved Hr. Translateur Heibergs Bestalling af 25de April 1787 i Henseende til min Formand i Embedet indskrænkede til disse fiire, det Tydske, det Franske, det Engelske og det Hollandske, hvilke han havde erklæret selv personligen at forstaae; men endog ved Oversættelser af og i disse Sprog blev han jævnlig understøttet af Hr. Heiberg, og kunde, saavel i Betragtning af Hr. Heibergs bekjendte Duellighed, som ogsaa formedelst en paa Erfaring grundet Tillid til hans Nøiagtighed i hans Arbeide rolig og uden nøisommelig Eftersyn sætte sin Hænd og sit Embedssegel under de af bemeldte Hr. Heiberg forfattede Oversættelser. Hr. Heibergs Translateur-Bestalling berettiger ham til med offentlig fides at oversætte i og af det Portugisiske, det Spanske, det Italienske og flere Sprog, de 4 ovennævnte undtagen, hvilke i hans Bestalling udtrykkelig undtages i alle Oversættelser, der kræve offentlig fidem. Hr. Jakobsens Ansettelse som Translateur i det Russiske og Poliske fritager mig fra Oversætterpligter i Henseende til disse tvende Sprog. Min Notarial-Ansvarlighed i Henseende til disse tvende sidstnævnte Sprog, og de trende, som ere Hr. Heiberg tillagte kan altsaa indskrænkes til blot at bevidne, naar paaafordres, Virkeligheden af Oversætternes Translateur-Embeder. Da jeg nu ved min allerunderdanigste Ansøgning om mit nærværende Embede af 7de Febr. d.A. har i Henseende til fremmede Sprog erklæret, som og ved adskillige foregaaende Leiligheder beviist, selv at kunne oversætte af og i det Tydske, det Franske, det Engelske og det Italienske, saa ansaae jeg det og, i Tingenes daværende Stilling, for min Pligt uvægerlig at paatage mig de Oversættelser, som nu henimod 5 Maaneder af og i disse Sprog have været forlangt paa Notarial-Comptoirret. Men da jeg formedelst Omstændighederne savner den Medhjælp, som min Formand havde, uden derhos at kiende Nogen saa nøje, at min Tillid kunde opveje min Ansvarlighed; da det Hollandske Sprog ved min Formands ophørende Forpligtelser nu aldeles savner en Oversætter, som med offentlig fides kunde besørge Translationer i og af samme; da det desuden stundom hænder, at Translationer indløbe paa de vigtigste Postdage, og ved deres Mængde kunne gjøre mig det umuligt alene, og uden Medhielp at tilendebringe dem til den af Vedkommende bestemte Tiid, og jeg er langt fra at ansee det billigt, at en betydelig Deel af Publikum skal lide for at skaffe mig Sportler, som min Formand under andre Coniuncturer kunde, uden at skade sine øvrige Embedspligter, tillade sig at oppebære, saa indstiller jeg det til Deres Majestæts allerhøjeste Velbehag, saavel at bestemme, hvilke de flere Sprog ere, hvori Hr. Heiberg allernaadigst er ansat som Translateur, som og at overveje, om det ikke var godt og ønskeligt, at flere Translateurer bleve beskikkede, saavel i de 4 af mig angivne Sprog, som og i Særdeleshed i det Hollandske, i Henseende til hvilket jeg ikke kan vide, om der paaligger mig nogen Forpligtelse eller ikke. Hvorhos jeg ikke kan undlade allerunderdanigst at bemærke, at om end flere Translateurer, for saavidt som ingen af de nuværende derved præjudiceres, bleve ansatte i de omhandlede Sprog, jeg dog hverken tillader mig at ansee denne nøiere Bestemmelse i Notarial-Embedets Form som nogen Fritagelse fra de mig hidindtil paalagte Translateurpligter, ei heller ønsker derved at opgive de mig tillagte Rettigheder. Jeg attraaer kun, dels formedelst en i nærværende Forfatning muligt indtræffende Oversættelse, dels for at forekomme al billig og ubillig Anke over Forsinkelse fra Vedkommende, dels og endelig for at kunne fode paa en fast Bestemmelse i mine Embedspligter, at deele Pligt og Ret med Flere; og jeg troer, at denne Indretning tillige vilde medføre det Gode, at flere kunde høste Lønner for deres Bestræbelser i Sprogkundskab; at Fædre og Opdragere med desto større Tilforladelighed kunde vide at finde sikre Sproglærere til deres Børn og Anbetroede; og at Candidater til udenrigske Embeder saaledes tillige kunde søge Veiledere og derved sættes i Stand til med Ære at rede for sig paa deres forskiellige Poster. Efter faa Maaneders Arbeide alene i ovenmeldte Translationer, som dog næsten udgiøre min nærværende eneste Indtægt af Embedet, jeg har den Ære at beklæde, tør jeg nu haabe, at ikke mit allerunderdanigste Forslag vil befindes at være grundet paa Motiver, som hverken krænke min Charakter som Embedsmand, eller kaste Skygge paa mit Navn som Menneske og Borger. Jeg kan altsaa med Grund formode, at det vil møde Deres Majestæts allerhøjeste Bifald, og anbefaler det da med sand Frimodighed og ubrødelig Tillid til allernaadigst Overveielse og Bønhørelse.

Allernaadigst G:H:Olsen

Professor og Not:publi: her af Staden.

(58) fortsat) Dette vigtige Dokument betragtes som grundlæggende for Translatørvesenets Udvikling. Det findes tilligemed følgende Dokumenter vedrørende det samme Spørgsmaal (Fotokopier hos Hv.) i D.Kc.Sjæll.aabne Breve,Sag 159/1799 (Rigsarkivet), hvor ogsaa Heibergs Translatørbevilling ligger (se S.284). G.H.Olsen har indsendt Forslaget til Kongen gennem Danske Kancelli, som sendte det tilbage til Københavns Magistrat med følgende Paategning:

Hans Kongelige Majestæt vil allernaadigst at Kiøbenhavns Magistrat herover indsender sin Erklæring og hermed at forholde sig efter Cancelliets Skrivelse af 13. Octbr.,1787. Cancelliet den 18. Aug: 1798 (tre Underskrifter bl.a. Reiersen).

Magistraten har saa i Skrivelse af 24/8 spurgt Heiberg om hans Mening, og den faar vi i hans den 28/8 1798 daterede

Promemoria

Hvad jeg, i skyldigst Gjensvar paa Høy- og Velædle Magistratens Skrivelse af 24de i denne Maaned, haver at erklære over Herr Professor og Notarius publikus Olsens hermed tilbagefølgende Ansøgning af Dato 7de dennes, indskrænker sig til en Undersøgelse af disse tvende Spørgsmaal: 1°) Er det nødvendigt, at der beskikkes fleere Translatører? og 2°) er det nyttigt?

1°) Angaaende Nødvendigheden; hvorved jeg maae bede anmærket følgende Punkter:

(a) Uagtet jeg i elleve Aar med egen Haand forfattede alle Translationer i Kjøbenhavn (:thi afdøde Meldola havde, som bekjendt, næsten intet at bestille, og det som translateres af Tydsk skal være yderst ubetydeligt:) saa har dog Fortjenesten derved været saare ringe. In specie kan jeg med mine Optagelser, ja selv med min Eed, om det nogensinde skulle gjøres fornødent, bevise, at Justiceraad Schmidt,der, indtil Tuxens Død, toeg halvparten af hvad enhver af de Oversættelser, som jeg expederede for ham, indbragte, kuns eet eneste Aar har havt lidet over 300rd for denne Green af sit Embede; og at jeg, nominatim, i Aarene 1789, 1790 og 1792 ikke engang fortjente 500rd aarlig, og maatte altsaa paa anden Maade søge at supplere, hvad jeg behøvede til mine egne og Familiens Nødvendigheder. Det er ogsaa først siden Aaret 1795 at jeg, med uophørligt Arbeide fra tidlig om Morgenen til sildig om Aftenen, har været i Stand til at fortjene hvad jeg behøver til en ganske tarvelig Underholdning. Det er Krigen, som er Aarsag hertil, og naar den ophører, vil rimeligviis Translationernes Antal blive, som før dens Begyndelse. At der dog endnu i disse Tider stundom er saare lidet at bestille i dette Fag, sees deraf, at jeg i Fjor Sommer kunde være borte i 5 Uger her fra Byen, og i heele den Tid havde Justitsraad Schmidt efter hans egen Forsikring for mig, kuns to meget smaae Oversættelser at besørge.

(b) I al den Tid jeg, saa at sige, eene forestoed Oversættelserne har endnu intet Dokument liidt meere end det højst nødvendige Ophold, og endnu har ingen klaget over langsom Expedition. Vi ere nu to, der kunne og bør arbeide; Jeg maae altsaa dele saavel Fortjenesten, som Forretningerne med en anden, og Expeditionen maae kunne gaae endnu hurtigere. Fra denne Side betragtet, vil det følgelig næppe lade sig tænke, at Translationer kunne blive opholdte; hvilket derimod lettelig kan blive Tilfældet med de andre Notarial-Forretninger, ifald en Periode indtraf, som den, der indtraf sidst i afvigte Aar. Professor Olsen havde altsaa handlet ædlere, og sørget bedre for det Offentliges Vel, dersom han havde indgivet Ansøgning om, at der maatte blive beskikket flere Notarier, naar hans Formand engang ved Døden afgaaer.

(c) Professor Olsen synes at tage meget i Tvivl, om der paaligger ham, som Notarius publikus, nogen Oversættelsespligter. Jeg formoder, at han har faaet Embedet med de samme Forpligtelser som hans Formand Justitsraad Schmidt; og at denne Mand, der dog nok kjender Embedet nøyere, end hans Eftermand har kunnet lære paa fem Maaneder, altid har anseet det for sin Pligt at besørge Oversættelser, det veed jeg med den fuldeste Vished; det bestyrkes end meere derved, at jeg et par Gange i de seene Tider har gjort ham Forslag om at søge Tilladelse til at afstaae alle Oversættelser til mig, dog uden at hans Eftermand derved skulle tabe Ret til saadanne Expeditioner, hvorom han ogsaa, i Salig Tuxens Levetid, havde givet mig noget Haab; men han afslog siden dette Forslag, sigende, at han ikke kunde forsvare at fordærve Embedet for sin Eftermand.

(d) Professor Olsen siger: at det Hollandske Sprog nu aldeles savner en Oversætter. At det savner ham, det veed jeg, ikke alleeneste af hans egen udtrykkelige Tilstaaelse, men ogsaa deraf, at han aldeles har nægtet at besørge Hollandske Oversættelser. Men at det derfor reent skulle savne en Oversætter, er nok for dristig sluttet. Naar min Bestalling, i det den fuldkommen hjemler mig Ret til de extrajudicielle Oversættelser, hvoraf der dog forefalde endeel, i det Tydske, Hollandske, Franske og Engelske, nægter mig den samme Ret i Henseende til de judicielle, da skæer saadant af den i Bestallingen udtrykkeligen anførte Aarsag, at den da værende Notarius publikus, personligen forstod disse Sprog. Naar Aarsagen ophører ophøre ogsaa

(585 fortsat) Virkningen; og i ethvert af disse Sprog som den nu værende eller nogen efterkommende Notarius erklærer sig selv, personligen ikke at forstaae, formoder jeg, efter al sund Hermeneutik, at min Bestalling hjemler mig Ret til at besørge endog de judicielle Oversættelser, da det er beviist at jeg forstaaer disse Sprog.

(e) Efter alt hvad jeg herforan har sagt, synes det beviist at der ikke existerer nogen Nødvendighed, der raader til at beskikke fleere Translatører. Kuns een Omstændighed kunne gjøre dette fornødent, (:siden det ikke er mig tilladt at forrette alt hvad jeg kan:) den nemlig: at man præsumerede - ikke offentlig erklærede - at Professor Olsen ey kunde præstere alt hvad han burde, eller at han havde Ret til at troe sig dispenseret fra Opfyldelsen af nogle af de Pligter, som man hidindtil har holdt for at ligge paa hans Embede; men næppe skulle jeg troe at det vil blive nødvendigt paa den Grund, at Herr Olsen, da han søgte om og erholdt Notarial-Tjenessten, ikke kjendte de byrdefulde Pligter, der laae paa Embedet; som han selv siger i Begyndelsen af sin Ansøgning. Det var hans Pligt i Tide at underrette sig om Embedets Fordringer; og hans egen Forsømmelse kan ikke fritage ham fra at opfylde disse Fordringer.

2°) Angaaende Nytten.

Jeg indseer meget vel, at det ville være saare nyttigt for Herr Olsen, om han kunde udvirke Beskikkelsen af een eller fleere Translatører, der da vel maatte blive forpligtede til at besørge de Forretninger, som han selv ikke kan eller ikke skjætter om at forrette; om han saaledes kunde liste sig fra vanskelige og lidet indbringende Pligter, og beholde magelige og fordeelagtige Eenerettigheder. Han siger jo selv i sine foreløbige Ord P.20. at Oversættelser i Dannemark betales saaringe, at blot en uophørlig Øvelse deri kan holde Oversætteren skadesløs for sin Tid og Slid. Og naar han, paa det anførte Sted, saavel som ogsaa i Ansøgningen, taler om at bringe Embedet tilbage til den Organisation det bør have, da er det saa klart som Solen, at han derved forstaaer, at Embedet bør organiseres efter hans Lyst og Duelighed, isteden for at man ellers troer, at en Mand bør organisere sig efter sit Embeds Fordringer. Dette søger Herr Olsen at opnaae, ubekymret om at det maa skee paa mine, og fleeres Bekostning; thi naar han, i sin Ansøgning, anfører den Bevæggrund: at fleere skulle høste Lønne for deres Bestræbelser i Sprogkundskab; og man sammenligner den med ovenstaaende Citation, saa er det klart nok at han vil, at disse fleere Translatører skulle lønnes med Sult og Mangel, saasom de, i alle Tilfælde, dog maatte deele Fortjenesten med ham og mig.

Om derimod fleere Translatørers Beskikkelse kunne være nyttig for det Almindelige, er et Spørgsmaal som jeg troer at jeg ikke bør besvare. Hans Mayestæt Kongen og de Kongelige Collegier ville upaatvivleligen rigtigere og bedre kunne anstille denne Undersøgelse, hvorfra jeg altsaa troer at burde afholde mig.

Gjerne vilde jeg troe, hvad Herr Olsen siger i Ansøgningen: at dette hans aller underdanigste Forslag er grundet paa Motiver, som hverken krænke hans Character som Embedsmand, eller kaste Skygge paa hans Navn som Menneske og Borger; naar det ikke var saa øynsynligt at han ved Forslaget har tænkt at opnaae tvende Hensigter: først at forskaffe sig Magelighed og gode Indtægter; for det andet, efter Evne at beklippe mine sandelig ikke brillante Indkomster. At dette har været hans Hensigt lige, fra den Tid han blev Notarius publikus, derpaa gav han mig i de allerførste Dage af hans Embeds Førelse, og førend jeg endnu havde tænkt paa at skrive imod ham, et eclatant Beviis, som jeg nægter det ikke, bidroeg meget til at forbitte mig imod ham; og slog, saa at sige, Hovedet paa Sømmet. Erfaringen har lært ham, at dette ikke lader sig gjøre ved hans egen Styrke; og derfor har han nu valgt en meere kraftig Vey til at opnaae sit Maal. Hertil hører ogsaa hans allerunderdanigste Begjering om at Kongen vil bestemme, hvilke de fleere Sprog ere, hvori jeg er ansat som Translatør; thi var det ikke Herr Olsens Hensigt at skade mig, da ville han see, hvad enhver anden kan see; at ved disse fleere Sprog forstaaes alle de Sprog, som jeg forstaaer, eller kan faae i Sinde at lægge mig efter; for saa vidt som ingen udtrykkelige Indskrænkninger ere gjordte i Henseende til et eller andet af dem.

Uagtet alt dette er det langt fra at jeg vil lægge nogen Hindring i Vejen for Opfyldelsen af Herr Professor Olsens Ønske. Endskjøndt Høy- og Velædle Magistraten, ved at fordre min Betænkning over Herr Olsens Ansøgning, har givet mig Ret til at erklære mig imod samme, anseer jeg det dog for nok, at faae anført nogle af de Grunde, hvorefter jeg kunde gjøre det. Jeg har ingen Ret til at fordre at Staten skal tage noget besynderligt Hensyn til mine private Fordeele. Som Embedsmand har jeg ingen udelukkende Rettigheder; og havde jeg dem endog, da skulde ingen være meere villig end jeg til at deele dem med andre. Det er altsaa min Pligt at erklære, og jeg erklærer herved høytideligen, at jeg, for min ringe Deel, ikke haver noget imod at Professor Olsens Ansøgning bliver ham bevilget, allerhelst ifald Hans Mayestæt Kongen og de Kongelige Collegier skulle ansee fleere Translatørers Beskikkelse at

(585 fortsat) være nyttig for det Almindelige. Hvad jeg, ved en saadan forbedret Indretning, taber i mine Indkomster, og altsaa maae savne til min Families Fornødenheder, skal jeg, ligesom forhen, søge at supplere paa andre lovlige Veye og Maader. Jeg skyer ikke Arbeide; ønsker mig ikke magelige Dage; og selv det mislykkede Haab, at see mig og min Familie sikret for Mangel i Sygdoms Tilfælde og i en tilstundende Alderdom, har ikke nedslaaet mit Mod, men snarere givet mig fornyede Kræfter til at opfylde min og alle Menneskers Bestemmelse: at æde mit Brød i mit Ansigts Sved.

Kjøbenhavn den 28de August 1798.

P:A:Heiberg (+Kruseduller)

Til Høy- og Velædle Magistraten i Kjøbenhavn.

Heiberg kalder Olsens Forslag en Ansøgning, og han benytter Lejligheden til at lange ud efter ham som en Fortsættelse af Notarialfejden. Heibergs Udtalelser viser ingen Begejstring for Forslaget, snarere det modsatte, saa havde det staaet til ham, var der saamænd ikke blevet udnævnt flere Translatører.

Magistraten spurgte saa den 3/9 1798 Schmidt, der den 6/9 svarede med følgende

Pro Memoria!

Til skyldigst Giensvar paa Høy og Velædle Magistratens Skrivelse til mig af 3 Septb.d.a. haver ieg den Ære at erklære: At uagtet Hans Mayestæt haver allernaadigst givet mig sit Kongelige Løfte, at ieg af Notarial Tienestens Indtægter skulde, saa længe ieg lever, have de 2/3 Deele, følgelig ogsaa af de Notarial Contoiret forefaldne Oversættelser af Tydsk, Hollandsk, Fransk og Engelsk; saa dog da det vilde være tungt for den eller de Translatører, som det Kongelige Cancellie kunde maaskee finde for godt i forbemeldte Sprog at ansætte, at give fra sig bemeldte 2/3 Deele af deres Fortieneste, renoncerer ieg villig paa denne Fordeel, erindrende mig, hvor haardt det var mig indtil Aaret 1783 /:da min Formand renoncerede paa Oversættelser, følgelig i 27 Aar:/ deraf at give fra mig de 2/3 Deele. Og naar ieg ikke havde i al denne Tid /:paa nogle faae nær:/ bestridt disse Oversættelser, havde ieg ey derved havt den ringeste Daglønners Fortieneste. Fra bemeldte Aar /:1783:/ da jeg som meldt hævede eene og alene Salarieret for Oversættelser, blev ieg i min sig nærmende Alderdom i Stand til at betale en Medhielper, hvilken jeg fandt i Herr Translatør Heiberg, der trolig og nøjagtigen i dette Fag af Notarial Forretninger assisterede mig til den sidste Dag af mit Embede. Kjøbenhavn d: 6 September 1798. C.Schmidt

P.S.Herr Professor Olsens Suplice og Herr Translatør Heibergs Erklæring følger hermed indsluttede. Til Høy og Velædle Magistraten i Kjøbenhavn.

Magistraten tillader sig alligevel at udlægge de to Mands Udtalelser positivt og indsender 12/9 1798 følgende Skrivelse til Danske Kancelli:

Allerunderdanigst Erklæring!

Forinden vi kunde afgive Erklæring over den herhos tilbagefølgende Ansøgning fra Notarius Publikus Professor Gotsche Hans Olsen, have vi anseet det fornødent herover at indhente Translatør Heibergs og den forrige Notarius Publikus Justits-Raad Schmidts herhos lagte Erklæringer, og da det af disse anføres, at enhver af dem for sit vedkommende ikke have noget mod flere Translatørers Antagelse, uanseet at sidstnævnte tilforn har erklæret sig mod Ansøgninger om at blive Translatør, i den Tanke, at de Translationer, han ey udtrykkelig havde renonceret paa, tilkom ham i Følge hans Embede, saa skiønne vi ikke, at der kan være noget herimod, naar nogen dertil qualificeret maatte melde sig med Ansøgning derom; Naar i øvrigt nærværende Notarius Publikus, efter Begyndelsen af hans Ansøgning, anseer det at oversætte af og i fremmede Sprog, ikke at være nogen Pligt, der enten i Følge nogen Kongelig Anordning, eller hans Embeds Natur paaligger ham, da kan vi ey herudi med ham være eenige, thi deels er, saavidt vi veed, Forordningen af 31te Januarii 1738 endnu giældende, og denne Anordnings 3^{die} § antager dette for en Pligt, deels har Deres Majestæt ved, efter indhentet Erklæring fra forrige Notario Publiko, at afslaae Ansøgninger om at blive Translatører for dem, der have godtgiort Sprog Kundskab, antaget, at saadan Pligt og hermed forbundne Rettighed paalaae Notarius Publikus; ja Notarius Publikus Olsen synes i Slutningen af sin Ansøgning selv at ansee det for Pligt for sig at oversætte; thi antager han ey denne Pligt veed vi ey, hvad det er for Rettigheder, han vil forbeholde sig; at Praxis ikke kan paalægge ham nogen Pligt, lærer Forordningen af 13de August 1734.- ligesom vi i øvrigt efter almindelige Fortolknings Regler ansee det for overflødig at det bestemmes, hvilke Sprog der forstaaes under det Udtryk flere i Translatør Heibergs Bestalling; saaledes troe vi og, at i Tilfælde at Translatører skulle ansættes i det Tydske, det Franske, det Engelske og det Hollandske Sprog, Translatør Heiberg da ikke bør være formeent at oversætte af og i dem, saasom Grunden i saa Fald ophører, hvorfor saadant hidtil har været ham formeent, og saavel forrige som nærværende Notarius Publikus, der kan ansees som Kompente Dommere, antage, at han forstaaer disse Sprog. Kjøbenhavns Raadstue d. 12te September 1798.

Allerunderdanigst (11-12 Underskrifter).

599) Vi har under 585) S. 301-302-303-304 set Notarius Publicus G.H.Olsen's Forslag til Kongen om flere Translatører og Heiberg's og Schmidt's Udtalelser herom, samt Magistratens positive Indstilling. Danske Kancelli har derefter under 18/9 98 henvendt sig direkte til G.H.Olsen for at faa hans Kommentarer til Udtalelserne, og han svarer med følgende lange Skrivelse, der for Sagens Skyld gengives in extenso, selv om den fylder meget: (D.Kc.Sjæll.aabne Breve, Sag 159/1799, Rigsarkivet)

Til Det Høi kongelige Danske Cancellie Underdanigst promemoria

Længe har jeg tøvet med at opfylde min Pligt i Anledning af det Høikongelige Danske Cancellies gunstige Indbydelse af 18 Sept.d.a. at indgive min Betænkning over den hermed tilbagefølgende Erklæring med Bilage fra Kiøbenhavns Magistrat i Anledning af mit allerunderdanigste Forslag af 7 Aug. sidstl. - mine Undskyldninger ligger dels i Sagens Natur, da det er kiedeligt uophørlig at besvare et Væv af Sophisterier og Fordreielser, dels i en Mængde af Embedsforretninger, som Hyppigheden af Opbringelser forenet med Aarstidens Ublidhed paa Søen har foranlediget. Jeg havde allerede til min store Forundring læst Hr. Translateur Heibergs Erklæring, optagen som et Bidrag til Litteratur-Artikler i Minerva, da jeg ikke kunde udgrunde, hvad Viisdomsgudinde havde at bestille med nogle Blade, der indeholdt saa mange personlige Angreb. Men end mere forundredes jeg ved at see Magistratens Fremgangsmaade, og at læse den paa Hr. Translateur Heibergs Fremstillinger grundede Erklæring. Mit Forslag, som ikke var Ansøgning, som ikke sigtede til nogen min individuelle Fordeel, som endog ikke kunde gaae i Opfyldelse uden at skille mig ved Fordele, dem min Formand i Embedet ikke havde villet give Slip paa - dette mit Forslag laae for hele Publikums Øjne; var indført i selve min Duplik mod Translateur Heiberg, omtalte ham i hæderlige Udtryk, da jeg ikke burde tillade mig den Tone om en Modstander, som jeg efter Opfordring nødtes til at bruge imod ham. Magistraten derimod /Gud veed af hvilke Grunde/ har troet sig forpligtet at sende dette mit Forslag til min aabenbare Avindsmand; til ham som selv i de offentlige Tidender havde paa sin Viis erklæret, at han intet videre havde at svare; og denne, fristet af en saa smigrende Leilighed, har været svag og lille nok til, i en Erklæring om mit Forslag, at angribe mit Hierte, at fiskalisere mine Motiver, at fordreie min Text, og i denne Galderøre at gjøre mine Tanker saa aldeles ukiendelige, at jeg bør være det Høikongelige Cancellie dobbelt forbunden fordi det har opfordret mig til at gjøre Brug af den audiatur & altera pars, der aldrig burde tabes af Sigte. Vist nok har Magistraten ved at sende mit Forslag til Hr. Heibergs Erklæring viist en besynderlig Adeldomighed, da det er bekendt at nogle af dens Medlemmer ikke har undgaaet Skarpheden af hans Pen; men i den billige Forudsætning, at Magistraten ikke i Adresse-Avisen havde lagt Mærke til det Avertissement, hvori Hr. Heiberg erklærer at have læst min Duplik og altsaa og mit trykte Forslag, troer jeg dog Retfærdigheden /meere forlanger jeg ikke/ kunde tilsagt den, ei at indgive, mig uafvidende, til mine Høie Foresatte en Erklæring, der mere var stilet mod min Karakter, end affattet til at bestride Grunden, jeg som Borger havde fremsat for min Regiering.

Jeg bør nu godtgiøre disse mine foreløbige Anmærkninger, og for at følge den chronologiske Orden, tillader jeg mig at begynde i Anledning af Hr. Heibergs Erklæring.

1. Da Hr. Heiberg i sit suum cuiqui p.10 paastaaer som Translateur blot at have Rettigheder og ikke Fligter, kalder sin Bestalling en Bevilling og ikke har gienkaldt denne sin Ytring, troede jeg mig efter denne Fortolkning, som gav en Chikaneur saa megen Leilighed til uophørlige Angreb, beføiet til at foreslaae Translateurers Ansættelse, ikke i de Sprog, som ere Translateuren tillagte, men i dem, som jeg efter min Ansøgning om Embedet maatte ansee som mig selv tillagte, naar jeg fandt, at Copier og Oversættelser af og i disse kunde blive saa hyppige, at jeg ikke altid selv alene kunde bestride dem.

2. Hvad Justicraad Schmidt i Henseende til Oversættelser har anseet for sin Pligt, og hvad han har anseet som sin Fordeel ere 2 forskellige Ting, som Hr. Heiberg paa en underlig Maade sammenblander. Imidlertid da Just. Schmidt ikke vilde afstaae Oversættelser til Hr. Heiberg af den Grund, at han ikke vilde fordærve Embedet for sin Eftermand, saa viser jo dette, at jeg ikke af Egennytte vil afstaae Med-Ret til de Oversættelser, som jeg hidindtil var berettiget til alene.

3. Da Hr. Heiberg tillod sig at vise det berygtede Hollandske Dokument fra sig til Notarial-Comptoiret, sigende at det vedkom ham ikke; saa maae jeg billig undres over, at han tillægger sig nu Ret, ventelig og her uden Forpligtelse, til at oversætte af og i samme. Det er bevist, siger han fremdeles i sin Erklærings Nr.1,d, at han forstaaer det Tydske, franske, Hollandske og Engelske. Jeg vil ingen Indvendinger gjøre af hans sidste Feideskrifter, hvori han selv har stræbt at bevise det modsatte i et Par af disse Sprog, naar man ellers, som han endog ved usande Beskyldnin-

(599 fortsat) ger har giort, af Sprogmikrologier vilde dømme om en Mands Sprogkundskab. Hans senere Fortolkning i Henseende til hans Translateur-Rettigheder, som jeg meget gierne acqviescerer ved, kunde jeg ikke forud kiende, da den er en aabenbar Modsigelse saavel mod hans foregaaende Udtryk, som hans foregaaende Handlemaade.

4. Hr. Heiberg kalder uophørlig mit Forslag en Ansøgning og paaestaaer at jeg i Begyndelsen af denne min Ansøgning selv siger, at jeg, da jeg søgte om, og erholdt Notarial Tienesten, ikke kiendte de byrdefulde Pligter, der laae paa Embedet. Jeg behøver blot at beraabe mig paa mine egne Ord for at godtgjøre, at dette Udsagn er en aabenbar Fordreielse.

5. Hr. Heiberg i sit N° 2 giverret sin Galde Luft, og skildrer mig som en Mand, der vil liste mig fra vanskelige og lidet indbringende Pligter. Den der skiuler sig bag Trykfeil, og tusindfold vrangte Fortolkninger, kan siges at liste sig; men den som har Mod til at offentliggjøre sine Ansøgninger og Forslag, som staaer frem mod sin Modkæmper i Lyset, og bruger ingen Vaaben uden dem der taale Lyset, lister sig vel ikke. Jeg har i mine foreløbige Ord sagt at Oversættelser betales i Danmark saa ringe, at blot en uophørlig Øvelse deri kan holde Oversætteren skadesløs for sin Tiid og Fliid. Men denne uophørlige Øvelse kan en Translateur jo have, men en Notarius ikke, især naar han ikke kan vide hvor tiid en Oversættelse kan sætte ham i den Nødvendighed at skrive en Bog for at forsvare dens Rigtighed. I øvrigt da ingen nødes til at være Translateur, men adskillige i mange Aar have søgt at blive det, saa er det Vedkommendes egen Sag at see sig for at de ikke skulle lønnes med Sult og Mangel. Noget er bedre end intet, og et Tillæg i Ens Næringsvei kan vel ikke kaldes Sult og Mangel. Hvad i øvrigt Hr. Heiberg anfører om magelige Pligter og gode Indkomster, og min Duelighed eller Uduelighed, og min Ukyndighed om mit Embeds Pligter, da behøver jeg vel neppe her at besvare Udfald, som ikkun en privilegeret Pasqvilliant, og ikke en Borger som Hr. Heiberg burde tillade sig. Men naar han

6. tillægger mig den Hensigt at ville beklippe hans Indkomster, saa veed jeg ikke om denne Beskyldning synder mere ved sin Latterlighed eller ved sin Ondskab. Er det at beklippe en Andens Indkomster, at aabne den Anden Vejen til en Gren af Embedet, og de dermed forbundne Indkomster? Naar Hr. Heiberg for sine Oversættelser af Just. Schmidt erholdt kun de to trediedele af Betalingen, og han nu kan erholde det hele; naar han i Stedet for Rettighed til at oversætte af og i 3 Sprog kan nu, enten efter Ansøgning, eller efter egen Fortolkning erholde Ret til saavel judicielle som extrajudicielle Oversættelser af og i 7 Sprog; naar jeg endelig har clausuleret mit allerund. Forslag saaledes: "saavidt som ingen af de nuværende Translateurer derved præjudiceres" saa troede jeg ikke at nogen, der har sund Fornuft, kunde beskyldte mig for at ville beklippe Hr. Heibergs Indkomster. Hvorledes han i øvrigt kan ansee sig som Translateur ei alene i alle de Sprog, som han nu forstaaer, men endog i dem han kan faae i Sinde at lægge sig efter, overgaaer ganske mit Begreb. Men naar han siger, at jeg i de allerførste Dage af mit Embeds Førelse, og førend han endnu havde tænkt paa at skrive imod mig /hvilken høje Beslutning han dog nok for det meeste har udført mod sig selv/ gav ham et eclatant Beviis paa, at det var min Hensigt at beklippe hans Indkomster; da kan jeg, tryk paa min egen Bevidsthed, og understøttet ved deres Vidnesbyrd som daglig have skuet mine Handlinger og fulgt min Fremgangsmaade som Embedsmand, erklære denne Ytring for en mageløs Opdigtelse.

Ang. Just. Schmidts Erklæring har jeg intet at erindre, da den hverken taler for eller imod mit allerund. Forslag.

I Henseende til Magistratens Erklæring af 12te Sept. maa jeg underdanigst tillade mig følgende Anmærkninger

1. Magistraten kalder mit allerunderd. Forslag en Ansøgning, og synes i den hele Erklæring at have ladet sig forlede af Hr. Heibergs Fremstilling, at jeg nemlig havde forfattet dette Forslag til min Fordeel og hans Skade.

2. Magistraten synes ikke at have lagt Mærke til Titlen af Fr. 31 Jan. 1738, hvori findes de mærkelige Parenthesis: (Kiøbenhavn undtagen).

3. Men forudsat endog denne Forordnings Anvendelighed paa og Forpligtning for Notarius Publicus i Kiøbenhavn; forudsat endog at den Propositio conditionalis, som dens 3^{die} § indeholder, æquivalerer med en Propositio cathégorica; saa synes det dog, at Magistraten har urigtig læst, saavel mit allerund. Forslag, som bemeldte Forordn. § 3. Mit Forslag taler om Oversættelser af og i fremmede Sprog. Forordningen nævner ikke det Ord i, som vel bestaaer kun i et eneste Bogstav, men dog gjøre hele Udslaget.

4. Da Aarsagen hvi Notarius P. skal oversætte af fremmede Sprog neppe kan være nogen anden, end den Høieste Rets Patent af 10 Nov. 1774 §15 ommelder, nemlig, at alle Dokumenter, der fremlægges i Rettenne, skulle være paa Dansk indrettede, men ingen Aarsag kan tænkes hvi Notarius skulde oversætte i fremmede Sprog; da Praxis

(599 fortsat) i Følge Magistratens eget Udsagn efter Fr. 13 Aug. 1734 ingen Fligt i saa Henseende kan paalægges mig, saa bestyrker dette endnu mere Fr. 31 Jan. 1738, § 3, hvis udtrykkelige Ord dog neppe behøver nogen Bestyrkelse.

5. Med denne Forklaring stemmer og Professor Nørregaard i hans Forelæsninger over D. og N. Private Ret Fjerde Dels 1ste Bind pag. 206 p.p.

6. Desuden er det en bekjendt Sag, at Notarii Publici i alle Fædrelandets Stæder neppe kunne ansees for at være slige Lingvister. Paa fremmede Steder saavidt min Kundskab gaaer ere Translateurer og stedse skilte fra Notariør; af de tvende her værende Translateurers Ansættelse sees at den danske Regiering har skilt mellem disse Embeder, og endelig er det vel en Umulighed at en eneste Mand, om han endog forstod eller paastod at forstaae Sprog i Dusinviis, kunde besørge i en Hovedstad baade alle Notarial-Oversættelser, og desuden alle private Oversættelser i fremmede Sprog foruden de øvrige Notarial-Forretninger, som i hvor magelige de end kunne være, dog fordrer Tiid, Nøiagtighed og uophørligt Skriveri.

7. Naar hans Majestæt efter Magistratens Angivende har afslaaet Ansøgninger om at blive Translateurer, saa er det sket efter indhentet Erklæring fra Notar. Publ. som dels paa Grund af sin Stilling, da han just havde den Person til ivrig Medhielper, som jeg har faaet til ivrig Forfølger, dels for at beholde en Indtægt mere, ivrede for at beholde denne Gren af Embedet exclusiv. Før jeg indgav min allerund. Ansøgning om Embedet, meddelte min Formand mig følgende Oplysning om Notarii Pligter og Rettigheder i Henseende til Translationer: Notarius har Ret til at oversætte af og i hvilke Sprog han troer sig voxen, thi hans Attest om en Oversættelses Rigtighed har ligesom hans øvrige Attester fidem publicam. Derimod har han ingen Forpligtelse til at oversætte i fremmede Sprog; ei heller til at oversætte af de fremmede Sprog, hvori Translateurer ere beskikkede.

8. At jeg hidindtil har oversat i fremmede Sprog, har grundet sig dels deri at Oversættelser udgjorde næsten min eneste Indtægt, dels deri at jeg indrømmede Praxis mere end jeg behøvede, men fornemmelig deri, at jeg ønskede at overbeviise Publikum, at jeg forstod hvad jeg havde angivet i min allerund. Ansøgning om Embedet.

9. Naar Magistraten adopterer den af Hr. Heiberg fremsatte Fortolkning, saa bør jeg saa meget mere acquiescere ved samme, som jeg blot ønsker, at der i Kiøbenhavn maatte findes Translateurer nok. Havde Hr. Heiberg ikke tilforn baade mundtlig, skriftlig og paa Tryk modsagt denne Fortolkning, saa havde jeg paa min Siide aldrig skullet gjøre Indvendinger imod hans Rettighed til at oversætte baade judicialiter og extrajudicialiter af og i alle Verdens Sprog. I afvigte Sommer maatte jeg tilbringe en Deel af Nætterne med at oversætte, thi hele Dagen gik her med andre Notarialforretninger. I afvigte Sept. Maaned har jeg modtaget dels til at copiere dels til at oversætte i og af fremmede Sprog henved 200 Ark. Desuden maa jeg være beredt paa at feide, thi en Embedsmand bør viide at forsvare sin Post eller og forlade den. Om hans Majestæt i øvrigt vil lade Tingene blive i sin nuværende Form, eller acquiescere ved Hr. Heibergs og Magistratens Fortolkning, eller ansætte flere Translateurer, er mig i Henseende til mine individuelle Indtægter ligegyldigt. Jeg troede til Publikums Bedste at burde indgive mit Forslag. Dette er efter Opfordring af Magistraten blevet haant og mishandlet af min Avindsmand, og skjønt bedømt af Magistraten selv. Hidindtil har jeg endog under idelige Afsavn kunnet overkomme alle mit Embedspligter, og endog, efteralt hvad jeg alt har beviist, flere, som Praxis paabyrdede mig; men af Erfaring forudseer jeg at Tilfældet kunde blive, at Publikum vilde lide under denne Praxis, naar jeg nemlig var nødt til at bortvise de Oversættelser, hvortil ingen Lov forbandt mig, og ingen fandtes, som dertil var authoriseret. Hr. Heiberg gjør af Exceptioner Regler og udbringer et andet Resultat. Han troer tillige paa Grund af slig en anden Exception, at jeg havde handlet ædlere i at foreslaae flere Notarier. Jeg vilde ønske at han havde raisoneret dette Forslag vidtløftigere. I nuværende Deling af Embedsindtægterne med 2de Pensionister vilde det vel ikke let kunne indføres, og for de tilkommende Tider burde jeg vel ikke gjøre sligt et Forslag, saa meget mindre, da jeg af hans Majestæts Godhed tøv ved forefaldende Leilighed haabe en Post, der levner mig mere Tiid til at retfærdiggjøre mit Kald, om jeg tiere skulde faae det Uheld at komme i Collision med en Candidat der paastaar at være den eneste i begge Rigerne berettigede, og derfor erholder det Ansøgte.

Kiøbenhavn d/. 23 Oct. 1798.

Underdanigst

G:H:Olsen

Det vil blive undersøgt, om der findes nogen Afgørelse fra Danske Kancelli's Side, og den skal da bringes næste Gang. Givet er det i hvert Fald, at der efter 1798 opstod en Translatørstand. Vi skal først se en Liste over Translatører i alle Sprog i Tiden 1798-1848, og derefter vil de spanske blive behandlet særskilt hver for sig. Den næste Gruppe bliver Translatørerne i Tiden 1849-1909. (Hv.)

605) Dokumenterne i Forbindelse med Notarius Publikus G.H.Olsens Forslag om flere Translatører, som er gengivet paa S. 301, 302, 303, 304, 308, 309, 310, ligger som nævnt i D.Kc.Sjæll.aabne Breve, Sag 159/1799, der ogsaa indeholder Heibergs Bestalling, dog kun en Afskrift, ikke som anført midt paa S. 284 Originalen fjernet fra hans Sag og lagt ind i denne. Det er i Virkeligheden en Sag vedrørende Carl Friedrich Primon, den første Translatør i den særlige Translatørfortegnelse i Hof- og Statskalenderen fra og med Aar 1801, og ogsaa den Translatør, der staar først paa Listen over Translatørbevillinger i de to Registre "Geistlige og Verdslige Bestillinger" og "Adskillige Bestillinger" paa Rigsarkivet, med Bevilling af 9/2 1799. Sagen indeholder Dokumenter baade vedrørende ham og vedrørende Carl von Haven, der var Nr. 2 baade i disse Fortegnelser og i Hof- og Statskalenderen, med Bevilling af samme Dato 9/2 1799. Vi skal se paa disse Dokumenter og bemærke, hvorledes Ansøgerne begge henviser til Olsens Forslag om flere Translatører. Carl von Haven havde ansøgt om Translatørbevilling engang før, nemlig lige efter Meldolas Død Vinteren 1798, men da fik han Afslag, hvilket fremgaar af Indførsel No. 1728 i Protokollen over Suppliquer 1798, l. Halvaar:

Cancellie Collegium d: 8 Martij 1798. Carl v. Haven Student, her af Staden, andrager, at saadanne Forretninger, som fordre en almindelig Sprog-Kundskab have i endeel Aar været hans Hoved Beskiæftigelse, hvortil han henfører Arbejderne med ... (Biblioteksarbejde, Katalogiseringsarbejde)... desuden har han oversat af fransk ... af Tydsk ..., de fleeste Fortællinger i Ugebladet Bondevennen af fransk og Tydsk, og nogle Stykker i bemelte Blad om Agerdyrkning og Naturhistorier af engelsk og holl.; Beskiæftigelser uden for Litteraturen, der vare nødvendige til hans Underholdning, som ej tillod ham at anvende sin Tid paa slige Forretninger, hvormed han kunde have erhvervet sig Attester i Særdeleshed om hans Duelighed i de brugelige europæiske Sprog, dog anholder han, paa Grund af ovenanførte samt de vedlagte Attester, hans Alder af 43 Aar, hvori han under trykkende Nærings Sorger endnu mangler Levebrød, om, at den ved Translatør Meldolas Død ledigværende Translateur Tieneste, enten i alle eller i nogle af de af ham paaberaabte Sprog maatte forundes ham.

Paategningen til venstre siger: ... Til Magistratens Erkl(æring).

Under 11 April 98 har Magistraten erkl: at da Meldola var Translatør i det spanske og portugisiske Sprog og Supp. ey har beviist sin Kyndighed heri kan de ey anbefale Ansøgningen. Cancellie Collegium d. 1 May 98. / Gives Beskeed efter Erkl.

Efter Notarius Publikus G.H.Olsens Forslag om flere Translatører dateret 7/8 98 og antagelig offentliggjort kort efter, indsendte Carl von Haven igen Ansøgning om Translatørbevilling. Ansøgningen ligger i førnævnte Sag 159/1799 og lyder:

Til Kongen. Kiøbenhavn d. 20de August 1798. Karl v. Haven, Student søger allerunderdanigst om at maatte vorde beskikket til Translatør i Fransk, Tydsk, Engelsk og Hollandsk, eller i nogle af disse Sprog.

Uviidende, at afgangne Translatør Meldola allene havde været beskikket til Translatør i det Spanske og Portugisiske Sprog, fordristede jeg mig ved hans Død at indgive min allerunderdanigste Ansøgning om at maatte vorde beskikket i hans Sted til Translatør i Fransk, Tydsk, Engelsk, Hollandsk, Spansk og Portugisisk. Jeg understøttede min Ansøgning med Attester, der maatte tiene til at vidne om min Nøiagtighed i Forretninger, hvilket jeg ansaae som en særdeles rigtig Egenskab for en Kompetent til den af mig ansøgte Tieneste; jeg søgte tillige at lægge for Dagen, at Jeg havde haft med Forretninger at giøre, hvortil almindelig Sprogkundskab udfordredes; jeg angav nogle af mig i det Offentlige oversatte Skriver af Fransk og Tydsk, som og nogle Stykker i den af mig udgivne Bondeven af Engelsk og Hollandsk, og endeligen, for at bevidne min særdeles Kyndighed i disse Sprog, underkastede jeg mig gieldende Sprogmesteres Prøve heri, og fremlagte deres Attester herom /: Disse Attester maatte det tillades mig herhos paa nye at vedlægge: / - Men da ingen Sprogmaster i det Spanske og Portugisiske var mig bekientd, maatte jeg lade mig nøie med at anføre de Attester, som havde Hensigt paa de mig anbetroede Forretninger, hvortil almindelig Sprogkundskab udfordredes. - Deres Majestæt behagede derpaa allernaadigst at tilkiendegive mig ved Kiøbenhavns Magistrat, at min Ansøgning om at beskikkes til Translatør i Fransk, Tydsk, Engelsk og Hollandsk var til Præjudice for den værende Notarius Publikus, og, at jeg af Mangel paa Attest om min Kyndighed i Spansk og Portugisisk, ei kunde ansættes i Meldolas Sted.

Det maatte allernaadigst tillades mig heraf at udlede den grundede Formodning, at Deres Majestæt ikke havde misbilliget min Beskikkelse til Translatør i Fransk, Tydsk, Engelsk og Hollandsk, ifald samme ei havde været den værende Notarius Publikus til Præjudice. Denne Hindring er nu hævet ved Hr. Professor Olsens eget Ønske om, at der i hans Notarialembede maatte beskikkes ham Translatører i de af ham angivne Sprog; I Tillid til Deres Majestæts allerunderdanigste(?) Velbehag i at befordre nyt tige Kundskaber, vover jeg derfor at gientage min allerunderdanigste Ansøgning om

(forts.)

(605 forts.) at vorde beskikket til Translatør i Fransk, Tydsk, Engelsk og Hollandsk, eller og i nogle af disse Sprog, hvilket jeg saa meget desto mere ~~tøt~~ allerunderdanigst haabe, som min Duellighed hertil er erhvervet ved mange Aars bekostelig og kummerfuld Flid, og jeg først i en Alder af 43 Aar har hermed funden Leilighed til at naae Deres Majestæts allerhøieste Opmærksomhed.

Til ~~Det~~ Høistpriselige Danske Kancellie. Allerunderdanigst Karl v. Haven.
(Bilagt Afskrift af mange Attester)

Under samme Dato og ligeledes med Henvisning til Olsens Forslag om flere Translatører indsendte Primon sin Ansøgning, der lyder:

Til Kongen. Kiøbenhavn d: 20de August 1798. Student Carl Friedrich Primon ansøger allerunderdanigst om at maatte allernaadigst vorde beskikket til Translatør i det Tydske, Engelske og Hollandske Sprog. (boende paa Halmtorvet No.48-49 tredie Sal)

I noget over 10 Aar har jeg, her i Staden, givet Undervisning i det Tydske, Engelske og Franske Sprog, og af disse Sprog oversat en Deel Skrifter, som det allernaadigst maatte tillades mig at anføre som de mest talende Beviiser paa min Kyndighed i samme.

Middagsposten første Aargang et Ugeblad der besørgetes af mig for Boghandler Heind(?) og udkom 1794, indeholder, foruden originale Arbeider, Oversættelser forfattede af mig i de trede ovenmeldte Sprog. Aftenlæsning i Familiekrede 2 Deele i 8 oversat efter The evenings at home, som bekientd, et af de nyttigste Skrifter for Ungdommen, udkom paa Boghandler B... Forlag 1795. Efterretning om det Hamborgske Fatigvæsens Indretninger, oversat efter Hr. Etatsraad Voigts Engelske Original, udkom hos Bogtrykker Christensen 1796. Desuden har jeg oversat meget andet af de anførte Sprog og af det Danske i samme for Boghandlerne Schubote, Tikiøb og andre.

Ved en given Leilighed har jeg nyelig aflagt Beviis paa min Kyndighed i det Hollandske Sprog. Men da Kundskab i dette Sprog ikke er saa almindelig her, som i de øvrige levende Sprog, har jeg allerunderdanigst hosføiet medfølgende Attest fra Oversætteren Hr. Thoroup ved det kongelige Theater.

B I Mangel af andet Embede, og i Følge af Hr. Notarius Publicus Olsens allerunderdanigste Ansøgning om, at der allernaadigst maatte beskikkes flere Translatører i de Europæiske Sprog, beder jeg allerunderdanigst af ovenanførte Grunde maatte tages allernaadigst i Betragtning, og mig forundes Leilighed til med mine Kundskaber at gavne mine Medborgere og mig selv, ved Flid og Nøiagtighed.

Jeg vover derfor, som tillige er indfødt Dansk, at ansøge allerunderdanigst om, allernaadigst at maatte blive beskikket til Franslatør i de trede beslægte Sprog, det Tydske, Engelske og Hollandske, og have den dertil fornødne fidem publicam for mine Oversættelser af og i samme Sprog. Allerunderdanigst Carl Friedrich Primon.
(Bilagt flere originale Attester)

Kancelliet har spurgt Magistraten, der den 7/11 1798 afgav følgende Svar:

NB Allerunderdanigst Erklæring. Under 12de Sept. d:A: have vi afgivet Erklæring over en Ansøgning fra nuværende Notarius Publikus Professor Olsen om flere Translatørers Beskikkelse; skulle Deres Majestæt i Følge heraf, allernaadigst finde for godt at beskikke flere, forekommer os, at Ansøgeren Student Carl Fridrich Primon fremlægger saa gode Attester om hans Sprogkundskab, at han kunde have Adgang til at ansættes til Translatør, henstillende i øvrigt til Deres Majestæts allerhøjeste Godtbefindende i hvilke Sprog han dertil kunde antages.

Kiøbenhavns Raadstue d: 7de November 1798. Allerunderdanigst, 16 Underskrifter.

NB Allerunderdanigst Erklæring. Skulde Deres Majestæt efter den fra Notarius Publikus, Prof. Olsen indgivne Ansøgning allernaadigst finde for godt at beskikke flere Translatører, saa fremlægger Ansøgeren Student Carl von Haven saa fordelagtige Attester om Sprogkundskab, at vi maae ansee ham hertil skikket; i øvrigt henstillende, i hvilke Sprog Deres Majestæt allernaadigst maatte behage at beskikke ham.

Kiøbenhavns Raadstue d: 7de November 1798. Allerunderdanigst, 16 Underskrifter.

Inden vi gaar videre kan vi lige repetere Hændelserne i Aaret 1798:

Sam.Meldola døde 21/1 (S.272), Schmidt afskediget 7/2, G.H.Olsens Ansøgning af samme Dato (S.293), Alexander Jacobsen Translatør i Russisk og Polsk 23/2 (S.290), Kiønings Ansøgning om Translatørbevilling 16/2 (S.295), Havens Ansøgning om do. 8/3 (S.313), G.H.Olsens Bestalling som Notarius 16/3 (S.295), Notarialfejden (S.299-300), G.H.Olsens Forslag om flere Translatører 7/8 (S.301), Havens og Primons Ansøgninger om Translatørbevilling 20/8 (S.313-314), Heibergs Kommentarer til Olsens Forslag 28/8 (S.302-303), Schmidts do. 3/9 (S.304), Magistratens Indstilling om Olsens Forslag 12/9 (S.304), G.H.Olsens Svar paa Heibergs og Schmidts Kommentarer m.m. 23/10 (S.308-310), Magistratens Indstilling om Primon og Haven 7/11 (S.314).

Aaret 1798 har været Translatørvæsenets Undfangelseaar:

615) Under 605) S. 314-15 saas de første Ansøgninger efter Notarius Publikun Olsens Forslag om flere Translatører, nemlig fra Primon og Haven, samt Magistratens Indstillinger. Inden Danske Kancelli traf en Afgørelse, henvendte man sig til Kommercekollegiet, der jo havde beskikket P.A. Heiberg (S. 284), for at høre dets Mening, og Svaret derfra lyder:

P.M. Det fra det Kongl. Danske Cancellie til vor Betænkning tilstillede Forslag fra Notarius publicus Professor Olsen, at flere Translateurer i de nyere europæiske Sprog maatte vorde ansatte her i Staden, give vi os herved den Ære med dets Bilage tjenstligst at tilbagesende.

Hvorvidt N. Publicus Embedet med Forbindtlighed til at oversætte er paabyrdet Pligter, som det efter Professor Olsens Formening, hverken kan eller bør medføre, anseer dette Collegium at være uden for dets Bedømmelse, ligesaavel som hvorvidt flere Translatørers Ansættelse maae ansees fornøden, da det ey er os bekiendt, at der hidtil har været ført Klage over Ophold; dog troe vi at der fra Handelens Side kan være mere for end mod det giorte Forslag.

Den Translateur Heiberg herigjennem udvirkede Bestalling til at være authoriseret Tolk og Oversætter i det spanske, portugisiske, italienske og flere Sprog, det tydske, hollandske, franske og engelske undtagne, hvoraf en Afskrift vedlægges, tilstaaer ham ingen udelukkende Rettigheder. Den anførte Indskrænkelse derimod findes efter Bestallingens Udtryk alene grundet deri, at da værende Not: Publicus havde forbeholdt sig ene Rettighed til at oversætte i de fire navngivne Sprog, som han personlig forstod. Skulde flere Translatørers Ansættelse med Authorisation til ogsaa at oversætte i disse Sprog, ansees fornøden, saa vil, efter vor Formening og de anførte Omstændigheder, denne Indskrænkelse ikke kunne udelukke Translatør Heiberg faae Tilladelse at oversætte ogsaa med offentlig Authoritet i de flere Sprog, naar han maatte attraae saadant, og dertil findes at have godtgiort den fornødne Færdighed.

Imod de nu ansøgende Subjecters Ansættelse haves intet at erindre, saavidt deres Duelighed og Paalidelighed tilstrækkeligen maatte findes oplyst.

General Land Oeconomie og Commerce-Collegium, d: 15 Januarii 1799

Til Det Kongl: Danske Cancellie

(8 Underskrifter)

Bevillingerne til de to Herrer lyder:

Student Carl Friedrich Primon. Bevilling at maae som eedsvoren Tolk og Translateur i Kiøbenhavn betiene alle og enhver som det begiere, med Oversættelser af det tydske, engelske og hollandske Sprog.

C 7de G.V. at Vi efter Student Carl Friedrich Primon af vor Kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn ha ns herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiering allernaadigst have bevilget og tilladt, at han som eedsvoren Tolk og Translateur udi bemelte Kiøbenhavn maae betiene alle og enhver som det begiere med Oversættelser af det tydske, engelske og hollandske Sprog, saalænge han sig dermed tilbørligen og forsvarligen forholder efter den Eed han Os derpaa allerunderdanigst giort og aflagt haver, Forbydende ... (se for Eks. Heibergs Bevilling S. 284) ...

Kiøbenhavn den 8 Februarii 1799.

Den til Haven har samme Ordlyd og er af samme Dato, men gælder for det franske, tydske, engelske og hollandske Sprog. Givet til Student Carl von Haven.

Disse Papirer findes fremdeles i Sag 159/1799, hvor man ogsaa ser følgende Henvendelse fra Haven om at maatte løse Bevillingen uden Betaling af Afgiften:

Underdanigst Promemoria. Da jeg formedelst mit lange Ophold her ved Universitetet til mine Studeringers Fremme og Dueliggørelse, uden anden Understøttelse, end den jeg ved nogle uvisse, ubestemte og ikkun for en Tid litteraire Forretninger har kunnet erhvervet mig, og som næppe have strakt sig til Livets første Nødvendigheder, haver giort mig saa uformuende, at jeg ikke seer mig i Stand til at tilvejebringe den Sum, som udfordres til at løse den mig af Hans Majestæt allernaadigst forundte Bevilling paa at være Translatør, og jeg maatte altsaa være berøvet den Glæde, som denne Hans Majestæts Naade har foraarsaget mig, dersom jeg ikke allerunderdanigst turde haabe at nyde samme gratis; saa fordrister jeg mig underdanigst at bede Det Højtprikelige Danske Kancellie Collegium med Højstsammes formaaende Forestilling for Hans Majestæt at medvirke til dette mit allerunderdanigste Ønskes naadigste Bønnhørelse, hvorved min Taknemmelighed og Glæde ikke lidet vilde forøges.

Vedlagte Attest i Original maatte allerunderdanigst vidne om mit Andragendes Sandfærdighed. Kiøbenhavn d. 11 Marts 1799 underdanigst Karl v. Haven

Til Det Kongelige Danske Kancellie-Kollegio.

Nævnte Attest gengives paa næste Side.

(615 fortsat) At Hr. Carl von Haven, som nyligen er beskikket til Translateur i adskillige europæiske Sprog, med sit mangeaarige Ophold ved Academiet bestandigen har kæmpet mod Fattigdom, og, uagtet hans ufortrødne Arbejdsomhed, endnu er i trængende Forfatning, og geraaden i Gjæld, dette kan jeg med fuld Vished bevidne, saavel som og, at jeg altid har kiendt ham for en retskaffen, redelig og veltænkende Mand.

Kiøbenhavn d: 26 Febr: 1799 B. Riisbrigh (se J.Chr.Riisbrigh S.295).

616) Selv om det efter Planen kun eller især skal være de spanske Translatører, der skal undersøges og behandles i disse Udsendelser, kan vi alligevel medtage lidt om de andre, saaledes som det nu er sket med de to første af den Gruppe, der udklækkes efter Notarius Publikus, Professor Olsens Initiativ. Om disse to kan yderligere oplyses:

Primon er omtalt i Brickas biografiske Leksikon som Litterat Jacob Carl Frederik Primon f. i Slesvig 13/8 1763, Student Odense 1781, fik ikke Embedseksamen, men holdt dog juridiske Forelæsninger i Kiel 1792, blev Medarbejder ved FOLKEVENNEN, der skrev uforsonligt imod den franske Revolution, deltog i Notarialfejden imod P.A.Heiberg (se S.300), fik paa Professor Olsens anbefaling Bevilling som Translatør i 1799, kæmpede stadig med økonomiske Sorger, udgav bl.a. et (meget ukomplet) Leksikon over fremmede Ord og Udtryk, gift 1804, Konen døde i 1806, han selv døde i Marts 1812. V.Richter anfører hans Død til 29/2 1812, 46 Aar gl. (B 21). I Vejviseren ses han i 1799: F.Primon, Studiestræde 93, 1800:F.Primon, Translateur, Studiestræde 93, 1801: C.F.Primon, Translateur, 1.Kongensgade 81 (ved Folketællingen i 1801 ses han her som Carl Friderik Premong, Logerende, 36 Aar, ugift, Translateur),...videre i 1809: C.F. Primon, Translateur, Kronprinsessegade 408, 1811-12 det samme. I Hof- og Statskalenderen for 1800 ses under Die Königl.Residentzstadt Kopenhagen, Kopenhagener Stadtbediente, welche mit Königl. Bestallung versehen sind, C.F.Primon, beedigter Dolmetscher und Translateur in der Deutschen, Englischen und Hollandischen Sprache, i Aarene 1801-11 staar han under Kiøbenhavns Stads-Betiente med Kongl.Bestallinger eller Bevillinger, Translateurer, (øverst) Hr. Carl Friderich Primont.

von Haven var af en Slægt, hvis Stamfader kom til Bergen fra Holland for over 300 Aar siden, og hvoraf flere er omtalt i de biografiske Leksika, Teologer og Sprogfolk. Bibliotekar F.C.C.v.Haven, Stilledal 31, Vanløse, der ved alt om Slægten, har oplyst, at Carl von Haven (Broder til hans Oldefar, Dr.theol.& phil. Elias Chr.v.H.) var Søn af Prof.Dr.theol. Peder v.Haven og Maria Anna Grüner, f. i Sorø 10/7 1755, Student 1771, Translatør 1799 i Tysk, Engelsk, Fransk og Hollandsk, døde ugift i Køge 28/11 1835. Han forfattede en Del Skrifter og var navnlig flittig som Oversætter. Flere af hans Publikationer er i Bibliotekar v.Havens Besiddelse. I Bricka staar der flere Sider om Peder v.Haven (1715-57), der foruden at være Teolog ogsaa var Sprogmand. Der staar ogsaa et Stykke om Peder v.Havens ældre Broder (Farbroder til Translatør v.Haven), Niels v.Haven (1709-77), en kendt Sprogmand, der bl.a. udgav et orthografisk Leksikon, hvori han foreslog smaa Bogstaver indført i Navneord, hvilket affødte en Pennefejde, den orthografiske Krig, med en anden Sprogmand, Th.Glitau. I Vejviseren ses v.Haven i 1799: K.Haven, Litteratus, Landemærket 105, 1800: K.v.Haven, Translateur, Landemærket 105, 1801: K.v.Haven, Translateur, st.Kannikestræde 44 (ved Folketællingen i 1801 ses han her som Carl v.Haven, Logerende, 45 Aar, ugift, Translateur),...videre i 1809: K.v.Haven, Translateur, Pilestræde 123, 1810: K.v.Haven, Translateur og Klokker ved Frue Sogn, Skidenstræde 70, 1811: K.v.Haven, Translateur, Skidenstræde 70, 1812: K.v.Haven, Translateur, Hvelvingen 102, 1813: K.v.Haven, Translateur, Admiralgade 102, men ikke siden. I Hof- og Statskalenderen for 1800 ses under Die Königl.Residentzstadt Kopenhagen, Kopenhagener Stadtbediente, welche mit Königl.Bestallung versehen sind, (lige under C.F.Primon) C.von Haven, beedigter Dolmetscher und Translateur in der Deutschen, Französischen, Englischen und Hollandischen Sprache, i Aarene 1801-41 staar han under Kiøbenhavns Stads-Betiente med Kongl. Bestallinger eller Bevillinger, Translateurer, (Nr.2 efter Primon), Carl v.Haven.

617) Af hidtil nævnte Aktører i Translatørspillet er baade Christen Schmidt (1721-1810) og Gottsche Hans Olsen (1760-1829) omtalt i de biografiske Leksika, lige saa Thomas Christopher Bruun (1750-1834), der først søgte om at blive Translatør (se S.282), ses som Sprogmaster i Vejviseren 1794 og 1796 (st.Grønnegade 243) underviserende i Engelsk,Fransk og Tysk, var 1798 Ansøger til Notariusembedet (se S.295), ses ved Folketællingen i 1801 i Brolæggerstræde 113, 50 Aar gl., Lector ved Seminariet for de lærde Skoler, g.m. Sophie Elisabeth, f.Thorup, 48 Aar, Søn Carl Julius 14 Aar. Richter har hans Død 24/6 1834, 85 Aar, Professor, Lundtofte. I Bricka ses det, at han i 1802 blev Professor ved Universitetet. Foruden flere Sprogboøger skrev han en stor Mængde litterære Ting (noget i Bocaciostil og bedømt som usædeligt), deltog i Fejder, kom bl.a. til Forsvar for sin Søn, Skuespilleren C.J.Bruun, i Klammeri med Baggesen. (Hv.)

621) To Sider med 55 Translatører før 1798 og 1798-1848. Et Skema over 1849-1909 er planlagt. Enhver kan benytte Materialet til et videre Studium. Her skal vi især se paa de spanske Translatører. Hvor Bevillingsdatoen mangler, har der maaske ingen været.

Sprogl., Kjøbmand, Lotterikollektør SAMUEL MENDOLA = SAM. MELDOLA	København	X	17/5	1782	X	X	X	X	1786-91	21/1	1798	48 RM
Sprogl., Litterat., Disp. og Mægler Undernot. PETER ANDREAS HEIBERG	København		25/4	1787	X	X	X		1791-99	30/4	1841	82 BE
Sproglærer ALEXANDER JACOBSEN	København		23/2	1798				X	X	X	1802-04	
Litterat. CARL FRIDERICH PRIMON	København	X	8/2	1799	X	X	X		1800-11	29/2	1812	46 RB
Litterat., Klokker ved Frue Sogn Translatør CARL VON HAVEN	København	X	8/2	1799	X	X	X		1800-41	28/11	1835	80 H
Translatør JENS JØRGENSEN	Bergen	X	24/12	1799	X				1801-13			
Cand. jur. CHR. MAGNUS KIØNIG	København	X	(12)14/1	1800	X	X	X		1801-09	19/6	1809	57 RJ
Lærer i Sprog og Kalligrafii NATHANAEEL HENRIQUES	København	X	(12)14/1	1800	X	X	X		1801-17	Oktober	1825	R
Translatør og Mægler, Kjøbmand, Stadsmægler RAPHAEL MELDOLA	København	X	(12)14/1	1800	X	X	X	X	1801-17	20/8	1814	75 M
Instituttbest., Kancelliraad JOHAN CHRISTOPHER VON WESTEN	København	X	24/1	1800	X	X	X	(i Vejv. 1840-41)	1801-41	29/8	1841	71 S
Stud.jur., Voluntør i Kancelliet ANDREAS CHRISTIAN ALSTRUP	København	X	18/3	1800	X	X	X	X	1801-21	18/9	1821	58 R
Cand. jur., Huslærer, Forfatter, Redaktør, Løjtnant, Notarius i Bergen, Krigsassessor i Slagelse	København	X	4/4	1800	X	X	X	X				
HANS GULDBERG SVEISTRUP	København	X	1/8	1800	X	X	X	X	1801-13	5/1	1824	53 RB
Sproglærer NIELS ANDERSON	København	X	9/9	1808	X			X				
Cand. jur., Sprogl. LAURENT BORCH	København	X	21/10	1808	X				1801-30	22/3	1830	78 R
Sekretær, Lærer ved Søakademiet, Kaptajn, Krigsassessor, Teaterin- spektør CHR. FRIDERICH SCHNEIDER	København	X	(22)8/4	1800	X	X	X		1801-10			
Translatør JOHN FORMER	København	X	20/6	1800	X				1801-25	28/3	1825	51 R
Degn i Kullerup ved Nyborg, Translatør ANDERS JØRGENSEN	Odense (-07) Nyborg (08-)	X	1/8	1800	X	X	X					
Translatør ANDREAS BIRCH	København	X	14/11	1800	X				1801-42			
Kargadør, Sekretær, Translatør, Mægler, Proprietær, Landvæsen- skommissær, Justitsraad PETER NICOLAI NYEGAARD	København	X	27/3	1801	X	X	X		1803-12			
Transl. WOLFGANG SIGISMUND RESCH	København	X	2/7	1802	X	X	X		1803-10			
Handelsbetjent, Sproglærer, Instituttbest. ERICH HAARTMAND	København	X	22/6	1804	X	X	X	X	1826-41	28/12	1862	83 RN
Transl. NICOLAI MICHAEL PETERSEN	København	X	27/8	1816	X	X	X	X	1850-62			
Translatør NICOLAI FEMMER BERG	København	X	4/6	1807	X				1809-21			
Translatør BENJAMIN ITALIÆNDER	København	X	16/4	1808	X	X	X	X	1809-26	22/4	1826	61 R
Overretsassessor, Justitsraad THOMAS EICHEL BARTHOLIN	København	X	24/5	1811	X				1813-21			
	København	X	13/12	1811	X	X	X		1812-23	15/4	1832	50 R
	København	X	20/9	1813	X	X	X	X	1818-29			
	København	X	4/7	1815	X	X	X	X	1817-28	12/1	1829	73 RB

Uds.til Translatører i Spansk fra P.R.Hvelplund - 6.Aarg.- Jan.58-~~8~~.325

(621 fortsat) Oplysningerne er taget fra Geistl. og Verdsl. Bestillinger 1730-1848 (I), Adskill. Bestillinger og Privilegier 1730- (II), Hof- og Statskalenderen (H.& S.), Vejviserens Translatørliste (fra 1840), V.Richter: 100 Aars Dødsfald 1791-1890 (R), Biografiske Leksika: Bricka (B), Engelstoft (E), Candidati Juris 1736-1936 (J), Løgestand (L), Lengnicks Stamtavler (S), Margolinsky (M), v.Haven (H), Nyegaards Selvbiografi (N), m.m.

VICEKONSUL, MÆGLER PETER NICOLAI SKOWGAARD	Aalborg	1817-38	17/6	1838	55	R
Transl. PETER JOHAN LÆNSTRØM	København	1818-26				
Købmand, Mægler, siden Vare- og Vekselmægler DAVID MELDOLA	København	× 5/7 1816	× × × ×	× × × ×		
Lærer ved Borgerdydskolen og Eftersl.Realskole CARL BOHSE	København	× 7/10 1817 × 29/1 1822	× × × ×	× × × ×	31/5 1831	41 R
Translatør E.BAY (fra 1822 BOY)	St.Thomas					
Mægler JOHAN JACOB LÆNER	København	× 26/11 1819	× × × ×	× × × ×	22/1 1841	73 R
Løjtnant, Bogholder, Revisor, Agent FRIDERICH CHR. GANDIL	København	× 26/10 1821	× × × ×	× × × ×	1840	R
Transl. JOHAN PETER HASSFELDT	København	× 27/5 1825	× × × ×	× × × ×	1826-41	
Regimentskirurg MATHIAS RØNNE	København	× 7/6 1825	× × × ×	× × × ×	1855-56,58 15/7 1858	79 L
Gross., Lærer, Realsk. best., Prof. CARL RUDOLPH FERDINAND MARIBOE	København	× 22/1 1828	× × × ×	× × × ×	1840-48 20/2 1860	59 B
Insp.v.Redn.væsenet,Sandflugts-kommissær,Kammerraad,Justitsrd., CHRISTOPHER BERNTH CLAUDI	Ringkøbing Lemvig(59-)	× 11/3 1828	× × × ×	× × × ×	1829-71	R
Skuespiller HANS PETER HOLM	København	× 3/5 1828	× × × ×	× × × ×	5/10 1854	60 R
Translatør N. HEE	Aarhus				1832-60	
Exam.jur., Korkvarefabrikant PETER MARTIN AAGAARD	Helsingør	× 8/3 1833	× × × ×	× × × ×	1834-55 1850-72	65 J
Translatør JOHAN NICOLAI KUHR	København	× 6/8 1833	× × × ×	× × × ×	1834-54	R
Generalkonsul for Span, og Port. HENRIK LUDVIG BELLMANN(BELMAN)	København	× 5/11 1833 (ca.1840 til Helsingør)	× × × ×	× × × ×	1834-41 1840	R
Generalmajor, Kammerherre JOBST CONRAD HIRSCH(v.)LEMMICH	Helsingør	× 26/8 1834	× × × ×	× × × ×	1835-48	R
Kordegn LAURITS CHR. TØRSLEFF	Assens		× × × ×	× × × ×	1835-65	63 E
Grosserer JOHN MAC CAUL	København		× × × ×	× × × ×	1836-43 1840-51	
Jernbanedirektør JEAN LOUIS ell. FRANZ LUDVIG FELIX MÜLLER	København	× 11/12 1835	× × × ×	× × × ×	1836-59 1840-59	48 R
Translatør C. F. A. JANTZEN	Fr.havn		× × × ×	× × × ×	1838-52	
Konsul L. C. STIEFFER	Helsingør	× 3/3 1838	× × × ×	× × × ×	1839-62	
(i H.& S.!) S. C. STIESEN	København	× 12/12 1839	× × × ×	× × × ×	1841-57 1840-57	63 E
Litterat THORL.GUDMUNDTSEN REIPP	Helsingør	× 21/10 1841	× × × ×	× × × ×	1842-47 24/4 1847	R
Translatør CHRISTIAN VALENTIN	København	× 17/12 1842	× × × ×	× × × ×	1843-53 31/7 1853	44 B
Cand.phil., MAGNUS STRØM	København	× 31/1 1843	× × × ×	× × × ×	1844-45 1854-77	R
Translatør CARL JOHAN STENBERG SELMER	København	× 6/2 1845	× × × ×	× × × ×	1855-82 1846-48	40 B
Tr.CHR.JACOB ADOLPH PHILIPSEN	Fr.havn		× × × ×	× × × ×	1846-74	
Translatør WALDEMAR MØLLER	Randers		× × × ×	× × × ×	1846-47/1848-49	
Translatør I. MATHIAS DREJER	København		× × × ×	× × × ×	1849-54 1852-53	
Købm.,Vicekonsul IVAR ELLJUNG	Ribe		× × × ×	× × × ×	1846-59 8/1 1858	R

SLAAFEJL, der bedes rettet:

S.626-627-628 Jan. 58 med Translatørekskensopgaverne fra 1957 skal være S.326-327-328. / S.314-15 i første Linie af 615)S.320 skal være S.313-14. / "tøt" i Linie 2 S.314 skal være "tør". / "Franslatør" midt paa S.314 skal være "Translatør". / "tøt" i Linie 10 forneden S.310 skal være "tør". / S.296 Aug. 57 skulde have været S.297; De kan for Eks. kalde den S.296bis. / "cuiqui" under l. 2/3 nede paa S.308 skal være "cuique". / I Lin.23 S.273 skal Henvisningen være til 545)S.266.

ad 545)S.266: Oplysningerne om de statsansatte Translatører ved Øresundstolden i Helsingør var et Resumé af en Bunke Optegnelser gjort under flere Besøg paa Rigsarkivet i Løbet af et Par Maaneder, skrevet om mange Gange, for at der kunde staa mest muligt paa Siden. Omtrent de samme Oplysninger kunde have været afskrevet fra en Bog, De kan finde paa Hylden i Det kongelige Biblioteks Læsesal: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd ved V.Hostrup Schultz, Kapitel XX S.159-162: Translatører ved Tolden i Helsingør; men det vidste Amatøren ikke noget om dengang. Det er hovedsagelig genealogiske Oplysninger, der gives om følgende 12 Personer:

- 1) Isac Helms, f.1651, Translatør ved Tolden, d.19/11 1709. (d.=død)
- 2) Melchior Daniel Günther, f.15/3 1672 i Helsingør, Translatør ved Tolden, d.16/3 1722.
- 3) Johan Albrecht With, f.23/12 1683 i Sværdborg, Translatør 1722, Etatsraad 1724, Stiftsamtmand i Christianssand 1730-38, i Viborg 1746, d.6/8 1754.
- 4) Johannes Petersen, Translatør, d.13/12 1759.
- 5) Jørgen Bihlfeldt, Fulgmægtig ved Translationen, d.6/2 1769.
- 6) Severin Dölmer, Translatør, Kammerraad 28/8 1763, Justitsraad, d.15/1 1785.
- 7) Frederik Christopher Lütken, f.27/4 1698, Kontrollør ved Translationen, Kap-tajn, adlet 29/1 1780, d.1/2 1784.
- 8) Andreas Christian Sprunck, f.30/9 1751, Translatør, d.23/11 1819.
- 9) Ole Saurbrey, f.1761, Translatør, Fulgmægtig, d.29/4 1805.
- 10) Lauritz Schcw, Translatør, Fuldmægtig, g.22/10 1807.
- 11) Johan Mathias Weise, f.i Helsingør 1775, Translatør, Etatsraad, d.22/10 1847.
- 12) Carl Frederik Holm, f.8/7 1806 i Helsingør, Folketingsmand, Translatør, Told-kasserer i Horsens, Kasserer i Helsingør, d.27/11 1882.

Det ses dog, at Oplysningerne paa S.266 paa en Maade er mere komplette end disse; men de kan bruges som et Supplement til hine.

ad 621)S.324-325: Listen over de 55 Translatører maa betragtes som foreløbig og kun opstillet paa Grundlag af de angivne Kilder. En Gennemgang af Arkivalier paa Rigsarkivet, der for øvrigt for længst er paabegyndt, vil nødvendigvis give visse Rettelser (Stavemaade, Datoer, Placering, Antal), foruden at den vil give meget af det, der manglende, saa Listen vil til sin Tid komme i en rettet og forbedret Udgave.

En Nummerering af Translatørerne i Rækkefølgen efter Bevillingsdatoen vil blive indført, selv om man løber den Risiko, at der kan dukke flere Translatører op, bl.a. hvis man prøver en Kulegravning (som Arkivar H. Bruun udtrykte sig S.273) tilbage i Tiden. Der kunde som et Skridt i denne Retning foretages en Gennemgang af Indholdsfortegnelserne til de "aabne Breve" før 1800, men det er hele Læs af store Protokoller, der skal hentes frem til faa Minutters Gennemsyn af hver, og det maa fordeles over en længere Periode.

Vi har i den forløbne Tid hørt om følgende fem Translatører:

- (1) SAMUEL MELDOLA, 1782 Translatør i Spansk og Portugisisk S.272-73
- (2) PETER ANDREAS HEIBERG, 1787 Tr. i Italiensk, Spansk og Port.S.277-78,281-84
- (3) ALEXANDER JACOBSEN, 1798 Translatør i Russisk og Polsk S.290
- (4) CARL FRIEDRICH PRIMON, 1799 Tr. i Tysk, Engelsk og Holl.... S.313-14,320-21
- (5) CARL VON HAVEN, 1799 Tr. i Tysk, Engelsk, Fransk og Holl... S.313-14,320-21

Den næste i Rækken er:

(6) JENS JØRGENSEN, Translatør i Hollandsk i Bergen, Bevilling 24/12 1799, ses anført i "Adskillige Bestillinger og Privilegier" samt i Hof- og Statskalenderen for Aarene 1801-1813 under Magistratsejendomsmand i Bergen med Titlen Translateur. Hans Bevilling ses i Norske Register 1799 (Rigsarkivet) paa S.559 No.1113: Jens Jørgensen, Bevilling at være eedsvoren Tolk og Translateur udi det Hollandske Sprog i Norge, - saaledes i Overskriften, men i Teksten staar der "i bemeldte Bergen". Tilhørende "Læg" med Ansøgning og Bilag skal søges i Oslo. Fra Bergen oplyses: Omtales i 1801 som translatör, 24 år gammel, gift med Anne Marie Torjesdatter, bosatt i Torjer Halvorsen's hus. Hadde da (1801) ett barn på ett år. Omtales i 1820 som notarius publicus og dispasjör. Hans hustru dör 1816. Jens Jørgensen dör 1836 i en alder av 62 år. Födelsdato efter den ene opgave 1774, efter den andre 1777.

Translatør som 22-aarig!? Det maa undersøges nærmere!

625) Videre i Translatør-rækken kommer vi nu til tre, der fik Bevilling paa samme Dag, 14/1 1800 (i "Geistlige og Verdslige Bestillinger" læser man 12/1, som er forkert) Den første er en gammel Kending, der havde ansøgt om Bevilling før Primon og von Haven:

(7) CHRISTIAN MAGNUS KIØNIG Vi hørte om ham første Gang S.282 i Notarius publicus Chr.Schmidts Betænkning af 6/2 1787 vedr. P.A.Heibergs Ansøgning om at blive Translatør Det fremgik deraf, at Kiønig havde faaet Løfte om at succedere Schmidt i Notareembedet. Paa S.294 saa vi, hvorledes Kiønig med eller mod sin Villie ikke kom i Betragtning ved Nybesættelsen af dette Embede. Han blev skubbet til Side, men fik en aarlig Pension, som skulde afholdes af samme Embede. Paa S.295 saa vi, at Kiønig til Gengæld søgte om at blive Translatør, da han ikke kunde subsistere uden anden Ressource end nævnte Pension; men han fik Afslag. Paa S.299 er Kiønig nævnt i Resuméet af P.A.Heibergs SUUM CUIQUE, og S.300 omtales Kiønigs Indlæg i Notarialfejden, NEMINEM LAEDE. Han udtrykte deri sin Foragt for Heiberg og viser Misundelse over hans Succes.

Under Arbejdet med de gamle Sager er man stødt paa Kiønigs Navn i de Protokoller, der hedder Suppliqver: 1797, 1.Halvaar Nr.3434, Cand.juris Chr.M.Kiønig ansøger om at maatte faa udbetalt sin Andel af en Arv (efter Moderen?), 1799: 1.Halvaar Nr.1277, Chr. Magnus Kiønig, cand.juris, her af Staden, ansøger om, at den hans Brødre Fridr. Chr. og Ludvig Kiønig tilfaldne Arv efter Moderen maae ham udbetales mod Caution, da mange Aare ere forløbne, siden de forlode Staden, og de ere formodentlig døde.

Danske Kancelli, 2.Dept., Ekstraktprotokoller 1800, No.108, 9/1 1800, viser, at Christian Magnus Kiønig, Candidatus Juris, anholder om at blive Translateur i den forhæværende Translateur Heibergs Sted...formedelst Sygdom kan han ikke længere undervise i Sprog og Videnskaber. Han søger om og faar gratis Bevilling.

Danske Kancelli, 2.Dept., Registranter 1800, har under "Translateurer, nogen at være" Henvisning til bl.a. S.20 og 21, hvor man under No.46 kan se følgende:

Candidatus Juris Christian Magnus Kiønig, Bevilling som eedsvoren Tolk og Translateur at oversætte i det tydske, franske, engelske og italienske Sprog.

C 7de G.v. At Vi efter Candidatus juris Christian Magnus Kiønig af Vor Kongl. Residentz-Stad Kiøbenhavn herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiering, aller-naadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han som eedsvoren Tolk og Translateur udi bemelte Kiøbenhavn maae betiene alle og enhver som det begiere med Oversættelser af det tydske, franske, engelske og italienske Sprog, saalange han sig dermed tilbørligen og forsvarligen forholder efter den Eed, han Os derpaa aller underdanigst giort og aflagt haver. Forbydende ...

Kiøbenhavn, den 14de Januarii 1800. ad mandatum

Lignende Bevilling blev samme Dag udfærdiget for Sproglærer Nathanael Henriques i det tydske, engelske og franske Sprog, og for Mægler Raphael Meldola i det spanske og portugisiske Sprog.

"Læg" No.46 meldes "findes ikke", saa Ansøgninger og Bilag kan ikke ses.

COLLEGIAL TIDENDE 1800 S.46: Den 14. Jan. d.A. er Kand.Juris C.M.Kiønig forundt Bevilling at være Translateur i det tydske, franske, engelske og italienske Sprog; N. Henriques, ligeledes i det tydske, engelske og franske Sprog, og Mægler R.Meldola ligeledes i det spanske og portugisiske Sprog.

Hof- og Stats-Kalenderen har C.M.Kiønig i Aarene 1801-09 under Kiøbenhavns Stads-Betiente med Kongl.Bestallinger eller Bevillinger, Translateurer, som Nr.3 efter Primon og von Haven og med Angivelse af de fire nævnte Sprog. - Veiviseren har 1800 og 1801: Kiønig, C.M., Translateur, gl.Mynt 167. Han er ikke søgt de følgende Aar.

Folketællingen i 1801 viser: Gl.Mynt No.167, Kiøbmager Qvarteer, Christian Köning, 49 Aar, ugift, Translateur, tillige med en ogsaa ugift Skomagermester Logerende hos en gift Brændeovnsbrænder. - Kiønig var 48 Aar, da han blev Translatør, 57, da han døde:

V.Richter har Chr. Magnus Kiønig, cand.jur., Translateur, død 19/6 1809 (A 520). I Bogen Candidati og Examinati Juris 1736-1936 ses: Chr.Magnus Kønig, f.17/9 1751 i Københav, S. af Materialforvalter, Student 1767, cand.jur. 2/7 1773, -ansat i Frederikshald, senere hos Notarius publicus i Københav, 14/1 1800 Translatør i Tysk, Fransk, Engelsk og Italiensk, død 19/6 1809 i Mikkell Bryggersgade 98. "Den med sjeldne Sprogkundskaaber udrustede, men desværre ulykkelige Candidatus juris Kønig".

(8) NATHANAEL HENRIQUES ses i Veiviserens Sproglærerliste S.110 Aar 1796 som Engelsk Sprog-mæster boende i st.Strandstræde 124; i 1799 ses han som Lærer i Sprogene og Calligraphie, Amagertorv 51, 1800 det samme, Østergade 56, 1801 det samme, Grønnegade. Ses ved Folketællingen i 1801 som 37 Aar gl. ugift Translateur, Logerende hos en Bagermester i Grønnegade 231. I Ekstraktprotokollerne 1800 ses hans Ansøgning under No.105, Bevilling som eedsvoren Tolk og Translateur i det tydske, engelske og franske Sprog, se ovenfor under Kiønig. Han ses som Translateur i disse Sprog i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1801-17. - V. Richter har hans Død Okt.1825 (A 236). Bibliotekar Jul.Margolin-sky oplyser, at ugift Translatør Nathanael Henriques, Søn af kgl. Agent og Galanteri-handler Abraham Moses H., døde 65 Aar gl. d.7/10 1825, begr.paa jød.Kirkeg.i Møllegade.

626) (9) RAPHAEL MELDOLA var den tredje, der fik Translatørbevilling d.14/1 1800, se under Kiønig paa forrige Side. Han var den tredje i Rækken af Translatører i Spansk, hans yngre Broder Samuel Meldola var den første, Peter Andreas Heiberg den anden.

Bibliotekar Jul. Margolinsky har givet Oplysninger om ham: Han var en ældre Broder til Samuel Meldola, den første Translatør, se S. 272-73. Han var ligesom denne født i Amsterdam, i 1743, 1742 eller 1739 efter de forskellige Aldersangivelser, saa han var en 7 - 11 Aar ældre end Samuel. Antagelig endnu i Amsterdam og før 1768 er han blevet gift med Simcha Cardosa. De fik ca. 1768 en Søn, David, og ca. 1775 en Søn, Moses, sidst nævnte født i Hamburg, hvor Familien maa have opholdt sig, før de kom til København.

Folketællingen i 1787 viser i Kiøbmagergade 11 B: Raphael Meldola og Simcha Meldola, begge 44 Aar, han Megler, og Sønnerne: David, 19 Aar, Megler-Betient, og Moses, 13 Aar, samt en Tjenestepige. Raphael Meldola findes ikke i den Liste over Meglere i Tiden 1732-1800, man kan se i "Adskillige Bestillinger og Privilegier".

Hof- und Staats-Calender har ham 1789-1800 som Stadtmaekler under Kopenhagener Stadtbediente, welche der Magistrat bestelt.

Veiviseren har Raphael med følgende Titler og Adresser: 1792: Translateur og Mægler, Kokkegade 138, 1794: Translateur og Mægler, Østergade 22, 1795: det samme, 1796: det samme, dog uden Adresse, 1797: Mægler, Østergaden, 1798: Mægler, Østergade 23, 1799 Mægler, lille Kiøbmagergade 52. Altsaa i Aarene 1792-96; Translateur uden Bevilling.

Margolinsky oplyser, at Samuel og Raphael Meldola første Gang fandtes paa Mandtals listen i København i 1794, Samuel i Kronprindsens gade 11, Raphael i Østergade 22. Videre, at Raphael Meldola mistede sin Kone, Simche Cardosa, 8/11 1795, Hans Broder, Samuel, mistede sin Kone, Sara Jesseron, 6/3 1796, og Samuel Meldola døde selv 21/1 1798. Raphael har derefter taget Broderens da 7 Aar gamle Søn, David, til sig.

Danske Kancelli, 2.Dept., Ekstraktprotokoller 1800, A.1-828, viser under No.94, 9/1 1800; Mægler Raphael Meldola af Kjøbenhavn ansøger om at beskikkes til Translateur i det spanske og portugisiske Sprog, da her i Byen er ingen Translateurer i disse Sprog, og han daglig anmodes af Kjøbmænd om at oversætte for dem i bemeldte Sprog, Om hans Duelighed hertil følge 3 Attester. cum, a. c.

Danske Kancelli, 2.Dept., Registranter 1800, har under "Translateurer, nogen at være" Henvisning til de mange Bevillinger i dette Aar, bl. a. "i det spanske og portugisiske Sprog" S. 21, og det er der, man under No. 46 kan se Bevillingen, der bortset fra Sprogene er af samme Ordlyd som den til Kiønig S. 20 under samme No. 46, (se S. 331 her). Bevillingen er af 14/1 1800 som eedsvoren Tolk og Translateur i det spanske og portugisiske Sprog. Givet "ad mandatum". Bevillingen meddeltes i COLLEGIAL-TIDENDE som vist under Kiønig S. 331, og den er anført baade i "Geistlige og Verdslige Bestillinger" og i "Adskillige Bestillinger og Privilegier" i det særlige Translatørregister i disse, i førstnævnte med den fejlagtige Dato 12/1.

Danske Kancelli, 2.Dept., Ekstraktprotokoller 1800, A.1825-2499, viser under No. 1937, 22/7 1800: Translatør Raphael Meldola af Kjøbenhavn anholder om Bevilling til at være tillige Translatør i det franske, hollandske og tydske Sprog. Magistraten har over denne Ansøgning indhentet Notarii publici Professor Olsens vedlagte Erklæring, og da han var uvidende om Supplicantens Kyndighed i bemeldte Sprog, blev det ham paalagt derom at tilveiebringe Beviis, og da vedlagte til Magistraten indleverede 4 Attester vidne, at Supplicanten besidder Kyndighed i de bemeldte Sprog, indstilles Ansøgningen til Bønhørelse. (Vi ser, at det er Not. publ. Olsen, der er Autoriteten, man spørger)

Danske Kancelli, 2.Dept., Registranter 1800, har under "Translateurer, nogen at være" ogsaa Henvisning til S. 512, No. 1251, Bevilling til Translateur Raphael Meldola tillige at være Translateur i det franske, hollandske og tydske Sprog, givet 29/7 1800, ad mandatum, og meddelt i COLLEGIAL-TIDENDE 1800 S. 494: Den 29 Juli d. A. er det bevilget Raphael Meldola, som er Translatør i Kjøbenhavn, i det spanske og portugisiske Sprog, tillige at være Translatør i det franske, hollandske og tyske Sprog.

Alle "Læg" med Ansøgninger og Attester meldes "findes ikke". Dette gælder for alle Translatørbevillinger i Aaret 1800. Det er dog ikke umuligt, at man finder nogle af disse Læg under andre Sager senere. "Adsk. Bestill." anfører 29/8 som Bevill. dato.

Hof- og Stats-Kalenderen har Raphael Meldola under Kjøbenhavns Stads-Betiente med Kongl. Bestallinger eller Bevillinger, Translateurer, 1801-1803 i Spansk og Portugisisk 1804-1817 i Tydsk, Fransk, Hollandsk, Spansk og Portugisisk. Han findes desuden i samme Kalender, paa samme Side eller lige efter, under Stadsmæglere i Kjøbenhavn i Aarene 1801-1809, anført som Transl. Raphael Meldola.

Veiviseren har videre: 1800: Raphael Meldola, Mægler og Translateur i det spanske og portugisiske Sprog, lille Kiøbmagergade 52, 1801: Translateur, Amagertorv 51, 1803: Translateur og Stadsmægler, Hj. af Naboløs og gl. Strand 15, 1804-05: det samme, 1807: det samme, Hydskenstræde 36, 1809: det samme, Hydskenstræde 145, 1810: Translateur og Kiøbmand, Stormgaden 195, 1811: det samme, Hj. af Østergade og Pilestræde, 1812-13: det samme, Nybroegaden 4. (fortsættes paa næste Side)

(626 fortsat) Folketællingen 1/2 1801 viser i Strand Quarteer, Amager Torv 51, 4de Familie: Raphael Meldola, 59 Aar, Enkemand, Stadsmægler; David Meldola, 32 Aar, hans Søn, arbejder med Faderen; Sara Henriques, dennes Kone, 19 Aar; Moses Meldola, 26 Aar, hans Søn, Mægler; David Meldola, 10 Aar, hans Brodersøn; Salomon Brandon, 52 Aar, hans Svo-ger; Rebekka Jesseron, 47 Aar, dennes Kone; + 2 Tjenestefolk.

V. Richter har ikke Raphael Meldolas Død. Jul. Margolinsky oplyste, at han døde 21/8 1814, og i Det mosaiske Trossamfunds Ministerialbog med Indførsler om Fødte, Døde og Agteviede (Landsarkivet) kan man paa S. 204 under No. 11 se, at Raphael Meldola, Trans- lateur og Kiøbmand, Piilestrædet No. 114, døde 21/8 1814, begr. 24/8 1814, 75 Aar gl., Dødsarsag Nervefeber (= Giftfeber). Han ses i Registret under Raphael Meldola.

Generalregistret for 1814 (Landsarkivet) henviser under 2/65 Meldola/Raphael/Trans- lateur og Kiøbmand, til Pr. 2 Pa. 83 = Forseglingssprotokol 1814, Prot. 2, Pag. 83, No. 65: Anno 1814, den 21 August, indfandt Skiftekommissionen sig med Fuldmægtig ... i Gaarden No. 114 paa Hiørnet af Piilestrædet og Anthoniestræde for ifølge indkomne Promemoria fra Moses Meldola af dags dato, der hermed blev fremlagt, at tage hans Fader, Translater og Kiøbmand Raphael Meldola, som iaftes ved Døden her skal være afgaaet, hans ... bo un- der Behandling... (der nævnes hans afdøde Kone, Simha Cardosa, hans Søn Moses, og desuden en Søn David, "opholdende sig som Commissionær i Amsterdam", og der tales om Lotterised- ler og 1500 Rigsdalør i Kontanter...).

Berlingske Tidende (Den til Forsendelse med de Kongelige Rideposter privilegerede Danske Statstidende, udgivet, trykt og forlagt ved Brødrene Berling) har Aar 1814, No. 71 Fredagen den 26de August (i Tillægget) følgende Meddelelse: At det behagede Forsynet Løverdagen den 20de dennes, Kl. 8 om Aften, ved en blid og roelig Død at bortkalde vor inderlige elskede Fader og Svigerfader den ærværdige Olding Raphael Meldola i sit 75de Aar, efter 5 Ugers Sygeleie, skulle vi ikke undlade herved sørgeligst at bekjendtgjøre for Slægt og Venner, frabedende os al Condolence. Kiøbenhavn, den 23de August 1814. Moses Meldola. Betty Meldola, fød Israel.

Dødsdatoen har altsaa været 20/8 1814, og Stedet Piilestræde 114. Sønnen Moses bo- ede i Henhold til Veiviseren i Piilestræde 124 i disse Aar. Alligevel samme Sted?

Af de to Sønner var den ældste, nu ca. 46-aarige David Meldola vendt tilbage til Forældrenes og velsagtens hans eget Fødeland, Holland, medens Moses Meldola, der nu var ca. 39 Aar gl., som gift Mand og Familiefader blev i Danmark. Selv om det er at gaa no- get uden for de planlagte Rammer, skal følgende Oplysninger gives om denne

MOSES MELDOLA, Stadsmægler, siden Vare- og Vexelmægler i København

Han var som nævnt født i Hamburg ca. 1775, ses som Dreng og ung Mand hjemme ved Fol- ketællingerne i København i 1787 og 1801 (se ovenfor under Faderen). I Danske Kancelli, 2. Dept. Ekstraktprotokoller 1800 støder man under No. 2336 paa en Indførsel om, at Moses Meldola af den jødiske Nation, Stads-Mægler i Kiøbenhavn, anholder om Tilladelse at ind- gaae Egteskab med Pigen Giertrude Christensd., som bekiender sig til den kristelige Lu- therske Religion, imod at han forpligter sig til at lade deres samavlede Børn opdrage i den Lutherske Religion. Indførslen er dateret 10/9 1800. Til venstre er der en Paa- tegning fra Febr. 1801: Supplicanten meddeler, at han frafalder denne Ansøgning og beder at samme tilligemed Attesterne maatte gives ham tilbage. - Han blev ikke saa længe ef- ter gift med Betty Israel, og de fik en Børneflok, se nedenfor.

Hof- og Stats-Kalenderen viser Moses Meldola som Stadsmægler i København 1800-1810, og som Vare- & Vexelmægler i København 1811-1856. - Veiviseren har ham som Stadsmægler i Aarene 1803-1829 boende forskellige Steder, for Eks. i Østergade 1804-1807, i Pile- stræde 124 1810-1819 (Fætter David Meldola var Fuldmægtig hos ham, blev Translater i 1816, Stadsmægler 1817-18, derefter Vare- og Vexelmægler, herom senere), i Stormgade 203 (siden 206) 1823-1829. I Aarene 1830-1846 er han anført som Vare- og Vexelmægler, stadig med skiftende Adresser: 1830: Vestergade 53, 1834-1842: Teglgaaardsstræde 198. Ved Folketællingen i 1840 ser man paa denne Adresse: Moses Meldola, 66 Aar, Vexel- og Vare-Mægler, Betty Israel, 58 Aar, Aagar Philip, 22 Aar, udgift, Handskemagersvend(?). I 1843-46 boede Familien i Knabrostræde 6, hvor de ses ved Folketællingen i 1845: Knabroe Stræde 106, 3. Salsetage, Moses Meldola, 71 Aar, f. i Hamburg, Mægler, tilh. den jødiske Religion, Betty Meldola, 64 Aar, f. i Altona, + nogle Logerende. Efter 1846 ses de ikke i den københavnske Veiviser. Man maa tænke sig, at Moses Meldola har lagt op og er flyttet til den gifte Datter i Ringsted for der at nyde sit Otium.

Ved Folketællingen i Ringsted i 1850 ses paa Torvet No. 67: Sigvardt Heinrich Kor- fitzen, 47 Aar, f. i Kbh., Klokker, Sophie Augusta Meldola, 47 Aar, hans Kone, f. i Kbh., Moses Meldola, 76 Aar, f. i Hamburg, forhen Statsmægler, lever af sine Midler, Betty M., 69 Aar, f. i Altona, hans Kone, en 46-aarig ugift Pleiedatter, en Pensionær og en Tj. p. Ved Folketællingen i 1855 ses de paa Torvet No. 66: Korfitzen som Lærer ved Borgersko- len, nævnte Pleiedatter nu "hans Syster", Moses Meldola 81 Aar, Betty Meldola 74 Aar, samt Carolina Meldola, 4 Aar, Pleiedatter. (fortsættes paa næste Side)

(626 fortsat) V. Richter har følgende Dødsfald: Betty Meldola, f. Israel, g.m. M.M., død 13/5 1857 (B 117). Marcus Meldola, Stadsmægler, død 27/9 1859 i Ringsted, 84 Aar (B 231). Jul. Margolinsky oplyser, at Betty, f. Israel, døde i Ringsted 19/5 1857, begravet 21/5 i Møllegade; Moses (Marcus) Meldola døde i Ringsted 27/9 1859, begravet 2/10 paa mos. nordre Kirkegaard i Møllegade i København.

Berlingske Tidende Nr. 231, 1859, har følgende Meddelelse: Vor kjære Fader, Stadsmægler M. Meldola er i sit 86de Aar, uden foregaaende Sygdom, ved Døden afgaaet i Ringsted den 27de September 1859, hvilket herved bekjendtgjøres af hans dybtsørgende Børn.

Skifteprotokollen for Ringsted Købstad 1842-66, Pag. 369 No. 3, nævner Arvingerne efter Betty Meldola, f. Israel, nemlig hendes Mand og følgende Børn: Raphael Camillo M., Underretsprøkurator i København; Jacob M., Typograph, Kbh.; Joseph, Snedker, Kbh.; Philip, Gartner, Kbh.; Samuel, Rochefort i U.S.A.; Sophie, g.m. Korfitzen i Ringsted; Charlotte, g.m. Gartner Siemers i Sverige; Caroline, g.m. Toldassistent Petersen i Roskilde.

Om alle 8 Børn er gaaet over til Kristendommen, vides ikke, men det formodes. I Kirkebogen for Vartov Sogn kan man under No. 14 se, at Carl Jacob Meldola f. 24/1 1809, Søn af Hr. Moses Meldola og Hustrue Betty, f. Israel, begge af mosaisk Troesbekjendelse, Manden Stadsmægler i København, boende i Stormgaden No. 206, den 5/4 1826 er blevet døbt i Vartov Kirke. Han har da været 17 Aar gl. Tog han selv denne Bestemmelse?

De tre af Sønnerne ses gennem en Aarrække i Veiviseren; Raphael Camillo (R.C. Meldola) som Sagførerfuldmægtig, siden Prokurator; Carl Jacob (C.J. Meldola) som Bogtrykker, Udgiver af "Conversationsbladet"; Philip (A.P. Meldola) som Handelsgartner.

Nu er der ingen Meldola hverken i Vejviseren eller i Telefonbogen, og derfor var det underligt, da man som nævnt midt paa S. 273 en Dag saa Navnet Karlo Meldola i Gæstebogen paa Det kongl. Bibliotek. Det var som at møde Fortiden! Navnet saas flere Gange i den følgende Tid. Jul. Margolinsky bekræftede Eksistensen af denne Hr. K.M., og Folke-registret gav Adressen. Paa en Forespørgsel svarede han kort, at han ikke var en Efterkommer af en af de tre Translatører Meldola, idet hans Tipoldefader var Moses Meldola (født 1775-død 1859). Han har dog senere skrevet, at der ingen Tvivl er om, at Raphael Meldola som Fader til Moses Meldola alligevel maa være hans Stamfader (Tiptipoldefar). "Min Oldefar var Jacob Meldola", skriver Revisor Karlo M. Meldola, adr. Borch, A.D. Jørgensens Vej 20^{II}, F.

627) Der er igen faldet et af de gamle Træer i Translatørskovens spanske Hegn: Vi læser, at Hjalmar Davidsen er død 7/2 1958, 79 Aar gl., f. 2/2 1879. Hans Bevilling som Translatør i Spansk var fra 14/12 1906, altsaa samme Aar som Bratlis, se 556) S. 280. Det har vist ikke været meget, han har virket som Translatør. Han var Forretningsmand og blev især Filmsmand, hans Data ses i BLAA BOG (efter Bratlis og Davidsens Død er Reitel vist den eneste Translatør i Spansk i BLAA BOG, se 407) S. 195). Davidsen har ikke staaet i Telefon Fagbogen siden 1925 (se 535) S. 257), og det var Grunden til, at han ikke blev "Abonnet" paa disse Udsendelser, da de startede i 1952. Da Kalko blev undersøgt (se 427) S. 205), svarede Davidsen telefonisk paa et Brev, at han ikke havde kendt ham. Det var Davidsen, der gav os Lejlighed til at se "Professoren holder Fridag" (se 516) S. 245). Som Filmsmand har han haft Pressens Aarvaagenhed. Der har været Interviews med ham ved runde Aarstal, sidst da han i 1954 blev 75 Aar, og der var paa Nekrologer i Bladene nu ved hans Død, mest i Berlingske Tidende, ca. 1 Spalte, d. 12/2 58.

628) Meddelelse i Bladene: I det spanske forlag Aguilar's Nobel-bibliotek er udsendt et bind Henrik Pontoppidan, Obras escogidas, indeholdende bl.a. "Det forjættede Land", "Mands Himmerig", "Isbjørnen" og en række af de andre smaa romaner samt et udvalg af novellerne. Bogen, der er trykt paa tyndt bibelpapir, omfatter ikke mindre end 1350 tætrykte sider. Oversættelsesarbejdet har været fordelt mellem Javier Armada, Oscar Haldemyr og José M. Díaz Castro. Den første og den sidste har i fællesskab skrevet en prolog til bindet med fyldige biografiske oplysninger om Pontoppidan.

629) (I.E.) "Platero y yo", la más popular de las obras en prosa del poeta Juan Ramón Jiménez, ha sido traducida al inglés - nuevamente por el profesor de la Universidad Vanderbilt, de Nashville, doctor William Roberts, ayudado por su esposa María. Ambos traductores conocen perfectamente la novela y la literatura española y han hecho una pulcra edición en inglés de la obra más conocida del Premio Nóbel español.

De smaa Stykker af Juan Ramon's Bog (stadig uden acento) i MAGASINET er vist oplyst, nu da dette Tillæg er blevet til almindelige Avissider. (se 484) S. 319).

630) Den nye KRAK har under Autoriserede Translatører (Sworn Translators, Traducteurs jurés, Dolmetscher) 33 spanske Translatører mod 34 sidste Aar (Bratli ud). Gøtzsche og Ringgaard er forsvundet til Fordel for Pøhlsgaard og Hasle. Friberg og Gram Hansen er stadig ikke med. Hvad har de gjort? Halvor Skov er der heller ikke. Af de 33 er to i Provinsen, Jensen i Jyderup og B.B.A. i Odense. (Hv.)

636) De skal nu høre om en Mand, der søgte at blive Translatør ogsaa i Spansk, men som fik Afslag paa denne Del af Ansøgningen. Det var:

(10) JOHAN CHRISTOPHER VON WESTEN, i H. t. Stamtavlen S. 304-305 i C. Giessings Jubellærere 3. Deel, 1. Bind, samt Lengnicks Stamtavle over von Westen Slægten, stammende ned fra Eduard v. Westen, Herre til Westenshof "i det Hannoveranske". En Sønsøn af denne, Mathias v. Westen, var Borgermester i Nysted og Ejer af Aalholm, og blandt hans 14 Børn blev Nr. 2 Apoteker i Trondhjem og Far til Thomas v. Westen, den berømte norske Præst, Missionær, Laplands Apostel (1682-1727), om hvem der er flere Sider i Brickas biografiske Leksikon. Nr. 14 var Peter v. Westen, Apoteker i Odense (1662-1727), Far til Johan Christopher v. Westen, Apoteker i Odense (1701-1774), blandt hvis Børn var Peter v. Westen (1731-1789), først Læge, Dr. med. 1759, drev saa Faderens Apotek i Odense, blev Ejer af Kragssberg, Selleberg og Løjtved, 1773 stor Fallit, forlod Hjemmet af Frygt for Arrest, blev reddet af Svigerfaderen, den velhavende Amtsforvalter Baar, fik Odense Adressekontor og blev Avisudgiver, kom 1783 til Fredericia som Toldforvalter, blev Justitsraad, fik ogsaa her Privilegium paa Adressekontor og Bogtrykkeri, udgav fra 1784 Ribe Stifts Adressekontors Efterretninger, efter hans Død i 1789 fortsatte Enken Bladet, til hun døde i 1795 (se i øvrigt Bricka). En Broder til Justitsraad v. Westen var Chr. Ulrich v. Westen, Consistorialraad og Sognepræst til Bellinge-Brendekilde. Blandt Justitsraadens Børn var (Oplysninger fra Lengnick og Engelstoft):

Johan Christopher v. Westen, Cancelliraad, Translateur og Institutbestyrer, født 9/9 1769, død 29/8 1841, knap 72 Aar gl., i 1801 g. l. G. m. Caroline Frederikke Schultz, Mor til Sønnen Carl Anton Frederik v. Westen (f. 17/3 1803), blev skilt fra hende og i 1813 g. 2. G. m. Sophie Dorothea Bentzen, der ingen Børn fik. Oprettede i 1800 det von Westenske Institut og blev samme Aar Translatør i flere Sprog.

Danske Kancelli, Rotuli ov. Forestillinger til Kongen, 1795, S. 828, Extract af Forestillinger den 18de Dec. 1795, No. 8: Ang. Kaldsrettighedens Overdragelse for Korup Kirke til Deres Majestet. Studiosus Johan Christopher von Westen her i Staden foredrager, at hans Medarvinger efter hans afgangne Moder, Justitsraadinde von Westen i Fredericia have i Skifte-Protokollen erklæret dem villige til at ville aftræde og bortskjøde for bestandig til Deres Majestet Kaldsrettigheden til den hende forhen tilhørende Trøstrup-Korup Kirke i Odense Amt, imod at Deres Majestet allernaadigst giver ham Løfte om fortrinlig Befordring til med Character til theologisk Examen overensstemmende Præstekald. Paa Grund heraf anholder han om, at Deres Majestet imod denne Kalds Rettigheds Overdragelse ville meddele ham saadan allernaadigst Forsikring. Efter at have herover indhentet de fornødne Oplysninger fra Magistraten i Fredericia og Biskop Bloch, finder Cancelliet sig anlediget til allerunderdanigst at indstille: at naar samtlige Arvinger efter afgangne Justitsraadinde von Westen og deres Værger indsende et lovligt tinglyst Skiøde paa Overdragelse af Jus vocandi til Trøstrup-Korup Kirke til Deres Majestet, Supplikanten da maa gives Løfte om, at han i sin Tid kan vente en passende Befordring i Forhold til hans Bequemhed og Duelighed. (tillades).

Danske Kancelli, 2. Dept., Ekstraktprotokoller, 1800, 1. Bind, viser under Januaris Westen, Johan Christoph at være Translateur, 138, og man slaar op paa Nol 38 og læser: Cancellie Collegium d. 16 Jan. 1800. Johan Christopher Westen af Kiøbenhavn, ansøger om at blive ansat som Translateur i det tydske, franske og italienske Sprog, og naar han erhvervet den fornødne Indsigt i det spanske Sprog, da at maa oversætte af samme, til Beviis for Bekiendtskab med disse Sprog vedlægger han, de ham i saa Henseende meddelte fordelagtige Attester, og paaberaaber sig paa en Resolution af 22de December 1795, i Følge hvilken der skulde gives ham, for Trøstrup-Korup Kalds Aftrædelse, en med hans Duelighed passende Befordring. Denne Ansøgning indstiller Magistraten i sin Erklæring saavel paa Grund af det anførte, som og siden Notarius Publicus intet har imod det ansøgte. cum. a. q. (Bevilget med Undtagelse af det spanske Sprog).

Danske Kancelli, 2. Dept., Registranter, 1800, har under "Translateurer, nogen at være" Henvisning til 11 af de 12 Bevillinger, der dette Aar blev givet til 10 Translatører i Kjøbenhavn, ikke til Bevillingen til v. Westen, der kun findes under hans Navn i Registret med Henvisning til S. 49, hvor Bevillingen findes under No. 117, bortset fra Navn og Sprog af samme Ordlyd som den til Kiøbnig (se S. 331). Den er givet ad mandatum den 21 Jan. 1800 til Johan Christopher von Westen som eedsvoren Tolk og Translateur i det tydske, franske og italienske Sprog. (Han var da godt 30 Aar gl.)

COLLEGIAL-TIDENDE 1800 S. 76 viser: Den 21 Jan. er I. C. v. Westen beskikket til Translatør i Kjøbenhavn udi det tydske, franske og italienske Sprog.

Geistl. og Verdsl. Bestill. har Johan Christ. v. Westen med Bevilling 24/1 1800, Sprog ikke angivet. Adskill. Bestill. og Privilegier har ham ikke.

Hof- og Stats-Kalenderen har under Kiøbenhavns Stads-Betiente med Kongl. Bestallinger eller Bevillinger, Translateurer: Joh. Christian (siden Joh. Christopher, Johan Christopher, J. C.) v. Westen i Tiden 1801-1837 i Tydske, Fransk og Engelsk, og 1838-1841 i Tydske og Fransk. Italiensk er ikke anført, og Engelsk er forkert. (fortsættes n. S.)

(636 forts.) Veiviseren har Aar 1800 J.C.v.Westen som Translateur, Hiørnet af Østerg. og Pilestræde 38, 1801: Translateur, Hiørnet af Gothersgade og st.Regnegade 141 (Ved Folketællingen i 1801 ses Johan Christian v.Westen som 31-aarig ugift Translateur, Løgerende i Gothersgade 141, 3. Sal), 1809: Translateur og Medbestyrer af et Undervisningsinstitut, Hiørnet af Gothersgade og st.Regnegade 358, 1821: do., Nørrevold 226, Institutet er paa st.Kiøbmagergade 66, 1829: J.C.v.Westen, Cancelliraad, Translateur, Bestyrer af Institut paa store Kiøbmagergade 66, boer paa Nørrebro 66, 1834: Cancelliraad, Translateur, st.Fiolstræde 174 & 175, 1840: do., Nørrebro 64A (Ved Folketællingen i 1840 ses Johan Christopher Westen, 70 Aar, Enkemand, Kancelliraad, i Huset Nørrebro No.64A). - Veiviseren har fra 1840 en særlig Liste over Translateurer, i hvilken man 1840 og 1841 ser Hr. Cancelliraad J.C.v.Westen, Translateur i Fransk og Engelsk, Nørrebro 64B). Man lægger Mærke til, at Sprogangivelsen er forkert.

V.Richter har hans Død; Joh. Christopher Westen, Kancelliraad, Skolebestyrer, død 29/8 1841 (B 202). Berlingske Tidende (Den til Førsendelse med de Kongelige Brevposter privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende) No.202, Tirsdagen den 31te August 1841: At min Fader, Cancelliraad Johan Christopher v.Westen, Stifter af det efter ham benævnte von Westenske Institut, efter flere Aars tiltagende Svagelighed ved Døden afgik den 29de d.M., bringes herved sørgeligst til nærværende og fraværende Slægts og Venners Kundskab. Kjøbenhavn, den 31te August 1841. C.A.F.v.Westen.

Sønnen Carl Anton Frederik von Westen ses i Veiviseren som Postcontrolleur med skiftende Adresser. V.Richter har hans Død; Carl Anton Fr. Westen, Kammerraad, død 26/6 1871 (A.149). Postkontrolløren havde flere Børn. Der er ingen Westen i Telefonbogen i Dag. Navnet er ikke i Listen over beskyttede Efternavne.

Det v.Westenske Institut eksisterede fra 1800 til 1878. Translatør J.C.v.Westen stiftede det og var dets første Bestyrer. I 1834 ses en P.I.C.A.Westen som Institutbestyrer med Skole for Haandværkerstanden og tillige Søndagsskole, Kattesundet 108 og gl.Kongevej 87B, i 1840 er denne P.I.C.A.Westen stadig Bestyrer, men ikke i 1845, da han figurerer som Westen, Exam.juris, Contoirbestyrer, boende i Bredgade 162A (Ved Folketællingen dette Aar ses han som 37 Aar gl.Enkemand paa denne Adresse). Senere ses han som P.I.C.A.Westen, Examinatus juris, Informator, Aabenraa 247, senere Adelgade 234. Han ses ikke som Examinatus juris i V.Richters Juridiske Stat. Han maa være en Nevø af Translatør v.Westen, nemlig en Søn af dennes Broder, Toldforvalter i Løgstør Jens Baar v.Westen. Lengnick kalder ham Peter Carl Adolph Julius v.Westen, Particulier, død 1854.

Efter v.Westen fulgte Bohr. En Søn af Rektor i Rønne, Peter Georg Bohr (se de biografiske Leksika), Hans Georg Chr. Bohr (1813-1880), Cand.theol, var i mange Aar Lærer paa det v.Westenske Institut, og i 1844 overtog han Bestyrelsen. Han ses i Veiviseren som Instituttets Bestyrer, først med egen Adresse, siden med samme Adresse som Instituttet, Nørregade 46A, siden Nørregade 41. Fra 1863 er der kun hans Adresse. I 1873 overdrog han Instituttet til sin Søn, Cand.phil.Peter Georg Bohr, der i Veiviseren kaldes Bestyrer af det v.Westenske Institut til og med 1879. I de biografiske Leksika staar der, at han opgav Instituttet i 1878 og blev ansat ved Kommunen. Skolebestyrer H.G.C.Bohr, som de sidste Aar i Veiviseren ogsaa kaldes Professor, havde en anden Søn, Chr.Bohr (1855-1911), kendt Fysiolog, Fader til Niels Bohr (f.1885) og Harald Bohr (f.1887).

637) KRISTELIGT DAGBLAD 13/3 58 har en Kronik af stud.mag.Poul Lindqvist, et "Drømmesyn", Retskrivningsordbogens ligbegængelse, hvor han skønt før Tilhænger af de smaa Bogstaver nu egentlig vilde anbefale, at de store blev indført igen. Forvirringen er større nu end før. Han giver ogsaa Eksempler paa andre Vanskeligheder.

638) Dansk Sprogværn har udgivet Salmebogen med Retskrivningen fra før 1948. Den faas i Boghandelen. Der er Folk, der ikke gaar i Kirke, fordi de ikke kan lide Laubs blegsottige Melodier, der de fleste Steder er tvunget igennem. Hvis nogle bliver hjemme paa Grund af Irritationen over Salmebogen med smaa Bogstaver, saa er Sprogværnets Udgave en Løsning.

ad 610)S.317: Frank Jæger har ogsaa faaet Lov til at skrive Kronikker i POLITIKEN med sin gode danske Retskrivning fra før 1948, 1/2:Mus og Mænd, 16/2:Vinterrejser. Hvem er det, der faar Lov? I en Annonce kan man ikke faa det.

ad 405)S.193: TELEX. Argentina har nu ogsaa faaet TELEX Abonnenter. I Brev fra Banco de Bogotá omtales en Post "Vr.TELEX", altsaa TELEXudgifter (vr.=valor). I U.S.A. er der TEX Systemet belonging to the RCA Communications, Inc. network, og TWX Systemet, og begge Systemer har Samarbejde med TELEX. I danske Adresser med TELEX Nr. anbefales det at lade TELEX være uoversat, altsaa ikke teleimpresora). (Hv.)

639) Den næste Translatør og den fjerde i Rækken af Translatører i Spansk var en Mand af Alstrupslægten, hvorover der findes Stamtavler i Leksikon over danske Familier udgivet af Personalhistorisk Institut ved S. Otto Breuner 1927. Stamfaderen var Poul Madssøn Alstrup (1580-1639) fra Hvornum Vest for Hobro. Han blev Præst i Norge, og det blev hans Søn ogsaa, medens dennes Søn blev Skibskaptajn i København. Kaptajnens Søn blev Rebslagermester, og hans Søn igen var Hans Christian Alstrup, kgl.Rebslagermester og Kammerraad (1730-1811), i 1754 g.m. Helene Margrethe Winther (1734-1804). Han ses i Veiviseren fra 1779 som Rebslager, siden Kammerraad, boende ved Børsen 84, siden ved Stranden 253, fra 1786 i Pilestræde (ikke fundet ved Folketællingen i 1787), fra 1790 i Nyhavn 7, siden i Nyhavn 286. Der var to Døtre: Anna Dorothea g.m. Heinrich Ludewig Joachim Rigs greve Platen von Hallermund og Magdalene Margrethe g.m. Major Wilhelm Frederik von Falck, samt Sønnen, der blev Translatør, og som efter nævnte Stamtavler var Fætter til Skuespiller Carl Alstrups Tipoldefar. Der er i Dag mange, der hedder Alstrup i Telefonbog og Vejviser, dog ingen Efterkommere af Translatøren, der var ugift.

(11) ANDREAS CHRISTIAN ALSTRUP var født 1763 og var (evig) stud.jur. med Arbejde i Danske Kancelli. Han søgte i 1793 at blive Translatør, se nedenfor, men opnaede det ikke. Der er ikke fundet noget herom i Danske Kancelli's Suppliquer 1793. I 1798 var han blandt de 13 Ansøgere til Embedet som Notarius Publicus i Kbh., han havde da "i 13 Aar tient som Volontair i det Danske Cancelli" (se 575)S.295). Det glippede ogsaa. I 1800 ansøgte han saa igen om at blive Translatør, og da lykkedes det:

Danske Kancelli, 2.Dept. Ekstrakter 1800, No.821, 18/3 1800: Andreas Christian Alstrup, studiosus juris, her af Staden, ansøger om Bevilling at blive Translateur i det portugisiske, spanske, italienske, franske, engelske, hollandske og højtydske Sprog, dels paa Grund af hans 12 Aars Tjeneste som Volontair i Cancelliet, dels paa Grund af medfølgende 7 Attester, der dels vidne om hans gode Forhold i Cancelliet, dels om hans grundige Kundskaber i bemeldte Sprog. I Aaret 1793 har Supplicanten ogsaa ansøgt herom. Magistraten indstiller, at det ansøgte paa Grund af de gode Attester, maae bevilges. cum. a. h.

Danske Kanc., 2.Dept. Registranter 1800, "Translateurer, nogen at være", S.172 No.445, Bevilling til studiosus juris Andreas Christian Alstrup til som eedsvoren Tolck og Translateur at oversætte i det tydske, portugisiske, spanske, italienske, franske, engelske og hollandske Sprog, i øvrigt samme Ordlyd som den til Kiøbnig, dog efter "Begiering" indskudt "samt den af Os elskelig Kiøbenhavns Magistrat herover afgivne Erklæring". Bevillingen dateret 18/3 1800. ad mandatum. Der findes intet "Læg".

Geistl. og Verdsl. Bestill. & Adskill. Bestill. og Privil. har begge Andreas Chr. Alstrups Bevilling og Datoen 18/3, sidstnævnte angiver Tysk, Portugisisk, Spansk, Italiensk og Hollandsk, altsaa hverken Fransk eller Engelsk.

Hof- og Stats-Kalenderen har under Kiøbenhavns Stads-Betiente med Kongl. Bestalinger eller Bevillinger, Translateurer, Andreas Christian Alstrup, i Tydske, Fransk, Engelsk, Hollandsk, Italiensk, Spansk og Portugisisk, i Aarene 1801-1821.

Veiviseren 1801: Alstrup, Kammerraad, Nyhavns højre Side 286, Alstrup, A.C., Translateur, Nyhavns højre Side 285. Folketællingen i 1801: Nye Canal Vester Side 285: Hans Christian Alstrup, 69 Aar, Rebslagermester ved Holmen, Helene Winther, 67 Aar, hans Hustru, Andreas Christian Alstrup, 38 Aar, kgl.Translateur (+ Logerende og Tjenestepige). Veiviseren fortsætter med Nyhavns højre Side, fra 1809 Nr.278. 1812-1816: A.C.Alstrup, Translateur, Halmtorvet 73. 1818-1821: Kongel.Translateur, Vesterv.73.

V.Richter har baade Faderens og Sønnens Død fra Adresseavisen (Kiøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomtoirs Efterretninger): 53de Aarg.Nmr.187, Fredagen d. 9 August 1811: Med dybeste Vemod bekjendtgøres herved for Familie og Venner at det behagede den Algode Søndagen den 4de d.M., til et bedre Liv at bortkalde vor uforglemmelige elskede Fader, Kammerraad og kongelig Rebslagermester ved Holmen, Hans Alstrup, i sin Alders 79 Aar og 2 Maaneder; hans sieldne Værd som Menneske, Borger og Fader, agtedes af Enhver der kjendte den Salige; vort store Tab indsees læt, vi frabede os derfor al Condolence, der end mere vilde forøge vor billige Sorg. Kiøbenhavn den 6 August 1811. Andreas Christian Alstrup. Paa egne og 2de Søsteres Vegne. - 63 Aarg.Nr.223, Løverdagen d 22 Septbr.1821: At min Svoger, Translateur A.E.Alstrup efter et kort Sygeleje døde den 18de September i sit 58 Aars Alder, skulde jeg ikke undlade at bekjendtgjøre fraværende Familie og Venner. Grev Platen, Generalmajor.

I Generalregistret (Landsarkivet) ses Hans Alstrup i 1811 S.68 med Henvisning til Forseglingsprotokol 1 (1810-11) pag.143, No.70, 6/8 1811: Skifte efter Kammerraad og kongel.Rebslager Hans Alstrup, som her den 4de d.M. var død. Der havde ikke været Skifte ved Hustruen Helene Winthers Død i 1804. De to Døtre, de to Svigersønner og Sønnen Andreas Christian Alstrup nævnes. - I Bøgerne paa Rigsarkivet med danske og norske Officerer omtales Greve Henrich Ludvig Joachim Platen (von Hallermund), f.i Hannover ca. 1743, d.i Kbh. 1816, naturaliseret 1776, i 1801 Major ved Kronprindsens Regiment boende Adelgade 299, senere Oberst i norske Livregiment, i 1784 g.m. Anna Dorothea Alstrup (1761-1831), Datter af Knapslagermester(!) og Kammerraad Hans Alstrup.

640) Den næste Translatør og den femte i Rækken af Translatører i Spansk var en Mand af en Sveistrup Slægt; der er nemlig flere saadanne, hvilket man kan se i Engels-tofts biogr. Leksikon. De er kommet fra Landsbyen Sveistrup i Dover Sogn mellem Skanderborg og Ry. Om en af disse Slægter findes der en Bog paa Tysk, Das Geschlecht Sveistrup, som viser Forfædrene til en tysk Professor Hans Sveistrup af dansk Afstamning. I en anden Sveistrupslægt fødtes Folketingsmand Poul Sveistrup (se Bricka og Engelstoff) Translatør Sveistrup, der her skal omtales, stammede ned fra en af tre Brødre, der kom til Horsens sidst i 1600-erne. En Søn af en af dem blev Byskriver i denne By, og hans Søn var Christian Sveistrup (1726-1797), Byfoged i Ringsted, siden Ejer af Herregaarden Aastrup Sydvest for Hjørring, hvor man ved Folketællingen i 1787 ser Hr. Christen Sveistrup, 58 Aar, Enkemand, Cancellie-Raad og Proprietair, Hans Guldberg Sveistrup, 17 Aar, gaaer i Aalborg latinske Skole, Christen Andreas Sveistrup, 11 Aar, Ove Georg Sv. 6 Aar, Christine Marie Sv., 15 Aar, Bite Hellene Sv., 14 Aar (+ 15-20 Tjenestefolk.)

(12) HANS GULDBERG SVEISTRUP (1770-1824) har 1 Side i Bricka: Translatør og Forfatter, f. 31/3 1770 i Ringsted, S. af Kancelliraad Christen Sveistrup (d. 1792, forkert, V. Richter siger 28/6 1797) og Hustru Anna Margrethe, f. Guldberg (ses ikke i Guldbergslægten, der er Nr. 101 i Paul Nedergaards Bog om 100 danske Præsteslægter, og som bl. a. indeholder Høgh-Guldberg). Han blev Student fra Aalborg 1788, Kand. jur. 1793 (i V. Richters Juridisk Stat staar der 23/4 1792), var i tre Aar Huslærer hos Familien Drewsen paa Strandmøllen for den senere kendte J. O. Drewsen, dyrkede Sprog, Botanik og Filosofi, havde Samkvem med Knud Lyhne Rahbek, skrev i "Tilskueren", roede den flygtende Malthe Conrad Bruun over til Hven (se 559) S. 278), ernærede sig fra 1796 i København ved litterære Arbejder, var omtrent daglig Gæst i det Hegerske Hus, fordybede sig i astronomiske Beregninger, hørte til Tidens Frihedssvømmere, var beruset af Kants Filosofi (Kantianeren Sveistrup, skrev Heibergs Biograf Schwanenflügel), skrev med Reaktionen, udsendte 1799 et Skrift (Til Publikum, kgl. Bibliotek 44/44-8) til Forsvar for Heiberg i Anledning af Generalfiskal Skibsteds Sagsanlæg mod denne, udgav anonymt "Filosofisk Repertorium", blev 1800 Translatør i 8 forskellige Sprog, var i 1808 en kort Tid Lieutenant (kan ses i tidligere nævnte Bøger over danske og norske Officerer), blev senere ansat paa Feltpostkontoret, var 1813-1814 Notarius publicus i Bergen, kom derefter til Slagelse som Krigsassessor (kun en Titel?). Var 1808 blevet g. m. Johanne Frederikke Walstrøm fra Oslo (d. 1850). Der var vist ingen Børn.

V. Richter har hans Død: Andreas Chr. Sveistrup, Krigsassessor, død 5/1 1824 i Slagelse 53 Aar (B 5). I Berlingske Tidende (Den til Forsendelse med de Kongelige Rideposter privilegerede ... ved Brødrene Berling) Aar 1824, No. 5, den 16de Januar, ses; Efter flere Aars Svaghed behagede Gud, den 5te dennes, ved en roelig Død at bortkalde min inderlig elskede og uforglemmelige Mand, Krigs-Assessor Hans Guldberg Sveistrup, i hans Alders 54de Aar, og vores Egteskabs 16de Aar; hvilket jeg herved skulle tilkiendegive fraværende Slægt og Venner, frabødende al Condolence, som kuns ville forøge min billige Sorg. Slagelse, den 8de Januar 1824. J. F. sal. Sveistrup, fød Wahlstrohm.

Th. H. Erslev: Forfatter Lexikon, 3. Bind, S. 273, har en Side Biografi og Liste over Sveistrups Forfatterskab. - I Dag er der nogle Stykker, der hedder Sveistrup i Telefonbog og Vejviser. Navnet hører til de beskyttede, men om det er samme Familie, vides ikke.

Hans Guldberg Sveistrup fik Bevilling som Translatør fire Gange omfattende i alt 10 Sprog, hvilket er mere end nogen anden dansk Translatør har præsteret. Man kan se Ansøgningerne i Danske Kancelli, 2. Dep. Ekstrakter og Bevillingerne i Danske Kancelli, 2. Dep. Registranter paa Rigsarkivet, men tilhørende "Læg" med Aktstykker er borte.

Ekstr. 1800 No. 987: Candidatus juris Hans Guldberg Sveistrup, her af Staden, andrager, at han, ved at undervise i de levende Sprog, har ernæret sig, og derved skaffet sig grundig Indsigt især i det italienske, spanske, portugisiske og franske Sprog, i hvilke han nu ansøger om at blive Translatør. General-Consul Blücher Olsen i Marocco, Præsten Hr. Mourier og Not. pub. Olsen attestere, at Supplicanten besidder udmærket Dørlighed i de bemeldte Sprog, og anbefale ham derfor til at nyde den ansøgte Bevilling, cum. a. c. A. 2065. Paategning fra Cancellie Collegium 26/3 1800/1580: til Magistratens Erklæring. Denne Erklæring er indkommen og paa Grund af hans fordelagtige Attester indstillor Magistraten Ansøgningen til Bønhørelse. C. C. den 3die April 1800. bevilges.

Registr. 1800, "Translateurer, nogen at være" "i det Spanske, Portugisiske, Engelske og Franske Sprog" S. 242, hvor man under No. 547 ser Bevilling til Candidatus juris Hans Guldberg Sveistrup af sædvanlig Ordlyd, ogsaa her med Linien "samt den af Os elskelig Kiøbenhavns Magistrat derom afgivne Erklæring", saa han som eedsvoren Tolk og og Translateur udi Kiøbenhavn maa betjene alle og enhver med Oversættelser i det spanske, portugisiske, italienske og franske Sprog. Dat. 4 April 1800. ad mandatum.

Ekstr. 1800 No. 2065: Translateur H. G. Sveistrup her af Staden ansøger om at han tillige maatte beskikkes til Translatør i det tydske, hollandske, svenske og engelske Sprog. Attester om hans Dørlighed i disse Sprog følge med. cum. a. c. ad D. I. D. A. 987. Cancellie Collegiet 29 Juni 1800. bevilget. (videre næste Side)

(640 fortsat) Registr. 1800, "Translateurer, nogen at være" S. 520, No. 1285: Candidatus juris Hans Guldberg (d streget over) Sveistrup, Bevilling tillige som eedsvoren Tolk og Translateur at oversætte af det tydske, engelske, svenske og hollandske Sprog.

C 7de G:v: Da Vi under 4de April sidstleden have forundt Candidatus juris Hans G. Sveistrup af Vor Kongl. Residentzstad Kiøbenhavn Bevilling til at være Translateur i Vor Kongl. Residentzstad Kiøbenhavn i det franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog, og han nu for Os allerunderdanigst haver anholdt om, ogsaa at maatte blive ansat som Tolk i det tydske, hollandske, svenske og engelske Sprog. Saa ville Vi efter bemelte hans herom allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begiering, allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han tillige som eedsvoren Tolk og Translateur med Oversættelser af det tydske, engelske, svenske og hollandske Sprog udi bemelte Kiøbenhavn, maae betiene alle og enhver som det begierer, saalænge han sig hermed tilbørligen og forsvarligen forholder, efter den Eed han Os derpaa allerunderdanigst gjort og aflagt haver. Forbydende... Kiøbenhavn den 1ste Aug. 1800.

COLLEGIAL-TIDENDE 1800 S. 494: Under 1ste d.M. (Aug.) er det bevilget Translatøren i det franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog, H.G. Sveistrup, tillige at være Translateur her i Staden i det tydske, engelske, svenske og hollandske Sprog.

Ekstr. 1808 No. 1841: Translateur Sveistrup ansøger, om at hans Translateur Bevilling maae udvides til det russiske Sprog og at dette snarest mulig maae skee. Han fremlægger Attest fra Procurator Fugl, at han har afbenyttet ham mundtlig og skriftlig som Tolk i Russisk. Canc. Coll. 24. Aug. 1808. bev.

Registr. 1808, "Translateurer, nogen at være" i det Russiske Sprog S. 276, i det Islandske Sprog S. 320. - S. 276, No. 975: Translateur H.G. Sveistrup Bevilling til ogsaa at forfatte Oversættelser i og af det russiske Sprog ... (Ordlyd som tidligere)... maa betiene Alle og Enhver som det begiere med Oversættelser i og af det russiske Sprog... dateret Kiøbenhavn den 9 Sept. 1808. ad mandatum. - S. 320, No. 1158: Translateur H.G. Sveistrup, Bevilling at være tillige Translateur i det Islandske Sprog (Ordlyd som tidligere) ... Kiøbenhavn, den 21. October 1808. ad mandatum.

Geistl. og Verds. Bestill. og Adskill. Bestill. og Privil. har begge Hans Guldb. Sveistrup anført med de fire Bevillinger 4/4 1800, 1/8 1800, 9/9 1808, 21/10 1808, og sidstnævnte har de anførte Sprog. (i Skemaet S. 324 er Krydsene for 1808 byttet om).

Hof- og Stats-Kalenderen har Hans Guldberg Sveistrup som Translateur i Tydsk, Fransk, Engelsk, Hollandsk, Italiensk, Spansk, Portugisisk og Svensk fra og med 1801. Fra 1809 og 1813 med figurerer han som Translateur i Islandsk, Tydsk, Fransk, Engelsk, Rußisk, Hollandsk, Italiensk, Spansk, Portugisisk og Svensk, og som Lieutenant ved norske Liv-Regiments annecterede Bataillon.

Folketællingen i 1801 viser Hans Guldberg Sveistrup, Logerende, 31 Aar, ugift, Translateur, i Pilestræde 73, den samme Adresse, han har i Veiviseren i Aarene 1802-05. I 1807 boede Translateur H.G. Sveistrup i Rigensgade 450 DE, i 1809 Sec. Lieut. ved N.L. Regiment og Translateur H.G. Sveistrup, Dybøngsgade 165. I 1810-11 ses han ikke. I 1812 ses han som secondlieut. og Translateur, Borgergaden 129, i 1813 kun som Translateur paa samme Adresse. I 1816-17 ses H.G. Sveistrup, Krigs-Assessor, st. Larsbjørnstr. 176. Og saa ses han ikke mere. Han er rejst til Slagelse. Hvad skulde han der?

641) De næste seks Translatører havde ikke Spansk med, og deres Forhold er ikke undersøgt i samme Grad som de andres. Der bringes kun let tilgængelige Oplysninger:

(13) NIELS ANDERSON, engelsk Sproglærer, af Kiøbenhavn, anholder om Bevilling til at være Translateur i det engelske og danske Sprog. Supplicanten anfører, at han har opholdt sig 24 Aar i London og har lært det engelske Sprog fra Grunden af. Attest fra Professor Tode om hans Indsigt i bte. Sprog. - Dette er Indførsel i Ekstr. 1800 under No. 971, hvor man ser, at Cancelli Collegiet 25/3 har spurgt Magistraten, der svarede 31/3, hvorefter C.C. indstillede 8/4. - Registr. 1800, S. 280, No. 638 har Bevilling til Sproglærer Niels Anderson af sædvanlig Ordlyd, ogsaa med "samt den af Os elskelig Kiøbenhavns Magistrat derom afgivne Erklæring", som eedsvoren Tolk og Translateur i Engelsk dateret 18/4 1800. ad mandatum. Geistl. og Verdsl. Bestillinger har Datoen til 22/4. COLLEGIAL-TIDENDE 1800 S. 270 bekræfter 18/4 1800 som Bevillingsdato. Hof- og Stats-Kalenderen har Niels Anderson som Translateur i Engelsk i Aarene 1801-1830. - Veiviseren har Niels Anderson, Translateur i det engelske Sprog, paa skiftende Adresser, i 1801: Hiørnet af Amagertorv og Høiproplads 61 og 62 (er ikke til at finde ved Folketællingen i 1801 paa den Adresse). I 1800 staar han som Engelsk Sproglærer, men uden Adresse. I 1809-10 boede han gl. Strand 12. Siden Vesterv. 208, Laxeganden 194, Gothersgaden 249, i 1829: kgl. Translateur, Klosterstræde 89. - V. Richter har hans Død: Niels Anderson, Translatør, død 22/3 1830, 78 Aar (A 73). Han har altsaa været ca. 48 Aar, da han i 1800 blev Translatør. - Adresseavisen 27/3 1830: Dødsfald. Niels Anderson, kongelig Translateur og Sproglærer, omskiftede Tiden med Evigheden den 22de Marts dette Aar, i en Alder af 78 Aar; hvilket herved bekjendtgjøres for deeltagende Venner og Bekjendtere Kiøbenhavn, den 27de Marts 1830. Hanna Anderson, fød Petersen.

649) Translatørerne har ofte været Forfattere eller har udgivet Oversættelser, og de kan derfor findes i Forfatterleksika, der omfatter alle Skribenter, selv om de kun har udgivet en Pjece eller en Tabel. Under Sveistrup nævntes det, at han stod i Erslew's Forfatter-Lexicon (Er). Dette er paa 6 Bind og er fra for ca. 100 Aar siden. Nyere er Ehrencron-Müller's Forfatterlexikon (EM) paa 12 Bind, og ældre er Nyerup & Kraft's Litteratur-Lexicon (NK) paa 1 Bind fra ca. 1820. Opslag i disse Værker er Hovedaarsagen til, at der allerede nu gives følgende supplerende Oplysninger om de Translatører, der har været behandlet:

(4) JACOB CARL FREDERIK PRIMON ses i (Er) baade med Biografi og med en $2\frac{1}{2}$ Side lang Liste over alt det, han skrev, Sprogbøger, Ordbøger, Oversættelser, Skønlitteratur.

(5) CARL VON HAVEN er ogsaa i (Er), og der er en Liste over hans Forfatterskab.

(6) JENS JØRGENSEN i Bergen staar virkelig i Byens Folketællingslister i 1801 med Alderen 24 Aar, saa han kun har været omkring 23 Aar, da han i Dec. 1799 blev Translatør. Paa den anden Side viser Kirkebogen ved hans Død 9/10 1836 Alderen 62 Aar, og det rimer ikke. Det bliver maaske undersøgt endnu engang.

(7) CHRISTIAN MAGNUS KJØNIG omtales i (EM) med Angivelse af, hvad han skrev. I Suppliquer 1795 S. 769 No. 1196 er der i øvrigt en tidligere Ansøgning fra Cand. jur. Chr. Magnus Kjønig og Broder Ludvig Kjønig om, at de maae udbetales bortrejste Broder Frederik Chr. Kjønigs Arv. (Sammenlign med de senere Ansøgninger!).

(8) NATHANAEL HENRIQUES (i Ekstraktprotokollen staar der Nathaniel) er omtalt i (Er): f. 1759 o.s.v. Bevilling Aar 1800 som Translateur i de nævnte Sprog. Frasagde sig i 1816 denne Bestalling. Døde 9/10 1825. Skrev Bøger om det engelske Sprogs Udtale, om fransk Pronunciation, m.m. - Margolinsky opgav som nævnt før hans Død til 7/10. I Adresseavisen Nr. 236 Løverdagen d. 8 Octbr. 1825 læses: At vor Broder, Translateur Conrad Nataniel Henriques ved Døden er afgaaet efter flere Aars tiltagende Svagelighed, bekjendtgjøres hermed paa egne og Brødres Vegne. Falk Wilhelm Henriques.

(9) RAPHAEL MELDOLA ses i (NK) som Translateur og Mægler i Kjøbenhavn. Han udgav i 1793 Vexeltabeller.

(10) JOHAN CHRISTOPHER VON WESTEN er omtalt i (Er) med almindelig Biografi, bl.a. staar der, at han sammen med to andre navngivne i 1799 stiftede et Undervisningsinstitut i Kjøbenhavn. Den 21/1 1800 blev han Translateur i det tydske, franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog (bemærk Unøjagtigheden!). Han blev Cancelliraad d. 1/11 1828. Han var Forfatter bl.a. til en Prisopgave om, hvorledes et Institut for unge Haandværkere i Kjøbenhavn skulde indrettes.

(11) ANDREAS CHRISTIAN ALSTRUP er omtalt i (Er) med Fødselsdatoen d. 24/12 1763, i øvrigt en kort Biografi efterfulgt af en Liste over hans mange Oversættelser fra flere Sprog, dog ikke fra Spansk, samt øvrige litterære Produktion.

(12) HANS GULDBERG SVEISTRUP findes i (Er) med Biografi og en lang Liste over hans Produktion, bl.a. Oversættelser, men ingen fra Spansk. Han ses ogsaa i (NK).

Ved den videre Behandling af gamle Translatører vil der blive henvist til disse Forfatterleksika. Det er desværre ikke alle Translatører, hvis Data kan findes.

650) Den næste Translatør fra det store Translatøraar 1800 er en Svensker:

(14) LAURENT BORG, Candidatus juris og Sproglærer, Svensk af Fødsel, opholdende sig her i Staden, ansøger Bevilling at være Translateur i det Engelske, Franske og Svenske Sprog, i hvilket sidste Sprog her endnu ikke er nogen Translateur.

Det er Teksten i Danske Kancelli, 2. Dep., Ekstrakter 1800, No. 1204, hvor der endvidere ses Paategning om, at Cancelli Collegiet den 22/4 har skrevet til Magistraten, fra hvilken der kom Erklæring den 28/5. Magistraten indsender nogle rekvirerede Attester fra Borg om hans Kyndighed samt en Erklæring fra Notarius publicus, da der efter denne ere 8 Translateurer og det Svenske ey heller er besat, saa overlader Mag: Sagen til Cancelliet, men melder ellers, at den ey erindrer rettere end at d. forrige Ansøgning af dette Slags have været forsynede med Notarii Erklæring. C.C. den 18 Juni 1800

Danske Kancelli, 2. Dep., Registranter 1800 har under "Translateurer, nogen at være" i det engelske, franske og svenske Sprog, Henvisning til S. 442, hvor man under No. 1052 ser Bevilling af sædvanlig Ordlyd (som til Sveistrup) givet ad mandatum den 20/6 1800 til Candidatus juris Laurent Borg som eedsvoren Tolk og Translateur i det engelske, franske og svenske Sprog.

Laur. Borch er anført i Geistl. og Verdsl. Bestillinger som Translateur med Bevilling af 20/6 1800. Adskill. Bestill. og Privilegier har ham derimod ikke.

Hof- og Statskalenderen har Laurent Borch som Translateur i Fransk, Engelsk og Svensk i Aarene 1801-1810.

Veiviseren har 1800: Borg, Litteratur, Gothersg. 14, 1801: Laurent Borg, Translateur, Hyskenstræde 58 (Folketællingen 1801 viser: Laurendt Borg, 35 Aar, ugift Translateur, Logerende i Gothersg. 14, ikke i Hyskenstræde 58), 1802: Laurent Borg, Translateur, Gothersg. 14, 1803-04-05: Laurent Borg, Translateur, Borgergaden 92, 1813: L. Borch, Translateur, Adelgade 271. Han døde dette Aar som Logerende i Borgerg. 129, se næste S.

(650 fortsat) V.Richter har ikke Borgs Død, men Th.E.Bartholin's Alfabetske Fortegnelse over Dødsfald i Kjøbenhavn 1807-24 viser: Translateur Borg, 47 Aar, 1813, 285, hvilket refererer til Adresseavisen Nr.285, hvor man kan læse: Den 3die Decbr. døde Translateur Hr. Laur. Borg 47 Aar.

Generalregistret (Landsarkivet) 1813 5/1104 Borg, Laurent, Translateur, 5 C.84, viser hen til Førseglingsprotokol 5 C, S.84, hvor man læser: Anno 1813 den 8de December indfandt Skifte Kommissionen sig med Fuldmægtig Saxil med Betjenten Hårtvich i Huuset No.129 i Borgergaden for ifølge Inspektør Hansens Anmeldelse af 6' dennes der herved blev fremlagt at foretage Skifte efter Translateur Laurent Borg som 3's.M. er død i Frederiks Hospital. Efter denne Anmeldelse tilkommer Hospitalet 7rd 4 & 14. Hermed tilstede Huusværten Pottehandler Christen Nielsen som tilkiendegav at den Afdøde havde logeret hos Enken Madammen Clausen som senere er død og hvis Boe er taget under Skifterettens Behandling, men saavidt han vidste har Translateur Bog intet eiet. Da saaledes intet var at foretage beroer det hermed indtil nærmere Efterretning kan erholdes. J.Saxild. Christen Nielsen med ført Pen. - Det ses, at Borg den sidste Tid havde været Logerende i det Hus, hvor Sveistrup i disse Aar boede, se S.341,L.41 (ret ved samme Lejlighed secondlieut. til Secondlieut. i denne Linie).

Angaaende Borgs Fortid i Sverrig oplyses fra Stockholm: "Lars Borg föddes i Malmö den 17/7 1762, gick i skola i Malmö samt avlade juridisk examen den 13/12 1783. Lars Borg var 1786 auskulant i Svea Hovrätt. Han bodde sedan 1794 i Köpenhamn, där han år 1802 var translator." Det antages at være den samme, selv om Fornavn og Alder ikke stemmer helt. Borg har altsaa været omtrent 38 Aar, da han i 1800 blev Translatør i København, og hans Alder ved Døden i 1813 har været 51 Aar, ikke 47.

651) Den næste Translatør levede paa Fyn:

(15) ANDREAS JØRGENSEN findes i (Er): f.24/1 1772 paa Gaarden Hjeruplund i Kjerete ved Odense (ses ikke hjemme ved Folketællingen i 1787), havde stor Læselyst og Sprogmemne, fik Plads som Huslærer, siden som rigtig Lærer, fik 1800 Bestalling som Translateur i det tydske, franske og engelske Sprog paa Fyen, blev 1804 Kirkesanger og Skolelærer i Kullerup ved Nyborg, fik 1813 Danebrogsmændenes Hæderstegn. Foretog Oversættelser, udgav Skolebøger og Digtsamlinger. Hans Søn, Søren Hillerup Jørgensen, f.1806, blev teol.Kandidat 1830 og blev Sognepræst (se Præsteleksika).

Danske Kancelli, 5. Dep., Ekstrakter 1800 har ikke noget Register. En kort Efterøgning gav ikke noget Resultat. Registranter 1800 viser hen til Anders Jørgensen S.324, No.783: Anders Jørgensen bevilliget maae i Odense som eedsvoren Tolk og Translateur oversætte i det tydske, franske og engelske Sprog. C 7de G.v. At Vi efter Sproglærer Anders Jørgensen af vor Kjøbstad Odense, udi vort Land Fyen, hans herom allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begiering ... (Bevilling af sædvanlig Ordlyd). Kjøbenhavn, den 27 Juli 1800. ad mandatum. Der er intet "Læg". Jørgensen findes ikke i noget af de to Registre over Bestillinger.

Hof- og Statskalenderen viser ham som Anders Jørgensen, Translateur i Odense i nævnte Sprog i Aarene 1801-1807 (under Magistratsebedsmænd), og som Anders Jørgensen (fra 1809 Andreas), Degn i Kullerup og Translateur i nævnte Sprog i Aarene 1808-1843 (under Magistratsebedsmænd under Nyborg).

Andreas Jørgensen ses ved Folketællingerne 1834-1840-1845-1850 i Kullerup Sogn, Windinge Herred, Svendborg Amt, henholdsvis 63, 69, 74 og 79 Aar gl, Translateur og Danebrogsmænd, Sogndegn for Kullerup og Refs-Windinge og Skolelærer i Kullerup Skoledistrikt, senere staar der Translateur, Skolelærer og Sogneforstander. Sammen med ham ses hans Kone Dorth(e) Marie Hillerup, der var 16 Aar yngre, Datteren Margrethe Marie Frederikke Jørgensen (NB: ny Navneskik!) f.1810, Svigermoderen (83 Aar i 1834) og Svigerinden Frederikke Henriette Hillerup (50 Aar i 1834), saa der var Kvindfolk nok. Desuden 5, siden 4 Tjenestefolk, for der hørte en Gaard med til Embedet. I 1845 og 1850 ses desuden Sønnen Thomas Henrik Peter Jørgensen, først Hjælperlærer, siden Kirkesanger og Skolelærer "logerende her paa Gaarden", han var født ca.1818.

V.Richter har: Andr.Jørgensen, Translatør, død 9/6 1851 i Kullerup, 79 Aar(FS 143) Man kan slaa op i Fyens Stifts Kongelig ene privilegerede Adresse- og politiske Avis samt Avertissementstidende, 80 Aargang No.143 Fredagen 13 Juni 1851 og læse under Avertissements: Med Veemod tilkjendegives fraværende Slægtninge og Venner, at Gud idag kaldte til sig min elskede Mand, mine Børns kjærlige Fader, Translateur Andreas Jørgensen, i sit 80de Aar. Med sjælden Nidkjerhed røgtede han sit Kald i de kraftfulde Aar, med christelig Taalmod bar han de sidste Aars Lidelse. Han vil længe og smertelig savnes af sine dybt bedrøvede Efterladte. Kullerup den 9 Juni 1851. Dorothea Marie Jørgensen født Hillerup. -

Andreas Jørgensen var 28 Aar, da han blev Translatør, og han naaede godt forbi 50 Aars Jubilæet i 1850, kun overgaaet af P.A.Heibergs 54 Aar som Translatør. (Hv.)

ad 427)S.241: Viggo Lund oplyste, at Cancelliet fra 4/7 1800 bemyndiges til "ad mandatum" at meddele Bevilling som Translatør. Vi har set, at Bevillingerne ogsaa før denne Dato blev givet ad mandatum. Det var saaledes kun en Stadfæstelse af Praksis. COLLEGIAL-TIDENDE No.29 af 19.Juli 1800 og Kongelige Rescripter, Resolutioner og Collegialbreve VI Deel 10.Bind 1799-1800 viser Kongelig Resolution af 4/7 1800: I Anledning af det danske Cancellies allerunderdanigste Forestilling om en nøiere Bestemmelse i Henseende til de Sager, som kunne, uden at forelægges Hs. Majestæt, ad mandatum, afgjøres, har det behaget Allerhøistsamme ved Resolution, af 4 Juli d.A., at fastsætte: at følgende Expeditioner kan for Fremtiden af Cancelliet, ad mandatum, udfærdiges, nemlig ..... 6) Bevillinger til visse Slags smaae Embeder og Forretninger, saasom: a. Procurator-Bevillinger. b. Bevilling som Translatør. c. Bevilling som Strandings-Kommissionær.. o.d.l....

V.L. skrev ligeledes, at man fik Bevilling efter Ansøgning og Prøve hos Notarius Publicus indtil 1853. Af de hidtil undersøgte 15 Translatører er Notarius Publicus kun nævnt i Forbindelse med 5 (Heiberg, Primon, von Haven, Sveistrup og Borg), medens der ikke er hentydet til ham i Forbindelse med de øvrige 10 (Sam.Meldola, A.Jacobsen, J.Jørgensen, Kiønic, Henriques, Raph.Meldola, von Westen, Alstrup, Anderson og Andr. Jørgensen). Ganske vist tales der for nogles Vedkommende om "vedlagte Attester", og der kan jo have været en fra Notarius iblandt; men naar Læset er væk, kan det ikke konstateres. Vi skal se, hvilken Rolle Not.Publ. spiller for de følgende.

660) Den næste Translatør var (16) CHRISTIAN FREDERIK SCHNEIDER, om hvem vi kan finde Oplysninger bl.a. i (E), der har hans Biografi: Født i København 1772, Søn af Cancellieraad Schneider, Student 1790, theologisk Kandidat Okt.1795, Translateur i det engelske Sprog 1797(!), fik kgl. Bevilling til at holde Forelæsning derover, blev 1798 Lærer i Engelsk ved Sæcadet-Academiet, 1801 Lieutenant og Adjudant ved Kronprindsens Livcorps, 1805 Krigsassessor, 1807 Capitain, 1809 Inspecteur ved kgl.Theater, 1815 Afsked som Lærer efter Ansøgning, død 28/3 1825, gift 1792 med Anne Sophie Borger, der døde 1808. - Derefter følger en Side om hans Oversættelser og andre litterære Arb.

Veiviseren 1794 har S.14-15 Sproglærere: i Engelsk, Schneider, Frederiksberggade. 1796 paa S.108-110 Lærere i Kunster og Sprog: i Engelsk, Schneider, st.Kongensgade 58, Politie-Secretair og Classelotterie-Collecteur. 1797: Schneider, Secr. Fuldm. i Politiretten og Classelotterie-Collecteur, Skidenstræde 239 (m.Stjerne som Husejer). 1799: Fred. Schneider, Snaregade 11 og 12, Udgiver af de danske Udtoget af de engelske Oppositionsblade.

Danske Kancelli, 2.Dept. Ekstrakter 1800 viser under 2021: Christian Friderich Schneider, Lærer ved Sæcadet Academiet og Candidatus theologiæ, anholder om at forundes Bevilling som Translateur i det Engelske Sprog. Om sin Kundskab i dette Sprog fremlægger han adskillige Attester fra saavel adskillige indfødte Englændere som fra Chefen for Cadetcorpset Capitain Sneedorff. cum.a. Paategning: C.C.29/7 00 bev.

Danske Kancelli, 2.Dept. Registr.1800 viser under "Translateurer nogen at være" i det engelske Sprog S.520, hvor man under No.1284 finder Bevilling til Lærer ved vort Sækadet Academie Christian Friderich Schneider som eedsvoren Tolk og Translateur i det engelske Sprog, en Bevilling af sædvanlig Ordlyd (uden Henvisning til Magistrat eller til Notarius Publicus) dateret i Kjøbenhavn 1 Aug.1800. Bevillingen findes i begge Registre over Bestillinger og Privilegier.

Hof- og Statskalenderen har Carl Friderich Schneider som Translateur i Engelsk i Aarene 1801-1825.

Veiviseren har 1801: Christ. Fred. Schneider, Lærer ved Sæcadet Academiet og Translateur, Hiørnet af Østergade og Kong. Nytorv 4. Ved Folketællingen i 1801 ses paa denne Adresse: Christian Friderich Schneider 29 Aar, Lærer ved det kongl.Sækadet Academie, Anne Sophie, hans Hustru, 25 Aar, fire Børn fra 9 Aar og ned til 1 Aar, tre Tjenestefolk og en Logerende. Veiviseren 1809: C.F.Schneider, Krigs-Assessor, Capitain og Adjutant ved Kongens Livkorps samt Lærer ved Sæcadet-Academiet og Translateur, st.Kongensgade 36. 1810: Holmens Canal 262. - Samlingen Danske og Norske Officerer 1648-1814 har Chr.Fr.Schneider f.i Kbh.29/5 1772, Krigsassessor, Kapt à la suite i Kongens Livkorps og Chefsadjnt.16/8 1807, Inspektør og Lærer ved kgl.Teater, autoriseret Oversætter af de officielle Bulletiner paa Fransk og Engelsk, død 28/3 1825.

V.Richter har Krigsassessor, Kaptajn Chr.Fr.Schneider død 28/3 1825, 51 Aar(A 77). Adresseavisen 67 Aarg. Nr.77 Løverdagen d.2 April 1825 meddeler: Efter flere Aars tiltagende Svaghed døde vor elskede Fader, Capitain og Krigsassessor Christian Frederik Schneider, den 28de dennes, i hans Alders 52 Aar. Dette for hans Efterladte tunge Tab bekjendtgjøre vi, hans dybtsørgende Børn, for Familie og deeltagende Venner. Kjøbenhavn, den 31 Marts 1825 (ingen Navne under). - Han var i Virkeligheden nær de 53 Aar, da han døde, og han havde været 28, da han blev Translatør.

Telefonbogen i Dag har en Spalte Schneider, nogle er maaske hans Efterkommere.

661) Her skal omtales to Translatører, den sidste af de 11, til hvem der i Aaret 1800 blev givet 13 Bevillinger, og den eneste, der fik Bevilling i 1801.

(17) JOHN FORMER ses i begge Registre over Bestillinger, og Hof- og Statskalenderen har ham som Translatør i Engelsk i Aarene 1801-1842. D.K.2.Dep.Ekstr.1800 har under No.2840 Indførsel om hans Ansøgning: John Former af Kjøbenhavn anholder om at meddeles Bevilling som Translateur i det engelske Sprog. Han har i en Række af Aar opholdt sig i Englang og derved havt Leglighed til at lære dette Sprog. Om sin Kundskab i dette fremlægger han anbefalende Attester fra Notarius publicus Professor Olsen og flere. cum.a.c. - D.K.2.Dep.Registr.1800 har under "Translateurer, nogen at være" i engelsk, S.648 No.1794, John Former Bevilling at være Translateur i det engelske Sprog. Bevillingens Tekst mangler dog, der er en halv Side blank, og der er ingen Dato. - COLLEGIAL-TIDENDE 1800 Nr.47 den 22 Nov.1800 S.749 siger: Den 24 d.M. er John Former meddeelt Bevilling som Translatør i Kjøbenhavn udi det engelske Sprog. - Den 24. formodes at være en Trykfejl for den 14., som er den Dato, der staar i Registrene over Bestillinger, altsaa at Formers Bevilling er af 14/11 1800, den 13. (12 i Kjøbenhavn og 1 i Odense) og sidste Bevilling i dette store Translatøraar.

Veiviseren har John Former i Aarene 1801-1805, Translateur i det engelske Sprog, Studiestræde 107 og 8. Ved Folketællingen i 1801 ses han der som Logerende Johann Former 30 Aar ugift Translateur. - Han ses ikke i Forfatterleksika. Han Død er ikke i V.Richter, han findes ikke i Generalregistrene for 1840-1843, og han er ikke i Begravelsesvæsenets Protokoller. Han er maaske flyttet fra Kjøbenhavn. Maaske man en Dag støder paa Oplysninger om ham. Navnet Former ses ikke i Dag.

(18) ANDREAS BRAHE BIRCH er omtalt i (NK) S.64 og i (Er) S.135 samt i S.V.Wiberg: Præstehistorie under No.457 og No.683. Han var f. i Svaneke i 1766 som S. af Kjøbmand Magnus B. og Elisabeth Prahl, Student fra Helsingør 1784, Cand.theol.1799, dyrkede det engelske Sprog (foret og Oversættelser) og blev Translateur i samme (Translateur i Tydsk, Fransk og Engelsk i 1798, staar der i Wiberg), blev 1812 Sognepræst i Hjortdal, V.Han Herred, Hjørring Amt, (Præstegaarden brændte 1813), 1823 tillige i Kollerup og Skræm, døde 30/5 1828. (Er) anfører, hvad han oversatte.

D.K.2.Dep.Registr.1801 har under "Translateurer, nogen at være" i det franske, engelske og tydske Sprog, S.73, No.334, Bevilling til Andreas Birch. "Læg" 334 findes og indeholder Ansøgning fra Student Andreas Birch dateret 17/3 1801 og underskrevet Andreas Birch Candidatus Theologiæ. Han anfører, at han har underviist i mange Aar, og han ansøger om gratis Bevilling. Vedlægger 5 Attester fra Admiral Wenge, Cameraad Beyer o.fl. Bevillingen lyder: Candidatus theologiæ Andreas Birch Bevilling som eedsvoren Tolk og Translateur at oversætte i det franske, engelske og tydske Sprog. C 7de G.v. At Vi efter Candidatus theologiæ Andreas Birch af Vor Kongl. Residentzstad Kjøbenhavn hans herom all: giorte Ansøgning og Begiering allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han, som eedsvoren Tolk og Translateur udi bemeldte Kjøbenhavn, maae betiene alle og enhver som det begiere med Oversættelser i det franske, engelske og tydske Sprog, saalænge han sig dermed tilbørligen og forsvarligen forholder efter den Eed han Os derpaa all: giort og aflagt haver. Forbydende m.v. ... Kjøbenhavn, den 27de Martii 1801. ad mandatum.

Begge Registre over Bestillinger har Andreas Birch som Translatør med Bevillingsdatoen den 27/3 1801. Hof- og Statskalenderen har ham som Translatør i de nævnte Sprog i Aarene 1803-1812. Veiviseren har 1802-1803: Andreas Birch, Translateur, Compagniestræde 163, 1804-1807: 1.Kongensgade 57, 1809: 1.Kongensgade 52, 1810-1812: Vestervold 71.

V.Richter har ikke hans Død, men i Aalborg Stifttidende og Adresse-Avis No.88, Løverdagen den 7de Juni 1828 findes der en Bekjendtgjørelse fra Fuldmægtig Bang paa Hann-Herredernes Contoir om, at Sognepræsten i Kollerup, Hjortdals og Skræm Sognes Menigheder, Andreas Brahe Birch af Kollerup Præstegaard, er i Gaar Morges død ved et apoplektisk Tilfælde; dette bør jeg ikke efterlade herved at bekjendtgjøre for den Afdødes fraværende Slægt og Venner. Dateret Aagaard, pr. Aalborg, 31te Maj 1828. - I samme Blad ses en Kundgjørelse fra samme Contoir: Da Sognepræsten til Kollerup, Hjortdals og Skræm Sognes Menigheder, Andreas Brahe Birch er i Gaar ved Døden afgaaet og hans Boe strax taget under Skifterettens Forsegling, saa bliver en lovlig Aabningsforretning i Stervboet foretagen i Kollerup Præstegaard, under Vester Hann-Herred, Thisted Amt, Mandagen den 30te Juni førstkommende (der er rette 30te Dag) om Formiddagen Kl.10, hvilket herved bekjendtgjøres, saavel for den Afdødes fraværende men Skifteretten endnu ubekjendte Arvinger, som for alle øvrige Vedkommende. Udeblivende ansees at samtykke i de tagende Beslutninger. Dateret samme Sted og samme Dato. Kjer.

Andreas Birch var 35 Aar, da han blev Translatør, 46 Aar, da han blev Præst (og lagde Translatørvirksomheden paa Hylden?), og 62 Aar, da han døde, antagelig ugift.

Den næste Translatør var det bl.a. i Spansk, og ham er der meget om.

662) I Engelstofts Dansk biografisk Leksikon ses en Oversigt over en Nyegaard Slægt stammende fra Peder Nielsen i Nygaard i Durup Sogn nævnt 1618. Hans Søn Niels Pedersen Nyegaard i Ribe (ca. 1631-1715) var Far til Peder Nielsen Nyegaard (1666-1719), der var Sognepræst i Resen og Humlum. En Søn af denne var Niels Pedersen Nyegaard (1709-63), Far til Litteraten Peder Nicolai Nyegaard (1745-99) og Raadmand i Alkmar i Holland, Jacob Nieuwenhuis (1746-1818). Denne blev Far til bl.a. Filosooffen, Professor, Dr.phil. Jacob Nieuwenhuis (1777-1857), blandt hvis Børn var Dr.theol. Ferd.Jac. D.Nieuwenhuis (1808-69) og Assessor, Dr.jur. Coenraad Jac.Nic.Nieuwenhuis (1813-81). Førnævnte Peder Nicolai Nyegaard havde bl.a. Sønnen af samme Navn, Translatør, Landvæsenskommissær Peder Nicolai Nyegaard (1779-1862), der blev Far til bl.a. By- og Herredsfoged Harald Nyegaard (1814-91), hvis Søn var Arkivar S.Nygård, og Augusta (1818-79), der blev gift med sin hollandske Halvfætter (Næstsøskendebarn), ovennævnte Dr. jur. C.J.N.Nieuwenhuis, og blandt deres Børn var Peder N.Nieuwenhuis (1842-1924), der blev dansk Generalmajor. - Telefonbogen i Dag har en enkelt Nieuwenhuis og mange Nyegaard, Nyegård, Nygaard og Nygård, hvoraf nogle nok er af hernævnte Slægt.

Litteraten Peder Nicolai Nyegaard (1745-99) er omtalt i (NK) og (Er). Han var først ved Landvæsen, saa ved Handel, blev 1781 Tolder i Randers, kom 1786 til København, var fra 1795 Administrator i Begravelses-, Enke- og Understøttelsesselskab. Der er en Liste paa to Sider over hans Forfatterskab og Oversættelser (fra Tysk). Bl. hans 9 Børn var Litteraten, Kaptajn i Landetaten, Hans Georg (Jørgen) Nicolai Nyegaard (1772-1842), ogsaa omtalt i (NK) og (Er) med Liste over hans Romaner, Noveller og Oversættelser, - og den allerede ovenfor nævnte Translatør, Landvæsenskommissær

(19) PEDER NICOLAI NYEGAARD (1779-1862), den 6. i Rækken af Translatører i Spansk om hvem der findes en Bog paa Det kgl. Bibliotek: Kat.Nr.45/111-8, Justitsraad Peder Nicolai Nyegaard til Frederikskilde, Translatør i ni Sprog, Landvæsens- og Tiendekommissær, en Selvbiografi udgivet af S.Nygård, trykt som Manuskript i 150 Eks., 212 S., Odense 1929. Det er en Bog om Peder Nicolai Nyegaard, der blev Kgl. Translateur 1802, havde adsk. Conditioner i Vestindien som Secretaire, Mægler, Notarius publicus, Adjutant m.m. i Aarene 1802-07, Tiende- og Landvæsens-Commissair i Sorø Amt 1820, Kammerraad i 1836, Justitsraad i 1859. Den handler først om hans Barndom 1779-96, om hans Ungdom i Helsingør og i Kiøbenhavn 1796-1800, Aarene i Vestindien 1801-07, Hjemrejse over Nordamerika og England i 1807, Aarene i Kiøbenhavn og paa Svinningegaard 1807-11, og paa Frederikskilde 1811-62.

Peder Nicolai Nyegaard (herefter PNN) blev født i København d. 8/8 1779 (siger Daabsattesten, men Faderen holdt paa 1/8), som S. af (ovennævnte Litterat) Peder Nicolai Nyegaard og Meta Sophie Lemvig. De drog til Randers i 1781, hvor Senior havde faaet Embede som Tolder. Efter nogle Aar blev han gjort ansvarlig for en Affære og endda beskyldt for Kasseangel, og saa fik han sin Afsked. Han lejede Pedersborg Præstegaard ved Sorø, hvor Familien blev installeret. Selv rejste han tit til København og fra 1791 flyttede de dertil. Efter flere Forsøg med forskelligt (alt imens han tjente til Opholdet ved Skriverier) oprettede han en Enkekasse, som han kunde leve af. Der var 9 Børn, hvoraf flere døde som Børn eller unge. Det ser ud, som om PNN har været mere livskraftig end de andre. Han lærte Tysk hos Faderen, hvis Yndlingsbarn han var, kom paa Kontor (blandt 11 Concurrenter foretrukket paa Grund af den smukke latinske Skrift, han skrev) hos den engelske Konsul i Helsingør, der i Øresundstoldens Dage var noget af en international By, og her lærte han Engelsk. Faderen døde i 1799, og PNN fik Lyst til at komme ud i Verden. I Dec. 1800 rejste han som Cargadeur paa Skibet "Charlotte Wilhelmine" til Vestindien. Han blev paa Sct. Thomas Secretaire for Commandantv. Scholten. Fjendtlighederne mellem Danmark og England førte til Fare for et engelsk Angreb paa de vestindiske Øer Vinteren 1801. Der blev truffet Forsvarsforanstaltninger, PNN var mellem de mobiliserede. Øerne blev dog overgivet uden Kamp, og v. Scholten gjorde en Rejse til Danmark for at faa Affæren klaret. PNN fik en Omgang Klimafeber, og rask igen var han uden Arbejde, hvorfor han ansøgte den midlertidige engelske Commandant om at blive ansat som Translateur og Tolk paa Øerne, og han fik Bestalling som saadan og aflagde Eed den 16/7 1801, til hvem?

I Aug. 1801 fik PNN af Øens Borgerraad den Opgave at rejse til Puerto Rico som Parlamentair for hos General Capitaen dør at reclamere endel bortrømte Slaver. Han fik en betydelig Pengesum med til Indløsning af Slaverne og naaede heldig til San Juan, hvor han ved Hjælp af en Lods corresponderede med Generalen (paa Spansk?), men det førte ikke til noget, han blev anset som engelsk Spion og maatte sejle hjem med uforrettet Sag. Paa Vejen blev Skibet bordet af en Sørøver, og PNN maatte skjule de mange Penge paa Bunden af en Saltmadstønde. Han fandt paa at fremvise Brevet fra Puerto Rico Generalen, og skønt Sørøveren ikke kunde læse, kendte han Underskriften og afstod fra at plyndre, imod at han fik en Tønde Kød. Det var PNN's første Forbindelse med den spansk-talende Verden. Bogen beretter i øvrigt ikke om andre. (forts.)

(662 videre) PNN søgte ogsaa at blive Translatør med Bevilling fra København, og da den engelske Okkupation var afviklet, og v. Scholten var vendt tilbage, modtog han i Juli 1802 fra det kongl. Danske Cancellie Udnævnelse som eedsvoren Translateur og Tolk paa S. Thomas i det danske, engelske, franske og tydske Sprog. Han var da 22 Aar gl., blev 23 en Maaned efter. I 1804 blev han adjungeret Overretsskriver samme Sted, og Translatørbevillingen blev extenderet til alle tre Øer, samtidig med at den kom til at gælde for flere Sprog, deriblandt det spanske, "som jeg med megen Lyst dyrkede". Han drev ogsaa Forretning som Kommissionær og Mægler og blev Notarius Publicus paa Sct. Thomas. I 1807, da han var 28 Aar gl. og møt af Livet i Vestindien, saa nu vilde han hjem, men for at vænne sig til Kulden tog han over Forenede Stater (blev Vidner til Fultons Dampskibsforsøg paa Hudsonfloden) og England hjem.

De vestindiske Aar havde givet PNN en vis Velstand, og han købte efter nogen Tid i København i 1808 Svinningegaard ved Holbæk og skulde saa have en Kone paa Gaarden. "Jeg var nu snart 30 Aar og havde indtil da ikke elsket; nogle Ubesindigheder af en phantastisk Beskaffenhed fra min tidligste Ungdom fortjene ej at regnes derhen". I Vestindien havde han "omgivet sit Hjerte med et Jernpantser", han vilde ikke giftes med en indfødt, han vidste, det var uheldigt, saa han vilde vente. Den udkaarne blev den 8 Aar yngre Cathrine Elisabeth (kaldet Betty) Ross (1787-1847), D. af Oberst P.A. Ross, København, og Søster til Proprietær Ross, som PNN havde købt Svinningegaard af. De blev gift 12/1 1810, og samme Aar fødtes det første af 9 Børn (et om Aaret til 1818, det sidste i 1825). Kort efter ankom en 7 Aars Dreng fra Vestindien, Frugten af en Forbindelse med en farvet Kvinde. PNN havde understøttet Barnet fra den spæde-
ste Alder, men vilde nu have det hjem til en dansk Opdragelse. Han blev modtaget paa det bedste af Betty, og han fik en kærlig Behandling, men Resultatet var ikke godt, han maatte som Voksen prøve forskelligt, før han faldt til Ro som Skovfoged paa Lolland, gift, med adskillige Børn (Nyegaard, vægte Linie).

Svinningegaard var for lille til dem, og det saa desuden en Overgang ud til, at de maatte rejse til Vestindien, for at PNN kunde faa fat paa visse udestaaende For-
dringer. Det ordnede sig dog, saa de ikke kom af Sted, men Gaarden blev solgt. PNN købte saa en Gaard i Vendsyssel, men de flyttede ikke dertil, for han handlede igen og blev i 1811 Ejer af Frederikskilde ved Sorø samt andre mindre Ejendomme i Nærheden, bl.a. Kongskilde Mølle. Der kom siden vanskelige Tider, Statsbankarot o.s.v., og PNN fornyede i 1816 sin Translatørbevilling, Arbejdet med Translatøropgaver blev i nogle Aar en væsentlig Indtægtskilde, især i Aarene 1823-25 var disse Forretninger i Vækst. "De kostede mig undertiden meget anstrængende Arbejde, som senere saare angreb mine Øjne og Nerver; dog arbejdede jeg ufortrøden og glædedes og opmuntredes ved de mange hæderlige Vidnesbyrd, jeg modtog om Nøiagtighed og Flid, uden hvilket man vel neppe vilde søgt mig saa langt fra Kiøbenhavn og Helsingør" (han gjorde ofte Rejser dertil) Dette er det eneste i hele Bogen om Translatørvirksomheden. Der er et udførligt Navneregister bagi, men det indeholder ikke en eneste af de andre Translatører, Notarius Publicus eller andre, som vi har truffet under Translatørstudiet.

Som nævnt ovenfor blev PNN Tiende- og Landvæsenskommissær, hans Position medførte først Kammeraadtitlen, siden blev han Justitsraad. Han var et Midtpunkt paa Egnen, en stor Mand i det danske Samfund, men, han udgav ikke nogen Tabel eller en Pjece og er derfor ikke omtalt i Forfatterleksika eller i biografiske Leksika i Almindelighed.

De 9 Børn voksede til, og PNN beskriver Glæder og Sorger (han maatte begrave fem af dem). Han fortæller om deres Skolegang, Uddannelse, Giftermaal o.s.v., om Besøg og Genbesøg af og hos Slægt og Venner, om Rejser her i Landet og især om en Rejse til Holland (42 Sider af Bogen). Han kom nemlig paa et Tidspunkt i Brevveksling med Familien i Holland (se Indledningen), og han og Datteren Cora (kendt som Komponist) gjorde en Rejse derned. Det er interessant at læse om Rejsen over Korsør-Kiel (Damp), Hamburg-Amsterdam (Damp), om de hollandske Byer, Kirker, Museer, Dagliglivet, o.s.v. og Rejsen hjem i Postvogn over Nordhorn, Osnabrück, Hamburg, Kiel. Datteren Augusta blev gift med Halvfætteren i Holland, og siden var der Optræk til, at den yngste Datter Elisa ogsaa skulde giftes i Holland, hun blev i alt Fald (endnu før Konfirmationen) forlovet med den hollandske Halvfætter, men han sprang siden fra, og PNN gennemtrufede en Erstatning paa 5000 Gylden, en svær Belastning for Venskabet, som dog holdt. Siden var Fru Betty og Datteren Betty i Holland, og PNN og samme Datter var dernede igen, da han var blevet Enkemand (og var 77 Aar gl.).

Fru Nyegaard døde i April 1847, 60 Aar gl. efter 37 Aars Ægteskab. PNN var derefter Enkemand i 15 Aar, til han døde 28/12 1862, begr. 5/1 1863 paa Lynge Kirkegaard. Han var da godt 83 Aar gl. og havde været Translatør i 60 Aar (61 Aar, naar Bevillingen af 1801 regnes med). Han var aandsfrisk til det sidste. Endnu Juleaften 1862, fire Dage før sin Død, sad han og spillede paa den Guitar, han havde faaet af Faderen i de helt unge Aar paa Pedersborg, og som trolig havde fulgt ham hele Livet. (forts.)

(662 videre) S.Nygaard skriver i Forordet til Peder Nicolai Nyegaards Selvbiografi bl.a. Det er i år (1929) 150 år siden min bedstefar - farfar - justitsråd P.N.Nyegaard til Frederikskilde ved Sorø fødtes. Sét ham har jeg aldrig, for jeg kom først til verden adskillige år efter, at han som højtbedaget gubbe - dog rørig, åndsfrisk og med alle sine sanser i behold - havde endt sit lange og virksomme liv, men kendt ham har jeg, siden jeg blev så gammel, at jeg kunde skønne, for den sjældne kærlighed og beundring, hvormed han altid omfattedes af sine børn, forplantede de til deres småfolk ved hyppigt at fortælle os om livet på hin gård, hvor han virkede i over halvhundrede år, og ved tidligt at føre os til familiebegravelser på Lyng kirkegård, hvor han hviler, omgivet af så mange af sine nærmeste... Erindringerne er skrevet fra 1813 og senere... de gives ord- og bogstavret... de er egentlig skrevne for børnene, så de ganske naturligt intet siger om det, de alle kendte, om hans eget indre liv, om det arbejdsomme liv, om det musikalske liv, der udfoldede sig i de lave stuer, i haven, i lunden... om det brogede liv, der rørte sig under gårdens beskedne tag, hvor videnskabsmænd og kunstnere, digtere og skuespillere, embedsmænd af alle rangklasser, gejstlige og verdslige, civile og militære, gamle og unge af begge køn mødtes og altid fandt gæstfri modtagelse, hvor - så at sige - døren altid stod åben, bordet altid dækket og en seng altid beredt... (S.Nygaard gør i øvrigt et kraftigt Udfald mod "vor demokratiske, halv bolshevikiske, forsimplede, overfladiske tid med den store beundring for stærke muskler frem for gode hjærner, og som umættelig boltrer sig i materielle nydelser... og er uinteresset i slægtstraditioner...").

Men De skulde selv læse Bogen. Som Translatør kan De laane den med hjem. Behold den dog ikke for længe, for der er maaske flere, der er interesseret. De maa dog være forberedt paa, at den er skrevet af en frejdig Kristen, der tror som en Selvfølgelighed paa, at det er Gud, han kan takke for alt, og han gør det. Hvor han end er, ogsaa paa Rejser, søger han Guds Hus og lytter til Præstens Ord og gaar undertiden til Alters Dette som en "Advarsel", der kan være nødvendig i vor Tid, hvor for Eks. Konfirmations sange endelig ikke maa hentyde til Dagens kirkelige Baggrund, og hvor selv Præster undgaar at nævne Guds Navn for ikke at støde de "frigjorte".

Foruden den her omtalte Selvbiografi udgivet af Sønnesønnen, Arkiver S.Nygaard, findes en af denne i 1933 udgivet Bog: "Familien Nyegaard på Frederikskilde(1811-1862)", som det sikkert er Umagen værd at læse som en Fortsættelse af Selvbiografien.

Hvad Peder Nicolai Nyegaards Translatørbevillinger angaar, er den lokale af den engelske Okkupationskommandant i Juni 1801 udstedte Bevilling ikke regnet med.

Bevillingen af 1802 fremgaar af D.K.2.Dep.Reg.1802, "Translateurer, nogen at være", i det engelske, danske, franske og tydske, S.235, No.794: Peder Nicolai Nyegaard Bevilling at være Translateur paa St.Thomas i det engelske, franske, danske og tydske Sprog. C 7de G.v. At Vi efter Peder Nicolai Nyegaard, af Vort Eiland St:Thomas udi America hans herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiering,... at han, som eedsvoren Tolk og Translateur udi bemelte St:Thomas maae betiene alle og enhver som det begiere med Oversættelser i det engelske, franske, danske og tydske Sprog,...

Kiøbenhavn, den 2 Julii 1802. - Det tilsvarende "Læg" No.794 findes og indeholder hans Ansøgning dateret St.Thomas den 1ste Martii 1802 samt en Udtalelse fra Den Kongl.Vest. Regjerings Commission, St.Croix 13de Martii 1802, gaaende ud paa, at man frygter, at Notarii Publici paa Øerne, som hidtil har været de eneste til at translaterere, skulle lide et alt for føleligt Tab i deres Indkomster ved andre Translateurers Ansættelse; saa drister man sig til ikke at anbefale nærværende allerunderdanigste Ansøgning til Bønhørelse, uagtet Supplikantens Duelighed til de Forretninger han ønsker at blive betroet ikke drages i Tvivl. - Der er desuden 12 store tæt- og smaatbeskrevne Sider Afskrift af en Korrespondance mellem PNN og Oberst og Commandant v.Scholten samt flere Erklæringer, bl.a. fra Notarius publicus Melstedt. - Han fik alligevel Bevillingen!

Bevillingen af 1804 er forøvrigt søgt i D.K.2.Dep. og 5.Dep.'s Ekstraktprotokoller og Registranter, men af Bevillingen i 1816 fremgaar det, at den har været af 22/6 1804 og har været som eedsvoren Tolk og Translateur i det hollandske, italienske, svenske, spanske og portugisiske Sprog paa Øerne St.Croix og St.Jean.

Bevillingen af 1816 ses i D.K.2.Dep.Registr.1816, S.253, No.1250: Translateur Peder Nicolai Nyegaard foruden Vestindien være tillige Translateur i Sjælland. F 6te G. v. At ligesom Vi under 2 Julii 1802 og 22 Junij 1804 have forundt Peder Nicolay Nyegaard Bevilling som eedsvoren Tolk og Translateur paa Vore Eilande St.Thomas, St.Croix og St.Jean udi America, paa førstnævnte Sted i det engelske, franske, danske og tydske og paa de 2 sidstnævnte tillige i det hollandske, italienske, svenske, spanske og portugisiske Sprog, saa ville vi nu endvidere efter bemeldte Peder Nicolay Nyegaards herom all: giorte Ansøgning og Begiering allernaadigst endvidere have bevilget og tilladt saa og hermed bevilge og tillade, at han, foruden paa bemeldte St.Thomas, St.Croix og St.Jean, tillige udi Vort Land Sieland maae som eedsvoren Tolk og Translateur betiene alle og enhver som det begiere, med Oversættelser af og i det tydske, engelske, franske svenske og spanske Sprog, saalænge han sig ...Kiøbenhavn, den 27 Augusti 1816. (ad mand forts.)

(662 videre) "Læg" No.1250 findes og indeholder den tilsvarende Ansøgning fra PNN til Kongen, dateret Frederikskilde i Sorø Amt den 12 July 1816: Peder Nicolay Nyegaard, Translateur og Tolk paa Deres Majestæts vestindiske Øer, ansøger allerunderdanigst om, at den i saa Henseende ham allernaadigst meddelte Bevilling maatte extenderes til Sjælland, i det danske, tydske, engelske, franske, svenske og spanske Sprog. -Vedlagt en Anbefaling af 28/7 1816 fra Amtmanden over Sorø Amt. - Vi ser, hvorledes Bevillingen ikke kom til at omfatte "i det danske".

Af de to Registre over Bestillinger har "Adsk.Best.og Privil." Bevillingen af 2/7 1802 med Angivelse af Sprogene Fransk, Engelsk, Tydsk og Dansk. Ingen af de to Bøger har Bevillingen af 22/6 1804, medens begge har Bevillingen af 27/8 1816 i Engelsk, Fransk, Spansk, Tydsk og Svensk.

Hof- og Statskalenderen har under Embedsmænd paa de vestindiske Øer Peter Nicolai Nyegaard som eedsvoren Tolk og Translateur i Engelsk, Fransk, Tydsk og Dansk paa St. Thomas i Aarene 1803 og 1804. Fra 1805 til 1813 (og 1814 med, for der er ingen Rettelse hertil i Rettelseshæftet for 1814) staar han (hederst) under Forskiellige Embedsmænd paa de vestindiske Øer Peter Nicolai Nyegaard, eedsvoren Tolk og Translateur i Engelsk, Fransk, Tydsk, Hollandsk, Italiensk, Svensk, Spansk, Portugisisk og Dansk paa St.Croix, St.Thomas og St.Jan. Først i 1826 kommer han med under Kjøbenhavns Stadseembedsmænd, Translateurer: Hr. Peter Nicolai Nyegaard i Tydsk, Engelsk, Fransk, Svensk og Spansk for Øen Sjælland (boer paa Frederikskilde ved Sorø). Fra 1836 uden Hr. foran, fra 1838 Kammerraad foran, sidste Gang 1841. Igen fra 1850 under Forskiellige Stadseembedsmænd i Staden Kjøbenhavn, fra 1860 Justitsraad, sidste Gang 1862.

Folketællingslisterne viser Familien paa Frederikskilde, Liunge Sogn, Alsted Herred, Sorø Amt fra 1834, da Peter Nicolaj Nygaard var 55 Aar, Landvæsens- og Tiende-Commissair i Sorø Amt, kgl.Translateur, Ejer af flere Steder, Bruger af Frederikskilde, hans Kone Cathrine Elisabeth, f.Ross, 47 Aar, og 6 af Børnene fra Cora 23 Aar til Elisa 9 Aar, - til 1860, da Peter Nicolai Nygaard var 81 Aar, Enkemand, Justitsraad, Gaardeier, og kun den ugifte Cathrine Elisabeth 47 Aar var hjemme (altsaa Datteren af samme Navn som Moderen og ligesom denne kaldet Betty). Desuden var der i 1860 Forpagterfolk med Børn og en Række Tjenestefolk.

V.Richter har Peder Nicolai Nyegaard, Justitsraad, Landvæsenskommissær, død 28/12 1862 paa Frederikskilde, 83 Aar (B 304), og i Berlingske Tidende Nr.306 (ikke 304) af Onsdag Morgen 31 Dec.1862 læses: Efter et kort Sygeleie afgik vor kjære Fader, Justitsraad, Landvæsenscommissair Peder Nicolai Nyegaard, ved en blid og rolig Død den 28de December i sit 84de Aar, hvilket herved sørgeligst bekjendtgjøres for Slægt og Venner paa vore fraværende Spødskenes Vegne af Cora Petersen født Nyegaard, Betty Nyegaard, Frederikskilde, den 29de December 1862. Begravelsen skeer Mandagen den 5te Januar Kl.11 fra Liunge Kirke.

663) Inden vi kommer til den næste Translatør i Spansk, bringes en kort Omtale af en Translatør, som ligger lige efter Peder Nicolai Nyegaard i Translatørrækken og før den næste spanske. Det er:

(20) WOLFGANG SIGISMUND RESCH, der er omtalt baade i (NK), i (Er) og i Supplémentet til (Er). Han var Søn af en Sorenskriver i Norge, f. Oktober 1780, blev Student fra Christiania i 1796, tog philologisk-philosofisk Examen i 1797, blev Translateur i Kjøbenhavn i 1807, Secretair paa Politiets Paskontor i Kjøbenhavn i 1814, kom tilbage til Norge i 1817, blev Postmester i Frederikshald, tog sin Afsked i 1825, men erholdt atter Embedet i 1844, tog i 1851 paa ny sin Afsked, døde ugift 28/3 1859, ca. 79 Aar gl., havde da været Translatør i omtrent 52 Aar. Ud gav en Pjece om Baggesen.

D.K.2.Dep.Registr.1807 har ham under Navn (ikke under "Translateurer, nogen at være", som slet ikke findes), S.205, No.693^a, hvortil "Læg"et findes, men det har kun Concepten til Bevillingen, der er ingen Bilag. Bevillingen er dateret 4/6 1807 og gives til Studiosus juris Wolfgang Sigismund Resch som eedsvoren Tolk og Translateur i Fransk og Tydsk. - Begge Registre over Bestillinger har ham med samme Dato og Sprog. Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i Tydsk og Fransk i Aarene 1809-1821. I Veiviseren er han kun fundet i 1813: Resch Translateur Skindergaden 44. Der fandtes dengang flere Familier ved Navnet Resch, bl.a. en Apoteker i Kjøbenhavn, en Gods-ejer i Nordjylland, m.fl., men det vides ikke, om det var samme Slægt. Der ses ingen Resch i Haandbøgerne i Dag.

664) De fundne Translateurer er enten nævnt i de ofte omtalte to Registre over Bestillinger, eller i Hof- og Statskalenderen, eller i Danske Kancelli's Registranter under "Translateurer, nogen at være", eller alle tre Steder eller to af Stederne. De Translatører, der kan have været, og som ikke er nævnt disse Steder, er det vanskelig for ikke at sige umuligt at faa med. Efter 1840 er Veiviserens Translatørliste endnu et Sted at søge. Mon ikke vi kan røgne med, at alle bliver fundet? Med Henblik paa en fremtidig "Translatørstat" burde for Eks. Translatørforeningen have et Curriculum vitæ over alle Translatører, saa blev det lettere at udarbejde en saadan Stat. (Hv.)

676) Vi har set, at to af de første 20 Translatører var født i Holland (Samuel og Raphael Meldola), en var født i Sverrig (Laurent Borg), og to var Nordmænd (Jens Jørgensen og Wolfgang Sigismund Resch). Vi vil møde flere, der er født i Udlandet:

(21) ERIC HAARTMAN, f. i Gefle ca. 1765, kommet til Danmark ca. 1799, Translatør i Svensk, Fransk, Spansk, Italiensk og Engelsk i 1808, død i København i 1826, 61 Aar. Han var den 7. i Rækken af Translatører i Spansk. Af de 6 før ham var Sam. Meldola død, P.A. Heiberg var i Paris, Peder Nicolai Nyegaard lige hjemkommet fra Vestindien, og han fornyede først sin Bevilling i 1816; men de øvrige tre var i Virksomhed: Raphael Meldola til 1814, Andreas Christian Alstrup til 1821 og Hans Guldberg Sveistrup til 1824 (de sidste Aar dog i Slagelse). Fra 1816 kom der igen en ny Translatør i Spansk m.m., nemlig David Meldola, som vi skal høre om i nær Fremtid.

Erich Hartmann findes i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1809-26 som Translateur i ovennævnte Sprog. De to Registre over Bestillinger har Erich Hårtmand med Translateurbevilling af 16/4 1808, i "Adskillige Bestillinger" angives Sprogene Svensk, Fransk, Spansk, Italiensk og Engelsk.

Veiviseren har ham i 1809 som E. Hartmann, Tolk og Translateur, Dybengade 177, 1810-11 som E. Haartmann, Kongl. Tolk og Translateur, samme Adresse, 1812-18 som Translateur, samme Adresse, 1819-20 Kongl. Tolk og Translateur, samme Adresse, 1821-24 Erik Haartmann, kongl. Tolk og Translateur, samme Adresse, 1825 Erik Haartmann, 1826 Erik Haartmann, kgl. Tolk og Translateur samt Institutbestyrer, Admiralgade 163. Derefter ses hans Kone, Christiane Haartmann, i 1827 som Institutbestyrer, Chvn. Broegade 10, 1832 som Madame, Chvn. st. Kongensgade 71, o. s. v. forskellige Adresser til 1840. Hans Datter Lizette ses i 1832 som L. Hartmann, Jomfru, Institutbestyrerinde, Chvn. st. Kongensgade 71, i 1834 kun som Jomfru, medens man ser en Henriette Hartmann som Institutbestyrerinde i Norgesgade 197. Sidstnævnte ses endnu i 1838. Om det er samme Institut, og om det er en Slægtning, vides ikke.

Danske Kancelli, 2. Dep. Registranter 1808, "Translateurer, nogen at være", viser S. 122 under No. 384 Bevilling til Erich Haartmann af 16/4 1808:

Sproglærer Erich Haartmann, Bevilling at være eedsvoren Tolk og Translateur i Kiøbenhavn i det svenske, franske, spanske, italienske og engelske Sprog. F 6tus G.v. at Vi efter Sproglærer Erich Haartmann, af Vor Kongl. Residentz-Stad Kiøbenhavn, hans herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiæring, allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han som eedsvoren Tolk og Translateur udi bemeldte Kiøbenhavn maae betiene Alle og Enhver som det begiere med Oversættelse i og af det svenske, franske, spanske, italienske og engelske Sprog, saa længe han sig dermed forholder efter den Eed, som han os derpaa allerunderdanigst giort og aflagt haver. Forbydende etc. Kiøbenhavn, den 16 April 1808. ad mandatum.

Læg Nr. 384 findes og indeholder Ansøgning og Erklæring:

Kiøbenhavn d. 12 Martii 1808. Eric Haartman, Sproglærer, ansøger underdanigst om at vorde ansat som Translateur i det Svenske, franske, spanske, italienske og engelske Sprog. Til Magistraten. Efter i min Barndom og tidlige Ungdom ved Universiteterne af Upsala og Åbo at have opoffret mig til Videnskaberne og i sær til Lovkyndighedens Studium, reiste jeg til Marseille, hvor jeg i 2½ aar arbejdede i et af de største og respectableste Handelshuses Comptoir. Jeg forlod samme af Tilbøielighed til Søen, gjorde adskillige Reiser for at erhverve mig den fornødne Kyndighed og Erfaring og har siden som Skibsfører i 9 Aar i svensk Tieneste, besøgt næsten alle betydelige Handels og Søesteder i Frankrige, Italien, Spanien, Portugal, Holland og England. Et ulykkeligt Overfald paa Kysten af Algier berøvede mig i Aaret 1799 for en Deel Brugen af min høire Arm og gjorde mig uskikket til Søtjeneste; og en heftig Sygdom nødte mig paa min Hiemrejse til min Fødestad Gefle, at forlade mit Skib paa Helsingørs Reds. Jeg fandt i Kiøbenhavn megen Deeltagelse i mit Uheld og adskillige Venner som interesserede sig for mig og skaffede mig Leilighed til som Sproglærer at erhverve mig et tarveligt Udkomme. Ved Erkiendtlighedsbaand blev jeg saaledes knyttet fast til Danmark og dette Baand er knyttet fastere, da jeg havde indladt mig i Egteskab med et i Kiøbenhavn født Fruentimmer og dermed vundet Fadernavnet. Jeg ønsker for Fremtiden at kunne aldeles ansee Danmark som mit Fædreland og giver mig desaaarsag den underdanige Frihed at ansøge om gunstigt at vorde ansat til Translateur i det Svenske, Spanske, Italienske, Engelske og Franske Sprog. Om min tilstrækkelige Kyndighed i disse Sprog, saavel som om min moralske Karakter ville vedlagte Attester overbeviise den høie Magistrat og vover jeg saaledes at smigre mig med det glade Haab, at det ansøgte gunstigt vil vorde mig forundt. Underdanigst. Eric Haartman, boende i Dybens Gade No. 177 hos Inspecteur Baumann. Paategning paa Forsiden: Bilagene imodtagne. Kiøbenhavn den 21 April 1807. Er. Haartman. (Haartman's Vært var S. Baumann, i 1807 Forstander ved Tvangshuset og Fuldmægtig ved Fattigvæsenets Kasserer-Comtoir, Dybengade 157-58 - siger Veiviseren, i 1809 Inspecteur ved det almindelige Hospital, Amaliegade 145). (forts.)

(676 fortsat) Hv. har Fotokopi af denne Ansøgning saa vel som af følgende Allerunderdanigst Erklæring. Sproglærer Eric Haartman anholder i vedlagte Ansøgning om at vorde ansat som Translateur i det svenske, franske, spanske, italienske og engelske Sprog. Ved de hosfølgende fordeelagtige Vidnesbyrd fra Notarius publicus Legationsraad Olsen, Professor Rahbek, Dispatcheur Langberg, Grosserer Hvidt og Mægler Holten har Supplicanten gotgjort sin Duelighed; men hvørvidt han under nærværende Conjuncturer, og da han efter hvad han ved Møde for os har forklaret, ikke haver Indfødsret, kunde forundes det ansøgte, det maae vi til allerhøjeste Godtbefindende herved allerunderdanigst henstille. Kiøbenhavns Raadstue den 1 April 1808. (10 Underskrifter, bl.a. Haerich).

De nævnte Vidnesbyrd findes ikke i Læget. Mægler R.A.Holten boede i 1807 i Vimmelskaftet 160-61, i 1809 Ridder af Dannebrog, Stads-Mægler boende i Vimmelsk. 137.

V. Richter har Erik Haartman, Translateur, Institutbestyrer, død 22/4 1826, 61 Aar gl. (A 98). Kiøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomptoirs Efterretninger (=Adresseavisen) 68 Aargang Nr.98 Fredagen d.28 April 1826 har under Dødsfald: Løverdagen den 22de dennes berøvede Døden mig en elsket og agtværdig Mand og min Datter en kjerlig og retskaffen Fader, Translateur og Institutbestyrer Erik Haartman, i hans 62 Aar. Dette lige saa pludselige som uventede, uerstattelige Tab bekjendtgjøres herved sørgeligst. Christiane Haartman fød Bech.

Generalregistret for 1826 har: 2/46 Erich Haartmann, kongl. Translateur og Tolk, Prot.2 Pag.53. Forseglingsprotokol 2 1826-27 S.53 viser: Anno 1826 d.26 April... i Huuset Nr.163 i Admiralgaden, for i Anledning af indkomne Skifte Anmeldelse dateret 25 denne Maaned fra Birkedommeren over Kiøbenhavns Nordre Birk, Justitsraad Rimestad, hvori anmeldes, at kongelig Translateur og Tolk Erik Haartman er fundet druknet i Lyngby Søe, ... at tage hans, og efterlevende Enke, Christiane Haartmann, fød Bech, deres fælles Boe, under Skiftebehandling..... ved Forretningen var tilstede den Afdødes Datter Lizette Haartmann, 23 Aar og Ugift, hun tilkjendegav at være eneste Livsarving efter den Afdøde. Hun anviste i Enkens Upasselighed, Boets Ejendele, som ....

(EM) har en kort Biografi af Erik Haartman, f.1765, Translateur og Institutbestyrer, død 22/4 1826, g.m. Christiane Bech. Der nævnes en Del Oversættelser af ham.

Efter ovenstaaende har Eric Haartman været 43 Aar, da han blev Translatør, og han var det i ca. 18 Aar til sin Død i 1826.

677) Der kommer nu nogle Translatører, som ikke havde Spansk med, og om hvem der ikke er fundet saa mange Oplysninger:

(22) FRANTZ ÜBERSAX var ikke med i Listen S.324-25. Der er to mere, der heller ikke var det, saa der i nævnte Tidsrum var 58 og ikke 55 Translatører, herom siden. Han er ikke nævnt i Hof- og Statskalenderen og heller ikke i de to Registre over Bestillinger; men han dukkede op ved en systematisk Gennemgang af Registranterne for Danske Kancelli 5.Departement (siden 3.Dep.), hvor det blev undersøgt, om der fandtes "Translateurer, nogen at være", og det gjorde der bl.a. i Bogen for 1808-09-10, nemlig "i Hjørring Amt" S.384 og i "Aalborg Bye og Stift" S.424 (se senere). Paa S.384 ses Afskrift No.512 Krigs-Kommissær Uebersax Bevilling som Translateur i Tydsk, Engelsk, Fransk og Hollandsk i Hjørring Amt, dateret i Kiøbenhavn den 14 Aug.1810. ad mandatum. Læg No.512 findes, men det er kun et enkelt Blad med Bevillingens Ordlyd: Krigs-Commissair Übersax Bevilling som Translateur i Tydsk, Engelsk, Fransk og Hollandsk. Kiøbenhavn d: 24 Aug.1810. F 6te G.v. At Vi (her kommer nogle overstregede Linier) all:have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at Os elskelige Krigs-Commissair Übersax af Fladstrand Hjørring Amt udi V:L:N:J: maae som eedsvoren Tolk og Translateur i bemeldte Hjørring Amt betiene alle og enhver som dette begiære med Oversættelser i og af det Tydske, Engelske, Franske og Hollandske Sprog, saalænge han sig dermed tilbørligen og forsvarligen forholder, efter den Eed han Os derpaa all: giort og aflagt haver. Forbydende etc. Kiøbenhavn d.24 Augusti 1810. ad mandatum.

Der er ikke fundet nogen Meddelelse i COLLEGIAL-TIDENDE om denne Bevilling, saa det er ikke klarlagt, om det er 14/8 eller 24/8, den er givet, antagelig 24/8 1810.

Folketællingen i 1787 viser i Fladstrand, Vennebjerg Herred (nuv.Hjørring Amt): Frands Übersax 37 Aar Commissair, Mette Wilson 32 Aar hans Kone, og 6 Børn fra 1 til 6 Aar + 3 Tjenestefolk. - Folketællingen i 1801 viser i Fladstrand, Horns Herred (nuv. Hjørring Amt): Frands Übersax 51 Aar Kongl. Strandings-Commissionær, Mette Cathrine Wilson 46 Aar hans Kone, og 4 Børn fra 7 til 23 Aar, en Enke og to Børn, og 5 Tjenestef.

Übersax ses hverken under Strandings-Commissionairer eller under Krigs-Commissairer i Hof- og Statskalenderen.

V.Richter har Frants Uebersax, Krigskommissær, død 2/1 1812 i Fladstrand 62 Aar gl. (B 9). Hustruen Mette Cathrine Uebersax, f.Wilson, død 22/7 1837 81 Aar gl.(Aalborg Stifttidende 117). Übersax har altsaa været ca.60 Aar, da han blev Translatør, og han var kun Translatør i ca.1½ Aar. Der ses ingen Übersax i Haandbøger i Dag, saa de 11 Børn, der var i Henhold til Dødsbekendtgørelsen, der bringes paa næste Side, har ikke været nok til at føre Navnet videre. (forts.)

(677 fortsat) Tillæg til Danske Statstidende (Brdr. Berling) No. 9, Fredagen den 31te Januar 1812 har følgende: Det behagede Gud i Gaar Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{2}$, ved en roelig og meget stille Død, efter 14 Dages Sygdom, at bortkalde min inderlig gode Mand, Krigscommissair Frantz Ubersax, i sit Alders 62 Aar. I 36 Aar var han baade i Medgang og Modgang den tilfredse Mand og trøstende Fader; derfor - ædle Mennesker! er Tabet uerstateligt for mig og 11 efterlevende tildeels umyndige og uforsørgede Børn. Fladstrand, den 3die Januar 1812. Mette Cathrine sal: Ubersax's.

(23) PETER NICOLAI SKOVGAARD findes i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1817-38 under Embedsmænd i Aalborg, men de to Registre over Bestillinger har ham ikke. Det er ham, der hentydes til S. 424 i Registret til Danske Kancelli, 5 Departm. Registranter for 1808-09-10 (se under Ubersax paa forrige Side). Man kan der under No. 711 se Afskrift af Bevilling som Translateur i Aalborg Bye og Stift til Peter Nicolay Skovgaard dateret 9. Novbr. 1810. ad mandatum. Læg Nr. 711 findes, men bestaar kun af et enkelt Blad med Bevillingens Tekst: Peter Nicolay Skovgaard Bevilling som Translateur i Aalborg Bye og Stift. Kbh: d. 9 Nov: 1810. F 6te G.v. at Vi efter herom allerunderdanigst giort Ansøgning og Begiering all: haver bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at Peter Nicolai Skovgaard af V.S.Aalborg i V.L.N.J. maae som eedsvoren Tolk og Translateur i bemelte Aalborg Bye og Stift betiene alle og enhver som dette begiere med Oversættelser i og af det tydske, engelske, franske, hollandske og svenske Sprog, saalænge ... Kiøbenhavn, d. 9 Novbr. 1810. ad mandatum.

(Er) har Biografi: Peter Nikolaj Skovgaard, f. 1783 ved Rønne, Søn af Lieuten. ved Dragonerne, Student 1798, philolog.-philosof. Examen 1799, 1807 til Aalborg som Lærer ved Realskole, 1810 Translateur i Engelsk, Fransk, Hollandsk, Tydsk og Svensk, 1814 Mægler, 1820 portugisisk Vice-Consul, død i Aalborg 17/6 1838. Blandt hans Arbejder er en Beskrivelse over Bornholm, Bornholms Saga, Haandbog for Handels Correspondenter, Bog om Spaniens og Portugals amerikanske Besiddelser, var Redacteur af Aalborg Stiftstidende nogle Maaneder 1827.

V. Richter har Peter Nicolai Skovgaard, Viceconsul, Mægler, død 17/6 1838, 55 Aar (Aal. 98). Aalborg Stifttidende og Adresse Avis No. 98, Tirsdagen den 19de Juni 1838: Literatus, Viceconsul, Mægler og Translateur, Peter Nicolai Skovgaard forlod det Jordiske den 17de Dennes om Morgenen, i en Alder af 55 Aar. Dette Dødsfald offentliggøres herved til Efterretning for hans fraværende Slægtninge af Undertegnede, for hvem han i den seneste Tid havde paataget sig literair Beskjeftigelse. Aalborg, den 19de Juni 1838. Jacob H. Lundt (denne findes i Er. Suppl. Han var Bog- og Papirhandler i Aalborg, opholdt sig siden i England, foretog 1850-53 tre Ekspeditioner til Grønland paa eget Skib, udgav Planer for Bjergværksdrift paa Grønland, ejede siden Mine ved Kongsberg i Norge). Det er mærkeligt, at det ikke er en Bekjendtgjørelse fra Enken. V. Richter oplyser, at Cathrine Skovgaard, f. Lehmann, Enke efter P.N.S. døde 19/4 1865. Skovgaard er blevet Translatør som 27-aarig og var det i 28 Aar.

(24) NICOLAI MICHAEL PETERSEN findes i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1813-21, og han er anført i de to Registre over Bestillinger med Datoen 24/5 1811. Han findes ikke i Veiviseren, ikke i Forfatterleksika, ikke i V. Richters Dødsfald, ikke i Generalregistre, ikke i Begravelsesvæsenets Protokoller. Det har hidtil ikke været muligt at finde personlige Data om ham. Undersøgelserne fortsætter.

Danske Kancelli, 2. Dep. Registr. 1811 har S. 145 No. 803 N.M. Petersen Bevilling at være Translateur i det engelske Sprog. Læg No. 803 findes og indeholder Ansøgning, Anbefaling fra Notarius og Bevilling:

Underdanig Pro Memoria! Undertegnede, som ved grundigt Studium og flere Aars Praxis har opnaaet temmelig Færdighed i det engelske Sprog, hvori jeg har været ansat som Lærer ved Helsingørs lærde Skole, og siden September f.A. af hans Majestæt aller-naadigst beskikket til Lærer ved det Kongl. Sø-Cadet Academie, ansøger underdanigst det Høj Kongl: Danske Cancellie, om Bevilling som Translateur i det engelske Sprog maatte mig forundes; Duelighed hertil er af Notarius Publici vedføjede Attest godtgjort Kiøbenhavn 13 Maj 1811. Underdanigst N:M: Petersen.

Hr. N. Petersen, Lærer i det engelske Sprog ved det Kongl. Søcadet-Academie, har forlangt mit Vidnesbyrd om hans Duelighed i benævnte Sprog med Hensyn til Translatørforretninger. Ved Oversættelser af og i benævnte Sprog, og ved Færdighed i at udtrykke sig, samt en for indfødte Danske saare sjældent rigtig Engelsk Udtale har han overbeviist mig om, at han med Held kan bruges som Translatør i og af det Engelske, hvilket jeg med Fornøjelse herved bevidner. Kiøbenhavn d. 9 Maj 1811. G:H:Olsen Not:Publ:

F 6te G.v. at Vi efter Lærer ved Vort Sø Cadet Academie N.M. Petersen af V.S. Kiøbenhavn hans herom all. gjorde Ansøgning og Begjering samt den af Notarius publicus ham meddelte Attest, all: have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han som Translateur i bte. Kiøbenhavn, maae betjene alle og enhver, som det begjere med Oversættelser af og i det engelske Sprog, ... Kiøbenhavn, d. 24 Maii 1811. ad mandatum.

(677 fortsat) (25) NICOLAI FEMMER BERG var fra Norge. Hans Oldefader var (Lengnick) Gaardmand Christopher Hansen Femmer i Thorvig i Tingvold Præstegjæld. Hans Bedstefar var Justitsraad, Byfoged i Arendal Nicolai Femmer død 1787. Hans Fader var Cancelliraad, Byfoged i Arendal død 1818 g.m. Nicolai Femmers Datter Dorothea Elisabeth død 1797. En Broder til ham var Etatsraad Hans Henrik Berg, Raadsmedlem paa St. Thomas, og en Søster til ham, Elisabeth Marie Berg f. 1788 blev g.m. Nicolai Henrik Jæger, der blev Byfoged i Arendal.

Nicolai Femmer Berg er anført i begge Registre over Bestillinger med Datoen den 13/12 1811. Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i Tydsk, Fransk og Engelsk i Aarene 1812-23.

Danske Cancelli, 2. Dep. Registr. 1811 har paa S. 332 No. 1835 Bevilling til Candidatus philosophiæ Nicolai Femmer Berg af sædvanlig Ordlyd plus "samt den af Os elskelige Overpræsident, Borgermester og Raad, udi bemeldte Kjøbenhavn, herom afgivne Erklæring, saa og den af Not. public. meddelte Attest" - til at være Translateur i det franske, tydske og engelske Sprog, dateret 13 Dec: 1811.

Læg No. 1835 findes og indeholder foruden Bevillingens Tekst tillige Ansøgning, Anmodning fra Cancelliet og Erklæring fra Magistraten:

Kjøbenhavn, den 18 November 1811. Nicolai Femmer Berg, candidatus philologiæ(!), ansøger allerunderdanigst Hans Kongelige Majestæt om allernaadigst at maatte forundes Bevilling som Translateur i det engelske, franske og tydske Sprog. Hermed 4 Bilag. Bilag modt. - Til Kongen. Da jeg, efter at have anvendt nogle Aar til at gjøre mig bekendt med det engelske, franske og tydske Sprog, samt ved at undervise deri og ved at have opholdt mig en Tid i England, troer at have erhvervet mig et for en Translateur i disse Sprog fornødne Kundskaber, hvilket desuden allernaadigst vil erfares af hoslagte 2 Attester fra Etatsraad og Notarius Publicus Olsen og Dherr. Professor Brun og Puerari, saa ansøger jeg hermed allerunderdanigst Deres Kongelige Majestæt om allernaadigst at maatte forundes Bevilling som Translateur i det engelske, franske og tydske Sprog. Allerunderdanigst, N.F. Berg, Nørre Vold 222. (om Bruun se 617) S. 321).

Hans Kongelige Majestæt vil allernaadigst, at Kjøbenhavns Magistrat over indlagte afgiver Erklæring, og snarest mueligt indsender samme behørigt undertegnet til Danske Cancelli. Det Kongelige Danske Cancelli, den 28 Nov. 1811. (6 Underskrifter).

Allerunderdanigst Erklæring. Da de Supplicanten Nicolay Femmer Berg, Candidatus philologiæ, hans herhos vedlagte Attester godtgjøre, at han besidder Kundskaber i det engelske, franske og tydske Sprog; Saa finde vi intet imod, at han erholder den ansøgte Bevilling som Translateur i disse Sprog og altsaa skulde have Ansøgningen indstillet til allernaadigst Bønhørelse. Kjøbenhavns Raadstue, den 4 Octbr: 1811. Allerunderdanigst (3 Underskrifter).

V. Richter har Nicolai Femmer Berg, Translateur, død 15/4 1832, 50 Aar (A 95). Adresseavisen 74 Aarg. Nr. 95, Løverdagen d. 21 April 1832: At min kjære Mand, Translateur og Sproglærer Nicolai Femmer Berg forlod dette Jordiske Søndagen den 15de April, i en Alder af 50 Aar og 11 Dage, efterladende mig med 5 uforsørgede Børn, det bekjendt gjøres sørgeligst for Slægt og Venner, paa egne og Børns Vegne, af hans dybtsørgende Enke. Sophie sal. Berg, fød Kruse. Efter dette er Nicolai Femmer Berg født 4/4 1782. Han har været 29 Aar, da han blev Translatør, og han var det i godt 20 Aar til sin Død.

Generalregistret 1832 viser: 2/33 Berg, Nicolay Femmer, Translateur, Prot. 2, Pag. 56. Forseglingsprotokol 1832-33, Prot. 2, S. 56, Nr. 33: Anno 1832 d. 18 April ... i No. 74 i store Kongensgade Christianshavn ... Translateur Nicolay Femmer Berg, der som fattig Patient paa Frederiks Hospital den 15 d.M. er død ... Enke Sophie Magdalene Berg... med hende efterlader sig 5 Børn...

Kirkebogen for Frelzers Sogn, Døde Mandkøn, viser, at Translateur Niels Femmer Berg boende i st. Kongensgade No. 74, Chr. havn, døde paa Frederiks Hospital den 14de April 1832 af Inflammation i Underlivet, begr. 21de April. (Afviger fra Datoen ovenfor)...

Nicolai Femmer Berg er ikke set i Forfatterleksika og heller ikke i Veiviseren.

(24) NICOLAI MICHAEL PETERSEN, der er omtalt paa forrige Side, findes ikke Roeskilde Katedralskoles Indbydelsesskrift af 1860, hvor der er nogle Sider om Lærerstandens ved Helsingørs lærde Skole gennem de sidste 300 Aar. Han ses derimod som N. Petersen under Lærere i Engelsk ved Søe-Cadet Academiet i Liste paa Admiralitets- og Commissariats Collegii Deputerede samt paa de i Hs. Kongel. Majestæts Søe-Tjeneste staaende Flagmand og Officierer m.v. for Aarene 1810-11-12. Capitain C.F. Schneider, Translatør Nr. (16) omtalt Side 349 i disse Udsendelser ses i samme Liste i alt Fald fra 1803 til 1815 under Lærere i Engelsk. (Det hed altsaa "Liste paa" dengang).

Hvis nogen af Dem nogen Sinde ser noget om nogen af de nævnte Translatører, især om dem, der indtil nu ikke er fundet komplette personlige Data^{for}, er De velkommen til at give Oplysning om Tilfældet. (Hv.)

683) Den næste Translatør var en Jøde fra Holland (26) BENJAMIN ITALIENDER. Findes i begge Register med Bevil.20/4 1813 (kan læses som 20/9, men 20/4 bekræftes).

Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i Fransk, Engelsk, Hollandsk, Tydsk og Italiensk i Aarene 1818-1829, men han døde allerede i 1814, se nedenfor.

Veiviseren har i 1813: B.Italiender, Fuldm., Chvn.st.Kongensg.70, i 1814: Translateur og Tolk i det Franske, Engelske, Italienske, Tydske og Hollandske Sprog, tillige Sproglærer, Chvn.st.Kongensg.93; men ikke siden.

Hverken V.Richter eller Th.E.Bartholin har hans Dødsfald. Portugees-Israelietische Gemeente, Amsterdam, har svaret: "we cannot find Benjamin Italiaender in our records, nor in the register of births and marriages, neither in the register of deaths"

Bibliotekar Jul.Margolinsky oplyste, at der var død en Benjamin Italiænder den 29/11 1814. Det Mosaiske Troessamfunds Kirkebog viser, at Translateur Benjamin Italiænder, st.Kongensg.paa Chr.havn No.93, den 29/11 1814 døde 52 Aar gl. af Vattersot og begr.den 1/12. Generalreg.for 1814 viser for Benjamin Italiender hen til Forseglingssprotokol No.2, S.113, hvor man under No.82 kan læse:

Anno 1814 den 30te Nov. indfandt Skiftecommissionen sig ...i Huset No.93 i store Kongensg. paa Chr.havn for at foretage Skifte efter Translateur Benjamin Italiender, som her igaar ved Døden er afgaaet. Ved Forretningen var tilstede Judith Italiender, Søster til den Afdøde, som tilkiendegav, at den Afdøde ei har været givt eller efterlader Livsarvinger, men Comparentinden og en Søster Rebecca, der begge ere ugitte, ere den Afdødes eneste Arvinger..(Vurdering af Boet, der foruden Bekl.genstande viser 1 Damspil, 4 Par Brillor, 1 Sax, 1 Tobaksdaase, 50 Landkort, samlet Vurderingssum godt 61 Rdlr.)...Meere blev ei anviist den Afdøde tilhørende og til det anførte ville Søsteren Judith Italiender være ansvarlig. Endel i Skatollet forefundne Papirer bleve nedlagt i et Pudevaar, samt under Rettens og Tobaksfabriqueur Italienders Forsegling, hvilken sidste under Forretningen var kommet tilstede, tagne i Rettens Bevaring. Herved beroer det. Underskr. af Rettens Folk og Ab:Italiender, J:Italiender.

D.K.2.Dep.Reg.1813,S.95,No.563, Benjamin Italiender, Bevilling at være Translateur og Tolk i Kjøbenhavn, dat.20 April 1813, ad mandatum. Læg No.563 findes og indeholder Ansøgning, Magistratens Anbefaling og Bevilling:

Til Kongen. (Benjamin Italiaender, beediget Translateur Amsterdam, ansøger allerunderdan.Bestalling som beediget Translateur i Kjøbenhavn. Kjøbenh.d.26 February 1813) Fra Ungdommen af har jeg lagt mig efter Sprog Kundskab, hvori jeg har bragt det saavidt, at jeg den 9 Novemb.1792 er blevet ansadt som beediget Translateur i Amsterdam, vid.allerunderdan.Bielag Lit.A., og senere den 12 og 27 Juny 1810 erholdt Tilladelse der at give Underviisning som Huuslærer, vid.Lit.B & C; da Tidsomstændighederne omsider ej tillode derved at kunne underholde mig med min Huusholdning, saa besluttede jeg at nedsette mig i Kjøbenhavn. Strax efter min Hidkomst henvendte jeg mig til Herr Etatsraad Notarius Publicus G:H:Olsen, af hvem jeg erholdt fordeelagtig Vidnesbyrd om min Duelighed i adskillige Sprog, vid.Lit.D; det deri paaankede om manglende Øvelse i det danske Sprog for at skrive det flydende, haaber og tvivler jeg ingenlunde ved utrættet Flid i de siden forløbne 6 Maaneder at have rettet. Fleere allerunderdan.vedlagte Bielag sub Lit.E & F, vidne om min stedse førte gode Handel og Vandel. Af alle Hollandske Documenter følger allerunderdan.hermed Oversættelser. For nu saa meget muelig at være et nyttigt Medlem af Staden, gavne det Almindelige med mine Kundskaber, og være i Stand til at underholde mig og mine, er min allerunderdan.Ansøgning om allernaadigst Bestalling til Translateur Embedet her i Byen i det Hollandske,Franske,Italienske,Engelske,Tydske og Danske Sprog. Allerunderdanigst, B:Italiaender, store Kongensgade paa Christianshavn, No.70. (de nævnte Bilag findes ikke i Læget).

Kongelige Danske Cancellie anmodede 3 Marts 1813 Magistraten om en Udtalelse, og Magistraten svarede, at da B.I. i H.t. Attest fra Not.Pub.Etatsraad Olsen var særdeles duelig i de nævnte Sprog, "saa finder vi intet imod, at han, der er født i Holland og ...maa formodes til Fuldkommenhed at besidde dette Sprog, meddeles den ansøgte Bevilling som Translateur i det holl,franske,ital.,engelske og danske Sprog. Kjøbenhavns Raadstue, d:12 Marts 1813. Allerunderdanigst (10 Underskrifter).

Bevilling af sædvanlig Ordlyd til Benjamin Italiender som eedsvoren Translateur og Tolk i ... det Hollandske, Franske, Engelske, Italienske og Tydske Sprog, ... Kjøbenhavn, 20de April 1813. ad mandatum.

Benjamin Italiænder var saaledes født i Amsterdam ca.1762, blev 1792 Translatør i Amsterdam, fik 1810 Bevilling som Huslærer dernede, kom 1812 til Kjøbenhavn, blev 1813 (51 Aar gl.) Translatør i Kjøbenhavn, døde halvandet Aar efter, 29/11 1814, 52 Aar gl.

Bibliotekar Jul.Margolinsky, som bl.a. har lavet et (overordentlig smukt maskinskrevet) Register paa 200 Sider over ca.6000 Begravelser paa Mosaisk nordre kirkegård i Møllegade i Tiden 1693-1953, har oplyst om Brødrene Italiænder fra Amsterdam, der i 1743 fik Privilegium som Tobaksfabriqueurer i Kjøbenhavn og Aalborg. Den københavnske Familie boede og havde Fabrik i Strandgade 38. Maaske Benjamin I. var Fætter til 3. Generation af Tobaksfamilien, Bødrene Jacob I.død 1804 og Abraham I. død 1827. (Hv.)

Den næste Translatør var en Svensker, om hvem der mangler personlige Data. Som et Forsøg paa at faa saadanne fundet frem er der sket Henvendelse til Föreningen Auktoriserede Translatører, Sekretariatet, Box 2, Näsby Park, Stockholm, med Anmodning om, at de venligst prøver paa at faa et historisk interesseret Medlem til at hjælpe. Medens vi afventer dette, forkortes Tiden med en Tilføjelse. om

ad 677)S.360: (22) FRANTZ ÜBERSAX, hvis Bevilling var fra 24/8 1810, ikke 14/8, som var en Læsefejl. Han er omtalt i Kordegn Peter Chr. Pedersens Bog: FLADSTRAND-FREDE-RIKSHAVN By- og Slægtshistorie (Vogelius' Bogtrykkeri Frederikshavn 1942). Fladstrand hed Stedet, før det i 1818 blev til Byen Frederikshavn. Frantz Übersax benævnes Krigs-kommissær. Han ledede Bygningen af Prammehavnen 1805-09 og var den første Havnefoged 1805-11. Der staar ikke noget om, at han tillige var Translatør, men det var jo ogsaa saa kort. Hans Kone Mette, f. Vilson, er nævnt, og ligesaa hans Søn Kjøbmand og Skipper Jacob Übersax. (Ved Folketællingen i 1834 ses i Skippergade: Mette Cathrine Übersax 79 Aar Enke Overkrigs Commissairinde og Eierinde af Hirtzholmen, hvoraf hun har sit Erhverv, og et Par ugifte Døtre. Sønnen Jens Übersax 50 Aar Skibstømrermester med Kone og 6 Børn boede i Boven, og Sønnen Jacob Übersax 42 Aar Skipper, med ung Kone og lille Barn boede i Storgaden). I Kordegnens Bog er der en Beskrivelse af Übersax' Gaard i Skippergade Nr. 3, 5 og 7 med et ældre Fotografi og et nyt efter Restaureringen. Huset forevises Turister som "Tordenskjolds Hus", men Forfatteren mener, det er meget tvivlsomt, om Tordenskjold har boet i Huset. I et særligt Kapitel opregnes den Snes Gange, Tordenskjold var i Fladstrand i Tiden 1711-18, korte Besøg eller flere Dage.

ad 163)S.76: TRAZOS DE LA VIDA DANESA kom (ligesom dem paa de andre Sprog) i 1957 i en ny Udgave. Det er en pæn og billig Bog (2,25, 48 S.) virkelig anbefalelsesværdig som Foræring til spanske Gæster og til at sende til Bekendtskaber i spanske Lande. De fleste af de 130 Tryk- og Sjuskefejl i sidste Udgave er nu rettet, men samtidig er nogle af Afsnitene ændret, og nogle Billeder er skiftet ud med andre. Sikker Hansen paa Omslaget er skiftet ud med en livligere Børnehavetegnerske. Gran Bælt er ændret til Gran Belt, men ferry er ikke ændret til transbordador og Curaçao ikke til Curazao. Udgiveren var før el Ministerio de Asuntos Exteriores, nu el Ministerio de Relaciones Exteriores. Om det danske Sprog staar der (nu som før): Dinamarca tiene su idioma propio, que no tiene afinidad cercana alguna con el alemán, el francés, el inglés u otro idioma europeo, pero que tiene muchos puntos de semejanza con el noruego y el sueco, gracias a lo cual los daneses, los noruegos y los suecos pueden comprenderse entre sí haciendo uso de sus respectivos idiomas. - Bortset fra, at det er noget angribeligt Sludder, kan man bemærke, at SD har: guardar afinidad con=være beslægtet med, tener afinidad con=være tilbøjelig til at indgaa Forbindelse med(kemisk). Men det kan være, at guardar og tener kan bruges i Flæng, hvad mener De?

684) Det eneste danske Blad i den spansktalende Verden er SYD OG NORD (Sud y Norte) Órgano de los Daneses, Noruegos y Suecos en la Argentina, nu 54. Aargang, propietario: Pedro A. Thorsen, redactor: Ivar S. Jensen, imprenta: Calle Dinamarca 264, Monte Grande, F.C. Roca, udkommer to Gange om Ugen, 4 Sider med Artikler, Nyt fra Danmark, Nyt fra Argentina og Annoncer, Pris \$ 75,- pr. Aar, \$ 80,- til Udlandet (det er Pesos).

685) Det er vel ikke saadan, at der bliver Ballade en Dag, naar et stort Firma har været Striben igennem, og alle har sagt Nejtak til et stort og vedvarende Oversættelsesarbejde? Kan være det klager til Translatørforeningen eller begynder at skrive om det i Bladene. Hold Udkig med, om der skulde komme noget frem. Men, hvem kan paatage sig saa meget, arbejdsmæssigt og - skattemæssigt? Hvis Translatørbestillingen var et Levebrød, var det noget andet, men vi er jo ikke "ansadt som Translatør", det er i Praksis et Arbejde, vi har ved Siden af Levebrødet.

686) Translatørerne maa vel sige Nej. Lad os se, hvilke Pligter vi har. Egentlig staar der ikke andet, end at vi er pligtig til at bo i København, Frederiksberg eller Gentofte Kommuner, maaske lavet om siden 1938?, nu er der i alt Fald flere, der bor i andre Kommuner, syv af de spanske Kolleger. Sker der noget, om Translatørerne flytter ud? Kommer der en Bandbulle, eller sker der intet? Et er Teori, men hvad er Erfaringen? Stavnsbaandet er maaske helt ophævet? (Hv.)

687) Her bringes en Liste over alle 42 Translatører i Spansk siden 1900 med Angivelse af Bestallingsdato og Initialer for dem, der førte dem op eller indstillede dem (nogle gik dog hos flere).

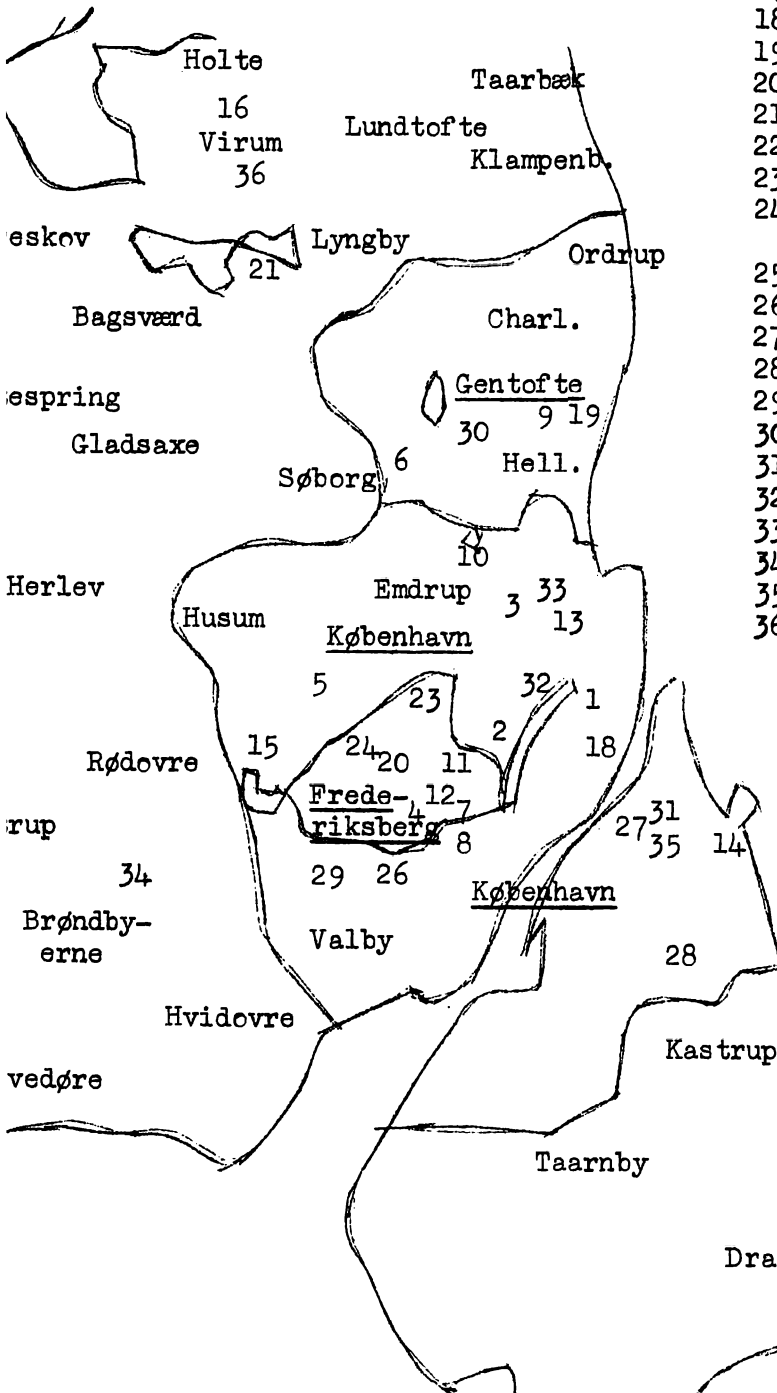
Undtagen de tre første er Aabye's Elever ligesom ogsaa Søborgs egentlig Elever fra Handelshøjskolen.

Krog-Meyer var den første, der tog Eksamen efter Nyordningen i 1910.

Fra og med 1931 ændredes Titlen fra kongelig edsvoren til statsautoriseret, idet vi dog bevarede Tilladelsen til at føre Kronen i Segl og Stempel og beholde det latinske regius = kongelig i Teksten INTERPRES REGIUS JURATUS deri.

Nedenfor en Skitse, der viser, hvor de 36 nuværende Translatører i Spansk har deres Bopæl. Der er 7, der bor uden for Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, heraf 1 i Udlandet (Nissen).

V.Philipsen-Prahm (død 51)	2/6 05
Carl Bratli (død 57)	31/5 06
Hjalmar Davidsen (død 58)	14/12 06
1 Enriqueta Lohse	23/7 09
2 Einar Krog-Meyer	29/11 21 ELo
3 Karen Paludan	12/2 26 ELo
Th.Hilarius Kalko (død 33)	23/2 27 ELo
4 Lorenzo Aabye	9/1 30 CBr
5 A.Schmaltz Jørgensen	14/8 30 K-M
6 Niels Marius Bojt	24/7 31 K-M
7 Alfred Reitel	22/7 33 K-M
Viggo Østergaard (død 44)	20/8 33 K-M
8 Carsten Hildebrandt	30/8 34 K-M
9 Kirsten Schottländer	30/8 34 K-M
10 Peter J.Schmidt	31/8 35 K-M
11 Inger Pøhlsgaard	12/8 37 K-M
12 P.R.Hvelplund	15/8 38 K-M
13 Ellen Hylleborg Jensen	11/9 39 LAA
14 Karl M.Nielsen	12/9 39 LAA
15 Harry C.Frost	12/9 39 K-M
16 K.Sommer-Jensen (Virum)	16/2 40 LAA
17 Birthe Bonde Andersen (Odense)	27/5 41 K-M
18 Vibeke Pentz-Møller	15/10 41 K-M
19 Jens Petersen	16/9 42 ELo
20 Halvor Søborg	23/8 43 LAA
21 Alfred Kohl (Lyngby)	8/9 43 LAA
22 Chr.P.Nissen (i UdL.)	13/9 43 LAA
23 Vagn Ganderup-Nielsen	16/9 43 LAA
24 Gerda Hasle	12/9 44 LAA
Kr.Sommer Jensen (død 56)	4/11 46 K-M
25 Ewart Jensen (Jyderup)	7/11 46 LAA
26 Ingrid Düsterdich Simon	28/8 48 LAA
27 Arne Køefoed	31/8 48 LAA
28 Helge Wiberg	2/9 48 LAA
29 Poul Chr.Madsen	3/9 48 LAA
30 Jørgen H.Enghoff	19/11 48 K-M
31 Ellen M.Sundbo	13/9 51 LAA
32 Viggo B.Friberg	28/2 52 LAA
33 Aase Milfeldt	1/9 52 LAA
34 Birthe Hansen (Brøndbyøster)	19/10 53 HSØ
35 Kai Palle Vorsmark	23/9 54 LAA
36 Halvor H.Skov (Virum)	19/9 57 HSØ

Translatører i Spansk fra før 1900, hvoraf der hidtil er fundet 22 med Sam.Meldola og Peter Andreas Heiberg som de to første, vil De efterhaanden høre om i disse Udsendelser, de første 7 har været omtalt, Resten følger.

Hvis der i ovenstaaende er Fejl, De ikke ønsker, skal "gaa over i Historien", bedes De gøre opmærksom paa det, saa Siden kan blive rettet til næste Gang.
27/8 58/Hv.

En Fejl er rettet. Der er forhaabentlig ikke flere.
27/9 58/Hv.

708) Den næste Translatør var en Svensker: (27) PETER JOHAN LÆNSTRØM (han skrev selv saadan, ikke Länström), om hvem der kun er faa personlige Oplysninger. Han er ikke i de to Registre over Bestillinger, ikke i Veiviseren, ikke i V.Richters eller Th.E.Bartholins Dødsfald. Navnet ses ingen Steder i Dag. (Er) har ham som Forfatter af "Formler til at beregne, hvad Stempelpapiret koster" (findes ikke paa kgl.Bibliotek), men oplyser ellers kun, at han var Translateur i Kjøbenhavn i Tydsk, Engelsk, Fransk og Svensk 1817-1826. Omtrent det samme fremgaar af Hof- og Statskalenderen, der har ham som Translateur i Fransk, Engelsk, Tydsk og Svensk i Aarene 1818-1826.

Danske Kancelli, 2. Dep. Registr. 1814, Translateurer, nogen at være, S. 188, No. 1180: Peter Johan Lænstrøm, Bevilling at være Translateur og Tolk i det Franske, Engelske, Tydske og Svenske Sprog, dateret 9 Sept. 1814, ad mandatum.

Læg No. 1180 findes og indeholder Ansøgning, Erklæringer og Bevilling: Ansøgn. 1/8 1814: Peter Johan Lænstrøm, boende i lille Grønnegade No. 315, ansøger allerunderdan. om Indfødsretten gratis, og om allernaadigst Bevilling som Translateur i det Franske, Engelske, Tydske og Svenske Sprog, i hvilke 4 Sprog han har givet Underviisning som Lærer i 8 Aar. - Til Kongen. For første Gang vover jeg i aller dybeste Underdanighed at nærme mig Deres Kongelige Majestæts Throne og forøge de besværlige Supplicanters Tal. I 20 Aar har jeg levet lykkelig i Deres Kongelige Majestæts Stater; og hvoe bør ikke kalde sig lykkelig under en Naadig, saa Mild og saa Huld Regjering som Deres Kongelige Majestæts?! I denne Række af Aar har jeg deels conditioneret som Handelsbetjent her i Staden og paa St. Croix, og deels levet af at informere i det Franske, Engelske, Tydske og Svenske Sprog. Ikke heller har jeg forsømt at profitere af de fleeste Professorers Forelæsninger og af de dueligste Læreres Underviisning i de levende Sprog. Og efter disses gode Anbefalinger, og efter aflagt Prøve, nød jeg ogsaa den Lykke at blive ansat som Privat Lærer i det Engelske Sprog ved Det Kongelige Sæcadet Academie. At være Dansk det er en Hæder, jeg er det vist i Hjertet saa fuldkommen som Nogen kan være det; men ak! jeg er født i Sverrige. Jeg vover derfor aller underdanigst at bønfalde Deres Kongelige Majestæt om Indfødsretten. Jeg veed og jeg føler, at den kan ikke betales for dyrt; men ak! jeg eier Intet og nødes derfor at aller underdanigst ansøge om samme gratis. Dernæst og i Continuation med, hvad jeg aller underdanigst har anført ovenfor, vover jeg i aller dybeste Underdanighed bønfalde Deres Kongelige Majestæt om Høisammes Aller Naadigste Bevilling at fungere som Translateur i det Franske, Engelske, Tydske og Svenske Sprog. At jeg forstaaer og kan oversætte fra og i bemeldte 4 Sprog, derpaa vil jeg underkaste mig Prøve eller Examen. Jeg og Familie haabe, Aller Naadigste Konge! at vorde bønhørte. Aller underdanigst, Peter Johan Lænstrøm

Kancelliet bad Magistraten lade Ansøgeren fremskaffe Oplysninger om sine Formuesforhold samt Vidnesbyrd om sin Duelighed i Sprogene, og paa Magistratens Forespørgsel svarede Peter Johan Lænstrøm med et Ærbødigst Promemoria af 27/8 1814: ...eier ikke mere end et lidet anstændigt Indboe, og af hvad jeg ved min Stræbsomhed fortjener, kan jeg, uagtet Tidernes Besværlighed, ernære mig og Familie paa en anstændig Maade; saa jeg haaber med Guds Hjælp aldrig at falde Staden til Byrde... Dernæst følger hermed tre Attester, med hvilke jeg haaber godtgjøre, at jeg forstaaer ret godt Dansk, Fransk, Tydsk og Engelsk; deraf er een fra Herr Etatsraad og Ridder Olsen, Notarius Publicus, een af Herr Professor T. Bruun, og een fra Herr Cancellist Schultzer... Om min Kyndighed i det Svenske Sprog har jeg ikke skaffet Beviis, da jeg troede det ikke fornødent, efterdi jeg er født og opdragen i Sverrige...

Magistraten svarede Kancelliet i Allerunderdanigst Erklæring af 2/9 1814: ... I Henseende til (at han besidder de udfordrende Kundskaber i de ommeldte 4re Sprog) har han indleveret de hoslagte Attester, hvorefter vi intet finde imod at Ansøgeren meddeles den ansøgte Bevilling som Translateur. Hvad derimod den tillige begierte Indfødsbevilling angaaer, saa som han, efter den hosfølgende Skrivelse af 27de f:m: ikke besidder den Formue, der i Følge Anordningen af 15 Jan. 1776, udfordres for at erholde samme, kunne vi ikke give Anledning til Ansøgningens Bevilgelse for saavidt den Deel deraf angaaer...

Bevillingen som Translateur er af sædvanlig Ordlyd: ... Peter Johan Lænstrøm... som eedsvoren Translateur og Tolk... i det Franske, Engelske, Tydske og Svenske Sprog... Kjøbenhavn den 9 Septber 1814. ad mandatum.

Paa Det kgl. Bibliotek kan man under 56-127-8 se Collection of English Plays by Fredk. Schneider Captain, Assessor and Instructor at the Royal Naval Academy, Continued by P.J. Lænstrøm Vol. II Copenhagen 1812 Bonnier. (Det er jo vor gamle Bekendt, Translatør C.F. Schneider, se 660) S. 349). Bogen begynder med et Advertisement underskrevet Copenhagen, the 11th of December 1811. P.J. Lænstrøm. Han slutter heri med følgende: ...at the same time I do request the favouers of the English language to receive this first task of mine with their wonted indulgence, hoping that at another time I shall be able to please them better. // Hidtil er der ikke fundet mere om Lænstrøm. (Hv.)

709) Vi kommer nu til den 8. i Rækken af Translatører i Spansk, om hvem Oplysningerne ogsaa er mangelfulde, skønt der har været søgt alle tænkelige Steder. Det er:

(28) ETIENNE BOY, der tilfældigt fandtes i Hof- og Statskalenderen under Embedsmænd i Dansk Vestindien, hvor han figurerer i Aarene 1818-1836, indtil 1823 som E. Bay, fra 1824 som E. Boy. Han er ikke i de to Registre over Bestillinger, men han ses i Danske Kancelli, 3. Dep. Registr. 1814 under Translateur nogen at være S. 20, No. 175:

Etienne Boy Bevilling at være Translateur i det engelske, franske, danske, tyske, hollandske, italienske, svenske, spanske og portugisiske Sprog paa St. Thomas, St. Croix og St. Jean. Fr. 6 G. v. At Vi efter Etienne Boy af vor Kongl. Residentzstad Kiøbenhavn hans herom all. gjorde Ansøgning og Begiering all. have bevilget og tilladt saa og hermed bevilge og tillade, at han paa Vore Eilande St. Croix, St. Thomas og St. Jean i America maae som eedsvoren Tolk og Translateur betiene alle og enhver med Oversættelser af og i det engelske, franske, danske, tyske, hollandske, italienske, svenske, spanske og portugisiske Sprog, saa længe... Kiøbenhavn d. 1 April 1814. ad mandatum.

Læg No. 175 findes og indeholder Ansøgning af 23/2, Erklæring fra Not. Publ. Olsen af 28/2, Promemoria fra Boy af 1/3, Promemoria fra Commerce Collegiet af 26/3 og Bevilling af 1/4 1814, af disse findes Fotokopi af de to første hos Hv. Her er Afskrift:

Kiøbenhavn den 23 Februar 1814. Etienne Boy fød i Kiøbenhavn, ansøger allerunderdanigst om en Bevilling som Tolk eller Translatør paa Øerne St. Croix, St. Thomas og St. Jan, lig den Hr. Nygaard besidder og for samme Sprog han har paataget sig. Til Kongen. Længe har jeg forgieves næret det Ønske at fløtte herfra for at bosætte mig i en af Deres Majestets Besiddelser i Vestindien. Nu Danmarks nye politiske Stilling tillader ei allene at fornye mit Fortsæt, men endog ved Søens første Aabning at faa det iværksaadt, er tillige opstaaet det Ønske hos mig at opnaae Bevilling som Tolk eller Translatør, for Øerne Ste: Croix, St: Thomas og St: Jean. - Jeg er ikke uvidende om at Hr. Nygaard er i Besiddelse af en lignende Bevilling: men jeg er tillige af den Formening, langt fra at det var skadeligt, tværtimod vilde være gavnligt for det Offentlige og for Handelen, at faae to Ligebevilgede paa bnte. 3 Øer, om det kun var i Sygdoms Tilfælde. - Det er Deres Majestet bevidst, at jeg i 14 Aar har beklædt lignende Post ved Admiralitetet i Marseille, indtil Revolutionen gjorde en Ende paa alle Kongelige Embeder og Embedsmænd i Frankrig. Deres Maist. veed tillige, at jeg siden var Consul. Overhovedet har jeg ved mit Ophold, omtrent i 30 Aar, i Middelhavet gjort mig bekvændt i alle Sprog som omgive dette Hav. - Jeg beder derfor allerunderdanigst, at Deres Majestet allernaadigst ville forunde mig en lige Bevilling med Hr. Nygaard, i samme Sprog, han har paataget sig. Og forventende mit Forlangende bevilget, er jeg med den dybeste Underdanighed. Deres Kongl. Maists. troe Undergivne Boy (med mange Kru-seduller) Boende i Studiestræde No. 94 i Stuen.

Hr. St. Boy har forlangt mit Vidnesbyrd om hans Sprogkundskab med Hensyn til Translatør-Forretninger. Jeg har kjendt denne Mand i en Række af Aar, i Marseille som Kongl. fransk Tolk i de nordlige Sprog, i Nizza og Livorno som Kongl. dansk Konsul, i senere Aar som Sproglærer her i Staden. Deels af egen, deels af andres Erfaringer har jeg største Ret til at troe at han med sjelden Duelighed i Sprogsager forener en ualmindelig Arbeisomhed, og den strengeste Paapassenhed. Da han desuden ved privat Flid, og mageløs Anstrengelse har i lang Tid, trods Tidens grændseløse Besværighed, maattet skaffe baade sig og sit store Familie-Personel Brødet, er det mit inderlige Ønske, at disse Linier maatte bidrage til at sikre ham en blidere Fremtids Skjebne. Kiøbenhavn d. 28 febr. 1814. G:H:Olsen Etatsraad, Not. Publ. og Theaterdirektør. (Naar Olsen skriver St. Boy, kan det tænkes, han hed Stephan, fransk Etienne).

Underdanig Promemoria. Da jeg er blevet underrettet om, at min Ansøgning af 23de f. M. til Kongen, om at erholde en lige Bevilling med Hr. Nygaard, for samme Sprog paa Øerne Ste. Croix, St. Thomas og St. Jean skulde (for Formens Skyld, mener jeg) være ledsaget af et notarial Vidnesbyrd om min Duelighed til ansøgte Bevilling, saa har jeg erhvervet mig et saadant Bevis, som hermed med den tilbørlige Ærbødighed tilstilles det Høie Cancellie. Kiøbenhavn den 1ste Marts 1814. Underdanigst Boy boende i Studiestræde 94. - Til det Kongl. Danske Cancellie i Kiøbenhavn.

P:M: I Anledning af det kongl: danske Cancellies ærede Skrivelse af 12te d:M: angaaende hermed tilbagefølgende Ansøgning fra E. Boy om at forundes Bevilling som Translatør paa de danske vestindiske Øer, kan Collegium ved Ansøgningens Tilbagesendelse ikke tilbageholde den Ytring, at det Forhold, han i sin forhenhavte Embedsstilling som Consul i Livorno har udviist, ingenlunde kan foranledige Collegium til at anbefale hans nu indgivne Ansøgning, hvorhos vi dog maae tilføje den Bemærkning, at Ansøgeren som forhen værende dansk Tolk i Marseille besidder Færdighed og Øvelse i adskillige fremmede Sprog, i hvilken Henseende han vel kunde ansees qualificeret til at forundes den ansøgte Bevilling som Translatør. General Land Øeconomie og Commerce Collegium d: 26de Marts 1814 (Underskrifter). Til det Kongl. danske Cancellie. (hvad er det for Forhold der hentydes til? Maaske det findes i udenrigsministerielle Arkivalier?) (forts.)

(709 fortsat) Faa Dage efter fulgte saa Bevillingen, men hvad saa? Rejste Boy "ved Søens Aabning" til Vestindien? Flere Ting tyder paa, at han ikke gjorde det, og da han maa have været 50 eller derover, vilde det ogsaa have været temmelig hasarderet ikke mindst sammen med et "stort Familie-Personel". Men, hvor er han da blevet af? Flere Kirkebøger er gennemset, Generalregistret ligesaa. V.Richter og Th.E.Bartholin har ham ikke blandt Dødsfald, og Veiviseren har intet om Translatør E.Boy. Hvad Vestindien angaar, saa findes han ikke i Kay Larsens Kartotek paa Det kgl.Bibliotek over Dansk-Vestindiske Personalier og Data. Angivelsen i Hof- og Statskalenderen (se øv. forr.S.) er noget ubestemt om, hvor det var paa de 3 Øer, han var Translatør. Han ses ikke i Matricul over Saint Thomas og Saint Jans (hvert Aar fra 1815) i Listen over de "Blanke Indvaanere" (der er ogsaa Liste over "Couleurte Indvaanere"). Matricul for St. Croix fra Aar 1815 og fremefter har Husene gadevis, og det er et større Arbejde at se dem igennem. 1820 er gennemset helt, men der er han heller ikke. Bøgerne indeholder ogsaa Indførsler om Deltagerne i de flere Gange aarligt afholdte store Gudstjenester med Skriftemaal og Altergang. Heri deltog alle Embedsmænd og deres Husstande; men der er aldrig nævnt en Boy. - I en Liste over Slave-Eiere 1835 ses en Julia Boy, der ejede 1 Qvinde. Maaske et Spor, der engang kunde forfølges.

Hvad angaar Boy før 1814, saa ses han i Veiviseren som S.Boy, forhen Consul, i 1810 i Skidenstr.59, i 1811-13 i Studiestr.95. Veiviseren har i øvrigt flere Bay og Boy, som saa igen kan ses ved Folketællingen (1787 og 1801). Af disse kan følgende være Far til Translatør Boy (uden at det dog er helt undersøgt):

I 1787 ses Qvarteercommissaire Bay i Farvegade No.64. I Folketællingslisten ses 1787 paa denne Adresse Christian Friderich Bay 51 Aar Comicioner, Bothilde Wærn 52 Aar hans Hustru, Eva Maria Bay 14 Aar, Datter (samt 75-aarig Moder med Pension fra det Islandske Comp. 25 Rdlr.aarl.). Qvarteercommissairen ses paa samme Adresse i Veiviseren de følgende Aar. I 1794 har Veiviseren en særlig Liste over Sproglærere S.15: i det Engelske Boy i Farvegade. I 1795 ses Bay Engelsk Sprogmeister Farvegade i Navneregistret under Bo-, ikke under Ba-. I 1796 har Veiviseren igen en særlig Liste over Sproglærere S.110: i det Engelske Bay, I 1796-1798 ses Qvarteercommissaire Bay paa Adressen Farvegade No.38. I 1799-1803 ses Bay Engelsk Sprogmeister Skidenstr.166. Folketællingen 1/2 1801 har i Skidenstræde No.166: Christian Friderich Bay 64 Aar Sprogmeister og fra Politi Cameret 50 Rdlr.aarl.Pension, Bodil Wærn 65 Aar hans Hustru, Eva Maria Bay 30 Aar Datter (samt Tjenestepige og 8 Logerende). Veiviseren har videre 1804-1809: C.F.Bay engelsk Sproglærer Skidenstræde 166 (med Stjerne som Husejer).

Ved Lejlighed bliver det maaske undersøgt, om der er noget om det.

Men ellers slutter Etienne Boys's Historie her. Hvem som helst er dog velkommen til at komme med yderligere Oplysninger, om det er muligt. (Hv.)

710) Sprognævnets Retskrivningsordbog er kommet i Tredje oplag, al- ligevel dateret København - 1957. Der er sket det (man maa udstøde et Ha!), at man er begyndt at kravle op af den anden Grøft, man i 1948 i blind Fanatisme kastede sig ud i, nemlig at (saa godt som) alt skulde være med lille Begyndelsesbogstav. Nu er § 7 S.XV Punkt e) rettet der- hen, at Betegnelser for Partier skrives med stort Begyndelsesbogstav, og under § 9 Punkt 1)b) S.XVI staar der nu: Navne på offentlige insti- tutioner kan skrives med stort eller lille begyndelsesbogstav: Folke-.. tinget eller folketinget, Forsvarsministeriet eller forsvarsministeriet, Højesteret eller højesteret, Rigsarkivet eller rigsarkivet; derimod sta- ten, hæren, kirken, kommunen.

Det er ikke meget, de har firet; men der kommer nok mere en anden Gang, bl.a. netop Ord af sidstnævnte Kategori.

Imidlertid kan de Folk, der pligtro eller nødtvungent siden 1948 har skrevet førnævnte Institutioner med lille Begyndelsesbogstav, trods det, de syntes, det var idiotisk, nu med Fryd skrive dem med stort. Til Lykke med det! Man faar ligefrem Sympati for Dansk Sprognævn, indtil det gaar op for en, at Ordet "kan" i Virkeligheden betyder mere Anarki derved, at nogle (maaske de samme, der holder paa, at Kirker og Raadhuse skal have Taarne, altsaa, at der skal være noget, der rager op over den store Almindelighed) vil skrive med stort Begyndelsesbogstav, andre (de, der vil have, at alt skal være fladt, alt skal jævnes ud) med lille. (Det er maaske ogsaa de sidste, der bruger lille o som Nul, selv om de derved i Virkeligheden kommer til at gøre Nul mindre end de andre Tal. Og det er maaske samme Kategori, der blindt følger den store Mode med ikke at rykke ind ved nyt Afsnit: ogsaa den Side skal jævnes ud. De opnaar hovedsagelig, at Overskueligheden bliver betydelig mindre).

(Hv.)

711) Nu kommer vi til en Translatør af Bartholin Slægten, den mest kendte af de danske lærde Slægter, hvoraf i alt 12 blev Professorer ved Københavns Universitet. Man kan læse om den flere Steder, ogsaa i Danmarks Adels Aarbog XLIX 1932, S.115-141, idet Grene af den, ogsaa den, vor Translatør tilhørte, blev adlet. Den stammer fra Jesper Pallesen, en Bonde i Bigum i Viborg Stift, blandt hvis Børn var Præsten i Malmø Berthel Jespersen, og hans Søn, Jesper Berthelsen (1585-1629), latiniserede Navnet til Caspar Bartholin, han var Dr.med.& theol., Prof.i Medicin i Københ., Forfatter til bl. a. en Lærebog i Anatomi. Bl.hans Børn var Prof.,Dr.med.,kgl.Livlæge,Højester.assessor Thomas Bartholin (1616-80) til Hagestedgaard, en af de store Læger i Verdenshistorien, opdagede bl.a. Lymfekarrene. Ved 300 Aars Dagen for hans Fødsel i 1916 havde Ugeskr. for Læger flere Artikler om ham og Slægten, de er som Særtryk samlet i et Mindeskrift paa over 100 Sider, ses paa Bibliotekerne. En Broder til Thomas B. var Dr.jur.Caspar von Bartlin til Kornerupgaard, adlet for sin Indsats under Svenskerkrigen 1658-60,men hans Gren af Slægten uddøde med Børnebørnene. En Søn af Thomas B. var Landsdommer Christopher Bartholin (1657-1714) til Kaas, ogsaa Professor og Etatsraad. Han oplevede ikke det nye Adelspatent af 6/4 1731, hvor Chr.VI adlede Thomas Bartholins Sønner og deres ægte Børn o.s.v. for hans og Slægtens store Fortjenester. Landsdommerens Søn Caspar Christopher Bartholin (1700-65) til Kaas og Aastrup var Højesteretsjustitiarius og Konferentsraad. Han var Nr.11 af 13 Børn. Det var dygtige Folk dengang. Han blev selv Far til 10, hvoraf Nr.5 var Etatsraad, Højesteretsassessor Johan Bartholin Eichel (1748-99) til Aastrup. Han havde 8 Børn, hvoraf Nr.5 var Lieutenant, Godsforvalter Thomas Christian Bartholin (1783-1832), Far til bl.a. Styrmand, siden Havnekaptajn i Tomé i Chile Johan(Juan)Bartholin (1808-68). Med sin chilenske Frue fik denne 8 Børn, hvoriblandt var Købmand i Ljmache og Valparaiso José Domingo Bartholin (1857-1904), som havde 9 Børn, hvoraf der er Efterkommere derovre. I Telefonbogen for Santiago de Chile ses en enkelt Bartholin. Den københavnske Telefonbog har nogle faa Bartholin (ingen Professorer), hvoraf en Adjunkt er Efterkommer af Johan Bartholin Eichel. De andre behøver ikke at være det, for der var en Del, der hed Bartholin uden at høre til den lærde Slægt, herom kan man læse i nævnte Adels Aarbog. - Nr.10 af ovennævnte Højesteretsjustitiarius Caspar Christopher Bartholin's Børn var:

(29) THOMAS EICHEL BARTHOLIN, der ses i flere Leksika, f.17/4 1755, Student 1773, 1781 Byfoged, Postmester, Vejer og Maaler i Nykøbing S., Birkedommer i Draxholm Birk, Justitsraad, 1792 Borgmester i Kalundborg, 1805 Overretsassessor i Viborg, 1806 beordret Afsked med Pension, 51 Aar gl.(om Anledningen, se D.K.5.Dep.Forestillinger 1806, Nr.1 af 30/4 og Nr.5 af 12/9 vedr.Justitz Raad Bartholin, der ved Højeste. Rets Dom af 27 Marts d.A. for 3die Gang var dømt pro meliore informatione), levede nogle Aar i Holsten som Informator i Dansk, flyttede til København, udgav sproglige og juridiske Bøger, bl.a. en Formularbog, samt et juridisk Tidsskrift "Nørre Jyllands Themis", fik i 1815, 60 Aar gl., Bevilling som Translatør i Engelsk, Tysk og Fransk, samlede og udgav Alphabetisk Fortegnelse over anmeldte Dødsfald i Kjøbenhavns Adressecomtoirs Efterretninger 1807-1824, havde siden 1781 været g.m. Catharina Margaretha Helt, der døde den 29/9 1824 (V.Richter har 30/9, B 80), 62 Aar gl., selv døde han den 12/1 1829 (V.Richter, A 11), omtr.74 Aar gl., han havde været Translatør i ca.14 Aar. Havde ingen Børn.

T.E.B. var i 1798 blandt de 13 Ansøgere til Embedet som Notarius Publicus i Kbh. (se 575)S.294): "Justitsraad Thomas Eichel Bartholin, Landsdommer i Sieland og Møen, saa og Borgermester, samt Bye- og Raadstueskriver i Kallundborg. Da han baade har nogen Sprogkundskab, og i 17 Aar har tient i juridiske Betieninger, saa haaber han, at anses kvalificeret til denne Tieneste, dog ansøger han om at maatte, saalænge de 2/3 Dele skal svares af same, beholde 200 Rdlr. af den ham som Landsdommer tillagte Gage", saaledes lyder Resuméet af hans Ansøgning, der staar som Nr.2 i Forestillingen til Kongen af 9/3 1798 (se S.294-295). Han var dengang ca.43 Aar gl. Han blev forbigaaet ligesom P.A.Heiberg, men han lavede ikke Ballade som denne.

Translatørbevillingen ses i D.K.2.Dep.Registr.1815 S.146 under No.928. Den er af sædvanlig Ordlyd, givet ad mandatum d.4/7 1815 til Os Elskelig Justitsraad Thomas Eichel Bartholin som eedsvoren Translateur af det Tydske, Franske og Engelske Sprog. Det tilsvarende Læg No.928 findes og indeholder Ansøgn.af 2/6 1815 fra Justitsraad Thomas Eichel Bartholin, Raadhusstræde No.45, Vidnesbyrd fra Not.pub.,Etatsraad Olsen af 2/6, Cancelliets Anmodn.af 13/6 til Magistraten om Udtalelse, Pro-Memoria af 15/6 fra Bartholin til Magistraten med Attest for Tysk fra L.Ch.Hansen dateret 15/6, Magistratens Svar af 21/6 og Koncept til Bevillingen af 4/7 1815.

Begge Registre med Bestillinger har Bevillingen af 4/7 1815 til T.E.B. Hof- og Statskalenderen har ham under Translateurer i Kjøbenhavn i Aarene 1817-28 med de tre Sprog. Veiviseren har ham fra 1813 til og med 1829 (undt.1825) som Justitsraad, fra 1815-16 som Justitsraad, Translateur i Tydsk,Fransk og Engelsk paa 11 forskellige Aadr. (st.Kjøbmagerg.65,Raadhusstr.45,Falkoner Alléen,Vesterbroe 62,Kronprindsesseg.397,Stuediestr.56,Farveg.150A,Chvn.1.Torveg.108,Hestemøllestr.76,Adelg.302,Sqvaldereg.231).(Hv.)

713) 1492 er det største Aarstal i Spaniens Historie: en enero los Reyes Católicos (doña Isabel y don Fernando) y el ejército cristiano entraron en Granada terminando así la conquista del reino musulmán de Granada; en marzo, como medida de gobierno reclamada por la opinión pública, fueron arrojados de España los judíos, que "no solamente constituían el único elemento opuesto a la unidad religiosa y peligroso para la unidad nacional, sino que eran objeto del odio popular por su avaricia y sus crímenes"; en agosto Gramática de Nebrija (se 493)S.235; en octubre Colón en el Nuevo Mundo.

Los judíos expulsados de España posteriormente han recibido el nombre de sefardíes. Diccionario de la Lengua Española: Sefardí (del hebreo sefardí, de Sefard) adj. Dícese del judío oriundo de España, o del que, sin proceder de España, acepta las prácticas especiales religiosas que en el rezo mantienen los judíos españoles. U. t. c. s. Meyers Fremmedordbog: Sephardim, jød. (efter en fejlagtig Udlægning af Navnet Sepherad, Obadia, Vers 20), pl., spanske el. portugisiske Jøder. (Slaa selv op i Bratli's SD og se i øvrigt Punkt 217)S.105 i disse Udsendelser).

El Libro de Abdías (Obadías's Bog) es el escrito más corto del Antiguo Testamento. Es una amenaza contra los idumeos (Edomitterne fra Edom=Idumea=Idumæa; Landet mellem Gaza og Sydenden af Det døde Hav=Mar Muerto). Versículo 20: ...y los cautivos de Jerusalén, que están en Sefarad, ocuparán las ciudades del mediodía. 21! Subirán salvadores al monte de Sión para regir la montaña de Esaú, y el imperio será de Yavé (Vers 20: ...og de landflygtige fra Jerusalem, som er i Sefarad, skal tage Sydlandets Byer i Eje. 21: Da drager Redningsmænd fra Zions Bjerg op for at holde Dom over Esaus Bjerge. Og saa skal Riget være HERRENS).

I en interessant Kronik fra Jerusalem af Ingeborg Olrik: Synagogevandringen, i KRISTELIGT DAGBLAD af 29/7 58 læses bl.a.! ...Over en gårdsplads og ad en udvendig trappe nåede vi de sefardiske jøders mere stadselige synagoge. De sefardiske jøder, hvoraf de fleste kommer fra Spanien og Portugal, er højst ansete. Deres form for hebraisk er da også blevet Israels statsprog...

Man kan læse om Sefarder i ethvert Leksikon, for Eks. i MENTOR! Sefarder, sp. -port. Jøder, blev i Slutn. af 15. Aarh. fordrevet fra den pyrenæiske Halvø, slog sig derefter ned i andre Middelhavslande og i vesteur. Kystbyer, bl.a. Amsterdam.

Danmarks første Translatør, Samuel Meldola og hans ældre Broder, Raphael Meldola, der ogsaa blev Translatør (se i disse Udsendelser S.272,273 og S.332,333), var sefardiske Jøder fra Amsterdam tilhørende: en ancient Sephardic family whose genealogy can be traced through sixteen generations without a break to Isaiah Meldola of Toledo (b. in 1282). Under Spanish names it long flourished in Toledo and produced many men of note and of learning (tænk paa det, naar De næste Gang gaar i Toledos gamle Gader). The name "Meldola" seems to have been assumed when some of the family first established themselves in Italy, prior to the going of Isaiah Meldola to Mantua.

Byen Meldola ligger uden for Turistruterne, Syd for Forli, Nordvest for San Marino. Vi kan læse om den i Enciclopedia Treccani: Meldola, piccola città della provincia di Forlì sulla sinistra del torrente Ronco...il ponte sul Ronco é una bella costruzione veneziana del 1503...la cittadina ha forma rettangolare...ha una bella piazza, un vasto palazzo comunale e alcune belle chiese. Della rocca, eretta nel sec.XIII non rimane che un maschio, circondato da muraglioni su una collinetta sopra la città. Il territorio comunale, che é in collina in gran parte, contava 10.392 abitanti nel 1931. Ricco di ogni prodotto del suolo, specialmente di viti, ha anche industrie, fra cui principale la lavorazione dei bozzoli...

Udtalen Méldola bekræftes af Italienskendere. Den ses ogsaa for Eks. i Der Grosse Brochhaus, hvor en Prik under e angiver Trykket.

Ovenstaaende om Meldola Slægten findes i The Jewish Encyclopedia (Universitetsbiblioteket i Fiolstræde) Vol.VIII, pag.450 ff., hvor der er en hel Side med et Genealogical Tree of the Meldola Family og flere Sider med Omtale af 23 af de mest kendte af Slægten (Fotokopi hos Hv.).

Isaiah Meldola har været en Tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-tip-oldefar til den Karlo Meldola, der lever den Dag i Dag her i Byen (se S.334), en af de 131.072 14-tip-oldeforældre, han, som alle, har haft (hvis der ikke er Tilfælde af Giftermaal mellem beslægtede, hvilket foraarsager en Reduktion af Antallet af Forfædre med 50 %, naar det er Fætter og Kusine, med 25 %, naar det er Næstsøskendebørn, der gifter sig med hinanden, o.s.v. Der er maaske ingen, der har 17 Generationer Forfædre uden Reduktion, saa Tallet bliver meget mindre)

Isaiah Meldola, one of the sages of Castile, was born in Toledo, Spain, 1282, and died at Mantua, Italy, in 1340. Owing to politico-religious troubles he left Spain for Italy, where some of his relatives had already settled, and he was appointed chief rabbi of Mantua and head of the college there.

En Gren af Slægten kom til Leghorn(=Livorno), herom videre paa næste Side.

(713 fortsat) Raphael Meldola, Italian rabbi; born at Leghorn in 1685; died April 17, 1748; originally named Samuel Jacob Meldola, but on his recovery from a dangerous illness his name was changed to Raphael (en ikke usædvanlig Navneforandring hos Jøder, der har været meget syge, oplyser Bibliotekar Jul. Margolinsky, idet man forestiller sig, at Dødsengelen er "ude efter" en syg og ikke kan finde ham, naar han pludselig optræder under et andet Navn). He was the author of a large number of theological and ethical works. Hans yngste Søn var Moses Meldola (1725-1791), Professor i orientalske Sprog i Paris, og hans Børn udvandrede til London, hvor flere af dem blev kendte Navne. En Sønnesøn af ham var saaledes Raphael Meldola (1849-1915), berømt engelsk Kemiker, efter hvem der er en Farve, der hedder Meldola Blaat (Naftyleneblaat, Bomuldsblaat, Hollænderblaat, Metaminblaat, Tjærefarvestof, Kloridet af Dimetyl-fenylammonium-beta-naftoxazin, mørkviolet, bronzeskinnende Pulver, meldola's blue, new blue, Meldolas Blau, Naphtolblau, im Kattundruck und in der Lederfärberei verwendet).

En ældre Søn af Raphael Meldola var David Meldola; born at Leghorn 1714; died (it is said) at the age of 104. Went with his father to Bayonne, left this city in 1735, and settled in Amsterdam, where he undertook the publication of his father's works, as well as some of his own writings. He was appointed hakam of several of the religious societies. Blandt David Meldola's 8 Børn var Raphael Meldola (b. 1742 in Amsterdam) og Samuel Meldola (b. 1750 in Amsterdam, m. at Copenhagen Sarah Jessurun of Hamburg in 1787). Det er de to danske Translatører, vi har hørt om i disse Udsendelser. Raphael Meldola var altsaa efter nævnte Genealogical Tree født i 1742, saa han ved sin Død i 1814 har været 72 Aar gl. (ikke 75 som anført paa S. 333). Dette stemmer i øvrigt med den ved Folketællingen i 1801 opgivne Alder, 59 Aar. Samuel Meldola's Søn, David, blev ogsaa Translatør, og det er ham, vi skal høre om her:

(30) DAVID MELDOLA, den 9. i Rækken af Translatører i Spansk. Som vi har set paa S. 273, fødtes han i København den 25/9 1790 som Søn af Samuel Meldola og Sara Jesseron. Sara døde, da han var 5 Aar gl. (6/3 1796), og Samuel, da han var 7 Aar gl. (21/1 1798). Den forældreløse Dreng kom hen til Farbroderen Raphael Meldola, Amager Torv 51, hvor han ses ved Folketællingen i 1801: David Meldola, 10 Aar, hans Brodersøn (se øv. S. 333). Man ser ham dernæst i Veiviseren fra 1810 som David Meldola, Fuldmægtig sammesteds (d.v.s. hos Translateur og Kjøbmand Raphael Meldola i Stormgaden 195, i Pilestrædet 56 og i Nyebroegaden 4). I 1815 ses David Meldola, Kjøbmand, Antoniestr. 225, i 1816: David Meldola, Varemægler, Pilestr. 124, 1817: David Meldola, Kongl. Tolk og Translateur, samt Vare og Vexelmægler, store Kjøbmagergaden 13, det samme i 1818-1819, 1820: det samme, med Adressen Broelæggerstr. 79, og 1821: det samme med Adressen Stormgaden 194. Ses ikke siden i Adresseregistret, men da Veiviseren fra 1829 faar en særlig Liste over Vare- og Vexel-Mæglere, figurerer David Meldola blandt disse til og med 1839. Han er den eneste, der ikke staar Adresse ved!

Hof- og Statskalenderen har David Meldola blandt Translateurer fra 1819-1841, med Angivelse af Sprogene Tysk, Fransk, Engelsk, Hollandsk, Italiensk, Spansk, Portugisisk (her i denne Orden). I samme Bogs særlige Liste over Mæglere ses David Meldola fra 1817 som Stadsmægler, fra 1819 som Vare og Vexelmægler, tillige Translateur, sidst i 1841.

Begge Registre over Bestillinger har Bevilling af 5/7 1816 til David Meldola som Translateur i Tydsk, Hollandsk, Engelsk, Fransk, Italiensk, Spansk og Portugisisk.

Danske Kancelli, 2. Dept. Registranter 1816 viser under Translateurer, nogen at være S. 218, No. 1014, Bevilling til Mægler David Meldola. I Teksten kaldes han Vare- og Vexelmægler, og der hentydes til Erklæring fra den Os elskelige Over-Præsident, Borgermestre og Raad. David Meldola faar Bevilling som eedsvoren Tolk og Translateur i det tydske, hollandske, engelske, franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog i øvrigt den sædvanlige Tekst. Givet ad mandatum i Kjøbenhavn, 5 July 1816.

Læg No. 1014/1816 findes og indeholder bl.a. Ansøgningen fra David Meldola:

Kjøbenhavn den 13de Juni 1816. Vare og Vexel Mægler David Meldola her i Staden ansøger allerunderdanigst om at vorde allernaadigst beskikket til Tolk og Translateur i det Tydske, Hollandske, Engelske, Franske, Italienske, Spanske og Portugisiske Sprog. Til Kongen! I min Onkels, den i Aaret 1814 her i Staden afdøde Kongelige Tolk og Translateur Raphael Meldola's Huus, hvor jeg formedelst min Faders tidlige Død blev opdraget, nød jeg Undervisning i det Tydske, Hollandske, Engelske, Franske, Italienske, Spanske og Portugisiske Sprog. Det lykkedes mig at opnaa en saadan Færdighed i disse Sprog, som var tilstrækkelig for at kunne assistere velbemeldte min Onkel i sine Tolk og Translateur Forretninger, hvilke ogsaa i hans sidste Leveaar, da han hjemsøgte af Langvarig Sygdomme, næsten allene besørge af mig. En Attest af hans Søn Vare Mægler Moses Meldola her i Staden, samt en Attest af Herr. Justitsraad Kierulff, Justitiarius i Kjøbenhavns Politiret, hvilke jeg allerunderdanigst lader her medfølge sub L^a A og B, ville godtgjøre Sandheden heraf.-

(fortsættes næste Side)

(713fortsat) Da jeg nu saaledes havde erhvervet mig den fornødne Duelighed til selv at blive Tolk og Translateur i ovennævnte 7 Sprog, henvendte jeg mig til Stadens Notarius Publicus Herr. Etatsraad G:H:Olsen og forlangte hans Vidnesbyrd om min Færdighed og Styrke i samme. Herr. Etatsraaden prøvede mig ikkun i det Tydske, Engelske, Franske og Italienske Sprog, og meddelte mig følgelig sit Vidnesbyrd kuns om min Færdighed og Styrke i disse, saasom han ikke turde ansee sig som competent Dommer i de øvrige, nemlig: det Hollandske, Spanske og Portugisiske Sprog. Hans Vidnesbyrd fremlægger jeg allerunderdanigst sub Litra C.

Om min Kundskab i det Hollandske Sprog meddelte den her i Staden værende Hollandske Consul Herr L:C:F:de Coninck mig den sub Litra D fremlagte Attest.

Om mine Kundskaber i det Spanske og Portugisiske Sprog vedlægger jeg allerunderdanigst sub L^a E en Attest af den forhenværende Captain, nu Meubelhandler, Herr Buonaventura Ros her i Staden, en indfødt Spanier, samt den ovenmeldte Attest L^a B af Herr Justitsraad Kierulff, som godtgjør at Politiretten har betjent sig af mig som Translateur i det Spanske Sprog; hvorhos jeg ikke kan undlade allerunderdanigst at anmærke at Kjøbenhavns Politiret ogsaa nogle Gange har betjent sig af mig som Tolk og Translateur i det Portugisiske Sprog, men at Herr Justitsraad Kierulff ikke kunde give mig Attest derom, saasom jeg ikke kunde erindre Parternes Navne i de Sager, hvori dette skeede, og det altsaa vilde blive alt for vidtløftig at gennemblade alle Rettens Protokoller for at finde dette; især da det allerede er 3 à 4 Aar siden. -

Paa foranævnte Grunde søger jeg allerunderdanigst at ansøge Deres Kongelige Majestet, om at vorde allernaadigst beskikket til Tolk og Translateur i det Tydske, Hollandske, Engelske, Franske, Italienske, Spanske og Portugisiske Sprog.-

Jeg understøtter endvidere denne min allerunderdanigste Ansøgning, ved at vedføje den sub Litra F, en mig af Herr Procurator Delbanco meddelt Attest, som bevidner at jeg er født her i Staden. / allerunderdanigst David Meldola Vare- og Vexel Mægler. hermed 6 Bilage. (Disse 6 Bilag findes desværre ikke i Lægget).

Det Kongelige Danske Cancelli anmodede 22/6 Kjøbenhavns Magistrat om en Udtalelse. Magistratens Svar er anført paa Foden og er dateret 28/6 1816. Det lyder:

Allerunderdanigst Erklæring! Med Hensyn til at Vare- og Vexel Mægler David Meldola som i den herhos tilbagefølgende Ansøgning anholder om at vorde beskikket til Tolk og Translateur i det tydske, hollandske, engelske, franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog, med de Ansøgningen vedlagte Vidnesbyrd har godtgjort at han besidder den fornødne Kundskab og Færdighed i bemeldte Sprog, og os i øvrigt Intet er bekjendt, som kunde være til Hinder for det Ansøgtes Bevilgelse, skulle vi allerunderdanigst indstille samme til allernaadigst Bønhørelse.-

Kjøbenhavns Raadstue d: 28 Juny 1816. Allerunderdanigst! (8 Underskrifter).
(Fotokopi af Meldolas Ansøgning og Magistratens Erklæring findes hos Hv.)

Det har hidtil ikke været muligt at faa Oplysninger om David Meldolas videre Liv. Der er blevet forespurgt hos Jøderne her og i Amsterdam, siden tillige i London og New York, ligesom der ser sket Henvendelse til Personer af Navnet Meldola i Forenede Stater og i Brasilien. Ingen har kunnet oplyse noget. Med Hensyn til Hamburg, hvor Gaaden maaske kunde have været løst, skrev Rabinatet i Amsterdam: From the Sefardic Community in Hamburg, due to the prosecutions of the nazis, no one is left.

Danske Cancelli, 2.Dept.Registranter 1812, S.228, No.1700, Myndighedsbevilling for David Meldola, dateret 20/11 1812, til at han "maa være sin egen Værge, og selv sine Arvemidler til sig annamme samt derover raadig være, uagtet han endnu ei sine fulde 25 Aar efter Loven opnaaet haver".

Efter Rescript af 29/5 1810 skulde Jøderne føre Protokol over Ægtevielser, Fødsler og Dødsfald. I Mosaiske Troessamfund i Kjøbenhavn's Deklarationsprotokol 1810-49 ses S.25 No.91: I Følge det Kongelige allernaadigste Rescript af 29de Maj 1810 declareres herved, at jeg er født heri Staden den 25de September 1790. Kjøbenhavn den 9de Oktober 1812. David Meldola. At foranstaende Declaration er rigtig, det kunne vi, som kjende Declaranten, naar forlanges, med Eed bekræfte. Datum ut supra. Nathan Bendix Levy Raphael Meldola. (sidstnævnte er hans Farbroder, hos hvem han boede og arbejdede)

I samme Protokol S.258 No.619: Ifølge det Kongl.Rescript af 29 Mai 1810 declareres herved :/at Forældrene til Hr. David Meldola/: født i Kjøbenhavn 5 September 1790: /nemlig afgangne Collecteur Samuel Meldola født i Amsterdam og til sin Tid bosat heri Staden og Sara Jesseron født i Hamburg, begge ere døde, heri Kjøbenhavn i Aarene 1795 og 1795 og at begge ere begravede paa den israelitiske Kirkegaard udenved Staden. Kjøbenhavn d.15 Sept.1837. Brøndsted Rd.og Dbgm. At foranstaende Declaration er rigtig, det kunne vi, som kjende Declaranten, naar forlanges, med Eed bekræfte. Datum ut supra. Moses Meldola Mægler C.Hull cand.jur. (Moses er Davids Fætter, se S.333)

Denne Deklaration (med forkert Dato og forkert Aarstal) kan tyde paa, at David Meldola paa dette Tidspunkt nek har levet endnu, men ikke i Kjøbenhavn. Han kan være rejst til Amsterdam (Faderens Fødested) ligesom Fætteren David (se S.333) eller til Hamburg (Moderens Fødested), maaske allerede omkring 1820-21.

(Hv.)

725) Efter David Meldola's Bevilling i 1816 (S.382) gik der 26 Aar inden den næste Bevilling omfattende Spansk, nemlig til Magnus Strøm i 1842. I disse Aar blev der givet Bevillinger i andre Sprog til i alt 21 Personer, som vi skal høre lidt om denne og de følgende Gange. I nogle Tilfælde er der kun fundet faa Oplysninger.

(31) CARL BOHSE var Forfatter af en Handelshaandbog og nogle Regneregler og er derfor omtalt i (Er): f.16/10 i Kjøbenhavn, uddannet i Handelsfaget, i 1807 Secondlieutenant ved de annecterede Tropper, Officersexamen, Secondlieutenant a la suite ved Kronens Regiment, Afsked 1811 paa Grund af Øjensvaghed, Bogholder i Kjøbenhavn, Kjøbmand i Næstved, gik fallit, fik Bestalling som kongelig Translateur i det svenske, tyske, engelske, franske og hollandske Sprog, blev Lærer ved Borgerdyd og Efterslægstens Skole, døde 31/5 1831, g.m. Luise Petersen.

Geistlige og Verdslige Bestillinger har hans Bevilling af 7/10 1817 som Translateur i Hollandsk, Tydsk og Fransk. Baade dette Register og Adskillige Bestillinger og Privilegier har hans Bevilling af 25/1 1822 som Translateur i Engelsk og Svensk.

Hof- og Statskalenderen har Carl Bohse fra 1818 som Translateur i Kjøbenhavn i Fransk, Hollandsk og Tydsk, fra 1823 tillige i Engelsk og Svensk, sidst i 1831.

Danske Kancelli, 2. Dep., Registr. 1817 viser under Translateur nogen at være S. 235 No. 1508 Bevilling til Carl Bohse som eedsvoren Translateur og Tolk af det Hollandske, Franske og Tydske Sprog dateret 7/10 1817, ad mandatum. Læg No. 1508 findes og indeholder Ansøgning til Kongen af 27/8 1817 om at blive kongelig authoriseret Translateur af og i (de angivne Sprog) bilagt Attester fra bl.a. Not. Publ., Etatsraad G.H. Olsen, Pro Memoria fra Carl Bohse af 29/8, Magistratens Anbefaling af 12/9, Pro Memoria fra Carl Bohse af 27/9 og Koncept til Bevillingen af 7/10 1817.

Danske Kancelli, 2. Dep., Registr. 1822 viser under Translateur nogen at være S. 23 No. (uden No. mellem No. 131 Vielsesbrev og No. 132 Indstævning) udvidet Translateur Bevilling til Translateur Niels Bohse: Fr. VI G.v. At Vi efter Translateur Carl Bohse, af Vor Kongelige Residentzstad Kjøbenhavn, hans herom ... Bevilling under 7/10 1817 som eedsvoren Translateur og Tolk i det hollandske, franske og tydske Sprog udvidet til det engelske og svenske Sprog ... dateret 25/1 1822, ad mandatum. Læget findes ikke.

V. Richter har Translateur Carl Bohse død 31/5 1831, 41 Aar gl. (A 128). Adressecomptoirs Efterretninger 73 Aarg. Nr. 128 Løverdagen d. 4 Juni 1831 meddeler:

Min og 4 Børns tunge Pligt blev det at bekendtgjøre, at Døden berøvede os, Tirsdagmorgen den 31te Mai, vor Forsørger og virksomme Mand, Translateur og Lærer ved Borgerdydskolen samt Efterslægt-Selskabets Realskole, Carl Bohse, i hans 42de Aar, efter ethalvt Aars Svaghed og 11 Dages haarde Lidelser. - Idet jeg med et af Sorg og Kummer sønderknust Hjerte bekendtgjør dette Skjæbnens haarde Stød, takker jeg tillige alle dem, der hædrede vor kjære Afdøde, ved at ledsage ham til hans Grav, hvilket stedse af os skal erindres med taknemmeligt Hjerte. Kjøbenhavn, den 4de Juni 1831.

Paa egne og Børns Vegne, Luise Bohse fød Petersen.

Efter Fødselsdatoen i (Er) skulde Alderen kun være 40½ Aar. Han havde da været Translatør i ca. 13½ Aar.

Veiviseren har Carl Bohse i Tiden 1814-1831 (Næstvedtiden maa have været før) som Bogholder, fra 1816 som Lieutenant (Afsked 1811!), Bogholder og Translateur, fra 1819 som Bogholder og Translateur paa forskellige Adresser: Vognmagergade 89, hj. af Kronprindsesse og Sølvgade 408, St. Anneplads 113, Fiolstræde 206, siden 181, lille Grønnegade 324. - Der ses en Del Bohse i Telefonbogen i Dag.

726) Navneskikken er omtalt under 17) S. 5, 7, 16, 18, 20, 24, 28, 32, 46, og 549) S. 270. I denne Forbindelse har IE en Meddelelse:

El día I de enero ha entrado en vigor la nueva Ley del Registro Civil, que, entre otras novedades, declara gratuitos los asientos que se practiquen en los libros del Registro, declara abolido el empleo del apellido Expósito y otros que puedan indicar origen desconocido, dispone que se antepondrá la preposición "de" al apellido paterno que fuera nombre propio y exige que entre los apellidos paterno y materno figure la conjunción "y". Asimismo advierte que no se podrán imponer más de dos nombres simples o uno compuesto a los inscritos. También admite respecto a los nombres la inscripción de nombres extranjeros y regionales, si bien en el caso de que tuviesen traducción usual en castellano sólo se consignarán en esta lengua.

"Nombre propio", hvad er det her? Hvem er saa venlig at forklare det for en tungnem Kollega.

727) Endelig kom der et Julebrev fra Argentina, hvor den trykte Tekst ikke var paa Engelsk, som den plejer at være det. Her stod:

Felices fiestas y nuestros mejores deseos de prosperidad. (Hv.)

735) Videre i Rækken af gamle Translatører fra den Periode 1816-1842, hvor 21 fik Bevilling i andre Sprog end Spansk, kommer vi nu til

(32) JOHAN GRØN LUND, der ogsaa ses i (Er), men som Johan Gottlieb Lund (dog rettet i Suppl.), Translateur, 4/4 1823 kgl. Bevilling som Bogtrykker i Thisted, 19/9 1829 Consul og Handelsagent, udgav Oversættelser fra tydsk, engelsk og italiensk Sprog, Redacteur og Ud giver af Den Nord-Cimbriske Tilskuer eller Thisted Amts Avertissements-Tidende (nu Thisted Amtsavis), (Suppl. :) død i Thisted April 1860, 68 Aar gl., gift 1819 med Johanne Mathea Spärck, der døde i Thisted 13/8 1858, 66 Aar gl.

Johan Grøn Lund ses ikke i de to Registre over Bestillinger paa Rigsarkivet og ikke i Hof- og Statskalenderen under Embeds- og Bestillingsmænd i Provinsbyerne; men under Gennemgangen af Danske Kancelli's Registranter (3. Dept.) ses i 1819 under "Translateur nogen at være" Fol. 480 No. 4290 Bevilling til Johan Grøn-Lund af Vor Kjøbstad Thisted udi Vort Land Nørre Jylland som eedsvoren Tolk og Translateur i Thisted Amt i det engelske, franske, tydske og svenske Sprog, samt med Oversættelser fra det Italienske, dateret 29 Juni 1819, ad mandatum.

Læg No. 4290 findes og indeholder Ansøgning fra Johan Grøn Lund til Kongen, dateret 12/12 1818, med lang Erklæring af 16/12 fra Amtmand Faye (Nordmand som Johan Grøn Lund), der anbefalede Ansøgningen, som skulde udelukke alle andre, som mueligen maatte befatte sig med Translateur Forretninger der i Amtet, henviser til Bevillingen til Translateur Skougaard i Aalborg (se 677) S. 361) og attesterer, at Lund en Tid lang har opholdt sig her. - En lang Erklæring fra Notarius Publicus G:H:Olsen af 9/3 1819. Han har gennemlæst tilsendte Prøvebog med Oversættelser og har fundet dem rigtige, flydende og smagfulde. - En Attest med Laksegl med Vaaben fra Sognepræst i Hjortdal A. Birch, forhen Translateur (se 661) S. 350), samt flere andre Attester om Lunds Duelighed i Sprog. - En Erklæring fra Thisted Amtsstue af 21/5 1819, hvormed man fremsender de fremskaffede Attester og forklarer, at Hr. Lund mangler Evne til at gjøre en Reise til Kiøbenhavn, han kan ikke forlade det Institut, han har oprettet ... - Endelig Konzept til Bevillingen af 29/6 1819, hvorefter Johan Grøn Lund bliver eedsvoren Tolk og Translateur i Thisted Amt i det Franske, Tydske, Engelske, Italienske og Svenske Sprøg, i Margen rettet til engelske, franske, tyske og svenske Sprog.

Bevillingen af 4/4 1823 til at anlægge et Bogtrykkeri i Thisted ses i Danske Kancelli 3 Dept. Registr. 1823 Fol. 56 No. 323.

Redaktør J.J. Lustrup (af Thisted Amts Tidende, yngre, men nu langt større Blad end Thisted Amtsavis) henviste paa Forespørgsel til Lokalhistorikeren fhv. Togfører A.C. Svalgaard, der sendte Ud klip af Thisted Amtsavis af 6/5 1949, Jubilæumsnummer paa 125 Aarsdagen for Bladets første Nummer, og der kan man læse om Grundlæggeren:

Det var en driftig Nordmand, Konsul, Translatør Johan Grøn Lund, der var Skyld i, at Thisted sin Lidenhed til Trods (dengang 11-1200 Indb.) var en af de første danske Byer, der fik sin egen Avis. Den 6. Maj 1824 udsendte han fra sit nyoprettede Bogtrykkeri i Thisted det første Nummer af "Den Nord-Cimbriske Tilskuer".

I Danske Kancelli 3. Dept. Registr. 1825 Fol. 203 No. 1028 ses Bevilling til Translateur og Bogtrykker Johan Grønlund til i sit udgivende Blad den nordcimbriske Mercur kaldet at indrykke Bekjendtgjørelser og derfor modtage Betaling, dat. 28/9 1825.

Siden blev Bladet til "Kongelig allernaadigst privilegerede Thisted Amtsavis og Avertissementstidende eller Den nordcimbriske Tilskuer", fra 1849 "Thisted Amtstidende", fra 1859 "Thisted Amtsavis", trykt, redigeret og udgivet i Thisted af J.G. Lund. I Begyndelsen kom Bladet kun 1 Gang om Ugen, siden to Gange, og derefter daglig. Lund handlede ogsaa med Bøger m.m. (til Gene for Boghandlerne) og drev Forlagsvirksomhed. I 1836 udgav han desuden et literært Underholdningsblad "Miscellanea", dog kun et Aars Tid. Endvidere i 3 Mdr. "Ugeblad for Landbostanden". Han oprettede ogsaa Papirfabrik, som gik i 5 Aar. Han var saaledes en Mand med mange Jern i Ilden.

Hvor J.G. Lund kom fra i Norge, og hvad han havde foretaget sig, inden han kom til Thisted, ved man (i Jubilæumsnummeret 1949) ikke noget om, heller ikke, hvorfor han valgte at flytte til Thisted; men der var dengang gennem Skudehandelen en livlig Handelsforbindelse mellem Sydnorge og Nordjylland, og Lund har fundet, at der i Thisted var Brug for et Bogtrykkeri og en Avis, de nærmeste var i Viborg og Aalborg. Han har efter alt at dømme været handelsuddannet og var tillige Translatør, men han havde ingen Uddannelse som Bogtrykker. Han fik E.C. Tryde, der var uddannet paa Randers Amtsavis's Trykkeri, til at anlægge Trykkeriet i Thisted for sig og som Faktor bestyre det i et Par Aar.

Ovennævnte A.C. Svalgaard sendte ogsaa Afskrift af Avisnotitser vedr. J.G. Lund; En Fortegnelse fra 1846 viser: Lund, Bogtrykker, 51 Aar, Husejer, som Medlem af Thisted Brand- og Borgerkorps. - Erklæring i Avisen d. 13/5 1848: At jeg er entlediget som Mecklenburgsk Consul for Thisted og Vestkysten, saalænge den nuværende Krig varer, bekjendtgjøres herved. Joh. G. Lund. (videre paa næste Side)

(735 fortsat) Thisted Amtsavis 24/12 1858: Bogtrykkeribevilling. Under 8de November er der ad mandatum udfærdiget en allerhøieste Bevilling, hvorved det tillades Consul, Translateur og Bogtrykker J.G.Lund og denne Søn, Sproglærer og Typograph J.L.Lund i Thisted i Forening at fortsætte det af Førstnævnte hidtil sammesteds drevne Bogtrykkeri.

Thisted Amtsavis for Løvedag d.21/4 1860 under Avertissements: Efter et kort Sygeleie indgik imorges til Evigheden ved en blid og stille Død vor kjære, trofaste Fader, Consul, Translateur og Bogtrykker Johan Grøn Lund, 68 Aar gl., for der at gjenforenes med sin dybt savnede forudgangne Hustru. Dette bekendtgjøres herved sørgeligst af hans efterladte Børn. Thisted den 21de April 1860. Kondolance frabedes. Begravelsen finder Sted fra Sørgehuset Løvedagen den 28 ds., Form.Kl.11 $\frac{1}{2}$ ("Kondolance frabedes" blev udeladt i Bekendtgørelsen de følgende Dage). Paa Avisens Fod havde der hidtil staaet: Udgivet af Joh.G.Lund & Søn. Redigeret af Førstnævnte. Fra og med d. 21/4 ændredes dette sidste til: Redigeret af Ludv.Lund.

Jørgen Grøn Lund havde ved sin Død været Translatør i omtr.41 Aar. I nævnte Jubilæumsnummer af Bladet oplyses det, at han havde visse Særheder, havde for Eks. et Hul i Døren, vilde ikke have Folk ind paa Kontoret, vilde ikke fotograferes eller males, blev ved sin Død iført Konsuluniform og anbragt i en Stol ved Vinduet i Kontoret, hvor der saa blev taget et Fotografi, hvorefter der blev malet et Billede af ham, det er gengivet i Artiklen.

Sønneren Johan Ludvig Lund fortsatte Bladet, blev Folketingsmand i 1872, vandt over Jagd, flyttede til København, blev Kompagnon i et Papir- og Bogtrykkerfirma, mistede sin ret store Formue ved Svindlerier fra Indehaverens Søns Side, forsøgte at udgive et nyt Højreblad i Rønne, det gik ikke, levede de sidste Aar i Brabrand og var Sproglærer i Aarhus, døde i 1898, var barnløs, se i øvrigt til sidst i denne Artikel.

En Gennemgang af Folketællingslisterne for Thisted (hvor flere Familier Grønlund kan forvirre) for Aarene 1834-40-45-50-55-60 viser: Johan Grøn Lund (1845 Johann Gerhard, 1850 Johan Gjerhart) henholdsvis 41,48,51,56,61,66 Aar gl., Consul og Bogtrykker, 1845 Mecklenborg/S.Consul, 1850 Consul, Translateur og Bogtrykker, 1850 og 1860 med Angivelsen f.i Arendahl i Norge, 1860 Enkemand. - Johanne Mathea Spærck (1845 Mathilde, 1850 Marthia) henholdsvis 41,48,51,51,63 Aar gl., borte i 1860, 1850 med Angivelsen f.i Christianslund (utydeligt). - Børnene: 1834 Gerhard Peter Anton 15, Wilhelmine Rosalie 12, Hermann August 11, Anton Ivar Elisæus 7, Johan Ludvig 3 Aar gl., fra 1845 var kun Wilhelmine og Johan Ludvig hjemme. Der var altid en Typograf eller to, en Lærlig siden to, og et Par Tjenestepiger i Huset. - Bopæl: 1834 Store Gade 46, 1840 Søndergade 237, 1845 Store Gade 237, 1850 Syndergade 251, 1860 Søndre Qvarter 251.

Landsarkivet i Viborg (Henning Heilesen) oplyste, at Johanne Mathea Lund død d. 13/8 1858, begr.17/8, 66 Aar gl., var født Spærck, og at "det er sandsynligt, at konsulinde Lund var søster til herredsfoged i Bør glum herred J.A.Spærck (1785-1855), farfader til professor Ragnar Spærck. Herredsfogeden var født i Kristiansand i Norge. Statsarkivet i Kristiansand kan måske give oplysning om konsulinde Lunds Fødsel."

Statsarkivet i Kristiansand (Sigrid Skomedal) oplyste følgende: Consumptions Inspecteur, siden Told-Casserer i Christiansand Carl Wilhelm Spærck var g.m. Wilhelmine Treschow. Ved Folketællingen i 1801 ses han 53 Aar gl., pensioneret, Enkemand med 7 Børn (5 Sønner og 2 Døtre) i Alderen fra 16 ned til 2 Aar, ældst var Johan Albert f. 5/11 1785, ældste Datter var Johanne Mathea f.28/8 1792 (døbt 15/9). - Det var denne Johan Albert, der blev Herredsfoged i Bør glum, Far til Amtsforvalter af samme Navn, Johan Albert Spærck, hvis Søn er Professor Ragnar Spærck f.1896, "dansk zoologis første mand", skrev POLITIKEN ved hans 60 Aars Dag d.5/8 1956.

Statsarkivet i Kristiansand henviste angaaende Johan Grøn Lund til en norsk Bog: Aagaat Daae: Presteslegten Lund fra Stod (Trondhjem 1918, 2.Udg.1947, Henvendelse til Ingeborg Flood, Nordråks Veien 5, Lysaker, Oslo) og sendte Fotokopi af 4 Sider deraf. Den ses paa Det kgl.Bibliotek (44/273-4). Det er en stor Slægtsbog med korte og lange Stykker om mange Hundrede Personer af denne meget forgrenede Slægt, Fotografier af Dokumenter, Steder og Personer. "Boken strekker sig over tidsrommet 1606-1918, 10 slektledd. Den har også slektstavle. Det er en meget innholdsrik bok."

Slægtstavlen bag i Bogen viser, at fem Generationer før Johan Grøn Lund var Præster: Vicepastor til Stod Morten Olafson Lund (1606-), Sogneprest til Snaasen Niels Lund (1656-95), Sogneprest til Akerø Jacob Lund (1688-1754), Sogneprest til Østre Moland Johan Grøn Lund (1723-90), Sogneprest til Egersund Peter Ludvig Lund (1760-1826, g.m. Antoinette Faye (1769-1822)). Disse sidste var Forældre til Johan Grøn Lund.

Johan Grøn Lund omtales S.110-112 (med Faksimile af Den Nord-Cimbriske Tilskuer Aar 1824 No.1 Torsdagen den 6te Mai): f. i Høland 2/6 1793, var ældste barn og fik farfarens navn. Undervist i hjemmet og senere formodentlig elev av Kristiansand S.katedralskole, da det var meningen at han skulde studere og vel bli prest saaledes som søn efter far hadde været det de foregaaende 5 slektled. Hvorfor han opgav dette vites ikke, men at det var mot farens vilje og ønske, det er sikkert; (videre næste S.)

(735 fortsat) heller ikke kjendes, hvor han de følgende aar opholdt sig. Han reiste ut, hadde været 3 aar i Sverige og ellers flere steds i fremmede lande, indtil han er kommet til Thisted, Jylland, hvor han var ansat paa amtskontoret der hos sin morbror Gerhard Faye, der i 1805 var blit amtmand i Thisted amt. - Datert 12/12 1818 ansøker han om at bli translatør for Thisted amt; paa grund av de der paa kysten hyppige strandinger anses det for nødvendig at ha en i Thisted bosat mand, der er sprogyndig... (Amtmand Faye anbefaler, Not. publ. i København, Etatsraad Olsen finder Sprogprøverne tilfredsstillende, Bevilling 29/6 1819)... Han bodde nu i Thisted, var gift og hadde flere barn, men da i de følgende aar strandinger var færre og følgelig indtægterne mindre, maatte han sørge for andre eksistensmidler, og 1823 ansøker han om tilladelse at anlægge et boktrykkeri i Thisted. Det følgende aar udgik fra hans trykkeri Thistedes første avis, Den nord-cimbriske tilskuer. (Bladets forskellige Navne opregnes) men fra 1860 da sønnen overtok bladet, fik det navnet Thisted amtstidende, under hvilket det fremdeles utkommer(!). I 1828 blev han anerkjendt som konsul og handelsagent i Thisted og paa vestkysten av Nørre-Jylland for Mecklenborg-Schwerin. Han døde i Thisted 20/4 1860, staar der her, efter Avisen var det 21/4.

Gift i Rær 20/1 1818 med Johanne Mathea Spärck, f.i Kristianssand S. 1792 av foreldre toldkasserer Carl Wilhelm Spärck og Wilhelmine Treschow; hun opholdt sig i amtmand Fayes hjem, da hun blev gift. (i en Bog, S.H.Finne-Grønn: Familierne Treschow og Wiel, Christiania 1908, Det kgl.Bibliotek 46/199-8, kan man læse, at en velhavende Handelsslægt i Næstved kaldtes Træskomager, en Præst af Slægten lavede det om til Treschow, en Gren kom til Norge). Hun døde i Thisted 13/8 1858 efter 40 Aars Ægteskab.

Af Børnene blev Gerhard Lund (1819-79) Bogtrykker og Bladudgiver i Holstebro, Wilhelmine (1822-62) var ugift, Herman Lund (1823-78) blev Procurator og stor Mand i Hjørring, Anton Lund (1827-1906) blev Amsraadssekretær i Holbæk (han var med ved Isted 25/7 1850), Johan (1831-98) Sproglærer i Aarhus. Mange Efterkommere i Dag.

(33) JOHAN JACOB LEINER findes i Veiviseren fra 1809 til 1841: 1809 som Commissionair Leiner i Gothersgaden 4, 1810-12 som Mægler J.J.Leiner samme Adr., 1813-1821 i Gothersgaden 333 med Stjerne som Husejer, først uden Titel, fra 1817 som Grosserer, fra 1822 som Vare- og Vexelmægler samt Translateur med skiftende Adresser: Holmens Canal 258, gl.Amagertorv 45, Østerg.74, Gothersg.24, Østerg.58, Gothersg.352, Gothersgade 24, Gothersg.8, fra 1834 paa Kongens Nytorv 353, fra 1838 st.Kongensg.31, 1841 Sølvg.414 A. Ses ikke ved Folketæll.i 1834 (ikke i Gothersg., og Kg.Nytorv mangler), men i 1840: Store Kongens Gade No.31 Stue Etagen; Johan Jac: Leiner 73 Aar Mægler og Translateur, Charlotte Sophie L. 63 Aar hans Hustru, Mathilde L. 28 Aar, Constance L. 24 Aar, Heinrich Anton L. 31 Aar stud.jur., deres ugifte Børn, + logerende cand.jur.

Leiner ses i begge Registre over Bestillinger med Translatørbevilling af 26/11 1819 for Sprogene Tydsk, Fransk, Engelsk og Italiensk. Hof- og Statskalenderen har ham 1820-40 som Translateur i Kjøbenhavn i disse Sprog, og han er i Listen over Translateurer, som Veiviseren har fra 1840: i 1840 som Mægler J.J.Leiner, Translateur i de fire Sprog, st.Kongensg.31, 1841 i Sølvgade 414 A.

Danske Kancelli, 2.Dep.Registr.1819, Translateur nogen at være, S.328, No.1958,... Grosserer Johan J.Leiner af vor Kongl.Residentz-Stad Kjøbenhavn, hans herom all.giorte Ansøgning og Begiering, allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han som eedsvoren Translateur og Tolk i bemelte Kjøbenhavn maae betiene Alle og Enhver, som det begiere, med Oversættelse af det tydske, franske, engelske og italienske Sprog, saalænge han sig hermed tilbørligen og forsvarligen forholder efter den Eed han os herpaa all: giort og aflagt haver. Forbydende... Kjøbenhavn, den 26 November 1819. ad mandatum. (Leiner var ca. 52 Aar, da han blev Translatør)

Læg No.1958/1819 findes og indeholder Grosserer Johan J.Leiners Ansøgning af 27/10 1819 om at faa Bevilling som Translateur i det tydske, franske, italienske, spanske, portugisiske og engelske Sprog, vedlagt Attest af 21/10 fra Prof. Bruun, der har prøvet Hr.Leiner i Italiensk, Fransk og Engelsk og bevidner hans Kundskab og Lethed. Magistraten anbefaler ham i disse tre Sprog. Der findes Attest af 15/11 fra Not. G:H:Olsen, der efter Anmodning af 9/11 fra Danske Cancellie Søndag 14/11 har prøvet Leiner i Tydsk, Fransk, Italiensk og Engelsk (Prøver à 70 Ord i hvert Sprog vedl.) uden Hielp af Lexica, og han anbefaler ham for hans Grundighed og Færdighed. Konzept til Bevillingen af 26/11 1819 ad mandatum. Den blev altsaa uden Spansk og Portugisisk

V.Richter har Joh.Jakob Leiner, Mægler, Translateur, død 22/1 1841 73 Aar gl. (A 22). Adresseavisen (Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomtoirs Efterretninger) 83 Aargang Onsdagen den 27 Januar, 1841, Nr.22, har: Dødsfald. At vor kjære Fader, Johan Jacob Leiner, efter mange Aars Svagelighed er død den 22de Dennes i en Alder af 73 Aar, 7 Maaneder efter hans Hustrue, bekjendtgjøres herved af hans dybtsørgende Efterladte. (ingen Underskrift). / Havde været Translatør ca.21 Aar.

Den ene Leiner i Telefonbogen i Dag kender ikke noget til Translatør Leiner, hvis Søn, kgl.Fuldmægtig Anton Henrik Leiner døde 16/7 77 (B 165) i H.t. V.Richter.

749) I Personalhistorisk Tidsskrift 10.Rk.III Bind 1936 kan man S.137-140 se om Slægten Gandil, hvis ældst kendte er Pierre Gandil f.ca.1630 i Sydfrankrig. Hans Søn Pierre Gandil f.1660 maatte som Huguenot flygte ud af Frankrig og kom til Magdeburg, hvor han drev Væverivirksomhed og døde 1735. Hans Søn Pierre Gandil f. i Magdeburg i 1697 kom 1736 til Danmark som Klædefabrikant, og hans Søn Jean Pierre Gandil f.1730 i Magdeburg blev ogsaa Klædefabrikant i Danmark, døde i 1803. En Søn af denne var Jean Chr. Frederik Gandil (1759-1810), der var Stadsmægler i København, af Firmaet Hyllested & Gandil, en rig Mand, der boede i Kronprinsensgade 11, i 1786 g.m. Louise Winkel (1766-1806), der fødte ham 17 Børn, hvoraf de sidste tre var Trillinger, som forvoldte Moderens Død. Af Børnene blev Johan Peter Gandil (1788-1861) Kommandør i Marinen, og der er endnu Efterkommere af ham (Telefonbogen har en halv Snes Gandil), Frederik Chr. Gandil (1791-1840) blev Revisor i Nationalbanken, Translatør m.m., havde Efterkommere, men Grenen uddøde i 1910, Louis Gandil (1801-1849) Krigsassessor, hans Gren uddøde i 1919.

(34) FREDERIK CHRISTIAN GANDIL findes i Kirkebogen for den tysk-reformerte Menighed: den 22den Desember 1791 har der Prediger von Gehren in der Kirsche getauft der Eheleute Johann Christian Gandil, und Louise Gandil, - Sohn, Friedrich Christian, gebahren den 4ten Dezbr. morgens 7½ Uhr. (Gevatterin: Etatsræthin de Coninck)

Ved Folketællingen i 1801 ses i Cronprinsens Gade No.11: Johan Chr.Gandil 42 Aar Mægler, Louise Wilken 35 Aar hans Hustru, og (kun) 5 Børn fra 14 ned til 1 Aar, kun Døtre, saa det kan se ud, som om man har glemt at indføre Sønnerne, i alt Fald er det mærkeligt, at den 9-aarige Fr.Chr. ikke er hjemme. Det var ellers et stort Hus med Husholdere, Kamme, Tjener, Kudsk, Gaarskarl og to Tjenestpiger.

Vi kan dernæst se ham under Vielser i Frue Sogns Kirkebog: 27/12 1819 Frederik Christian Gandil (28 Aar) Mægler og Frøken Nicoline Frederikke Christiane Olsen (20 Aar), Datter af Notarius Publicus, Etatsraad G.H.Olsen.

Veiviseren har ham i øvrigt som følger: 1816-18: Grosserer F.Gandil, st.Kongensgade 49, 1818-21: Mægler F.Gandil, Boldhusstræde 222, 1822 i Amaliegade 147, 1823-27 som Fuldmægtig paa Notarial-Contoiret, fra 1824 med Tilføjelsen "og Translateur", F. Gandil, Amaliegade 147, fra 1828: Agent, Kgl.Translateur og Fuldmægtig ved Notarial-Contoiret F.Gandil, Viingaardsstræde 324, fra 1830 i Nr.134, fra 1835 kaldes F.Gandil Agent, kgl.Translateur, Bogholder ved Kbhvns.Brandforsikring og Revisor i Nationalb., fra 1839 er Adressen Kongens Nytorv 354, sidste Gang i 1840. Samme Aar er Gandil mellem Translatørerne i Listen over saadanne, som Veiviseren bragte første Gang dette Aar.

Folketællingen i 1834 findes ikke for Vingaardsstræde. Folketællingen i 1840 viser i Huset Kongens Nytorv No.354 2.Sal: Frederik Gandil 48 Aar Agent, Translateur, Bogholder i Kjøbenh.Brandfors., Revisor i Nationalbanken, Nicoline Frederikke Christiane, fød Olsen, 40 Aar, og seks Døtre fra 17 ned til 3 Aar samt Sønnen Fritz Gottsché/Olsen Gandil 9 Aar gl. (kaldt op efter Morfaderen, der var død et Par Aar før hans Fødsel), + tre Tjenestpiger og en Karl.

Frederik Christian Gandil ses i begge Registre over Bestillinger som Translateur i Kiøbenhavn i Tydsk, Engelsk og Fransk med Bevilling af 26/10 1821. Hof- og Statskalenderen har ham under Translateurer i Kiøbenhavn i Aarene 1823-1840, og han er som sagt med i Veiviserens Translatørliste i 1840, men ikke siden.

Danske Kancelli, 2.Dep. Registr.1821, under Translateur at være, S.294, No.1643: Frederik Gandil, Bevilling at være eedsvoren Translateur og Tolk i Kiøbenhavn af og i det tydske, franske og engelske Sprog, dateret 26de October 1821, ad mandatum.

Læg 1643 findes og indeholder,foruden Koncepten til Bevillingen, Ansøgning af 22/10 fra Grosserer og Mægler Frederik Gandil ... af Mangel paa Arbeide i denne for Handelen saa ufordelagtige Tidspunkt ... været privat Fuldmægtig paa Notarialkontoret nu i 2½ Aar ... vedlagt Vidnesbyrd fra min Svigerfader Notarius Publicus G.H.Olsen og fra Professorerne Rahbek og Bruun, dateret henholdsvis 22/10, 15/10 og 21/10. Det er sikkert Rekorden at faa Bevilling fire Dage efter Ansøgning, men det skyldes uden Tvivl, at det var en Svigersøn til selveste Notarius Publicus, Etatsraad G.H.Olsen, den centrale Figur i Translatørvesenets første Periode.

Gandil har altsaa været næsten 30 Aar, da han blev Translatør. Han har nok ikke haft meget at gøre som Translatør, naar han ogsaa havde de andre ovennævnte Stillinger.

Han blev ingen gammel Mand: V.Richter har Fr.Chr.Gandil, Agent, Bogholder ved Kbhvns.Brandforsikring, død 19/9 1840 (A 224). Adresseavisen Torsdag 24/9 1840 har: At min inderligen elskede Mand, mine 7 Børns kjerlige og ømme Fader, Agent Fr.Chr.Gandil, Bogholder ved Kjøbenhavns Brandforsikring og Revisor i Nationalbanken, ved en pludselig Død endte sin virksomme Bane her paa Jorden den 19de Dennes, bekjendtgjøre med dybeste Veemod af hans sørgende Efterladte. Kjøbenhavn, den 24de Sept. 1840. Nicoline Frederikke Christiane Gandil, fød Olsen.

Da Dødsarsagen søgtes, viste det sig, at Kirkebogen har den 18/9 1940 som hans Dødsdag, se videre om dette paa næste Side.

(749 fortsat) Begravelsesvæsenets Protokol viser: Agent Fr. Chr. Gandil død 19/9 1840, 48³/₄ Aar gl., Aarsag ikke anmeldt, begr. 24/9 fra Tysk Reformert, Begräbnisch-Buch für Die Deutsch-Reformierte Gemeinde viser: Am 24te Septbr. wurde auf den Assistents Kirchhof in eigene Grabstelle ... Friedrich Christian Gandil 48³/₄ Jahre alt, gestorben von den Folgen des Erkeltung d. 18 d.M., für die Erde wurden 4 Rd. bezahlt. Bogen har baade Kladde og Renskrivning, og begge Steder staar der den 18. Generalregistret for 1840 viser hen til Forseglingsprotokol No.1, Pag.115, hvor der paabegyndes 6 Siders Opgørelse over, hvad der havde tilhørt Agent, Bogholder og Revisor Frederik Chr. Gandil død 19/9 1840 i Gaarden Nr.354 Kong.Nytorv, underskrevet af bl.a. Fru Nicoline Frederikke Christiane Gandil.

(35) JOHAN PETERSEN HASFELDT var ligesom Anderson, Schneider og Former Translatør i Engelsk alene. Han ses i de to Registre over Bestillinger med Bevilling af 27/5 1825. Hof- og Statskalenderen har ham som Translatør i Engelsk i Kiøbenhavn i Aarene 1826-41, men han er ikke i Veiviseren i disse Aar.

Danske Kancelli, 2.Dep.Registr.1825 har under Translateurer at være S.114 No.568 Bevilling til Johan Peterson Hasfeldt at være edsvoren Translateur og Tolk i Kiøbenhavn i det engelske Sprog, dateret 27/5 1825, ad mandatum. Læg 568/1825 findes og har Ansøgning af 28/4 1825 fra Johan Peterson Hasfelt boende i Stormgaden No.195: Til Kongen! Foranlediget af de trykkende Tidsomstændigheder, og da jeg uheldigvis ikke har været istand til at erholde en Employ ved Handelen, hvortil jeg oprindelig havde bestemt mig...henviser til Faderens forhen gode Formueomstændigheder, der havde tilladt ham en alsidig Uddannelse indbefattet et 2-aarigt Ophold i London...og til Translateur Schneider, der nyligen ved Døden var afgaaet (det er C.F.Schneider, se 660)S.349, død en Maaned før)...ansøger om Bevilling som Translateur i det engelske Sprog. - Der er ogsaa en Erklæring af 4/5 fra Magistraten, der henviser til, at Professor Th.Bruun i vedlagte Attest har erklæret at Ansøgeren ganske besidder den nødvendige Kundskab og Duelighed, og anbefaler Ansøgningen. - Og Konzept til Bevillingen af 27/5. - Dernæst Ansøgning af 17/6 1825 fra J.P.Hasfelt, Stormgade No.195 til det Kongelige Danske Cancellie om "at Bevillingen maatte være mig aldeles gratis udleveret", med Paategningen: Da denne unge agtværdige Mand ikke har den mindste Understøttelse, men allene ved sin Fliid i at give Undervisning maae søge at erhverve det Nødtørftigste til sin Underholdning...anbefales denne Ansøgning.

(Er.Suppl.) har Johan P.Hasfeldt, f.i Danmark, Tolk og Translateur i St.Petersborg Forfatter af English Lessons, St.Petersborg 1849, 234 S., og An Essay on Teaching, St.Petersborg 1851, 62 S. Man kan se disse Bøger paa Det kgl.Bibliotek under Katalogsignaturerne henholdsvis 47-376/8 og 15-47/8: ENGLISH LESSONS by John P.Hasfeldt, St.Petersborg 1849, 234 S., indbundet rigeligt med Gulddudsmykning og Guldsnit, en ret fremskreden Tekst med en engelsk Spalte og en russisk Spalte paa hver Side, ind imellem Grammatik og Bøjningsskemaer. AN ESSAY ON TEACHING by John P.Hasfeldt, St.Petersborg 1851, først Engelsk 56 S., saa Russisk 62 S., et Hæfte om hans Undervisningsmetode. Det engelske begynder: May God grant me his blessing to the work I am about to undertake. The writer of the following lines is not a person who has employed much ink in his life, nor has he read many books, consequently he has no pretensions to being a learned man, and it is no matter of wonder that he feels a want of confidence in his abilities, which, too frequently, will prevent him from giving his work an elegant form, and making choice of the most beautiful expressions, from fear of being less perspicuous. Receive, gentle reader, my work in its simple garb, and although its exterior be not pleasing to you, still you may, perhaps, find a thought in it, which will attract your notice, and produce a smile of approbation. - Det slutter S.56 med: The above "Essay on Teaching" is not founded upon a mere theory, but contains a true statement of the practical method of the writer, according to which he has given lessons in the English language for many years, with constant success. The tables were printed for the first time in the year 1842. A second edition was published in the year 1849, when his work, "English Lessons", likewise appeared. To assert his right as inventor of a new system of teaching, he has called his method: "Hasfeldt's method"

Øverst uden paa det gule Kartonbind staar der med en fin Pen: a Madame Amalie Brock homage de l'Auteur. Copenhague 5 Juillet 1859. Da maa han altsaa have været i Kiøbenhavn. Amalie Brock, f.Bjerring (1821-77) g.m. Højesteretsadvokat og Politiker Gustav Edvard Brock (1816-78, se Biografisk Leksikon) boede i Frederiksborggade 7

Veiviseren har i 1872: J.P.Hasfeldt, Translateur, Nørrevoldgaden 42, i Navneregistret, men ikke i Fagregistret med andre Translatører. Hans Død er forgæves søgt i Kiøbenhavns Kirkebøger og i Kirkebøgerne for de Steder, hvor Familien boede (Ringsted, Hørsholm, Karlebo) samt i andre Arkivalier. Undersøgelsen vil fortsætte. Den har bragt en Mængde Data vedrørende hans Familie, men vedrørende ham selv kun hans Fødsel og Forældre. Herom paa næste Side.

(749 fortsat) Johan Petersen Hasfeldt var den første Translatør født "1800 og noget". Hans Fader var Grosserer Carsten Johansen Hasfeldt, der ses i Veiviseren i Tiden fra 1800 til 1826, siden var han Gaardejer i Fredtofte, Karlebo Sogn, sidst var han Lotterikollektør i Hørsholm. Han var født i Holsten 1774 og døde (blind) i Hørsholm 1851. Han blev i 1799 g.m. Hedevig Koføed (1775-1838), og de fik en Børneflokk, hvorefter Johan Petersen Hasfeldt var den ældste, f. 17/12 1800. C.J. Hasfeldt blev siden gift igen og fik et Par Børn i det andet Ægteskab ogsaa. Der er Efterkommere i Dag; men der er ogsaa andre Hasfeldt i Telefonbogen, som ikke mener, de hører til den Familie.

Johan Petersen Hasfeldt har altsaa været en 24½ Aar, da han blev Translatør, og han er blevet mindst 72 Aar gl. Naar han i 1842 har udgivet Bøjningsskemaer i St. Petersburg, maa han være kommet dertil flere Aar før. Om han i 1859 lige var kommet hjem, eller kun var hjemme en kortere Tid, kan ikke skønnes. Ej heller, om han 1872 er rejst derover igen.

De fundne Oplysninger om Familien Hasfeldt bliver skrevet særskilt og kan faas af dem, der ønsker det. Det er flere Sider.

(36) MATHIAS LUMHOLTZ RØNNE er af en Rønne Slægt, hvorefter flere er omtalt i Biografisk Leksikon. Den stammer fra en Bager i Rønne, Magnus Mikkelsen, f. ca. 1630. En Sønnesøn af ham var Maler og Klokker i Fredericia Niels Michaelsen Rønne (d. 1763), og hans Søn var Maler og Førgylder samt Klokker i Fredericia Albert Rønne (1731-99) g.m. Bolette Lumholtz (1737-1831). De havde en Børneflokk, hvorefter Bone Falch Rønne (1764-1833) var Sognepræst i Lyngby. Han blev Stamfader til flere kendte Folk, bl.a. hans Sønnesøns Søn Forfatteren, Sognepræst Jørgen Chr. Falk Rønne (1865-1939). Blandt Albert og Bolettes Børn var ogsaa

Mathias Lumholtz Rønne, som er omtalt i (Er. Suppl.) og i K. Carøe's Lægestand. I Henhold til disse er hans Biografi: f. i Fredericia 31/12 1778, egentlig døbt Mads, S. af Klokker, Student 1797, philolog.-philosof. Examen 1798, kirurgisk Eksamen i 1806, Underkirurg i Sværnet, konstitueret Regimentskirurg 1808, Distriktskirurg i Lemvig 1812-15, Gaardejer i Udesundby ved Frederikssund, Translatør i Fransk og Engelsk i København i 1825, Sproglærer i Kristiansand og Kristiania 1828-35, boede derefter i København, var Patient paa St. Hans 1845-46, Lem paa Almindeligt Hospital fra 1846, død i København 15/7 1858. Gift i Baarse 14/2 1809 med (Jo)hanna Hen(d)riksen. Forfatter til tyske Lærebøger og en geographisk historisk Haandbog, samt "Huuslægen". En Søn af ham, Julius Nicolai Rønne, f. 28/6 1821 i Frederikssund, blev Lærer i Engelsk og Fransk og var ogsaa Forfatter til Sprogboøger.

Mathias Lumholtz Rønne er kun nævnt i det ene Register over Bevillinger (Adskillige Bestillinger og Privilegier) med Bevillingsdatoen 7/6 1825, altsaa 11 Dage efter Hasfeldts. Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i København i Engelsk og Fransk i Aarene 1826-54. Veiviseren har M.L. Rønne, Translateur, i 1830 i Pederhvidtfeldstræde 114, 1831-32 i Kronprindsessegade 398, i 1837 M.L. Rønne, Læge, Chvn. st. Kongensgade 78, 1841-43: Regimentschirurg, Vognmagergade 86, 1844: gl. Mønt 246, 1845: Regimentschirurg og Translateur, Dr. Tvergade 361, men saa ikke mere, jo, han findes i Veiviserens særlige Translatørliste i Aarene 1855-56 og 1858 med Adresserne i 1855-56 i Gothersgade 33, 1858 (uden Angivelse af Sprogene) i Gaasegade 152, altsaa ikke paa Almindeligt Hospital i de sidste Aar, med mindre han var ude i Pleje. - Folketællingen 1/2 1845 viser i Dronningens Tvergade 361, Baghuset 2. Sal: Mathias Lumholtz Rønne 67 Aar, Enkemand, f. i Fredericia, Regimentschirurg og Translateur, boende som Logerende hos en Enke med en ugift Datter tillige med 3 andre Logerende, hvorefter en var Sproglærer L.H. Würtz 42 Aar gl. De senere Folketællinger (1850 og 1855) er ikke søgt.

Danske Kancelli, 2. Dep. Registr. 1825 viser under Translateurer at være S. 128, No. 631, Bevilling til forrige konstituerede Regimentschirurg Mathias Rønne til at være eadsvoren Translateur og Tolk i det franske og engelske Sprog, dateret 7/6 1825, ad mandatum. Læg No. 631/1825 findes og indeholder en kun 9 Liniers Ansøgning af 16/4 1825 fra M. Rønne Til Kongen: Da jeg i en Tid af omtrent 20 Aar har dyrket det Franske og Engelske Sprog, saavel med uafbrudt Læsning, som ogsaa med at docere i samme, og heri troer at besidde den fornødne Indsigt for at kunne udføre de Forretninger der kunne paaligge en Translateur, vover jeg hermed allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om Allernaadigst at være ansat som Translateur i det Franske og Engelske Sprog Allerunderdanigst M. Rønne. - Der er desuden en Erklæring fra Magistraten af 27/5 1825 i Forbindelse med forhen konstitueret Regiments Chirurgen Mathias Rønne's Ansøgning... man henviser til Attest fra Notarius publicus Etatsraad Olsen... og indstiller Ansøgningen til Bevilgelse. - Endvidere er der Koncept til Bevillingen.

Man ser, at Rønne har været ca. 46½ Aar, da han blev Translatør, og han var det (trods Ophold paa St. Hans og Alm. Hospital) i ca. 33 Aar, til han døde 79½ Aar gl. Det var for Resten mærkeligt, at Veiviseren ikke havde ham i den særlige Translatørliste før 1855. Den var indført i 1840.

(749 fortsat) Vi har hidtil set følgende Translatører af jødisk Herkomst:(1)Samuel Meldola, (3)Alexander Jacobsen, (8)Nathanael Henriques, (9) Raphael Meldola, (26) Benjamin Italiænder, (30)David Meldola. Nu møder vi den næste, **der** var af Slægten Mariboe, som vi kan læse om for Eks. i Engelstofts Biografisk Leksikon: Stamfaderen var en Jøde Levin Moses Spanier, der kom fra Schlesien og levede i Maribo i 20 Aar, før han i 1746 blev Købmand i København, hvor han døde i 1781. Blandt hans 9 Børn var Moses Levin Mariboe (1760-1830, døbt 1809). Han var gift 2 Gange, først med Bella Henriques (1761-96), saa med Rose Henriques (1771-1821), og der var Børn i begge Ægteskaber. I andet Ægteskab bl.a. Skolemanden C.R.F.Mariboe (1800-60), tillige Translatør.

(37) CARL RUDOLPH FERDINAND MARIBOE er omtalt i (Er),(B),(E) o.s.v. Han var f. i København 17/11 1800 som Søn af Grosserer Moses Levin Mariboe, begyndte at studere, opgav det paa Grund af Øjensvaghed og gik saa Handelsvejen, blev Grosserer i 1823, var uheldig, opholdt sig saa nogle Aar i England, fik 1828 Bevilling som Translatør i København, blev Lærer ved Borgerdydskolen, i 1831 tillige paa den kgl.militære Højskole, var igen en Periode i England, oprettede i 1833 den første Realskole i København, fik 1834 Titel som Professor, udviste stor Energi og Initiativ, men efter Oprettelsen af Dannekvindeskolen i 1844 hvilede han paa sine Laurbær og lod andre lede Mariboers Skole, blev 1850 Ridder af Dannebrog, udgav engelske Sprogboøger, døde 20/2 1860 i Kbhvn. Var 17/11 1824 (paa sin Fødselsdag) blevet g.m. Frederikke Wessely (1797-1852), med hvem han fik en Del Børn. Efter hendes Død blev han i 1854 g.2.G. med Susa Augusta Dalgas (1825-89) Datter af dansk Købmand i Neapel, hans Bestyrerinde paa nævnte Dannekvindeskole, og der blev ogsaa Børn i andet Ægteskab.

Carl Rudolph Ferdinand Mariboe er kun opført i det ene Register over Bestillinger(Geistlige og Verdslige) med Bevillingen af 22/1 1828. Han ses i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1829-60 som Translatør i Fransk, Tydsk og Engelsk, og han er i Veiviserens Translatørliste 1840-48 og 1859-60. I Veiviserens Navneregister ses han saaledes: Carl Mariboe, Translateur i det engelske, franske og tydske Sprog, 1830: Nørregade 235 A, 1831: Nørreg.38, 1832-34: Nørreg.231, 1835: Professor, Translateur i det ..., Boldhuusgade 225, 1836-37: Professor, Boldhuusg.225, 1838: Professor, Lærer ved den kongl.milit.Højskole, samt Institutbestyrer, st.Kongensg.51, fra 1844 har Mariboers Realskole samme Adresse, 1849: Prof.,Bestyrer af Mariboers Skole og Dannekvindeskolen, o.s.v. - Mariboe og hans Husstand ses ved Folketællingerne i 1840, 1845, o.s.v. Der var (i 1.Ægteskab) to Sønner, Alexander Leopold August og William Ludvig, sidstnævnte blev Løjtnant og Forfatter. Der findes nogle faa Mariboe i Telefonbogen i Dag.

Danske Kancelli, 2.Dep.Registr.1828, under Translateurer at være, S.24, No.55, Bevilling til Grosserer Carl Rudolph Ferdinand Mariboe til at være eedsvoren Translateur og Tolk i det franske, tydske og engelske Sprog, dateret 22/1 1828, ad mandatum. (Han har saaledes været godt 27 Aar) Til venstre for Bevillingen er der en Paategning: Casseret i C.Coll. 9de Decbr.1834. - Læg 55/1828 findes og indeholder Ansøgning af 8 Decbr.1827 fra Grosserer Carl Rudolph Ferdinand Mariboe Til Kongen...formedelst uheldige Conjuncturer nødsaget til at opgive mit Boe til Skiftebehandling for at fyldestgøre mine Creditorees Krav...ansøger om at blive Translateur i det franske, engelske og tydske Sprog...saa jeg kan blive i Stand til at ernære mig med Kone og trende Børn ...i 3 Aar været paa Comptoir hos Her.I.Dick...ingen Attest fra Dick, der nu er blevet Consul i London...(underskr.C.R.F.Mariboe). - Vedl.Attest fra Prof.Th.Bruun. - Endvidere Betænkning fra G:H:Olsen af 24 Dec.1827 som Svar paa Skrivelse af 19de dennes i Anledning af Gross.Carl Rudolf Ferdinand Mariboers Ansøgning om at vorde Translateur i det franske, tydske og engelske Sprog...paa Grund af de factiske Omstændigheder og Hr. Proff.Th.Bruuns Vidnesbyrd intet at erindre herimod...og da saavel jeg selv som min Svigersøn Agent Gandil ere Translateurer i bemeldte Sprog kunde det synes egenkjærligt ligesom paa Grund af Herr Mariboers paaberaabte oekonomiske Stilling inhumant at fremkomme med mindste Betænkelse eller Indvending mod hans Ansættelse, hvorhos jeg dog maa bemærke at allerede 9 Translateurer i bemeldte Sprog her i Staden klager over Mangel paa Arbejde og Fortjeneste... - En Erklæring fra Magistraten af 7/1 1828...citerer Olsen...Da der imidlertid ikke er bestemt noget maximum for Antallet af Translateurer, ...tillader vi os at indstille det Ansøgte til Bevilgelse. - Koncept til Bevillingen. Og den originale Bevilling af 22/1 1828 (det store, runde, røde Laksegl helt smuldreret bort) sendt tilbage med følgende Meddelelse fra Magistraten dateret 3die Decbr.1834: Til Det Kongelige Danske Cancellie. Indesluttet skulle vi efter Begjering af nuværende Professor C:R:F:Mariboe tjenstligt tilstille det Kongelige Danske Cancellie til Cassation den ham under 22 Janu.1828 som Translateur i det franske, tydske og engelske Sprog meddelte Bevilling hvoraf han nu ikke ønsker at gjøre Brug. Heri ligger altsaa den originale Bevilling med Paategningen Comm.Coll.d.9 Decbr.1834.

Mariboe var saaledes kun Translatør i 6-7 Aar af de godt 59 Aar, han levede. Vi skal næste Gang se nærmere paa, hvilke 9 Translatører det kan være, Olsen hentydede til. At han kaldte sig selv Translatør, er jo en Tilsnigelse. (Hv.)

ad 749)S.404: Vi kan allerede denne Gang se paa Notarius G.H.Olsens Udtalels i sin Betænkning til Mariboers Ansøgning om at blive Translatør i Fransk Tysk og Engelsk, at "allerede 9 Translateurer i bemeldte Sprog her i Staden klager over Mangel paa Arbejde og Fortjeneste". Naar han siger det saadan, formodes det, at han mener alle tre Sprog, og det skulde da være følgende: von Haven, von Westen, Femmer Berg, Bartholin, Lænstrøm, David Meldola, Bohse, Leiner og Gandil. Hvis han regner sig selv med, hvad han jo gjorde ved samme Lejlighed, maa en af de andre gaa ud, og det maa nærmest blive David Meldola, som vi har set er forsvundet fra København; men saa skulde de andre altsaa stadig leve i København, baade von Haven, der ellers flyttede til Køge, og Lænstrøm, hvis Spor ogsaa er forsvundet. Det kan imidlertid være, at Olsen mere har hentydet til dem, der teoretisk skulde være der, end har talt dem, der virkelig var der. Andre Translatører med de tre Sprog var Anders Jørgensen i Nyborg, P.N.Nygaard i Sorø, Skovgaard i Aalborg, Birch i Kollerup og Etienne Boy i Vestindien (hvis han var der?).

ad 554)S.272-273, 559)S.282-284: (1) SAMUEL MELDOLA ses ogsaa i Veiviserens Navne-register 1787: Meldola, Translateur, Østerg.5, men ikke ved Folketællingen i 1787.

ad 573)S.290, 585)S.301: (3) ALEXANDER JACOBSEN var maaske Fader til en Mand af samme Navn, som 23/3 1819 i Jødernes Deklarationsprotokol deklarerede at være f.24/7 1804?

ad 626)S.334: (9) RAPHAEL MELDOLA's Svigerdatter, Betty Israel, døde i Henhold til Ringsted Kirkebog 18/5 1857. Der er saaledes tre Datoer for hendes Død.

ad 639)S.339; 649)S.345: (11) ANDREAS CHRISTIAN ALSTRUP døde 18/9 1821 af Tæring. Han boede paa Halmtorvet 73, som er det samme som Vesterv.73.

ad 660)S.349: (16) CHRISTIAN FREDERIK SCHNEIDER, Kapitain og Pensionist fra Kongens Nyetorv No.214, døde 28/3 1825 af Vattersot, begr.2/4 paa Asistents K.i eget Gravst.

ad 708)S.377: (27) PETER JOHAN LÆNSTRØM, Föreningen Auktoriserade Translatörer, Sekretariatet, Stockholm, har ikke kunnet finde noget om Lænstrøm i Stockholm.

ad 709)S.378: (28) ETIENNE BOY. Højesterets Slutningsbog 1806 har under 13/10 paa S.317 en Indførsel om Boy, forrige Consul, vedr. Sagen Justitz-Raad og General Fiscal Povel Friderich Skibsted paa Embeds Vegne contra forhen værende Dansk Consul i Livorno Stephan Boy. Skærpelse af Over- samt Hof- og Stads-rets Døm af 10/3 1806. Boy tiltalt for ubeføjede Besvælinger af 11/1 1805 med dumdristige Udtalelser om Det Kongelige General Land Oeconomie og Commerce Collegium. Bøde paa 100 Rd.

ad 711)S.380: (29) THOMAS EICHEL BARTHOLIN. Marquis de Cuevas (Cuevas Balletten i April paa Falkonercentret) er født i Chile og nedstammer paa mødrene Side fra den til Chile udvandrede Gren af Bartholin Slægten.

ad 725)S.387: (31) CARL BOHSE født i 1790 (Aarstallet glemt i 6.Linie).

ad 735)S.392: (32) JOHAN GRØN LUND's yngste Søn, Redaktør, Folketingsmand, Sproglærer Johan Ludvig Lund findes med Fotografi i Etbindsbogen om Rigsdagsmænd 1849-...

ad 423)S.391: Vor Politikollega H.F. har meddelt følgende om Øjenfarver:

Øjet inddeles efter farvenuancer i 2 hovedklasser, eftersom de indeholder eller ikke indeholder følgende farvestoffer, som med et fællesnavn kaldes pigment:

Gult (som halmstrå eller citronskal), Orange (som gult okker, mørkere end appelsinen), Chatain (brunt som den tørrede hasselnød), Marron (brunt som den tørrede friske afkapslede hestekastanie).

Øjet inddeles efter farve i 7 klasser: 1) den upigmenterede iris (azur, blå, mellemblå, skiferblå), 2) gulfarvede iris, 3) orangefarvede iris, 4) chatainfarvede iris, 5) marronfarvede iris, når den kun findes i en ring omkring pupillen, 6) marronfarvede iris, når denne farve stråler ud til alle sider af iris, men dog lader en grønlig farve skinne igennem, 7) marronfarvede iris, når denne farve dækker iris i dens helhed.

Desuden kan periferien i de forskellige klasser have forskellige farvenuancer. (Desværre hjælper dette ikke meget med Hensyn til: brun = castaño eller pardo ?)

ad 406)m.m.S.396: Tyrefægtning. Hans Jørgen Lembourn: Bos Ibericus (POLITIKEN 23/3) er et lidenskabeligt, blodvædet og urinstinkende Indlæg mod Tyrefægtning.

750) Gloser og Vendinger:	Blindkort=mapa mudo
vi lærer: República del Perú, men papel sellado har REPÚBLICA PERUANA	
Belysningsmaaler=fotómetro	flyvende Tallerken=plato volador
(Vz) Feliz Nochebuena y próspero Año Nuevo deseamos cordialmente ...	
Hovedtrappedør=puerta principal	Bagtrappedør=puerta de servicio
Krav: (Vz) que reuna los siguientes requisitos	Blitz=(Vz)flash
Detektiv=detectivo; Detektiv=detectivesco (despacho detectivesco)	
Anslag, Begyndelse til=conato (<u>conato de robo, de asesinato, de incendio</u>)	
Vægt=balanza(para baño, para cocina)	Slange=manguera (para riego de jardines)
Annoncetegner=(Vz)gestor de anuncios	Juleforberedelser=preparaciones navideñas
patentanmeldt=patente en tramitación	Ruskind=gamuza, piel(a)gamuzada
Cement=(NDS)romano, det maa være en Fejltagelse, man ser det aldrig.	(Hv.)

Arkivundersøgelser vedrørende Folk af Navnet Hasfeldt (Hasfelt, Hasfeld) efter 1774

Paa Jagt efter Oplysninger om Translatør Johan Petersen Hasfeldt er følgende noteret ned under Besøg paa Det kgl. Bibliotek, Rigsarkivet, Landsarkivet, Stadsarkivet, Universitetsbiblioteket m.m., foruden at der er sket Henvendelse til nulevende Personer af Navnet Hasfeldt.

(En dansk Officer, Frans Georg Hastfer, Løjtnant i Dronningens Livregiment omkring Aar 1700 kom i kejserlig Sold paa Felttog i Italien og var med i Kamp ved Mantua, blev Kaptajn, løjtnant, var i Ungarn i 1703, blev haardt saaret og fanget i Nederøsterig i Juni 1705, døde i Vinteren 1706, kaldes undertiden Hasfeldt.)

En svensk Baron Fr. Wilh. Hastfer (1719-1768) kom i dansk Tjeneste som Faareavlsekspert paa Island, skrev Bøger derom, døde i København.)

Carsten Johansen Hasfeldt f. 26/3 1774 "i Holsten". Ved Folketællingen i 1850 er Fødestedet angivet som "Leck i Holsten". Leck er en By i Sydslesvig ikke saa langt Syd for Tønder. Han blev gift med:

Helvig Koefoed døbt 4/7 1775 i St. Nicolai Kirke i København som Datter af Skipper Herman Koefoed og Kirstine Haagens(en). Blandt Fadderne var Jomfru Cathrina Haagensen. Helvig Koefoed ses siden som Hedevig Kofoed. Er ikke set i Koefoed Slægtsbøger.

Carsten Johansen Hasfeldt og Hedevig Kofoed blev i Henhold til St. Nicolai Kirkebog viet den 21/11 1799, copuleret i Huuset, d.v.s. i Toldboegaden, hvor hun var fra.

Veiviseren har 1800-03: Handler C.J. Hasfeldt, Qvæsthuusgade 40, 1804-07: i Admiralgade 376 og 77, 1805-06: Handlende, 1807: Fuldmægtig, fra 1809: Grosserer C.J. Hasfeldt, Gothersgade 137 (med Stjerne som Husejer), fra 1815 i Aabenraa 216 (med Stjerne), sidste Gang i 1820, men fra 1822 til 1826 ses Grosserer C.A. Hatzfeldt, først i Adelgade 295, saa i Vesterbroe 44 og 1824-26 i Dr. Tvergade 344, og da der ikke findes en saadan i Registret over Grossererborgerskaber, formodes det at være den samme som C.J. Hasfeldt, der tog Borgerskab som Grosserer 20 Mai 1807. (bekræftet i Stadsarkivet)

Navnet Hatzfeldt træffes i tyske Leksika: von Hatzfeldt, Geschlecht aus Oberhessen. Adolf von Hatzfeldt, Dichter, geb. 1892.

Adressen i Qvæsthuusgade 40 var ikke hans egen, men hans Principals. Paa denne Adresse ses ved Folketællingen 1/2 1801 følgende Husstand: Hans Friis 47 Aar Grosserer, Louise Haagensen 40 Aar hans Hustru g. 2.G., hendes Børn: Dorthe, Christiane, Louise, Jensine, Jens Jørgen, Haagen, alle med Navnet Kornbech, henholdsvis 14, 13, 10, 5, 12 og 6 Aar gl., og deres fælles Børn: Hans Ludwig 3 Aar og Anne Elise 2 Aar, med Navnet Friis, endvidere hans Moder Anna Friis 77 Aar gl., Enke efter 2. Ægteskab, en Brodersøn til Louises første Mand, og 7 Tjenestefolk. Det har været et stort Hus.

Hasfeldt selv fandtes boende i Amaliegade 69 A, 3. Sal, hvor man i 1801 ser: Carsten J. Hasfelt 27 Aar Contoirbetient hos Hans Friis, Hedevig Kofoed 24 Aar hans Hustru, og en Søn ei døbt endnu 1 Aar ugift. Endvidere Thomas J. Hasfeldt 31 Aar ugift, Husbondens Broder, Contoirbetient, og 1 Tjenestepige.

1) Daab i St. Nicolai Kirke (hvor de var blevet viet, for baade Amaliegade og Qvæsthuusgade hørte til Garnisons) 26/2 1801: Johan Petersen, født d. 17 Dec. f. A. /: Søn af Carsten Johansen Hasfeldt (d overstreget) /: Contoir Betient Amalieg: og H: Hedevig Koefoed; Faddere Mad^m Schultz, Jom^{fr} Bundtzen, Grosserer Axel Mørk Friis, Capt. Schultz, Dispatcheur Buntsen, Thomas Hasfeldt.

Johan Petersen Hasfeldt var altsaa født 17/12 1800, han blev i øvrigt den første Translatør født "1800 og noget". Hans Farbror Thomas Hasfeldt var altsaa Fadder ved hans Daab. Denne Omstændighed har gjort, at Daab i Familien er undersøgt, først for at se, om samme Thomas H. senere figurerede som Fadder, siden for at se, om Johan Petersen Hasfeldt selv optraadte som Fadder (Forlover) ved Daab (Bryllupper), for paa den Maade at spore først den ene saa den anden. Dette Detektivarbejde gav dog ingen Resultater i den Retning. Supercargo Thomas Johansen Hasfeldt ses i Højesterets Slutningsbog 1806, hvor han og Grosserer Andreas Buntzen opnaaede Frifindelse i en Sag.

2) Daab i Holmens Kirke 27/7 1803; Margrethe Kirstine, f. 9/6 1803, Datter af Carsten Johansen Hasfeldt, Kjøbmand i Admiralgade 376 og 77 og Hedevig Kofoed, bl. Fadderne var Mad^m Friis, Gross. Friis, ...

Margrethe Kirstine blev g.m. Chr. Henrik Kjørulf Friis (maaske i Familie til Faderens Principal Gross. Friis), der i H.t. V. Richter døde 28/3 1884 (B 78) som fhv. Godsforvalter paa Bonderup (formodentlig Bonderupgaard, Tostrup, Merløse).

Berlingske Tidende Nr.78 af 1/4 1884 har Dødsannoncen: Fredagen den 28de Marts bortkaldte Herren ved en blid og rolig Død min elskede, gudhengivne og retskafne Mand Christian Hendrik Kjørulf Friis, forhen Godsforvalter ved Meerløse og Bonderup Godser, efter henved 48 Aars Ægteskab, Frederiksberg, den 31te Marts 1884. Margrethe Christine Friis, født Hasfeldt. Begravelse fra Frederiksberg Kirke 5/4. Kirkebogen oplyser, at Chr.Hendrik Friis blev 80 Aar, og at de boede paa Værnedamsvej 1.

Margrethe Christine, f.Hasfeldt, Enke efter Godsforvalter C.H.Friis, Meerløse, døde i H.t. Personalhist.Tidsskrift den 27/2 1893, 89 $\frac{1}{2}$ Aar gl.

3) Daab i Holmens Kirke 23/2 1806: Hanna Dorothea, f.8/12 1805, Datter af Carsten Johansen Hasfeldt, Kiøbmand i Admiralgade, og Hedevig Kofoed (Tilføjelse: døbt Helvig Kofoed i Nicolai K. 4/7 1775), bl.Fadderne var Gross. Friis.

Hanne Dorthea ses siden hos Faderen paa "Christianslund" i Fredtofte, Karlebo Sogn, ved Folketællingerne i 1834 og 1840, 26 og 33 Aar gl., lidt for lidt angivet, 1834 Hasfeldt, 1840 Hasfeld. Hendes Død ikke fundet de nærmest følgende Aar. Maaske gift.

4) Daab i Trinitatis Kirke 9/9 1808: Hermantine Catinca, f.16/7 1808, Datter af Grosserer Carsten Johansen Hasfeldt og Hedevig Kofoed i Gothersgade 137. Baade hendes og de ældre Søskenes Konfirmation er forgæves søgt i de paagældende Kirkebøger. Maaske de er kommet ud i Plads og er konfirmeret i Principalens Kirke?

Vi ser, at Hasfeldt nu er Grosserer. Det blev han som nævnt paa første Side 1807. Ved Registreringen (Stadsarkivet) er der tilføjet: Staaer ved det borgerlige Artillerie Corps.

5) Daab i Trinitatis Kirke 1/12 1809: Josephine Cathrine, f.20/10 1809, Datter af Grosserer Carsten Hasfeldt og Hedevig Hasfeldt, f.Kofoed, boende Gothersgade 137.

Josephine Cathrine Hasfeldt blev konfirmeret saa sent som 22/4 1827 i Karlebo Kirke, Datter af Grosserer C.J.Hasfeldt paa "Christianslund", fød 20/10 1809. Hun ses paa denne Gaard ved Folketællingerne i 1834, 1840 og 1845, henholdsvis 25, 29 og 34 Aar gl. lidt for lavt angivet, hun var jo ugift. I 1840 staaer der Hasfeld. Man ser hendes Død i Karlebo Kirkebog: Josephine Cathrine Hasfeldt, Datter af Grosserer Hasfeld, død paa "Christianslund" den 22/5 1845, begr.27/5, 35 Aar gl., død af Brystsyge.

6) Daab i Trinitatis Kirke 23/2 1814: Carl Wilhelm, f.22/10 1813, Søn af Carsten Johansen Hasfeldt, Kiøbmand i Gothersgade No.137, og Hedevig Kofoed.

Carl Wilhelm Hasfeldt skal omtales længere fremme.

7) Daab i Trinitatis Kirke 27/5 1816: Lovise Augusta, f.26/3 1816, Datter af Grosserer Carsten Johansen Hasfeldt i Aabenraae No.216 og H. Helvig Kofoed. (her er en senere Tilføjelse: ifølge Attest af 10/6 73 fra O.Nielsen, Arkivar, ved Raadhusarkivet, har Karsten Johansen Hasfeldt 10 Mai 1807 taget Borgerskab som Grosserer).

Lovisa Augusta Hasfeldt blev ogsaa konfirmeret sent, nemlig 14/4 1833 i Karlebo K., Datter af Grosserer Karsten Johansen Hasfeldt og Hustru Hedevig Kofod, fød 26/3 1816. Hun ses paa denne Gaard ved Folketællingerne i 1834, 1840 og 1845, siden hos Broderen i Ringsted i 1850, 1855, 1860, 1870 og 1880, henholdsvis 18, 24, 29, 25, 31, 36, 46 og 58 Aar gl., ugift som hun var hele Livet, er hun næsten blevet yngre og yngre med Aarene. I H.t. V.Richter døde Laura Augusta Hasfeld den 3/6 1888 (B 131) (Søster til Margrethe Friis). Kirkebogen for Ringsted siger: Frøken Louise Augusta Hasfeld død 4/6 1888 i Kjøbenhavn 73 Aar gl., begr.8/6 i Ringsted. Denne Alder til Gengæld for høj.

8) Fødslerne i Dec.1800, Juni 1803, Dec.1805, Juli 1808, Okt.1809, Okt.1813 og Marts 1816 behøver ikke at have været de eneste, men der er hidtil ikke fundet flere. Hedevig (f.Helvig) var ikke fyldt 41 Aar, da Lovise fødtes, og Hasfeldt selv blev næsten 30 Aar senere Far til flere Børn med sin anden Kone.

(I Generalregistret paa Landsarkivet er der fundet en Kobbertrykker Friderik Wilhelm Hasfeldt død i 1820. Der vises hen til Forseglingsprotokol 5, S.170, No.167: Anno 1820 den 31te Martz indfandt...sig i Huuset No.20 Amaliepladsen hos Enken Anthonette Hasfeldt...efter hendes Mand, Kobbertrykker Friderik Wilhelm Hasfeldt, som den 26de d.M. ved Døden er afgaaet...efterlader 2 med hende avlede Børn, Sønnen Joseph 10 Aar og Datteren Marie 13 Aar...underskrevet af bl.a. Anthonette Hasfeldt. - Dette Dødsfald er forgæves søgt i Kirkebøgerne. Forbindelse med de øvrige Hasfeldt ikke fundet.

Generalregistret har 1829 Dorthe Magdalene Hasfel ugift Fruentimmer, se Prot.5 C, S.144, ...Skifte.efter Logerende i No.123 i Smedens Gang, Dorthea Magdalene Hasfel, fattig Patient paa Almindeligt Hospital, død 28/5 1829. Ikke søgt videre.)

Grosserer Hasfeldt har maaske haft Aar med Vanskeligheder: Efter 1820 ikke mere Husejer i Veiviseren, men skiftende Adresser. Han er dog ikke gaact helt ned, men har haft saa meget i Behold, at han kunde blive Landmand. Vi har ved Datteren Josephine Cathrines Konfirmation i 1827 set ham paa Gaarden "Christianslund" i Fredtofte, Karlebo Sogn. Han er der ved Datteren Lovises Konfirmation i 1833, og ved Folketællingen i 1834 ses Familien samme Sted: Karsten Johan Hasfeldt 59 Aar og Hedevig Kofod 58 Aar, samt Børnene Hanne Dorthea 26, Josephine Kathrine 25, Carl Wilhelm 20 og Lovise Augusta 18 Aar gl., plus 5 Tjenestefolk. Dengang havde man Tjenestefolk!

Karlebo Kirkebog viser: Hedevig Kofod, Gaareier i Fredtofte Carsten Johannsen Hasfeldts Hustru, død 12/5 1838, begr. 17/5, 63 Aar gl. Forgæves søgt Skifte.

Folketællingen i 1840 viser paa samme Gaard: Carl Wilhelm Hasfeldt 25 Aar ugift og Søstrene Hanne Dorthea 33, Josephine Kathrine 29 og Lovise Augusta 24 Aar, alle ugifte, plus 3 Tjenestefolk:

Faderen er blevet Lotterikollektør i Hørsholm, og han giftede sig igen;

Ægteskabsanmeldelsesprotokol for Trinitatis Sogn viser: Hasfeldt, Carsten Johansen forhen Grosserer nu Collecteur i Hirschholm 67 Aar og Jfr. Olivia Lene Clarisse Langebek 25 Aar, 6/5 1841 (samt Forlovernes Navne). Kirkebogen for Frue Sogn i København viser: viet Torsdag 6 May 1841 i Huset af Stiftsprovst Tryde efter Bevilling Enkemand og Tallotteri Collecteur i Hirschholm Carsten Johannes Hassenfeldt 66 Aar og Jomfru Olivia Lene Clarup Langebek 24 Aar, Gothersgade 121, Forlovere: Steenhuggermester Schieller og Justitsraad Nimb. Navnet Hassenfeldt er jo forkert, det hørte til helt andre Folk, hvoraf flere kunde ses i Veiviseren gennem en Aarrække. Man lægger Mærke til, at C.J.Hasfeldt baade første Gang i 1799 og nu anden Gang i 1841 blev viet i Huset. ikke i Kirken. Der ses ingen Langebek i Gothersgade 121 ved Folketæll. i 1840.

Den ældre Herre (sidst i Treserne) blev med sin nye 42 Aar yngre Hustru Fader til to Børn: Carstense Birgitte Hasfeldt f. 2/3 1842, dbt. 10/6 i Hørsholm, og Carsten Langebek Hasfeldt f. 25/8 1844, dbt. 26/11 i Hørsholm.

Familien ses ved Folketællingen i 1845 i Hirschholm Sogn og Bye: Carsten Johans: Hasfeldt 71 Aar, f. i Holsten, Collecteur, Olivia Langebek 29 Aar, f. i Kjøbenhavn, Carstense 3 Aar, Carsten 1 Aar, deres Børn. Og i 1850: Carsten Johan Hasfeldt 76 Aar, f. i Leck i Holsten, Collecteur og Huusfader, blind, Olivia Lene, fød Langebek, 34 Aar, f. i Kjøb., Carstense Birgitte Hasfeldt 8 Aar, Carsten Langebeck Hasfeldt 6 Aar.

Hirschholm Kirkebog, Døde, Mandkjøn: Carsten Johannes Hasfeldt Tallotteri-Collecteur i Hirschholm, før Grosserer i Kjøbenhavn, død den 6/5 1851, begr. 13/5, 77 Aar gl. Der er heller ikke Skifte efter ham.

Olivia var blevet Enke i en Alder af 35 Aar og med to Børn at forsørge. Der vides ikke andet, end at hun døde i 1878, altsaa ca. 62 Aar gl. I Hof- og Stadsrettens Skiftekommissions Hovedregister vises der hen til Forseglingsprotokol 2/318 og Hvidbog 3D.

Deres Søn Carsten ses ved Folketællingen i 1880 i Vedbæk, Søllerød Sogn: Carsten Langebek Hasfeldt 35 Aar, f. i Hørsholm, Tømmermester, Mathilde Augusta, f. Steikhahn i Slagelse, 34 Aar, Julius Frederik Hasfeldt 5 Aar f. i Vordingborg, Olivia Lene Clarup 3 Aar, f. i Vordingborg, Elna Christine under 1 Aar, f. her. - Af disse ses Julius Frederik Langebek Hasfeldt død 21/5 1880. - I 1890 ses Familien i Kraks Vejviser paa Adressen Oehlen schlægersgade 13, og Folketællingen samme Aar viser: Carsten Hasfeldt 45 Aar f. i Vordingborg (forkert), Tømmermester, Josephine Hasfeldt 42 Aar, f. i Slagelse (ny Kone?), Olivia 12 Aar, Elna 10 Aar, begge f. i Vordingborg (forkert), Aage 7 Aar f. i Kjøbenhavn. De boede i Forhuset paa 3. Sal med 3 Værelser og Pige-kammer.

Tømmermester Carsten Langebek Hasfeldt er Farfader til nuværende Anlægsgartner i Hørsholm K.L. Hasfeldt, der svarede paa et Brev og oplyste om Carsten Johansen Hasfeldt hans Fødselsdato og Dødsdato og hans nye Ægteskab i 1841 med Olivia Lene Klarup Langebek, "datter af en pastor Jacob Langebek". En saadan Præst ses ikke i Præsteleksika.

I Kraks Vejviser kan man fra 1908 se en Sergent i Artilleriet Hermann Hasfeldt boende i Oehenschlægersgade 16, 2. Sal, i 1918 boede han som Oversergent paa Cypersv. 17.

Tømmermesterens Datter, Olivia Clarup Hasfeldt (se ovenfor), ses i 1918 som Dame-skredderinde i Blaagaardsgade 35, 1. Sal.

Der er nogle faa Hasfeldt i Telefonbogen i Dag. Af disse har Kontorchef Knud Hasfeldt svaret, at hans Familie antog Navnet i 1906, og at nogle af Telefonbogens Hasfeldt ikke tilhører hans Familie. Mon ikke de forskellige Hasfeldt længere tilbage i Tiden alligevel har været af samme Slægt?

Af Grosserer Carsten Johansen Hasfeldt's to Sønner i første Ægteskab blev den ældste, Johan Petersen Hasfeldt, Translatør, den yngre, Carl Wilhelm Hasfeldt Landmand. Vi kan tage den sidste først:

Carl Wilhelm Hasfeldt, f.22/10 1813, da Forældrene boede i Gothersgade No.137, var som nævnt øverst paa S.III hjemme paa Gaarden "Christianslund" i Fredtofte i Karlebo Sogn ved Folketællingen i 1834, og i 1840 saa vi ham som Mand paa Gaarden med Søstrene Hanne Dorthea, Josephine Kathrine og Lovise Augusta boende hos sig.

Han er nogle Aar efter blevet g.m. en ung russisk Dame. Ved Folketællingen i 1845 ses paa "Christianslund"; Carl Wilhelm Hasfeldt 30 Aar gl. f.i Kjøbhvn. og Hustru Eugenia Kolodkin 21 Aar f.i Rusland, samt Søstrene Josephine Cathrine 34 Aar og Lovise Augusta 29 Aar, begge ugifte, plus 3 Tjenestefolk. Der kom samme Aar en Søn, som ses i Karlebo Kirkebog: Alexis Johan Hasfeldt, f.25/8 1845, dbt.22/10, Søn af Carl Wilhelm Hasfeldt, Gaardeier i Fredtofte, og Hustru Eugenia Kolodkin. Blandt Fadderne ved Daaben var Madam Clausen, Jfr.Augusta Hasfeld, Collecteur Hasfeld, Secretair Schultz, Forstraad Schade...

I 1850 er Familien flyttet til Ringsted: Nørregade No.60, Carl Wilhelm Hasfeldt 36 Aar Gaardeier og Hustru Alexevne Kolodkin 26 Aar, f.i St.Petersborg, deres Søn Alexine Johan Hasfeldt 5 Aar f.i Karlebo Sogn, Søsteren Lovise Augusta 25 Aar og 9 Tjenestef.

I 1855 ses han som Brændevinsbrænder paa Torvet No.60 i Ringsted, 40 Aar, Lutheran, og Eugenie Hasfeldt 30 Aar, f.i St.Petersborg i Rusland, græsk-catholsk, Alexis Johan 10 Aar ugift, f.i "Christianslund", Louise Augusta 31 Aar ugift, + 9 Tjenestefolk.

Ringsted Kirkebog, Døde Qvindekjøn, viser: Eugenie Alexsevne, født Kolatkin, Gaardeier Hasfeldts Hustru af Ringsted, død 28/7 1857, begr.3/8, 32 Aar. Enkemanden og Søsteren ses videre ved de følgende Folketællinger, medens Sønnen Alexis er borte fra Hjemmet, maaske hos Moderens Familie, paa Kostskole eller lignende;

1860 i Nørregade 29, Sidehuus, Carl Wilhelm Hasfeldt 43 Aar Enkemand Eier af Ringsted Postgaard, Jordbruger og Brænderieier, Lovise Augusta 36 Aar ugift (gør sig 7-8 Aar yngre) Eierens Søster og Husbestyrerinde, + 10 Tjenestefolk.

1870 i Nørregade 29, Bygning til Gaarden, Carl Wilhelm Hasfeldt 54 Aar Proprietar, Enkemann, Lutheran, Lovise Augusta 46 Aar ugift, Husbestyrer, + 9 Medhjælper.

1880 i Nørregade 29, Forhuus l.Sal, Carl Wilhelm Hasfeldt 66 Aar Enkemand Particulier og Søster Luise Augusta 58 Aar ugift, samt Tjenestepige.

V.Richter har Chr.Vilh.Hasfeldt, Ejer af Ringsted Postgaard, død 12/5 1886 (En Søn: Intendant A.Hasfeldt)(B III), Kirkebogen siger: Carl Wilhelm Hasfeldt død 12/5, begr. 17/5 1886, Proprietar, Ringsted, 72 Aar gl. - Lovise Augusta døde 2 Aar efter, se S.II.

Sønnen Alexis Johan Hasfeldt, f.25/8 1845, se ovenfor, er omtalt i Landmilitæretaten der har hans Fødselsdato og hans Karriere som Intendant. Han ses i Kraks Vejviser fra 1877 til 1885 som Intendant A.Hasfeldt, Østersøgade 110. Ved Folketællingen i 1885 ses Alexis Johan Hasfeldt, 39 Aar f.i Karlebo, tjenestegjørende Intendant v.lste Regiment, Hustru Olga Regine Marie Emilie, f.Olivarius, 33 Aar gl., + svensk Tjenestepige. Dernæst ses Familien i Vejviseren fra 1895 til 1907 i Nordre Frihavnsvej 5, 2.Sal, og Folketællingen i 1901 oplyser: Alexis Johan Hasfeldt, f.25/8 1845 i Karlebo, tilflyttet fra Aalborg, Overintendant ved 4de Regiment, gift 1876 med Olga, f.Olivarius i Nyborg 9/11 1851, + Tjenestepige. Det ser saaledes ikke ud til, at de har haft Børn.

Han ses i Personalhistorisk Tidsskrift som død 6/10 1908, 63 Aar gl., og hans Hustru Olga døde 22/3 1914.

Vi skal nu endelig høre om Translatør Johan Petersen Hasfeldt, for hvis Skyld disse Undersøgelser blev iværksat. De førte til Kendskab til hans Fødsel, hans Forældre, hans Familie m.m., men ikke til noget om hans Liv som Translatør, hans Ophold i Rusland eller hans Død. Der vil imidlertid blive holdt Udkig efter ham, og nye Oplysninger vil blive meddelt. Enhver Hjælp i denne Forbindelse modtages med Tak.

Saa meget synes dog sikkert, at han ikke blev gift og fik Efterkommere, og naar hans Brodersøn Alexis Johan Hasfeldt heller ingen Børn havde, er Hasfeldt Navnet alt-saa kun^x videreført af Grosserer Hasfeldts Søn i andet Ægteskab, Tømremester Carsten Hasfeldt (se S.III). Aldersforskellen mellem Translatør Hasfeldt og Tømremester Hasfeldt var ca.44 Aar, og det er tvivlsomt, om de to Halvbrødre har kendt hinanden, selv om Muligheden er der, nemlig da førstnævnte som ældre kom hjem fra Rusland.

x) Den S.II nederst omtalte Kobbertrykker F.W.Hasfeldt kan dog ogsaa have Efterkommere.

Johan Petersen Hasfeldt var den 35., der fik kongelig Bevilling som Translatør. Den første havde været Jøden Samuel Meldola i 1782, den anden Forfatteren Peter Andr. Heiberg i 1787. Efter Notarius Publicus G.H.Olsen's Forslag i 1798 om flere Translatører kom der rigtig Gang i Udstedelsen af Bevillinger. De fleste var Translatører i flere Sprog, en var det endda i 10 Sprog, kun faa nøjedes med et Sprog, bl.a. Hasfeldt.

Hasfeldt er nævnt i begge Registre over Bestillinger (Rigsarkivet) med Bevilling af 27/5 1825, i det ene som Johan P. Hasfeldt, i det andet som Joh. P. Hasfeldt, uden Angivelse af Sprog. Hof- og Statskalenderen har ham under Translateurer i Engelsk i Kiøbenhavn i Aarene 1826-41, men han er ikke i Veiviseren i disse Aar.

Danske Cancellie, 2. Dep. Registrant 1825 har under "Translateurer at være" S. 114 No. 568 Bevilling til Johan Peterson Hasfeldt at være eadsvoren Translateur og Tolk i Kiøbenhavn i det engelske Sprog, dateret 27/5 1825, givet ad mandatum. Læg 568/1825 findes og indeholder Ansøgning af 28/4 1825 fra Johan Peterson Hasfeldt boende i Stormgaden No. 195: Til Kongen! Foranlediget af de trykkende Tidsomstændigheder, og da jeg uheldigvis ikke har været istand til at erholde en Employ ved Handelen, hvortil jeg oprindelig havde bestemt mig, .. henviser til Faderens forhen gode Formueomstændigheder, der havde tilladt ham en alsidig Uddannelse indbefattet et 2-aarigt Ophold i London... og til Translateur Schneider, der nyligen ved Døden var afgaaet (Translatør i Engelsk død en Maaned før)... ansøger om Bevilling som Translateur i det engelske Sprog. - Der ses ogsaa en Erklæring af 4/5 fra Magistraten, der henviser til, at Professor Th. Bruun i en vedlagt Attest har erklæret, at Ansøgeren ganske besidder den nødvendige Kundskab og Duellighed, og den anbefaler Ansøgningen. - Og der er Konzept til Bevillingen af 27/5. - Endvidere en Ansøgning af 17/6 1825 fra J. P. Hasfeldt, Stormgaden No. 195, til det Kongelige Danske Cancellie om "at Bevillingen maatte være mig aldeles gratis udleveret", med Paategningen; Da denne unge agtværdige Mand ikke har den mindste Understøttelse, men allene ved sin Fliid i at give Undervisning maa søge at erhverve det Nødtørftigste til sin Underholdning... anbefales denne Ansøgning.

Erslews Forfatterlexicon Supplementet har Johan P. Hasfeldt, f. i Danmark, Tolk og Translateur i St. Petersburg, Forfatter af "English Lessons", St. Petersburg 1849, og "An Essay on Teaching", St. Petersburg 1851, paa henholdsvis 234 S. og 62 S. Man kan se disse Bøger paa Det kgl. Bibliotek under Katalogsignaturerne henholdsvis 47-376/8 og 15-47/8: ENGLISH LESSONS by John P. Hasfeldt, St. Petersburg 1849, 234 S., indbundet rigeligt med Gulddudsmykning og Guldsnit, en ret fremskreden Tekst med en engelsk Spalte og en russisk Spalte paa hver Side, ind imellem Grammatik og Bøjningsskemaer. AN ESSAY ON TEACHING by John P. Hasfeldt, St. Petersburg 1851, først 56 S. paa Engelsk, saa 62 S. paa Rusisk, et Hæfte om hans Undervisningsmetode. Det engelske begynder: May God grant me his blessing to the work I am about to undertake. The writer of the following lines is not a person who has employed much ink in his life, nor has he read many books, consequently he has no pretensions to being a learned man, and it is no matter of wonder that he feels a want of confidence in his abilities, which, too frequently, will prevent him from giving his work an elegant form, and making choice of the most beautiful expressions, from fear of being less perspicuous. Receive, gentle reader, my work in its simple garb, and although its exterior be not pleasing to you, still you may, perhaps, find a thought in it, which will attract your notice, and produce a smile of approbation. - Det slutter S. 56 med: The above "Essay on Teaching" is not founded upon a mere theory, but contains a true statement of the practical method of the writer, according to which he has given lessons in the English language for many years, with constant success. The tables were printed for the first time in the year 1842. A second edition was published in the year 1849, when his work, "English Lessons", likewise appeared. To assert his right as inventor of a new system of teaching, he has called his method: "Hasfeldt's method".

Øverst uden paa det gule Kartonbind staar der med en fin Pen: a Madame Amalie Brock homage de l'Auteur. Copenhagen 5 Juillet 1859. - Amalie Brock, f. Bjerring (1821-77) g.m. Højesteretsadvokat og Politiker Gustav Edvard Brock (1816-78, se Biografisk Leksikon) boede dengang i Frederiksborggade 7. Mon Hasfeldt var hjemme paa Besøg, eller var hans Ophold i Rusland forbi i 1859?

Hasfeldt staar en eneste Gang i Veiviseren, nemlig i 1872: J. P. Hasfeldt, Translateur, Nørrevoldgade 42. Han er forgæves søgt i Folketællingslister og Kirkebøger (ogsaa i Ringsted og Hørsholm, hvor Familien boede) og andre Arkivsager. Han er altsaa blevet mindst 71 Aar gl. og har været Translatør i ca. 47 Aar, blev det 24 $\frac{1}{2}$ Aar gl. Hvornaar han kom til Rusland, og hvor længe han var der, er ikke opklaret. Naar han i 1842 udgav Bøjningsskemaer i St. Petersburg, maa han allerede da have været der nogle Aar.

753) Videre i Rækken af Translatører naar vi nu til en stor Personlighed, der ogsaa er omtalt i bedre Leksika, bl.a. Biografisk Leksikon, der har over en Side om ham, og vi kan tage Hovedtrækkene af hans Biografi derfra:

(38) CHRISTOPHER BERNTH CLAUDI (1799-1880), Stifter og Bestyrer af det jyske Redningsvæsen, f. 7/7 1799 paa Nygaard i Brøndbyøster, død 6/5 1880 i København, begr. paa Frederiksberg, Forældre Birkedommer i Rysensteen Birk, Bendix Ahlefeldt Claudi (1758-1826) og hans 2. Kone, Anna Marie Birkholtz Ibsen (f. 1775). Han blev gift 1. Gang den 14/3 1828 i Lemvig med Cathrine Ibsen (1808-1829) og 2. Gang den 12/11 1830 med Louise Frederikke Holst (1801-1887). Voksende op i et Hjem paa Jyllands Vestkyst og blev Vidner til mange Strandinger, bl.a. ogsaa da de to store engelske Krigsskibe "St. George" og "Defence" i 1811 forliste. Uddannet ved Handel, fik 1824 Opsyn med den kgl. Rysensteenske Forstrand (Nord for Nissum Fjord), 1828 Bevilling som Translatør i Tysk og Engelsk, 1838 Strandingskommissionær, 1841 Sandflugtskommissær, 1848 Landvæsenkommissær. Ejede Gaarden Grydsbæk i Vandborg Sogn (Vest for Lemvig) til 1860. Studerede Redningsmetoder i England og organiserede Redningsvæsenet ved Jyllands Vestkyst, var Leder deraf til 1869 og indlagde sig stor Fortjeneste ved Energi og Uegennyttighed. Blev Kammerraad 1852, Justitsraad 1858, R. 1852, D.M. 1865.

Christopher Bernth Claudi er anført i Fortegnelsen over Translateurer i "Geistlige og Verdslige Bestillinger 1730-1848" med Bevillingsdatoen 11/3 1828, og han figurerer i Hof- og Statskalenderen som Translateur i Tydsk og Engelsk under Magistratsmedlemmand i Ringkjøbing i Aarene 1829-1858 og i Lemvig 1859-1871.

Danske Kancelli, 3. Dep. Registr. 1828 har under Translateur i Ringkjøbing at være S. 33 No. 126 Bevilling til Christopher Bernth Claudi af Østerborup i Thøring Sogn (det er Østerborup i Ferring Sogn) udi Ringkjøbing Amt i Vort Land Jylland at være eedsvoren Translateur og Tolk i det engelske og tydske Sprog i Ringkjøbing Amt, givet ad mandatum den 11/3 1828.

Læg Nr. 126/1828 findes, men indeholder ikke Ansøgningen. Der er forskellige Attester og Erklæringer til Støtte for Ansøgningen indgivet af Hr. Strand-Opsynsmand C. B. Claudi i Lemvig, som ved adskillige Strandinger har været brugt som Oversætter. Ogsaa en Attest fra Consul Charles Fenwick i Helsingør, en fra Vice-Consul Matzen, Thisted, Agent for samtlige Hamborgske Assurandører, en fra (Redaktør og Translatør) Joh. G. Lund ligeledes i Thisted (se S. 392-94) med et velbevaret Laksegl, bl.a. om at C. B. C. har fungeret i Qvalitet af Tolk og Translateur ved indtræffende Strandings-Tilfælde, og da jeg i en Del mig tilsendte enkelte Breve ikke har kundet opdage grammatikalske Feiel... anbefaler jeg... Thisted, den 30te Januar 1828. Der hentydes i en Erklæring til, at C. B. Claudi's Ansøgning var af 9de November 1827. Der er Koncept til Bevillingen af 11/3 1828 til Christopher Bernth Claudi af Østerborup i Ferring Sogn under Ringkjøbing Amt udi V. L. N. J. som eedsvoren Translateur og Tolk i forbemeldte Amt maa betiene... med Oversættelse af og i det engelske og tydske Sprog.

Claudi var 28 Aar, da han blev Translatør, og han var det i 52 Aar, men de andre Forretninger har nok reduceret Translatørvirksomheden til meget lidt.

Claudi og hans Kone ses ved Folketællingerne i Vandborg Sogn i 1834 paa Gaarden Grydsbæk, han 35, hun 29 Aar gl. + 4 Tjenestefolk. I 1845 ses de 46 og 41 Aar gl. med Plejedatter paa 7 Aar, Husjomfru, Stuepige og 4 Tjenestefolk. De var nok barnløse. Ca. 1870 er de flyttet til København og ses i Veiviseren paa forskellige Adresser, x)

V. Richter har C. B. Claudi død 8/5 1880 (B 106) og i Berlingske politiske og Avertissements-Tidende Nr. 106 for Løverdags den 8. Mai 1880 kan man læse: Iforgaars afgik ved Døden Justitsraad C. B. Claudi i en Alder af henved 81 Aar. Han havde særlig Fortjeneste af Organisationen af Redningsvæsenet her i Landet og stod i mange Aar, indtil 1869, i Spidsen for samme, hvilket blev af stor Betydning for dets Udvikling og hele Virksomhed. Han var R. af D. og Dbm. samt decoreret med den russiske St. Stanislausorden af anden Klasse og den svenske Vasaordens Ridderkors. - Og under Annoncer ses:

Den 6te Mai afgik ved Døden min kjære Mand, Justitsraad Christopher Berent Claudi R. af D. og Dbm., p. p., forhen Bestyrer af det nørrejydske Redningsvæsen, hvilket her ved bekendtgjøres for Slægt og Venner. Kjøbenhavn, den 7de Mai 1880.

Louise Frederikke Claudi, født Holst.

x) Egteparret havde 1871-1875 boet i Valdemarsgade 10, 1876-1879 paa Strandvejen 55.

(39) HANS PIEDER HOLM har det været vanskeligere at faa Oplysninger om. At han var Skuespiller død 1854 som angivet i den foreløbige Oversigt S. 325, er en Fejltagelse. Han er nævnt i det ene Register (Geistl. og Verdsl. Bestill.) med Bevillingsdato 3/5 1828, altsaa den tredje Translatør i Løbet af mindre end 4 Maaneder; men Hof- og Statskalenderen har ham ikke, og han ses ikke i Veiviseren.

D. K., 2. Dep. Registr. 1828 har under Translateurer at være S. 87, No. 280, Bevilling til forhenværende Kongelig preussisk Konsul i Helsingør Hans Peter Holm at være eedsvoren Tolk og Translateur i Vort Rige Danmark i det franske, tydske og engelske Sprog, givet 3/5 1828 ad mandatum.

(753 fortsat) Læg 280/1828 findes og indeholder Ansøgning: København p. 14. April 1828. Hans Peter Holm, forhenværende preussisk Consul i Helsingør, ansøger underdanig om at blive ansat som Translateur og Tolk i det tydske, franske og engelske Sprog samt at Patentet til dette Embede maatte meddeles ham aldeles gratis.

Underdanig Pro Memoria! Opdragen til Handelen, har jeg tilbragt nogle Aar af min Ungdom i et Institut i Hamborg for at dyrke der de levende Sprog, jeg serverede derefter i adskillige Aar paa Handelscontoirer her, indtil at jeg, efter at have i 1807 under Hs. Maj. Kongens Livjæger Corps bivaanet som Overjæger alle Udfaldene imod de engelske Tropper, indtraadte i 1808 som Licut: ved forrige Kongens nu Kronens Regiment, hvori jeg tjente til 1813, da jeg derfra tog min Afsked; ved min Svoger preussisk Consul i Helsingør Carl Thalbitzers Død blev jeg faa Aar derpaa af det preussiske Hof udnævnt der til hans Eftermand, i hvilket Embede jeg forblev indtil i Fior, i det jeg ved en fra denne Regierings Side indført nye Forandring derfra afgik.

Da jeg derfor seer mig nu gandske uden Levebrød og har Kone og fire Børn at forsørge, er min Attraae ved Translations Forretninger at erhverve Brød til mig og mine, i hvilken Anledning jeg hermed fordrister mig til at ansøge den Høye og Velviise Magistrat underdanig om at blive ansat som Kongelig Translateur og Tolk i det tydske, franske og engelske Sprog, til hvilken Ende jeg hermed tager mig den Frihed indlagt at lade medfølge en Attest fra den herværende Notarius publicus Herr Etatsraad Olsen om min Duelighed i de benævnte tre Sprog.

Illigemaade vover jeg at ansøge den Høye og Velviise Magistrat at Patentet til dette Embede maatte meddeles mig aldeles gratis da Erlæggelsen af Gebyren for samme vilde i min nærværende uheldige Stilling være mig meget trykkende.

underdanig Hans Peter Holm, logerer hos Capitain Schultz boende paa Hiørnet af Borger og Elephant-Gaden. - Bilagt Attest fra Olsen af 12/4 28, som efter Prøve (uden Lexicon) anbefaler, og Attest fra C. Admiral Jockum af 18/4 28 om, at han er aldeles uformuende. - Magistraten anbefalede Ansøgningen den 23/4.

Hans Peter Holm indsendte nu 2/5 en Underdanig Pro Memoria til det Høy Kongelige Danske Cancellie; I Henhold til min underdanigste Ansøgning af 14. April d.A. igien nem den herværende Høye og Velviise Magistrat om at maatte blive meddelt Patent som Kongelig Translateur og Tolk i det tydske, franske og engelske Sprog, vover jeg hermed underdanigst at bede det Høy Kongelige Danske Cancellie at den mig naadigst dertil forundende Bevilling maatte blive giældende for hele Danmark, paa det at, hvis jeg ey i Aalborg som er den Bye hvori jeg agter at nedsætte mig, fandt mit tarvelige Udkomme, da kunde være i Stand til at etablere mig i denne Egenskab paa et andet Sted i Riget for der at ernære mig og min Familie.

Koncepten til Bevillingen af 3/5 (Dagen efter!) viser, at Ordene "i Vort Rige Danmark" er fjøjet til bagefter.

V. Richter Den danske Landmilitæretat har Hans Peter Holm som Overjæger i Kongens Livjægerkorps, Fændrik i Kongens Regiment 5/8 1808, Secondlieut. 2/6 1809, men uden Ansættelse, Afsked i Naade efter Ansøgn. 3/7 1813. 13/7 1809 Tilladelse til at ægte Ulrikke Mariane Brønlund, D. af Procurator Brønlund, der i 1812 boede i Vingaardsstr. 147. Garnisons Kirkebog har 2/9 1809 Huus Copulation: Hr. Hans Peter v: Holm, Leut: ved Kronens Regt: og Jfr: Ulrica Mariane Brønlund, Forlovere: Major v: Høst, Procurator Brøn.

Generalregistret blev undersøgt efter 1828, og i 1831 findes Hans Peder Holm, forrige Preussisk Consul, Prot. l B, S. 37. Forseglingsprotokol l B/1831 S. 37 viser: Anno 1831 d. 15 November indfandt Skiftekommissionen sig ... i Huset No. 1 i Klareboderne for at foretage Skifte efter forrige preussiske Consul Hans Peder Holm, som paa Frederiks Hospital hvor han var indlagt for Betaling, d. 13 d.M. er død. Ved Forretningen var til Stede Jomfru Sandbech som tilkjendegav, at den Afdøde er bosiddende i Aalborg og efterlader sig Kone og 4re Børn, samt at de ubetydelige Klædningsstykker, den Afdøde har ved sit Ophold her afbenyttet, ere beroende paa Hospitalet ... Capitain Schultz i Nyhavn No. 33 besørger Begravelsen ... underskr. H.M. Sandbech.

Garnisons Kirkebog viser at Hr. Hans Peter Holm, afskediget Lieutenant af Kronens Regmt:, 47 Aar gl. er død 12/11 1831 paa Fredr. Hospital af Asthma.

Thalbitzer Slægten studeres i "Danske Patriciske Slægter 1891" (komplet Stamtavle) og i "En Handelsslægt fra Sundtoldtiden" af V. Thalbitzer i Fr. borg Amts Aarbog 1956. Suppleret med Opslag i Kirkebøger og Folketælling findes, at Hans Peter Holm blev født 2/9 1784 (i St. Olai Kirke 23/10) i Helsingør som Søn af Storkøbmanden Christopher Holm og Inger Lovise, ne Warnheim. De ses 1787 i Strandgaden No. 126 med seks Børn, en Søsterdatter og 11 Tjenestefolk. Christopher Holm døde 1788, 45 Aar gl. Hans Datter Frederikke (f. 13/1 1780) blev 13/4 1799 g.m. Charles Thalbitzer (f. 18/11 1772), Søn af Konsul H.A. Thalbitzer, han blev preussisk Vicekonsul, men døde allerede 24/11 1814, 42 Aar gl., hvorefter Frederikke sad tilbage med Familie og Forretning. Hun ses i Strandgade 125/126 i 1834. I Huset boede forsk. Familiemedlemmer, bl.a. den 32-aarige Lieutenant og Handelsbetient Peter Louis Holm. Han omtales i nævnte Aarbog som Konsul Peter Holm (eller "tykke Louis") og maa ikke forveksles med vor Hans Peter Holm. Frederikke døde 27/1 1835 af Rosen. som den velhavende Dame forsværes havedes det Hielp for

754) Nu er Tidspunktet kommet, da vi maa tage Afsked med Olsen, altsaa Notarius Publikus, Etatsraad Gotsche Hans Olsen (1760-1829), som ved sit offentlige Brev af 7/8 1798 (se S.301) gav Stødet til, at der kom Gang i Translatørbevillingerne. Som nævnt under 617)S.321 kan man læse om ham i forskellige Leksika. Hovedtrækkene er: f.8/9 1760 som Søn af Forpagter paa Ulrichsdal, fhv.Købmand i Maribo, Student fra Roskilde 1777, cand.phil. 1778, rejste fra Danmark paa Grund af ulykkelig Kærlighed og var 1781-83 Sekretær hos dansk Konsul Suenson i Algier, hjem som Huslærer hos Etatsraad Schneider (altsaa for vor C.F.Schneider, se S.349), fra 1787 Repetent ved Sorøe Academie, fra 1791 Professor extraordinarius i Moral og skjønne Videnskaber samme Sted, 1794-96 dansk Konsul i Tunis, blev udnævnt til Konsul i Algier, herom skriver E.Marquard i "Danske Gesandter og Gesandtskabspersonale":

Godske Hans Olsen, Konsul i Tunis, 19/3 1797 Kreditiv som Konsul i Algier, tiltraadte 5/6 Posten, men fandt ved Ankomsten saadanne Hindringer for sin Modtagelse der, at han saa sig nødt til at forlade Stedet og rejse hjem.

Han søgte saa (tilskyndet dertil) Embedet som Notarius Publikus og fik det blandt 13 Ansøgere (se 575)S.294), hvorefter fulgte Notarialfejden med P.A.Heiberg (se 584) S.299). G.H.Olsen blev 1808 Legationsraad, 1811 Medlem af Direktionen for Det kgl. Teater, 1813 virkelig Etatsraad, døde 9/5 1829, havde været Notar fra 16/3 1798, efterfulgtes af Frederik Clauswitz, der var Notar 4/12 1829-13/4 1852 og opnaaede Titlen Geheimelegationsraad. Vi skal siden se lidt om ham.

G.H.Olsen kaldes ogsaa Forfatter og Teatercensor. Erslews Forfatterlexicon har 1½ Side med Omtale af Litteratur fra hans Haand, herunder Oversættelser.

Som omtalt under 575)S.293 blev Olsen g.m. Biskop Balles Datter (Bryllup 8/9 98) Ved Folketaellingen i 1801 ses (som nævnt S.293) Familien boende i Pilestræde 94, der var kommet to Døtre, den ældste, Nicoline, har vi set blive gift med Agent og Translatør Fr.Chr.Gandil (se S.401), og de fik foruden seks Døtre ogsaa en Søn, der fik Bedstefaderens Navn, Fritz Gottsche Hans Olsen Gandil. Om der ellers er Efterkommere af Olsen i vore Dage, er ikke søgt. Olsen er der jo en Del af, Olsens Kone, Elisabeth Dorothea Balle levede 1775-1853.

Af de 39 Translatører indtil nu, heraf 36 efter Olsens Udnævnelse til Notar i 98, har de fleste maattet forevise en Attest fra ham om deres Duelighed, efter at han havde prøvet deres Kundskaber i de paagældende Sprog. Læg mangler for de 11 Translatører fra Aar 1800, men i Lægget for Translatørerne efter 1800 har vi i de fleste Tilfælde set en Hentydning til en Attest fra Olsen, og i nogle af dem har den originale Attest ligget med Olsens sirlige Skrift og Underskriften med mange Kruseduller.

Egentlig skulde Translatørerne sætte G.H.Olsen et Minde. Han var som en Fader for hele Translatørvesenet i de 30 Aar, da dette rigtig udviklede sig.

ad 269)S.275,290,298: Dr. Raúl Haya de la Torre. I EL UNIVERSAL Caracas 19/12 1958 fandtes der en panegyriske Artikel om ham og Aprismen i Perú af en Miguel Alegre Velarde. Perú's politiske Fortid, Bevægelsens Historie gennem de sidste 30 Aar. Kampen mod el conservadorismo peruano tan obstinado y hermético como el que más, que considera el país como feudo propio. Determinados elementos militares que confunden el adversario político con el enemigo. El cerrado clero que parece desconocer la existencia de las encíclicas Rerum Novarum y Cuadragésimo Anno. Ciertamente capitalismo foráneo que quisiera convertir el territorio en su ingenio colonial y que se sobrepone aún a las "veinte familias". Finalmente el extremismo izquierdista ciegamente virulento. Contra estas temibles fuerzas, el Partido del Pueblo, que así también se denomina el aprismo, sólo pudo oponer el frente de los trabajadores manuales e intelectuales y la euforia idealista de los estudiantes. De no haber existido el aprismo, no hubieran podido aparecer los nuevos partidos que hoy actúan en la escena peruana. O, habrían tenido que sufrir la enconada persecución que le tocó a los militantes del Partido del Pueblo con su secuela de prisiones, deportaciones, torturas, calumnias y muertes.

Partiet synes ikke at bestaa længere, men er gaaet op i andre, og Haya de la Torre er i Henhold til den Federspiel, der var dansk Deltager i Studenternes Internationale i Lima i Efteraaret 1958, af den peruanske Regering "pensioneret" i Italien.

ad 736) Marcelino: Under den langsomme Udtale bliver det ogsaa "haardt d" i ustedes. Mån hører desuden, at det hedder la radio om Apparatet.

755) Det er lykkedes at samle endnu et komplet Sæt af disse Udsendelser, som er tilstillet en ny "Abonent", der har meldt sig, nemlig:

Sekretær (Udenrigsmin.Pressebur.)
Frk. Dorrit Hansen
Kollegievej 6
Charl.

ad 709)S.378-379,405: (28) ETIENNE BOY = STEPHAN JENSEN BOY Som nævnt S.379 øverst maa Boy have været i 50erne da han i 1814 blev Translatør. Ved en Gennembladning af københavnske Kirkebøger fandtes Daab Fredag 26/9 1755 i Frue Kirke: Jens Mortenson Boy Arbeidsmand Ved Vester Vold og H: Kirstine Stephansdatter E.S.K. (=en Søn kaldet) Stephan (bl.Fadderne fine Folk som en Justitsraads Frue og en Etatsraads Datter). Den 30/9 1770 konfirmerede i Frue Kirke Stephan Jensen Boy 15 Aar, Jens Rasmussen Boys Søn i St.Skidenstræde, det formodes at være den samme. Den Qvarteercommissaire og Sprog-mester Chr.Fr.Bay, der er omtalt S.379, lades dermed ude af Betragtning.

Paa Rigsarkivet kan man under Dep.for udenl.Anlig. I-å se Korrespondancer vedr. de danske Konsuler i Livorno 1771-1814, bl.a. ogsaa om Sagen med Boy 1797-98 i Anledning af en Klage fra en Skibskaptajn. Den indeholder mange Breve fra Boy (de fleste paa Fransk) med hans smukke, næsten som kalligraferede Skrift og den flotte Underskr. med Kruseduller og Prikker. Der er ogsaa Bilag paa Italiensk og andre Sprog. Det udartede sig til Klammeri med Commercecollegiet (se S.405), hvilket siden bevirkede en mindre venlig Indstilling til Boys Ansøgning om at blive Translatør (se S.378 nederst)

Nu har vi Boys Fødsel, og hans Alder har været 58 Aar, da han i 1814 blev Translatør og vilde til Vestindien med sit "Familie-Personel". Vi mangler saa at finde ud af, om han kom det, eller hvad der blev af ham, og hvor og hvornaar han døde.

ad 753)S.407-408: (39) HANS PETER HOLM fødtes som meddelt i Helsingør som Søn af Købmand Christopher Holm, der ved Folketællingen i 1787 ses med 6 Børn. I Uddrag af St. Olais Kirkebog ses, at han og Inger Lovise i Tiden 1768-88 fik i alt 13 Børn, hvoraf Hans Peter var Nr.11, men en Del døde som smaa. Nr.4 i Flokken, Erich Engelbrecht Holm f.1771, siden Købmand i Helsingør, var Fader til omtalte Løjtn., senere Konsul Peter Louis Holm (1802-68), der saaledes var Hans Peter Holms Brodersøn. Hans Peter Holm var den sidste, der fik Attest fra Notarius Publikus, Etatsraad Gottsche Hans Olsen.

ad 754)S.409: Notarius Publikus Gottsche Hans Olsen (1760-1829) døde sidste Gang. Inden vi gaar videre, skal vi se paa, hvad der stod i Avisen. V.Richter viser hen til (B 78), som er Berlingske Tidende Nr.78, men Adresseavisen havde mere:

Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomtoirs Efterretninger 71 Aarg. Nr.108 Løvedagen den 9 Mai 1829 (Olsens Dødsdag) har følgende paa Forsiden:

O l s e n !

Der seltne Staatsbürger, Not.publ., Theater-Director zu Kopenhagen, hat sein Ziel der Vollkommenheit errungen. Das Vaterland aber hat einen seiner geschicktesten, fleisigsten, umsichtigsten und thatigsten Beamten verloren, der stets von hoher Vaterlandsliebe, nicht bloss als Dichter, sondern auch thätiger, getreuer Unterthan beseelt war. Ach! Ueber den Verklärten trauert seine liebenswürdige Familie mit gerechtem Schmerze. Seine Freunde, als auch viele der Unterstützung bedürftend, betrauern, Erstere, den Verlust ihres gebildesten, zuvorkommendsten und humansten Gesellschaftern, Letztere, den freundlichen Armenfreund, welcher mit so vieler Schonung als mit vielem Zartgefühl zu unterstützen, zu rathen und zu helfen wusste! Ach! nur ein schwaches Echo Aller, die den braven, edlen Mann gekannt, dein Jugendfreund.

Fr. Scholten, Westerbrücke Nr.12, den 11ten May, (Dateringen viser, at Stykket var beregnet til Mandagsavisen, men det kom (1829. altsaa i Lørdagsavisen. Fr.Scholten er af von Scholten Slægten, der fostrede Embedsmænd, Jurister, Officerer o.s.v., som man kan læse om i forskellige Bøger. Han hed Friderich Chr.von Scholten (1757-1840), havde været Toldforvalter i Segeberg, Toldkasserer i Horsens, Toldinspektør i Odense, boede nu i København, ses i Veiviseren med skiftende Adresser, Vesterbro 12 staar i den for 1830. Han maa have været meget tysk, naar han skrev paa Tysk i den danske Avis, endda Adressen paa Tysk. Han var Broder t. Casimir Wilh.v.Scholten (1752-1810) Kommandant paa St.Thomas, da Nyegaard kom derover (se S.351). Han hedder Kammerjunkeren Fr.v.Scholten i Veiviseren.)

Den 11/5 og 12/5 havde Adresseavisen følgende Forsidemeddelelse: At det kongelige danske Cancellie under 9de demes har constitueret mig til, indtil videre, at forestaae Notarii Publicii Embede her i Staden, bringer jeg herved til offentlig Kundskab.

Kjøbenhavn, den 11 Mai, 1829. Fr.Gandil. /Det var jo Olsens Svigersøn, Agent og Translatør Fr.Chr.Gandil, se S.401. Han fungerede som Notarius til 4/12, se næste S.

Adresseavisen Nr.111 af 13 Mai, 1829, har Meddelelsen: Dødsfald. At min inderlig elskede og agtede, retskafne Mand, Etatsraad, Notarius Publicus og Theater-Directeur, Gottsche Hans Olsen, ved en blid og rolig Død den 9de Mai, Kl.10 Formiddag, forlod dette Timelige, i en Alder af henved 69 Aar, anmeldes herved for Slægt og Venner paa egne og Børns Vegne, af hans efterladte dybtsørgende Enke. Kjøbenhavn, den 12te Mai, 1829. E.D.Olsen, fød Balle. /Først den 16/5 havde Berlingske No.78 samme Meddelelse.

Enken, Kvinden bag Manden og hans Værk, døde i 1853, 77 Aar gl. (A.56). Hun var født i 1775 som Datter af Biskop Nicolai Edinger Balle (se 575)S.293).

756) Notarius Publicus Frederik Henrik August Clauswitz. Efter Olsens Død i Maj 1829 virkede hans Svigersøn Agent, Translatør Fr. Gandil altsaa som Notarius nogle Mdr. Han var ogsaa Ansøger til Embedet, men det blev Clauswitz blandt seks Ansøgere. I Mellemtiden blev der givet nye Instrukser for Notarius's Arbejde og Kompetence:

Danske Kancelli, 2. Dep. Registr. 1829 S. 181 No. 580: Instrux af 28/8 1829. Der henvises til en Instructionsbog pag. 77, men den findes ikke paa Rigsarkivet. I Bilagene (Lægget) til No. 580 kan man imidlertid se baade forskellige Udkast, Kommentarer, endelig Udkast og den originale Instruction, hvorefter Vi Frederik den Siette af Guds Naade... allernaadigst ville, at Notarius publicus i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn sig i sit Embede allerunderdanigst har at rette og forholde. Der er i alt 9 Paragraffer. Givet 28/8 1829 (med Kongens originale Underskrift).

Instruktionen beskriver, hvilke Forretninger der hører under Embedet, hvorledes de skal afvikles, og hvilken Kompetence han har, bl. a. hvorledes han i sværere Sager skal overlade det til en Sagfører. Om Oversættelser staar der i Paragraf 5: Ligesom Notarius i de fremmede Sprog, hvori han besidder den dertil fornødne Sprogfærdighed, bør, imod en billig Betaling, betjene dem, som ønske noget oversat af eller i hine Sprog, eller som attraae en saadan Oversættelse verificeret, samt, imod den i Sportel-Reglementet af 22de Martii 1814, Paragraf 142, foreskrevne Betaling, indfinde sig i Retten for til Personer, der ei tale Landets Sprog, at forklare de Spørgsmaal, hvorpaa Retten finder deres Forklaringer fornødne, samt meddele Retten deres Svar i Landets almindelige Sprog, saaledes er han og, naar hans Tjeneste i førstnævnte Henseende behøves i offentlige Sager, pligtig at meddele Oversættelser af et fremmed Sprog for 32 Sk. Sølv Arket /:dette skrevet saaledes som i Paragraf 4 fastsat:/ og i det fremmede Sprog for det dobbelte. - Sidst i Paragraf 6 hedder det: Forsaavidt i Særdeleshed Oversættelser angaaer, kan Notarius overlade Besørgelsen deraf til en beskikket Translatøur. - Der er ikke et Ord om, at Notarius skal eksaminere Translatørkandidater.

Danske Kancelli, 2. Dep. Registr. 1829 S. 258 No. 817: Bestalling til Geheimelegationsraad Frederik Clauswitz at være Notarius Publicus i Kjøbenhavn. Fredericus Sextus pp. Gøre vitterligt: At Vi allernaadigst have beskikket og forordnet, ligesom Vi og hermed beskikker og forordne Os Elskelig Hr. Frederik Clauswitz, Ridder af Dannebrog, som har de udi Indfødsretten fastsatte Egenskaber, til herefter at være Notarius Publicus i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, i Stedet for afdøde Etatsraad Gottsche Hans Olsen, i hvilket Embede han har at holde sig til den af Os under 28de August dette Aar allernaadigst udgivne Instrux for Notarius Publicus i Kjøbenhavn, af hvilken en af Archivarius i Vort danske Cancellie her bekræftet Afskrift er vedlagt, nøie efterrettelig. Den Pension af 300 Rbdr., som ved allerhøieste Resolution af 2den October 1801 er tilstaaet afdøde Etatsraad Olsens Enke af Notarii Publicii Embede, har Geheimelegationsraad Clauswitz fra denne Bestallings Dato at tilsvare Enken med 300 Rbdr. Sølv, der erlægges med 1/4 Deel kvartaliter og fremdeles er han pligtig til at betale hvad der endnu feiler paa Embedet af den Gield, som det ved vore allerhøieste Resolutioner af 4de September og 26de October 1819 blev tilladt afdøde Etatsraad Olsen at optage, hvilken efterværende Gield er omtrent 500 Rbdr. rede Sølv med Renter, og betales med 100 Rbdr. rede Sølv kvartaliter. Endelig bortfalder de Embedet hidtil paa Grund af vor allerhøieste Resolution af 3die September 1812 tillagte aarlige Godtgjørelse til en Betients Lønning. Thi skal han o. s. v. Givet i Vores Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 4de December 1829. - /Læg No. 817 bestaar af 817a og 817b, af hvilke 817a er Bilag til en helt anden Sag, medens 817 b har Bilag til Notariusudnævnelsen: 1) Clauswitz Ansøgning til Kongen af 15/5 1829, 2) Skrivelse 19/5 fra Dep. for de udenl. Sager til det Kongelige Danske Cancellie med Enkeltheder om de Poster, Clauswitz har haft og Bekræftelse af hans Sprogkundskaber (Tydsk, Engelsk, Fransk, Italiensk), 3) Forestilling af 19/11 vedr. Besættelsen af det ledige Notarius Embede, hvortil er indkommet 6 Ansøgninger, hvoraf de tre omtales, nemlig fra Geheime Legationsraad Frederik Clauswitz, Legationsraad Andreas Chr. Gjerlev og Agent og Translateur Frederik Gandil, hvilken sidste i 10 Aar har været Fuldmægtig ved Notarius publicus Embedet og siden 1823 har haft Constitution til i Notarii publicii Forfald at udføre Notarial Forretninger. Efter Etatsraad Olsens Død bestrider han Embedet som Constitueret, 4) Koncept til Bestallingen af 4/12 1829. - / Gandil mente sig maaske selvskrevet til Embedet ligesom Heiberg i 1798? Der kom dog ikke nogen Notarialfejde ud af det, da han ikke fik det.

Frederik Henrik August Clauswitz fik Embedet. Hans Data ses i juridiske Stater: f. 21/4 1790 (Petri), d. 13/4 1852 (Holmens), S. af Førstesekretær i udenl. Dep., senere Amtsforvalter og Etatsraad, 1807 Student, 1810 cand. jur., Konsulatssekretær i Hamburg, 1814 Legationssekretær i London, 1820 Kammerjunker, 1824 Geheimelegationsraad, udsendt som Kommissær i Konstantinopel, 1828 Kommissær i Dresden, Ridder af Dannebrog, 1829 Notarius publicus i Kjøbenhavn, 1830 g. m. Ida Hedvig Christine Dahl.

I 1833 bedømte han de første Translatørprøver. De var meget længere end dem, vi indtil nu har set præsenteret for Olsen. Herom siden. (Hv.)

763) Lorenzo Aabye, den store Initiativtager i Spansk, døde 19/6. Som Leder af Undervisningen i Spansk paa Handelshøjskolen i et kvart Aarhundrede, som Medforfatter af Spansk Lærebog, der bruges paa Handelshøjskolerne i København, Aarhus og andre Steder, som Stifter af Ibero-Amerikansk Institut med tilhørende Bibliotek og Glosekartotek, som Arrangør af Foredrag paa Spansk eller Dansk om spanske Emner, o.s.v vil Aabye være kendt af mange Tusind unge og ældre med Interesse for Spansk, hvoriblandt en Række spanske Translatørkolleger, som han har undervist og indstillet til Eksamen (se Listen S.366).

Lorenzo Aabye var meget interesseret i disse Udsendelser, og han har i Tidens Løb skrevet eller ringet adskillige Gange med Kommentaren, Oplysninger eller Raad. Se bare under hans Navn i Indholdsfortegnelserne til hver Aargang. Et Kort, han før Jul sendte fra Mallorca, da han besøgte Spanien for første Gang og søgte Rekreation efter en af de mange Sygdomsperioder, han rantes af de sidste Aar, underskrevet med hans karakteristiske, seismografiske Underskrift, gemmes som et sidste Minde om Aabye, der altid var venlig mod Hv.

Aabye omtaltes i Aviserne Dagen efter, og Begravelsen foregik ikke i Dølgemaal. POLITIKEN skrev ret kort, skrev Alderen som 37 Aar i Stedet for 67 (se 534)S.256), og hentydede ikke til, at han var Translatør i Engelsk og Spansk. BERLINGSKE havde lidt mere, nævner Aabye som en meget fin Translatør i Engelsk og Spansk, som har uddannet ca. Halvdelen af de nuværende Translatører i Spansk, og der var et Billede skaaret ud af Gruppebilledet, som var i Avisen den 19/6 1943, visende den lykkelige Aabye med det første Translatørhold paa 4 Stk. (se 407) S.195). Et nyere Billede saas i The Voice of Denmark No.3 1959 over Teksten om Nuestno Locutour (se 741)S.398). Nu er Nuestro Locutor død

764) En 36-aarig Leo Weissberg kan gennem Studenternes Arbejdsanvisning faas til Oversættelsesarbejde og Undervisning i Sprog. Han kan en 30-40 Sprog. Han siger bl.a., at man ikke maa tro, at man kan løbe til at lære Sprog ved at tilegne sig Sætninger gennem Øret. Den væsentligste Betingelse er, at man nøje studerer Grammatikken og Syntaksen. Kan man nogle Sprog inden for en Gruppe, gaar det saa efterhaanden lettere, fordi man rent logisk kan tænke sig til Opbygning og Lydovergange. Men uden et fast grammatikalsk Grundlag kommer man aldrig videre. Det er Betingelsen for, at man kan benytte Gloserne rigtigt.

ad 194)S.311,S.319: Cantinflas, som Bjørn Rasmussen ikke tog med i FILMENS HVEM ER HVEM, omtales igen i Bladene, bl.a. fordi han har sagt at han let kunde blive Præsident (México) ved næste Valg, han har bare ikke Raad til at gaa saa meget ned i Gage (han tjener i Øjeblikket ca. 300.000 Kr. om Maaneden). Hans Popularitet er uden Lige.

ad 714)S.384,S.385: Radio España Independiente nævntes for nylig i Bladene i Anledning af Strejkeforsøget i Spanien. Man skrev, at det er en tjekkisk Sender. Mon Tilføjelsen Estación Pirináica betyder, at denne Sender har en Relæstation i Pyrenæerne (Andorra?)?

765) Gloser og Vendinger:

paa argentinsk Spansk har man set teatro vocacional, conjunto vocacional, er det noget med Amatørscene? En Spanier kan ikke hjælpe.

For nylig saas Colegio Vocacional som et instituto de ensañanza i et mellemamerikansk Land. Hvem kan foreslaa noget?

fyldige Oplysninger=datos amplios Køkkenvask=(Vz)ponchera=Kumme
 Affaldstønde(i Køkken)=(Vz)tobo de desperdicios
 Spanteloft=depósito de galibos Kludedukke=(Vz)muñeco de trapo
 Ventilhaandtag=manija de válvula forenkler=simplificar
 tope(Vz)=(Bord-,Komfur-)Plade Forenkling=simplificación
Komfur(findes ikke i HVAD HEDDER DET)=unidad de cocina
 Sprængværk(Gitterforstærkning under Bærebjælke)=armadura con tirantes
Emhætte=campana para(la extracción de)gases(calientes,humos,grasas,etc
 ridende Politi=beredent Politi=policía montada
 koges under Omrøring=cocínela meneando(por 2½ minutos)

ad 298)S.410. K.Kinzi købte sidste Aar en anden stor H.C.Andersen paa Spansk, 1206 + 1201 Sider, for 250 Pesetas. Herom en anden Gang. (Hv.)

766) Vi kommer nu til en Translatør i Jylland, den første i Aarhus, nemlig (40) NIELS HEE, som ikke er anført i de sædvanlige to Registre over Bestillinger, men som ses i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1832-60 som Translateur blandt Magistratseembedsmænd i Aarhus. Ved Gennemgangen af Danske Kancellis Registranter for 3.Dep. ses i Indholdsfortegnelsen for 1831: "Translateur i det tydske og engelske Sprog at være i Aarhus" S.159, hvor man under No.475 ser Bevilling til Institutbestyrer Niels Hee at være eedsvoren Translateur og Tolk i det tydske og engelske Sprog i Aarhus Kjøbstad, dateret 9/9 1831. Det tilsvarende Læg med Bilag til No.475/1831 findes og indeholder Ansøgning af 23/7 1831 Til Kongen fra Niels Hee, Institutbestyrer, som allerunderdanigst ansøger om at blive beskikket som Translateur i Aarhus Kjøbstad. Han fortæller bl.a., at hans Fader, nu afdøde Sognepræst for Skielbye og Gunderslev Menigheder i Sjælland, N: Hee, havde undervist ham (Bevilling hertil af 6/11 1824) til Examen artium ved Kiøbenhavns Universitet, men hans Død (23/12 1824) afbrød dette. Han ernærede sig nu ved Undervisning i Tydsk, Fransk og Engelsk. Som Bevis for sin Dygtighed i disse Sprog vedlagde han Attest fra Hr.Prof.T.Bruun (dateret 29/8 1828, Thomas Bruun, Professor ved Universitet) og andre Attester. Desuden ses Koncept til Bevillingen af 9/9 1831.

Folketællingen i 1801 viser i Schjelbye Sogn, Tybjerg Herred, Vordingborg Amt (nu Præstø Amt): Niels Hee 36 Aar Sognepræst, Juliane Marie Balle 29 Aar hans Kone, Christen 5 Aar, Andreas 4 Aar, Carl Adolph 2 Aar, deres Børn, samt Konens Søster og tre Tjenestefolk. Kirkebogen for Schjelbye viser, at Niels døbt 12. Juni 1801 (Juli rettet til Juni, og Indførselen er sket mellem 16/8 og 6/9, som om den havde været glemt), ægtefød af Præsten Niels Hee og Hustru Marie, baaren til Daaben af .... Barnet var 7 Uger gammel, da Daaben blev konfirmeret over det. (Tilf.:) fød: 28de Marts

Erslews Forfatterlexicon har Niels Hee, som 1831 blev Translateur i det tydske og engelske Sprog i Aarhus. Han foretog Oversættelser fra Fransk og Engelsk, bl.a. Practisk Veiledning til at bruge Guano som Gjødningsmiddel, oversat fra Engelsk.

Veiviseren har i 1834: N.Hee, Translateur, Vesterbroe 2, 1836 og 1837: N.Hee, Translateur og Sproglærer, Badstuestræde 131 og Adelgade 220, hvilket viser, at han en Tid har boet i Kjøbenhavn, maaske Resten af Livet? Han er forgæves søgt ved Folketællingen i Aarhus i 1845, men ikke siden, det er for stort et Arbejde.

Landsarkivet i Viborg (Johan Hvidtfeldt) henviser til J.Vahl: Slægtebog over Afkommet af Christjern Nielsen Borgmester i Varde o.1500, et Tobindsværk med omkring 40.000 Navne. Paa S.151 i Bind I ses Forbindelsen med Hee Slægten: en Vibeke Nielsdatter Huitfeldt (begr.1773) var g.2.G.m. Sognepræst i Borup-Hald Thomas Christensen Hee (1701-1760), en Halvfætter til Biskop i Aarhus Jørgen Hee (1714-88), og blandt deres Børn var Sognepræst i Borup-Hald Christen Thomsen Hee (1734-86), som blev Fader til bl.a. Sognepræst i Skjeldby-Gunderslev Niels Hee (1766-1824). Denne blev Fader til 14 Børn, hvoraf den ældste Christen blev Institutbestyrer i Aarhus, Andreas blev Kunstdrejer, Carl Adolph blev Farmaceut, og Niels f.28/3 1801 blev Translateur i Kjøbenhavn, død o.1860 ug. Nogle døde som smaa og unge, kun en Datter blev gift, alle de øvrige har Tilføjelsen ug.=ugift, saa det er ikke denne Gren, der har ført Navnet videre. Landsarkivet gør imidlertid opmærksom paa, at Skiftet 6/12 1864 efter Institutbestyrer i Aarhus Christen Hee omtaler afdødes Broder Niels Hee som endnu levende men med ukendt Opholdssted (Aarhus Kjøbstads Skifteprotokol 1853-65 Fol.709).

Vi ser altsaa, at Niels Hee var 30 Aar, da han blev Translatør. Han har maaske afhændet Instituttet i Aarhus til Broderen og er flyttet til Kjøbenhavn, hvor hans Spor imidlertid tabtes. Undersøgelserne vil dog fortsætte.

(41) PETER MARTIN AAGAARD fik ogsaa Bevilling til Provinsen, nemlig til Helsingør. Han findes i Registret over Translateurer i Adskillige Bestillinger og Privilegier 1730- med Bevillingsdatoen 8/3 1833, og han ses i Hof- og Statskalenderen som Translateur i Helsingør i Aarene 1834-55 og som Translateur i Kjøbenhavn 1855-72 (1855 altsaa begge Steder, i Helsingør P.M.Aagaard, i Kjøbenhavn P.N.Aagaard). Han findes i Veiviserens særlige Liste over Translateurer i Kjøbenhavn i Aarene 1850-72.

Veiviseren for 1801 har ti af Navnet Aagaard, 1802-1805 ses Qvarteer-Betjent Aagaard i Klosterstræde 41, 1807 ses samme i Skindergade 34, videre er der ikke søgt Helliggeist Kirkebog viser Daab 25/1 1807: Niels Simonsen Aagaard, Opsigtsbetjent i Skindergade 32 og Hustru Cathrine Sophie Clausdatter, deres Søn, født d.14 Dec.1806, kaldet Peter Martin.

Han blev Translatør som 26-aarig:

Danske Kancelli 2.Dep. Register 1833, Translateur og Tolk at være i Helsingør S.79 (i Kjøbenhavn S.206 og S.306, se siden), og der ser man under No.168 Bevilling til Examinatus Juris Peter Martin Aagaard af vor Kongelig Residentsstad Kjøbenhavn at være eedsvoren Translateur og Tolk i Engelsk i vor Kjøbstad Helsingør, dateret 8/3 1833. Det tilhørende Læg No.168/1833 indeholder Ansøgning af 1/12 1832

(766 fortsat) Til Kongen fra Examinatus juris Peter Martin Aagaard om at blive Translateur og Tolk i det engelske Sprog her i Staden, i den Hensigt at fungere som saadan i Sø- og Handelsstaden Helsingør, hvor der for Tiden ingen er og hvor jeg agter at fortsætte mit Ophold. ... fleeraarigt Ophold paa de danske vestindiske Eilande, nemlig ca. 5 Aar ved Handelsfaget og 2 Aar hos en juridisk Embedsmand dersteds indtil medio 1828. Tog 1830 juridisk Examen for Ustuderede, har været privat Fuldmægtig for Justitsraad Ridder Knudsen paa Helsingørs Politikammer, har fungeret som Tolk i og udenfor Retten. Vedl. Døbesedel. Boer for Tiden Hestemøllestrædet No. 123. Endvidere koncept til Bevillingen, samt en lang Søforklaring oversat til Engelsk med nogle Rettelser foretaget af og Attest bilagt fra Notarius Publicus Fr. Clauswitz, der har bedømt Oversættelsen som temmeligen rigtig og nøiagtig, og desuden en Stævning m.m. oversat til Engelsk (flere store Sider), attesteret af Knudsen, Justitsraad, Byretsdommer i Helsingør.

P.M.Aagaard var Translatør i ca. 39 Aar.

Peter Martin Aagaard's Biografi ses i den nye, store Juridiske Stat: f. 14/12 1806 i Kbh. (Helligg.), død 4/7 1872 i Kbh. (Frue), Søn af Opsigtsbetjent, 1822-28 i Vestindien, første 5 Aar ved Handelen, derefter hos Prokurator Kierulf paa Sct. Croix, 30/4 1830 exam. jur., 8/3 1833 Translatør og Tolk i Engelsk, 24/2 1863 Borgerskab som Proppeeskærer i København (Korkfabrikant). 1857 g.m. Marie Petrea Koch (1821-1870).

Veiviseren har 1863 Translateur og Bogh. P.M.Aagaard, Nørregade 25, 1865 Translateur og Proppefabrikant P.M.Aagaard, st. Regnegade 26, 1867-72 det samme og samme Adresse med Tilf. Firma Aagaard & Berg. Folketællingen i 1870 viser i St. Regneg. 26 Peter Martin Aagaard 63 Aar f. i Kbh., Translatør og Fabrikant, Marie Petrea 47 Aar hans Hustru, Alma Lucinde Martha 12 Aar hans Datter.

V. Richter har Peter Martin Aagaard, exam. jur., Translateur, død 4/7 1872 65 Aar (B. 156). Berlingske Nr. 156 af 8/7 1872 har: Torsdagen den 4de ds. bortkaldte Gud min kjære Fader, Translateur og fhv. Korkvarefabrikant P.M.Aagaard, 65 Aar gl., hvilket herved sørgeligst bekendtgjøres af hans Datter.

Kjøbenhavn, den 6te Juli 1872. Alma Aagaard.

(42) JOHAN NICOLAJ KUHR er nævnt i begge de ofte omtalte Registre over Bestillinger med Bevillingsdatoen 6/8 1833. Hof- og Statskalenderen har ham under Translateurer i Kjøbenhavn i Aarene 1834-54, Sprog: Engelsk. Derimod er han ikke i Veiviserens Translatørliste, som jo begyndte i 1840.

I Veiviserens Navneliste ses 1800 og 1801 L. Kuhr forhen Viinhandler, Hiørnet af lille kongensgade og kongens Nytorv. Folketællingen 1801 viser (forrest i Bogen) paa kongens Nytorv No. 1: Lars Michael Kuhr, Enkemand efter 3die Ægteskab, forhen Viinhandler, men nu lever af sin Formue, Niels Michael Ryberg Kuhr 31 Aar ugift, forhen Copiist paa Admiralitetet, men nu hos Faderen, Jørgen Borschardt Kuhr 17 Aar, Carine Sophie 29 Aar, Georgine 19 Aar, + Pige og Karl. Nævnte Niels Michael Kuhr ses i Holmens Kirkebog født 12/11 1770 som Søn af Lars Kuhr. St. Nicolai Kirkebog viser Vielse 28/1 1804: Niels Kuhr Viinhandler Uk. og Jonfr. Jeanette Hecquet, cop: i Huuset af Hr. Cramer, og Trinitatis Kirkebog viser Daab 30/10 1805 Johan Nicolaj Kuhr, Søn af Niels Kuhr Viinhandler og Jeanette Hecquet. Veiviseren har fra 1830: J. Kuhr, Proviantforv. Enke, Laxegade 194. Fra 1833 samme Enke samt Sproglærer J.N. Kuhr, indtil 1836, og i 1838 Translateur J.N. Kuhr, Kronprindsessegade 389.

Danske Kancelli 2. Dep. 1833 har under Translateurer og Tolk at være i Kjøbenh. S. 206 No. 508 Bevilling til Sproglærer Johan Nicolai Kuhr at være eedsvoren Tolk og Translateur i det engelske Sprog, dateret 6/8 1833. Det tilsvarende Læg med Bilag indeholder Ansøgning af 26/6 1833 fra Sproglærer Johan Nicolai Kuhr boende i Laxegaden No. 194 Til Kongen. Han søger om at faa Bevilling som Translateur i det engelske Sprog. Han henviser til en tidligere Ansøgning af 6/4 f.A., som han fik Afslag paa, antagelig af Mangel paa Øvelse i Forretningssproget og Bekjendtskab til den tekniske Deel, hvilket han nu mener at have afhjulpet. Han har i en Række af Aar søgt sit Udkomme ved Informationer. Vedlagt 4 Bilag til Ansøgningen. Koncept til Bevillingen. Den originale Bevilling. Anbefaling fra Magistraten. Pro Memoria fra Notarius Fr. Clauswitz dateret 18/7 1833: han har paa Nye ladet Hr. Kuhr skrive en Oversættelse af en Engelsk Sø-Forklaring paa Dansk (ikke vedlagt) samt en Oversættelse af en Dansk Handels-Fuldmagt paa Engelsk (vedlagt), hvilke "paa nogle mindre vigtige Feil nær var nøiagtige og rigtige".

V. Richter har Translateur Johan Nicolaj Kuhr død 2/1 1873 (FS 4). Fyens Stifts tidende Mand. 6/1 1873 No. 4 har Meddelelsen: At Translatør Johan Nicolai Kuhr uden foregaaende Sygdom er afgaaet ved Døden Torsdag Aften, den 2den Januar, bekendtgjøres sørgeligst for fraværende Slægt og Venner af hans efterladte Enke og Børn. Han blev begravet fra Frue Kirke i Odense.

Johan Nicolai Kuhr var altsaa 27 Aar, da han blev Translatør. Han flyttede til Odense, giftede sig i 40-Aars Alderen, fik Børn (en Sønnesøn var Professor Kuhr) og døde i en Alder af 67 Aar. Var Translatør i godt 39 Aar. (fortsættes paa n.S.)

(766 fortsat) Landsarkivet i Odense (Carl Lindberg Nielsen) oplyser, at ifølge Odense Vor Frue Kirkebog døde Johan Nicolai Kuhr, gift, Translatør, Overgade 47, 67 Aar gl., af Apoplexi den 2. Januar 1873. Ifølge Odense Skifteprotokol 1871-74 Fol. 164 anmeldte Dagen efter stud.med. Oscar Kuhr, at hans Fader Translatør Johan Nicolai Kuhr var død efterladende Enke Louise Jeanette, f. Schwartzbrem, og følgende Børn: 1) Anmelderen af Dødsfaldet, 24 $\frac{3}{4}$ Aar gl., 2) James Alfred Kuhr 20 $\frac{1}{2}$ Aar gl. og 3) Jeanette Marie Kuhr 18 Aar.

Folketællingen i Odense i 1870 viser i Overgade 47: Johan Nicolai Kuhr 63 Aar, Louise Jeanette 47 Aar, Jeanette-Marie 15 Aar (ligesom Moderen f. i Odense).

Oscar Kuhr blev nok aldrig Læge, han ses i alt Fald ikke i Lægestaten. James Alfred Kuhr, f. 1852, blev Grosserer, men døde allerede i 1884, var g.m. Henriette Christiane Emilie Salomon (1847-1922), og deres Søn var James Victor Kuhr (1882-1948); Professor i Filosofi ved Københavns Universitet. Københavns Telefonbog har en enkelt Frk. Kuhr i Dag. Under Professor Victor Kuhr i biografisk Leksikon, vises der hen til Stamtavle over Familien Glud gennem 400 Aar, 1933, S. 10. Se selv!

(43) HENRIK LUDVIG BELMANN var Translatør i Portugisisk alene. Samuel Meldola var for længst død, Heiberg sad i Paris, Raphael Meldola, Alstrup og Sveistrup var døde, Nyegaard sad i Sorø, David Meldola var i Udlandet, saa der var Brug for en i Portugisisk, og det blev Belmann, hvis Afstamning og Fødsel det endnu ikke er lykkes at finde frem, men Undersøgelserne fortsætter. Han kan være Søn af Bogbinder P.L. Belmann, lille Brøndstræde 168, Trinitatis Sogn, eller af Tapetmager N.F. Belmann og Hustru Giordemoder Birthe Schmidt, Skidenstræde 174, Frue Sogn, eller af en anden Belmann, det er som sagt ikke klarlagt endnu.

Veiviseren har L. Belmann i 1832 som Officer, Hydskenstræde 143, 1833 som Prem. Lieut., Læderstræde 23, 1834 som Prem. Lieut. og Translateur, Læderstræde 23, 1835 som Lieut. og Translateur, Holmens Canal 263, 1836-37 som Lieut. og Translateur, Møntergade 53. Folketællingen i 1834 findes ikke.

Henrik Ludvig Belmann findes i det ene af Registrene over Bestillinger, nemlig Geistlige og Verslige Bestillinger 1730-1848 med Bevillingsdatoen 5/11 1833. Hof- og Statskalenderen har ham i Aarene 1834-41 blandt Translateurer under Københavns Magistrat, og Veiviserens i 1840 paabegyndte Liste over Translateurer har ham som Lieutenant og Viceconsul H.L. Bellmann, Translateur i Portugisisk, Gothersg. 8, Kbh., men kun det ene Aar. Han findes ikke der ved Folketællingen i 1840.

Danske Kancelli, 2. Dep., Registr. 1833 har under No. 725 Bevilling til forhenv. Premier-Lieutenant i brasiliansk Tjeneste Henrich Ludvig Belmann at være eedsvoren Translateur og Tolk af og i det portugisiske Sprog i København, dateret 5/11 1833. Læg 725/1833 findes med Ansøgning fra afskediget Premier-Lieutenant af brasiliansk Tjeneste Hendrik Ludvig Belmann 30 Aar gl., boende Gothersgaden No. 337, Til Kongen. om at blive Translateur og Tolk i det portugisiske Sprog. Han henviser til, at han har været 7 Aar i brasiliansk og portugisisk Tjeneste. Vedlægger Attest fra den brasilianske Chargé d'Affaires. Der er en Anbefaling fra Magistraten og en dansk Støtbrklaring paa fire store, tætte Sider oversadt paa Portugisisk af Supplicanten

NB: (vore portugisiske kolleger skulde dykke ned i dette Læg og se Kvaliteten). Endvidere ses i samme Læg Koncepten til Bevillingen af 5/11 1833. - Den angivne Adresse i Gothersgade har maaske været midlertidig, den stemmer ikke med Veiviserens Adr.

Copulationsprotokollen i Stadsarkivet viser, at spansk Konsul i Helsingør Henrich Ludvig Belman den 24/1 1838 har betalt Copulationsgebyr for at blive viet i Trinitatis Kirke, og Kirkebogen for Trinitatis Sogn viser, at Henrich Ludvig Belmann (35 Aar) og Lovise Nicoline Jacobine (36 Aar) den 25/1 1838 blev viet dér. Hendes Adresse er opgivet som Gothersgade 2, Forlovere Secretair Lyngge og Fuldmægtig Larsen. Viet som Rangsperson uden forudgaaende Lysning. Et Sted staar der Lovise Nicoline Jacobine Belmann, som om hun har haft samme Efternavn som han. - De fik næste Aar et Barn døbt i St. Olai i Helsingør: Bertha Catharine Caroline Louise Isabella f. 20/12 1839 Datter af spansk Konsul Henry Louis Belmann.

Folketællingen i Helsingør i 1845 og 1850 viser Familien henholdsvis i Steengaden No. 27 b og i Strandgaden No. 13 a, b2: Henry Louis Belman 39 Aar/42 Aar, f. i Kbh. spansk Consul/spansk Generalconsul, Louise Nicoline Jacobine 38 Aar/43 Aar, f. i Kbh. og Bertha Catharine Caroline Louise Isabella 6 Aar/10 Aar, + 2/4 Tjenestepiger, men i 1855 og 1860 er de ikke fundet ved en første Gennemgang af Folketællingen.

V. Richter har Generalkonsul Henrik Ludv. Belman død i Helsingør 30/4 1866 (B. 112) Berlingske No. 112 1866 har Annoncen: Med Vemod bringes herved Slægt og Venner det Budskab, at Gud i Nat Kl. 2 kaldte min kjære Mand, Generalconsul for Spanien og Portugal, Henrik Ludvig Belman, til det evige Liv. Helsingør, den 30te April 1866, L. Belman. - Kirkebogen viser, at Heinrich Ludvig Belman, spansk General Consul, 62 Aar gl., gift, f. i Kjøbenhavn, døde 30/4 1866, begr. 4/5 fra St. Olai. (Hv.)

783) Vi maa videre med de gamle Translatører, saa vi kan komme til en Ende med første Etape, 1798-1848, som indeholder endnu en Translatør i Spansk; men der er 8 Translatører inden ham. Vi maa have et Par Stykker denne Gang:

(44) LAURITS CHRISTIAN TØRSLEFF (1802-65), Translatør i Tysk, Fransk og Engelsk i Fyens Stift med Bopæl i Assens, hvor han i øvrigt var Lærer, Kantor og Kordegn. Han var Fader til Operasanger L.C.Tørsleff (1849-1914), som man ser i Biografisk Leksikon, der har Forældrenes Navne og Aarstal.

Erslews Forfatterlexicon har Lauritz Christian Tørsleff, fordi han skrev noget om Odense Skolevæsen i "Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn": Han var 2den Lærer ved Borger-skolen, samt Klokker og Chordegn i Assens, blev 20/6 1834 tillige Translateur i Fyens Stift i det tyske, franske og engelske Sprog, 1847 benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Supplementet til samme Lexicon har meget mere: L.C.T., Søn af Comptoirist Vincents T. (f. paa Estruplund 1761, d. i Viborg 1813, Søn af Laur.Chr.T. paa Estrupl. d. 1783 5l Aar gl., denne igen Søn af Hans Tørslev paa Estrupl. d. 1765) og Anne Cathrine, f. Sindal i Viborg 1796. Han blev f. i Viborg 21/1 1802, blev Seminarist 1821, Lærer i Assens 1822, Førstelærer s.St. 1859, død paa Sindssyge-Anstalten ved Vordingborg den 10/7 1865. Gift i Viby ved Aarhus 1837 m. Severine Hansine Petrine Steenberg, Datter af Sognepræst Jacob Chr. Aug. St. og Cathrine Marie, f. Svanekjær.

Folketællingen i Viborg 1801 viser Familien i Sn. Mathisgade 18: Vincens Tørslev 40 Aar Skrifer, Anna Cathrine Sindahl 28 Aar Skræderfrimesterinde(?) og to Døtre paa 2 og 1 Aar, samt Tjenestepige.

Landsarkivet i Viborg (Johan Hvidtfeldt) oplyser, at Laurids Christian var søn af Vincentz Tørslev og hustru Anna Cathrine Sindahl, født i Viborg Søndre sogn og hj.døbt den 28 januar 1802. Døbens publ. i Viborg Søndre sogns kirke 12/3 1802.

L.C.T. er ikke i de to Registre over Bestillinger, men Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i Tydsk, Fransk og Engelsk under Magistratsejbedsmænd i Assens i Aarene 1835-65. Han fandtes ved en Gennemgang af Danske Cancellie's 3. Dep., Registranter for 1834-35-36, hvis Indholdsfortegnelse under "Translateurer at være" S. 77 viser hen til No. 327, Bevilling til Lærer Lauritz Christian Tørsleff ved Borger-skolen i Vor Kjøbstad Assens i V L Fyen at være cedsvoren Translateur og Tolk i Fyens Stift i det tyske, franske og engelske Sprog, dateret 20/6 1834.

Læg No. 327/1834 indeholder Ansøgning dateret i Assens 30/5 1834. Til Kongen. ... havde for 4 Aar siden aflagt Prøve i nævnte Sprog hos Professor T C. Bruun og Dr. Johannsen ... vedlagt Attester fra Bruun af 16/8 1830 og andre, samt Konzept til Bevilling af 20/6 1834. L.C.T. var altsaa godt 32 Aar, da han blev Translatør, og han var det i ca. 31 Aar, idet der ikke er set noget om, at Bevillingen er taget fra ham, da han kom paa Oringe.

Folketællingerne har ham og hans Familie i Adelgade No. 16 i Assens i Aarene: 1845: L.C.Tørsleff 43 Aar f. i Viborg, Lærer ved Borger-skolen, Severine T., f. Steenberg, 30 Aar f. i Hyllested ved Grenaa, Jacob, Laura, Trine, Elise, henholdsv. 3, 7, 5 og 2 Aar, + to Tjenestep. 1850: L.C.T. 49 Aar, 2-Lærer ved Borger-skolen, Severine St. 36 Aar, Jacob, Laura, Trine, Elisa, Marie, Caroline, henholdsv. 8, 12, 10, 7, 5, 4 Aar, + Tjenestep. Det er mærkeligt, at den sidstfødte, den senere Operasanger L.C.T., f. 15/5 1849, ikke er med, har han været paa Sygehus eller lign.? 1855: kaldes L.C.T. Translateur og 1-Lærer. De har nu 9 Børn, de 6 lige nævnte plus Laur. Chr., Emma, Vilhelm, Olavia, henholdsv. 5, 4, 3 og 1 Aar gl., minus Jacob (død?).

V. Richter har ikke hans Død. Landsarkivet i Odense (Carl Lindberg Nielsen) oplyser, at L.C.T. døde i Vordingborg i 1865 og henviser til Landsarkivet i København. Kirkebogen for Vordingborg viser i 1865: Lauritz Christian Tørsleff, Klokker og Chordegn, Dannebrogsmænd, gift, af Assens, død 3/7 paa Sindssygeanstalten paa Oringe, begr. 11/7, 63 Aar gl. (efter dette er Erslews Dødsdato for L.C.T. forkert)

Der findes en Del Tørsleff i Telefonbogen, men det vides ikke, om nogle af dem stammer ned fra Translatøren, eller det er fra andre Tørsleff paa Estruplund.

Inden vi gaar videre, maa vi sige Farvel til Thomas Christopher Bruun, f. 2/11 1750 paa Gaunø, d. 24/6 1834 i København (Helligg.), se hans korte Biografi under 617) S. 321, eller læs om ham i Biografisk Leksikon eller andre Leksika. Som Professor i Sprog ved Københavns Universitet var det nogle Gange ham, der prøvede Ansøgerne om Translatørbevilling og afgav Attest derom (bl.a. Nic. Femmer Berg S. 362, Lærstrøm S. 377, Mariboe S. 404, Hee S. 416), sidst i ovennævnte Tilfælde, da han afgav Attest for Laur. Chr. Tørsleff's Kundskaber i Sprog. Bruun døde 4 Dage efter Datoen for Bevillingen til Tørsleff. Han blev 83½ Aar gl.

785) Vi kommer nu til den første Translatør, der er set Fotografi af. P.A. Heiberg findes der Tegninger og Malerier af, og Johan Grøn Lund læste vi om S. 393, at han efter sin Død blev fotograferet og derefter malet. Vi kan se Fotografi af

(45) JOBST CONRAD HIRSCH LEMMICH i Victor Elberling: Rigsdagens Medlemmer gennem 100 Aar, hvor der oplyses, at han var f. 27/10 1795 i Sjørdalen ved Trondhjem som Søn af Premierløjtnant Hans L., blev Sekondløjtnant 1813, Premierløjtnant 1824, afgik som Kaptajn i 1834, samme Aar Translatør og Tolk i Tysk, Fransk og Engelsk i Helsingør, hvor han tillige holdt Skole, i 1842 tilbage til Militærkarrieren, blev Kaptajnvagtmester og Slotsforvalter paa Kronborg og Inspektør ved Kronborg Fyr, i 1849 Kommandør, i 1850 Oberstløjtnant, i 1854 Oberst, 1853-55 konservativ Landstingsmand for 10. Kreds valgt i Kolding, død 3/4 1866 i Helsingør.

J.C.W. & K.Hirsch: Danske og Norske Officerer 1648-1814 har militære Data om flere af Navnet Lemmich (Rigsarkivet), bl.a. om Jobst Conrad Hirsch Lemmich, Søn af Kaptajn Hans L. og Anne Margr. Frederikke Hirsch, med samme ovennævnte Datoer for Fødsel og Død og hele hans militære Karriere med Datoer og Aarstal, 26/8 1834 Translatør i Fransk, Tysk og Engelsk, 1840 Ridder af Dannebrog, 1851 Dannebrogsmænd.

Ragnar Juell: Slægten Lemmich (Kgl. Bibliotek 44/244-4) har S. 22: Jobst Conrad Hirsch Lemmich, dansk Generalmajor, Kammerherre, f. 27/10 1795 i Trondhjem, død 3/4 1866 i Helsingør, Cadet ved kgl. Land-Cadet Corps 1809, Bataillonsadjutant og 2. Lieutenant 1823, Premierlieutenant 1828 (NB: andre Aarstal end ovenfor!), siden Regimentsadjutant i Kronens Regiment, boede da i Helsingør, 6/7 1849 haardt saaret ved Trældeskansen, 1853-55 Landstingsmand for Højre i 10. Kreds (sydøstl. Nørrejylland).

I samme Bog kan man læse om Forfædrene i Norge tilbage til ca. 1550 (Sorenskriver, Raadmand, Skibs- og Skovejer, Postmester, Viceborgmester i Christiania, Regimentskvartermester, Kaptajn-Lieutenant), samt at Slægten er uddød paa Sværdsiden. **Man kan saa spørge, hvor de seks Lemmich stammer fra, vi ser i Københavns Telefont.**

St. Marie Kirkebog, Helsingør, viser følgende Vielse: Lieutenant Jobst Conrad Hirsch v. Lemmich 31 Aar og Jomfrue Theresia Dorothea Dreyer 21 Aar, Forlovere: Kjøbmand Dreyer og Kjøbmand Goltze, viet 6 Marts 1828 i Kirken. Anmærkning: Den Kongl. Tilladelse til at indgaae i Ægteskab var af 8 Sept. 1827. Beviset for Indskud i Enkekassen af 8 Febr. 1828. (Kjøbmand Dreyer var nok hendes Fader, selv om det hidtil ikke har været muligt at finde hendes Fødsel. Den eneste Theresia Dorothea, der ses født i Helsingørs to Sogne paa den Tid, er en Datter af en Contorist P. J. F. Züber født 13/7 1805. Der er ellers set en Del Børn af Kjøbmand Dreyer i disse Aar).

Lemmichs Translatørbevilling ses i begge Rigsarkivets Registre over Bestillinger med Datoen 26/8 1834 og de tre Sprog. Han er i øvrigt den sidste paa Listen i Adskill. Bestillinger og Privilegier 1730-, hvor Primon (se S. 313) var den første.

Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i nævnte Sprog i Aarene 1835-48 under Magistratsebedsmænd i Helsingør.

Danske Cancellie, 2. Dep., Registranter (Rigsarkivet) har i Bogen for 1834 under "Translateur og Tolk at være i Helsingør" S. 215, hvor Indførsel No. 526 viser Bevilling af 26/8 1834 til Os elskelige Premierlieutenant og Regiments-Adjutant ved Kronens Regiment, Jobst Conrad Hirsch v. Lemmich at være eedsvoren Translateur og Tolk i Vor Kjøbstad Helsingør i det tydske, franske og engelske Sprog.

Det tilsvarende Læg No. 526/1834 indeholder hans Ansøgning af 11/6 1834 stilet Til Kongen! ... søger om at blive Translateur i Helsingør i Fransk, Engelsk og Tydsk, har allerede 1827 underkastet sig en Examination af Prof. Thomas Bruun, har siden givet 8 a 10 Informationer daglig i disse Sprog. Der er flere Bilag med Anbefalinger, bl.a. en Attest af 7/10 1827 fra Thomas Bruun, og endelig Koncept til Bevillingen af 26/8 1834 som eedsvoren Translateur og Tolk i de nævnte Sprog.

Folketællingerne i Helsingør 1840 og 1845 viser Familien i Sophiegaden No. 37: Jobst Conrad v. Lemmich (1845 uden v.) henholdsv. 44 og 49 Aar, f. i Trondhjem, Kaptajn, Regiments Adjutant, Translateur, i 1845 Kaptajnvagtmester, Slotsforvalter & Fyrinspecteur paa Kronborg, og Hustru Theresia (1845 Therese Dorothea) f. Dreyer, f. i Helsingør, henholdsv. 34 og 39 Aar (altsaa f. ca. 1805-06), og Børnene: Hans, Just, Anna, Johan, Peter Otto, Ida Caroline, henholdsv. 17, 16, 13, 10, 7, 6 Aar i 1845, hvor Hans er Contorist og Just Skibstømmerlærling. Ragnar Juell anfører i alt 7 Børn. De senere Folketællinger er ikke undersøgt.

V. Richter har Generalmajor Jobst Conrad Hirsch Lemmich død i Helsingør 3/4 1866 (B 79) og Therese, Enke efter samme, død 3/6 1882 i Svendborg (B 128).

St. Marie Kirkebog, Helsingør, død 3 April 1866, begr 7 April, Jobst Conrad Hirsch Lemmich, Generalmajor, Kammerherre, gift, 70 Aar, død af Apoplexi.

Berlingske Nr. 89 af Onsdag 4 April 1866 under Dødsfald: At min inderlig elskede Mand, mine Børns kjærlige Fader, Generalmajor og Kammerherre Jobst Conrad Hirsch Lemmich, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd samt Ridder af St. Olavs Ordenen, idag er afgaaet ved Døden efter et kortvarigt Sygeleie bringes herved med dyb Veemod til Slægtninges og Venners Kundskab. Helsingør, den 3die April 1866. Theresia Lemmich

(789 fortsat) señor ... con la señora ..., en Copenhagen, Dinamarca., el día ... de ... de 19 ..., quedando ambas partes en aptitud legal de contraer nuevas nupcias. SEGUNDO. - Las hijas menores de edad habidas del matrimonio llamadas: ... y ..., quedarán en la misma situación en que actualmente se encuentran, es decir, bajo la custodia de la madre. TERCERO. - Se restituye a la mujer su nombre de soltera, el cual es: ..., pudiendo usarlo si así lo desea. CUARTO. - Regístrese la presente resolución, publíquese, dénese a los interesados las copias certificadas que solicitan y en su oportunidad archívense los autos. Así definitivamente juzgando lo sentenció y firmó el C. Licenciado ..., Juez Primero de lo Civil del Distrito ... Doy fé. ... - ... - Rúbricas. EN CUMPLIMIENTO A LO MANDADO EN EL PUNTO CUARTO RESOLUTIVO, SE EXPIDE ESTA COPIA FIEL Y EXACTA DE SU ORIGINAL. VA EN UNA FOJA UTIL Y DEBIDAMENTE COTEJADA SE AUTORIZA Y FIRMA EN CIUDAD ..., ..., MEXICO, A LOS ... DEL MES DE MIL NOVECIENTOS CINCUENTA Y ... DOY FE. EL SECRETARIO. ~~~~~ Vore juridiske Kolleger A.R. og H.S. er nok de bedste til at oversætte Tekster af denne Art.

790) Vi skal nu høre om den første engelskfødte, eller rettere skotskfødte, der blev Translatør i Danmark, nemlig:

(46) JOHN MAC CAUL, som ikke findes i Registret over Geistl. og Verdsl. Bestillinger 1730-1848 paa Rigsarkivet, men som figurerer i Hof- og Statskalenderen under Translateurer i Kjøbenhavn i Aarene 1836-43 og i Veiviserens særlige Fortegnelse over Translateurer i Aarene 1840-51, begge Steder som Translateur i Engelsk.

Danske Cancellie, 2. Dep., Registr. 1835 har i Indholdsfortegnelsen "Translateur og Tolk at være i det engelske Sprog i Kjøbenhavn" S. 82, hvor man under No. 188 ser Bevilling af 24/3 1835 til Grosserer I. Mac Caul som eedsvoren Translateur og Tolk i det engelske Sprog.

Det tilsvarende Læg No. 188/1835 indeholder P.M. uden Dato til den høje Magistrat fra J. MacCaul, Grosserer, 186 Bredgade, der ansøger om at blive Translateur: "Da Undertegnedes Handel er i de senere Aar saa meget aftaget, at han for Øieblikket ingen Udsigter har til at kunne ernære sig som Kjøbmand troer derimod - ved at anvende sine ledige Timer som Translateur - at kunne baade bidrage til sit eget Underhold, og med det samme være sine Medborgere til Nytte. Han vover derfor, ærbødigst at ansøge den høje Magistrat ..." Endvidere ses Pro Memoria af 18/2 1835 fra Notarius Clauswitz med Anbefaling, ... har ladet ham i sin Nærværelse skrive en Dansk Oversættelse af en Engelsk Søde-Forklaring, samt en Engelsk Oversættelse af en Dansk Fuldmagt. Begge vedlagt med næsten ingen Rettelser. Desuden ses Koncept til Bevillingen af 24/3 1835.

I Stadsarkivets Protokol over Borgerskaber ses Grossererborgerskab af 17/2 1815 til John McCaul (i Registret: Caul, John M.), født i Schotland, 28 Aar gl., fritaget for Borgerlig Militaire Tjeneste.

Veiviserens Navneliste har Grosserer John Mac Caul (under M) med følgende Adr.: 1815: Kongens Nytorv 354, 1821: Norgesgade 176 (med Tilføjelsen: Contoir Chvn. Strandgade 147, 1822: Contoir Chvn. Overg. neden V. 168), 1825: St. Kongensgade 250, 1834: Norgesgade 186, 1836: John Mac-Caul, A.M.C.B. Oxon., Gross., Translateur i det Engelske samt Translateur ved det Storbritanske Gesandtskab, Norgesgade 186, 1837: rettet til Translateur i det engelske Sprog samt Translateur ved det Storbrittanske Gesandtskab, 1840: Bredgade 186 (=hidtil Norgesgade 186), 1841: Gothersgade 26, 1847: rettet til kgl. Storbrittansk Vice-Consul, Grosserer, Translateur i det engelske Sprog, samt Translateur ved det engelske Gesandtskab, sidste Gang 1851.

Folketællingerne 1834, 1840, 1845, 1850 viser: Grosserer, i 1845: og Translateur i 1850: storbritannisk Vice Consul, Grosserer John Mac Caul, i 1845: f. i Glasgow, i 1850: f. i Skotland, henholdsvis 48, 54, 59 og 63 Aar gl., og Hustru Charlotte, fød Benners, henholdsvis 38, 44, 49, 53 Aar gl., samt Datter Charlotte i 1834 og 1840 14 og 21 Aar gl., boende hos Grosserer Isaac S. Benners, Enkemand, i 1834 og 1840 70 og 76 Aar gl., dennes Søn og ugift Datter, samt i 1850 en Broder til Mac Caul, Alexander Mac Caul, + Tjenestepiger og i 1850 to Logerende, i 1834 og 1840 i Norgesgade 186, i 1845 og 1850 i Gothersgade 26, Hustruens Fødested angivet som Kjøbenhavn, men Søsteren til hende er i 1850 anført som født paa St. Croix, hvilket viser, at Isaac Benners har virket i Vestindien. I 1855 ses ingen af dem i Gothersgade 26.

Hof- og Statskalenderen har Mac Caul som Translateur ved Storbritanniens Gesandtskab i det særlige Afsnit om Gesandtskaber i Aarene 1837-52.

Hverken John Mac Caul eller hans Kones Dødl er fundet i V. Richter, i Kirkebøger, i Generalregistret, i Begravelsesvæsenets Protokoller eller andre Steder. Efter de Holdepunkter, der er givet ovenfor, maa han være født i Glasgow ca. 1786; han var ca. 49 Aar, da han blev Translatør, og han er blevet ca. 65 Aar gl., hvis han døde i 1851.

791) Den næste Translatør var beskæftiget ved det, der dengang var det mest epokegørende, nemlig Jernbanevæsenet, idet han først var Bogholder, siden Direktør for Danmarks første Jernbanestrækning København-Roskilde-Korsør, men han er alligevel ikke nævnt i nysudkomne JERNBANENS HVEM HVAD HVOR. Det var:

47) JEAN LOUIS FELIX MÜLLER, der er anført i Geistl. og Verdsl. Bestillinger 1730-1848 som Translateur i Hollandsk med Bevillingsdatoen 11/12 1835.

Hof- og Statskalenderen har ham som Translateur i Hollandsk Franz Ludvig Felix Müller i Aarene 1836-59, og Veiviserens Translateurliste har ham som Translateur i Hollandsk I.F.Müller i Aarene 1840-59.

Danske Cancellie, 2.Dep., Registr. 1835 viser i Indholdsfortegnelsen "Translateur og Tolk at være i det hollandske Sprog i Kjøbenhavn" hen til S.350, hvor man under No.853 ser Bevilling af 11/12 1835 til Comptorist Jean Louis Felix Müller at være eedsvoren Translateur og Tolk i det hollandske Sprog.

Det tilsvarende Læg No.853/1835 indeholder Ansøgning uden Dato til Kjøbenhavns Høie og Velvise Magistrat fra Jean Louis Felix Müller, Comptorist, boende Ny-Adelgade No.324, 2den Sal, ... har opholdt sig 4 Aar i Holland, ... søger om Bevilling som hollandsk Translateur og Tolk for derved at afhjælpe et ved Rettergang, Havarie-Sager og flere Leiligheder følt Savn. Vedlagt anbefaling fra F.Clauswitz dateret 12/11 1835, samt en (rettet) Oversættelse til Dansk af en hollandsk Fuldmagt og en (rettet) Oversættelse til Hollandsk af et Dokument paa tre håndskrevne Foliosider. Desuden anbefaling fra holl.Consul de Coninck, og endelig Koncept til Bevillingen af 11/12 1835.

Veiviserens Navneliste har Capit.og Toldbetj.Fr.L.Müller, Kultorvet 205 fra 1833, Jean Müller, Handelsreisende for udenl.Huse, Compagnistr.67 i 1836, og fra 1836 Translateur og Tolk i det hollandske Sprog J.L.F.Müller, Nyhavn v.S.2. Den eventuelle Forbindelse mellem disse Personer er ikke undersøgt. Der var i øvrigt mange af Navnet Müller i Veiviseren dengang. Fra 1842 boede J.F.L.Müller i lille Larsbjørnstræde 182, fra 1852 kaldes han Translateur og Jernbanedirecteur samt Bogholder, fra 1856 boede han paa Nørrevold 233B.

Folketællingerne viser i 1834: ugift Comptorist Jean Louis Felix Müller, 24 Aar, i Nyhavn No.2, 2.Sal, i 1840: Comptorist & Translateur i det hollandske Sprog, samme Adresse, i 1845: Translateur og Bogholder Jean Luis Felix Müller, 34 Aar, f.i Kjøbenh. og Hustru Augusta, 24 Aar, f.i Kjøbenh., Datter Fanny, 3 Aar, Datter Laura, 1 Aar, + Tjenestepige, i lille Larsbjørnstræde 182, 1.Sal, Nørre Kvarter, i 1850 paa samme Adresse Directeur ved Jernbanen Louis Felix Müller, 40 Aar, Augusta, 31 Aar, og tre Døtre, Fanny 8 Aar, Laura 6 Aar og Anna 4 Aar, + to Tjenestep., i 1855 samme Sted, nu Handelsbogholder og Jernbanedirecteur, 46 Aar, Hustruen 35 Aar, Pigerne 13, 10 og 10 Aar (?) og en Søn Rudolph paa 3 Aar, + tre Tjenestepiger.

Generaldirektoratet for Statsbanerne bekræfter, at Jean Louis Felix Müller fra 1/6 1848 fungerede som direktør for København-Roskildebanen, og fra 20/8 1855 blev han valgt til direktør for København-Korsørbanen, hvilken stilling han beklædte, indtil han afgik ved døden den 2/3 1859.

V.Richter har Jean Louis Felix Müller, Jernbanedirektør, død 2/3 1859, 48 Aar gl. (Augusta, f.Schrøder) (A 74). Kjøbenhavns Adressecomptoirs Efterretning (=Adresse-avisen) Løverdagen den 5 Marts, 1859, No.54 (ikke 74), har under Dødsfald følgende:

At Herren den 2den Dennes bortkaldte min elskede Mand, Jernbane-Directeur Jean Louis Felix Müller, 48 Aar gammel, fra mig og mine fire Børn, bekendtgjøres herved for Slægt og Venner. Kjøbenhavn, den 4de Marts 1859, Augusta Müller, født Schrøder.

Frue Kirkes Kirkebog viser Johan Louis Felix Müller, Bogholder ved Siellandske Jernbane, 223 Nørrevold, død 2den Marts 1859 af Vattersot, 48 Aar gl., begr.den 7de Marts. Anm.: Jernbanedirecteur Jean Louis Felix Müllers Enke Augusta fød Schrøder.

Enken døde i H.t. V.Richter 21/4 1871.

Müllers Fødsel og Bryllup er forgæves søgt i flere københavnske Kirkebøger. Efter det anførte maa han være født ca.1810, og han blev Translatør ca. 25 Aar gl.

792) Vielsesattest fra Estados Unidos Mexicanos:

Como Juez del Registro Civil de esta Ciudad, hago constar que el día ... del mes de ... de 19... siendo las ... horas ... minutos, contrajeron matrimonio civil el Sr. ... y la Sr ... según aparece en el Libro de registro número ... Folio ... de la Sección respectiva.

Cd. ..., ... de 19... El Juez de la Oficina del Registro Civil ... (NB: Sr kan indrettes baade til Srta. og Sra.)

793) Af Gyldendals Tranebøger har to Dansk fra før 1948, nemlig Pierre Andrézel (Karen Blixen): Gengældelsens Veje og Martin A.Hansen: Løgneren, sidste dog med hans private mangelfulde Kommasætning. Gyldendal plejer ellers at være ivrig efter at følge med, men her har været stærkere Viljer. Det er rart at se.

804) Videre i Translatørhistorien kommer vi nu til en Translatør i Frederikshavn, der endte som Mægler i Korsør. Han var af en Jantzen Slægt, hvis Forgreninger er udredet i A.Jantzen: Familien Jantzen fra Drenderupgaard, en Bog, der kan ses for Eks. paa Frederiksberg Bibliotek. Stamfaderen var Hans Arnold Jantzen (ca. 1650-1718) af Drenderupgaard, Ødis Sogn, Tyrstrup Herred (nær Vamdrup). Han havde bl.a. Sønnen Adam Jantzen (1696-1731), der blev Præst i Husum. Blandt dennes Børn var Birkedommer Tobias Jantzen (1737-1804), Far til bl.a. Lieutenant Chr.Fred.Jantzen (1777-1819), g.m. Ditlova Augusta With (1784-1848). Disse havde bl.a. Sønnen (48) CHRISTIAN FREDERIK AUGUST JANTZEN, f.9/5 1805 i København, død (i H.t. ovennævnte Slægtsbog) 19/2 1859 som ugift Mægler i Korsør. Fødselsdatoen bekræftes ved Opslag i Kirkebogen (Garnisons Sogn); men Dødsdatoen er forkert, idet Korsør Kirkebog viser, at han er død 29/2 1856. Faderen ses i Veiviseren 1801 som Sec. Lieuten. ved D.Liv-Regim. Jantzen, Farvegade 41, og ved Folketællingen samme Aar paa denne Adresse som ugift Logerende Christian Jansen, Leutenant af Danske Liv-Regim. 23 Aar gl. V.Richter har hans Død 20/2 1819.

Chr.Fred.Aug.Jantzen ses ikke i Registret over Bestillinger; men han figurerer som Translateur i Tydsk og Engelsk i Frederikshavn i Aarene 1838-52 i Hof- og Statskalenderen under Magistratseembedsmænd for denne By, og i Aarene 1852-56 ses han under Magistratseembedsmænd i Korsør som Mægler Chr.Jantzen, det første Aar paa Siden over for den med Translateur C.F.A.Jantzen i Frederikshavn, altsaa to Steder.

D.K. 3.Dep.Registr.1837 viser under "Translateur og Tolk at være" hen til S.2 hvor man under No.12 finder Bevilling af 17/1 1837 til Handelsfuldmægtig Christian Frederik August Jantzen af vor Kjøbstad Frederikshavn at være eedsvoren Translateur og Tolk i det tydske og det engelske Sprog i Hjørring Amt, og det tilsvarende Læg No.12/1837 indeholder Ansøgning dateret Frederikshavn d.16 November 1836 fra Handelsfuldmægtig Christian Frederik August Jantzen, 32 Aar gl., Til Kongen, om at forundes allernaadigst Bevilling som Tolk og Translateur i Hjørring Amt i det tydske og engelske Sprog, hvor ingen er beskikket som saadan, ... "ofte føles dette Savn og ikke sjelden maae den der nødsages at henvende sig til sprogkyndige Mænd, især den Strandlidte, dyrt betale den Bistand han attraar" ... vedlagt en (original) Attest fra Kongelig Tolk og Translateur, Vice Consul Skovgaard i Aalborg (... "har i en lang Række af Aar opholdt sig udenlands, saavel i Tyskland som i England og nu bestyrer Hr. Consul Bergens Forretninger i Frederikshavn, ... anbefaler Hr.Jantzen med Forsikring om hans fortrinlige Duelighed", se i øvrigt om Aagaard under 766)S. 416), samt trede Attester fra Herr Grosserer Peter M.Hagen i Kjøbenhavn (... "har i 7 Aar arbeidet i mit Comptoir"), Consul Herr W.C.Good i Hull (... "served me here as Clerk in my office for one year") og Herr Agent O.B.Suhr i Nyborg (... "har i 4 Aar været hos mig som Bogholder og Correspondent"). Endelig koncept til Bevillingen af 17/1 1837 som eedsvoren Translateur og Tolk i Hjørring Amt af det Tydske og Engelske Sprog. - Jantzen var da 31 Aar, og han var Translatør i ca.19 Aar til sin Død i 1856, d.v.s. han kaldtes Mægler de sidste Aar i Korsør. Det er ikke undersøgt, om han ligefrem har leveret sin Bevilling som Translatør tilbage, saaledes som for Eks. C.R.F.Mariboe gjorde det i 1834 (se 749)S.404) og maaske ogsaa A.B.Birch (661)S.350).

Chr.Fred.Aug.Jantzen har ikke været til at finde i Folketællingerne i Frederikshavn 1840 og 1845; men han ses ved Folketællingerne i Korsør 1850 i Nye Broegade 50: Christian Jantzen 46 Aar ugift f.i Kjøbenhavn, Mægler, Holder Dug & Disk. Samme Tilføjelse; der betyder noget i Retning af, at han giver Tilskud til Husførelsen, har to andre, der ligesom ham boede hos en Seilmager, der var Enkemand med tre Børn. I 1855 ses Christian Frederik August Jantzen 51 Aar ugift f.i Kjøbenhavn, Mægler, Lutheran, boende hos Skomagermester med Kone og Børn, Svende og Lærling, i Forhuset & Matr.No.42b, Korsør.

805) Aviser og Radio har det med at pine Læsere og Lyttere med snart et, snart et andet, et Navn, en Rejse, et Møde, en Plan, o.s.v., saa man bliver led ved at læse eller lytte, for Eks. i lang Tid om Nasser, om Kadar, om Kruttschev, om de Gaulle, o.s.v. I Efteraaret var de Planen om Tilslutning til de 6 eller de 7, i sig selv noget Sludder, for Danmark var selv en af de 7, der ikke var med i de 6, saa det skulde have heddet at slutte sig til de 6 eller sammen med de 6 andre. Hvi man slutter sig til 7, bliver der nemlig 8. Brugte man det samme Sludder i de spanske Aviser? Hvis man kunde faa INFORMACIÓN ESPAÑOLA lige som før, kunde man maaske have set det der. De sender i Stedet for INFORMATION FROM SPAIN, der gaar lige i Papirkurven.

Mon disse Markedsplaner for Resten faar Indflydelse paa de kommercielle Oversættelser til og fra Spansk? Nogle har mærket en Nedgang i den sidste Tid; men det er maaske tilfældigt? (Hv.)

818) I den i Sundtoldens Tid internationalt prægede Handels- og Søfartsby Helsingør var der til Stadighed en Embedsmand ved Toldvæsenet, der var "Translateur", hvilket vi har set om S.266; men disse Translateurer bliver ikke betragtet som Kolleger til os. Der forekom imidlertid ogsaa Translateurer i Helsingør med kongelig Bevilling ligesom Translateurerne i Kjøbenhavn og andre Steder, og af saadanne har vi hørt om P.M.Aagaard (S.416) og J.C.H.Lemmich (S.428). Nu skal vi høre om en tredje, der blev Translatør i Helsingør, medens de to lige nævnte endnu virkede dør, nemlig

(49) SEVERIN CHRISTIAN STIESEN, der ses i Registret over Geistl. og Verdsl. Bestillinger 1730-1848 som L.C.Stiefer, Translateur i Fransk og Italiensk og i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1839-62 som S.C.Stiesen, Translateur i Fransk og Italiensk under Magistratseembedsmænd i Helsingør. I samme Bog ses han under udenlandske Konsuler i Danmark som siciliansk Viceconsul i Helsingør i Aarene 1844 (første Gang denne Afdeling i Bogen) til 1850 og videre fra 1851 til 1859 som siciliansk Consul for Danmark i Helsingør Severin Christian Stiesen (S.F.I.3).

Man kan læse om Severin Christian Stiesen i Erslew's Forfatter-Lexicon Supplem.; han var Islænding, S.af Handelsfactor Stiesen paa Skagastrønd, kom tidligt til Danmark og bosatte sig i Helsingør, hvor han i 1840 blev siciliansk Viceconsul, i 1850 Consul, 1856 Ridder af den sicilianske Frantz den Førstes Orden, døde 16/3 1856 (forkert, se nedenfor). Han var g.m. Caroline Charlotte. Han udgav en Række Skrifter paa Fransk om Fyrvæsenet (Phares et Fanaux sur les côtes du Danemark, 1845, og flere lignende senere) samt "Mit Forsvar og Mine Bekjendelser" Helsingør, 1858 (Signatur 46-122-8° paa Det kgl.Bibliotek), et Skrift paa 16 Sider: Deels under min Fraværelse i Udlandet (= England) og deels efter min Tilbagekomst hertil er jeg bleven angrebet i de offentlige Blade, og navnlig i "Helsingørs Avis", paa en Maade, hvortil jeg ikke kan holde mig taus. ... forklarer Forholdet til et fransk Skibs Havari-Affaire, ... et Firma her havde bagtalt ham i Udlandet ... forklarer sine økonomiske Forhold, mit Firma Severin Stiesen & Co. er ikke ophævet ... har været udsat for Brødnidets laveste Forfølgelser, ... man har kastet Stene ind igjennem mine Vinduer, man har gjort Indbrud i mit Huus og ødelagt mine Meubler, man har tilkjendegivet sin Haan-glæde, naar Modgang mødte mig, ja endelig da Døden berøvede mig en elsket Datter, der er flere personlige Ting deri ... dateret i Helsingør, 14. December 1858, underskrevet Severin Stiesen, trykt hos P.V.Grüner & Co. i Helsingør.

D.K.2.Dep.Reg.1838 har "Translateur og Tolk at være i Helsingør" S.61, No.135, Bevilling af 3/3 1838 til Severin Christian Stiesen at være eedsvoren Tolk og Translateur i det franske og italienske Sprog i Helsingør. Læg No.135/1838 inderholder Underdanigst P.M. af 16.Jan.1838 fra Severin Christian Stiesen til Det Kongelige Danske Cancellie, Kjøbenhavn: ... her i Byen ikke findes nogen Translateur i italiensk og fransk ikkun een, Herr Lieutenant Lemmich af Cronens Regiment (se S.428), ... henviser til den store Skibstrafik paa Helsingør, ... det er mine Principalers d'Herrer Avan Denes & Co.s Villie, at jeg underdanigst ansøger om denne Ansættelse, ... har været 6 Mdr. i Paris og 8 Mdr. i Italien. Nedenunder en Erklæring fra Helsingørs Raadstue af 22/1 1838 om, at der fortiden ere ansat tvende Translateurer: Lieutenant Lemmich i det tydske, franske og engelske, og Aagaard i det tydske Sprog. (x) Anbefaler Bevillingen. Endelig Anbefaling af 6/2 1838 fra Amtmanden i Frederiksborg Amt, samt Koncept til Bevillingen af 3/3 1838 som eedsvoren Translateur og Tolk i det franske og italienske Sprog i Helsingør. (x) forkert, det var i Engelsk.

St. Olai Kirkebog, Helsingør, viser, at Ungkarl, Contorist Severin Christian Stiesen, 24 Aar gl., den 12 April 1837 blev viet i Kirken til Jomfru Caroline Charlotte Giesmann, 23 Aar gl. (hun f.18/6 1814, døbt 30/7 i St.Marie Kirke, D.af Malermester Chr.Julius Giesman og Hustru Margarethe Dorthea, d.Sommer). Den 26/7 1838 fødtes deres første Barn døbt Didrikke Fomanda Anna Cynisia (St.Olai).

Folketællingerne viser, at Familien i 1840 boede i Strandgaden No.253, i 1845, 1850 og 1855 herskabeligt i Sophiegaden 32, i 1860 til Leje i Hus Nr.248. I 1840 bestod Husstanden af Translateur Severin Stiesen 26 Aar, hans Hustru Diderikke 19 Aar og Datter Caroline 2 Aar (Navnene byttet om, Moderens Alder gal). I 1845: siciliansk Vice Consul Severin Chr.Stiesen 31 Aar f.Island og Caroline Giesmann 30 Aar f.Helsingør, Didrikke 6 Aar + 2 Tj.piger, endvidere Huusfaderens Broder Fr.Ferd.Stiesen 30 Aar f.Island samt Translateur & Contorist Peter Martin Aagaard 38 Aar ugift (vor Translatør Nr.(41) omtalt S.416-17). I 1850: Vice Consul og Skibsclarerer Severin Stiesen 35 Aar, Caroline 32 Aar, Didrikke 12 Aar, Alexandra 2 Aar + Husjomfru og 2 Tj.piger. I 1855: Generalconsul og Skibsclarerer Severin Stiesen 41 Aar, Caroline 39 Aar, Alexandra 7 Aar, Severin 4 Aar, samt Konens Søster, en Contorist, en Bonne, 2 Tj.piger, 1 Tj.karl, 1 Kudsk (store Forhold!). I 1860 Grosserer og titulair Generalconsul (begge Dele overstreget, Skibsclarerer skrevet ovenover) Severin Stiesen 46 Aar, f.Island, Caroline St.40 Aar, Alexandra 11 Aar, Severin 9 Aar + 2 Secretaire (den ene en 36-aarig Italiener) + Tj.plge. (mere beskedne Forhold end i 1855!).

(818) Efter 1860 er Familien som sunket i Jorden. Den 47-aarige Skibsklarerer, Generalkonsul og Translatør Sev.Chr.Stiesen med Kone og Børn er sporløst forsvundet fra Helsingør. Kirkebøgerne er forgæves undersøgt for at finde deres Død, Børnenes Konfirmation, evt.Bryllup, og Helsingør Skifteret har ikke noget om Stiesen. Navnet dukkede ikke op i København (Veiviser, Generalregister og Begravelsesvæsenets Protokoller undersøgt). Der er ingen Stiesen i Telefonbogen i Dag. Navnet er ikke blandt de "patenterede". Stiesen findes ikke i de almindelige Aarbøger for Frederiksborg Amt, men i den særlige Aarbog "Fra det gamle Helsingør", der kom i Anledning af Byjubelåret i 1924, nævnes Provianteringshandler Severin Stiesen i Forbindelse med en Omtale af den skærpede Konkurrence blandt Skibsprovianteringsforretningerne i Helsingør efter Øresundstoldens Ophævelse i 1857. Hverken Hans Peder Holm (f.i Helsingør, Konsul der, siden Translatør i Aalborg, se S.407-08), P.M.Aagaard, J.C.H.Lemmich eller Sev.Chr.Stiesen findes i Navneregistret til Værket Laurits Pedersen "Helsingør i Sundtoldstiden 1426-1857".

Stiesen er vel ikke rejst hjem til Island, hvor han maa være f.ca.1813? Der er sendt Forespørgsel til Island; men de er længe om at svare. Han har været ca.25 Aar, da han fik Translatørbevillingen i 1838, og han var nok 47 Aar i 1860, da han forsv.

(50) THORLEIF GUDMUNDSON REPP var ogsaa Islænding. Man kan læse om ham i flere biografiske Leksika, for Eks. i Erslews Forfatter Lexicon (hvor han staar lige foran Translatør Nr.20, Wolfgang Sigismund Resch omtalt S.354 i disse Udsendelser). Han var f.6/7 1794 i Reykjadal, Island, S. af Sognepr. Gudmund Bødvarsson, kom til Kbh. 1814, tog 1815 philolog.philosoph. Examen, dyrkede Oldtids- og Sprogvidenskab, vandt en Præmiedaille, var i 1820 Medstifter af Studenteforeningen, i 1821-22 paa Rejse i England, i 1824 Medstifter af "Athenæum", fik i 1826 antaget en Afhandling til Magistergraden, men paa Grund af hensynsløs Optræden over for de opponerende Professorer fik han ikke Graden (i biografik Leksikon staar der, at han var en begavet Mand med mangesidige Kundskaber, men ufordragelig, ensidig og urimelig stridbar), han blev samme Aar g.m. Nicoline Petrine Thestrup, og de rejste til Edinburgh, hvor han var Bibliotekar i 11 Aar, kom i 1837 tilbage til Københ., gav sig af med litterær Virksomhed af stort Omfang, til dels af journalistisk Art (Erslew har i 1.Udg. og i Supplementet i alt 4½ Side med Titlerne paa alt det, han skrev), holdt offentlige Forelæsninger over det engelske Sprog og engelsk Litteratur, fik 12/12 1839 Bevilling som Translatør i Engelsk og Tysk, blev 1843 Lærer ved Handels-Academiet, døde 4/12 1857 i København, begravet 4/5 1858 i Reykjavik.

Repp findes i Registret over Geistl. og Verdsl. Bestillinger med Bevilling som Translateur i Tydsk og Engelsk af 12/12 1839, og han ses i Hof- og Statskalenderen under Translateurer i Kjøbenhavn i Aarene 1841-57. Han figurerer i Veiviserens særlige Translateurliste i Aarene 1840-57 og i dens Navneliste fra 1838: Thorl.Gudm.Repp engelsk Sproglærer, St.Jørgensgade 34, 1841: Østerg.34, 1843: Toldbodveien 286A, i 1846: 1.Helliggeiststr.166, 1847: Løngangstr.168, 1848: Østerg.66, 1849: Thorl.Gudm.Repp, Translateur i Engelsk og Tydsk, Gothersg.15, 1852: Hj.af Nicolaig. og Viingaardstr.97F, 1853: kultorvet 201-2, 1856: Kultorvet 201-2,3.Sal, 1858: Enkefru N.P. Repp, samme Adr.

Folketællingerne viser Repp og hans Familie i 1840 i Østerg.34,3.Sal, i 1845 i 1.Helliggeiststr.166,2.Sal, i 1850 i Gothersg.15,Baghuuset 1.Sal, i 1855 i Kultorvet 202,3.Sal. - I 1840: Thorl.Gudm.Repp 45 Aar givt Translateur, Petrine Nicoline Thistrup 35 Aar hans Hustru, Rosa, Anhill og Douglas, henholdsvis 12, 10 og 7 Aar, deres Børn, + Konens Søster som Logerende + Tj.pige. - I 1845: T.G.R. 50 Aar g., f.i Reykjadalr, Translateur, Nicoline Petrine R. 40 Aar, f.i Kjøbenh., Rosa Ann, AnnHill og Sidney Douglas, hhv.17, 15 og 12 Aar, disse tre f.i Edinburgh, Moses Steven 2 Aar f.i Kbh. + 2 Tj.piger. - I 1850: T.G.R. 56 Aar, Hustruen 46 Aar, Ann Hill, Sidney Douglas, Moses Steven, hhv.19, 16 og 7 Aar + Tj.pige. - I 1855: T.G.R. 60 Aar, f.Island, Troesbekj. Anglican, Translateur, Hustruen 52 Aar, Ann Olivia Agnes 23 Aar, Mons Stepen 22 Aar, + Tjenestep. (Her er noget galt med Børnenes Navne og Alder).

Danske Cancellie, 2.Dep. Registr.1839 har "Translateur og Tolk at være i København" S.371, hvor man under No.762 ser Bevilling af 12/12 1839 til Thorleif Gudmundsen Repp som eedsvoren Translateur og Tolk i det engelske og tydske Sprog i København. Det tilsvarende Læg No.762/1839 indeholder Ansøgning Til Kongen fra Thorleif Gudmundson Repp dateret i Kjøbenhavn d.3/9 1839. Han, der var "født i Island", søgte om at blive beskikket til Translateur i flere Europæiske Sprog: Efter flere Aars Ophold ved Kjøbenhavns Universitet, og efter at Universitetets Guldmedaille to Gange havde været mig tilkjendt, foretog jeg i Aaret 1821 en Rejse i England, hvor jeg opholdt mig i halvandet Aar; efter min Tilbagekomst skrev jeg en Dissertation for Magister Graden, og efter at have underkastet mig Magister Conferenz forsvandede

(818) jeg samme og rejste derpaa til Skotland, hvor jeg i elleve Aar fungerede som Bibliothekar ved Adventernes Bibliothek i Edingburgh. Jeg har i al den ovenanførte Tid efter Evne og Lejlighed lagt mig efter Sproggranskningen, som har udstrakt sig saavel til ældre som nyere Europæiske Sprog ... Jeg frembærer paa Grund heraf den allerunderdanigste Begjæring at det maatte Allernaadigst behage Deres Mjestæt at beskikke mig som Translateur i det Engelske, Islandske, Tydske, Franske, Italienske, Spanske, Græske, Latinske, Svenske og Portugisiske Sprog, vedføjende Attester som kunde tjene til Oplysning om min Duelighed i dette Fag.

Disse Attester findes vedlagt i Form af et i Edinburgh trykt Hæfte paa 16 Sider Certificates in favour of Mr. Thorleif Gudmundson Repp, A.M. Fellow of the Society of Scottish Antiquaries, of the Royal Society of Antiquaries of Copenhagen, og The Icelandic Literary Society, &c., indeholdende XXII Anbefalinger, hvoraf I og II paa Dansk med efterfølgende translation til Engelsk fra henholdsvis B.Thorlacius, Kbh. 1819, og Sibbern, Kbh. 1819, III paa Latin fra Prof. Birger Thorlacius, Kbh. 1821, IV paa Latin fra Biskop H.Müller, Kbh. 1821, V paa Latin fra Prof. Magnusson, Kbh. 1821, VI paa Latin fra Prof. H.(C.) Oersted, Kbh. 1821, og VII-XXII paa Engelsk fra forskellige Navne i Skotland i 1834.

Der næst ses et P.M. af 7/10 1839 fra Notarius F. Clauswitz: Efter at jeg i Følgden høje Magistrats Skrivelse af 11te f.M. havde anmodet Herr Repp om at indfinde sig paa mit Embeds Comptoir her i min Overværelse at foretage nogle skriftlige Oversættelser fra og til de forskjellige Sprog i hvilke han ønsker at ansættes som Translateur og han nu har i min Overværelse skrevet Oversættelser til og fra Engelsk, til og fra Fransk, fra Spansk paa Dansk og fra Dansk til Tydsk, har han i Dag i en uheldig Skrivelse beklaget sig over min Fremgangsmaade imod ham, saa at jeg ikke kan ønske meere at befatte mig med at lade ham skrive Oversættelser til og fra de andre Sprog, og i det jeg derfor nu har den Ære at tilsendeden høje Magistrat de af ham hidindtil skrevne Oversættelser, maae jeg overlade til Magistratens egen Bedømmelse, hvorvidt han efter samme maatte kunne ansees som competent til at være Translateur i disse Sprog og for Resten anmode den høje Magistrat om, af nogen anden at lade hans Kundskaber i de forskjellige Sprog undersøge, hvorhos jeg vedlagt tilbagesender hans Ansøgning med Bilag. - Vedlagt er 1) Overs. af det Danske Sprog til Fransk, 2) Overs. af Havarisag til det Danske Sprog fra Fransk, 3) Overs. af Havarisag af det Spanske Sprog til Dansk, 4) Overs. af Søforklaring af det Engelske Sprog til Dansk, 5) Overs. af Søforklaring af det Danske Sprog til Engelsk, 6) Overs. af Søforklaring af det Danske Sprog til Tydsk. (Oversættelserne er gennemgaaet og rettet).

Skrivelse af 25/10 1839 fra Magistraten til Det kongelige danske Cancellie: I vedlagte ... indleveret Ansøgning med Bilag anholder Thorleif Gudmundson Repp om at blive beskikket til Translateur i flere europæiske Sprog. Herover har vi, i Lighed med hvad der i Henseende til saadanne Petita pleier at følges, ikke undladt at indhente Notarii publici Betænkning ... (omtaler Clauswitz's P.M., men henviser til de trykte Certificates og anbefaler, at han faar Bevilling uden yderligere Prøver, dog kun i de levende Sprog, da det forekommer mindre hensigtsmæssigt at beskikke Translateurer i det græske og latinske Sprog).

Skrivelse af 15/11 1839 fra F. Clauswitz til Det høje Kongelige Danske Cancellie som Svar paa dettes Skrivelse af 14/11: ... at i Følge den af ham for mig aflagte Prøve, jeg maa antage, at han besidder meget gode Kundskaber i det Engelske Sprog, saavel som gode Kundskaber i det Tydske Sprog, endskjøndt han vel ikke i det sidste Sprog er aldeles fortrolig med de tekniske Udtryk, hvilke han dog med nogen Øvelse meget let vil kunne gjøre sig bekendt med ...

Koncept til Bevilling af 12/12 1839 til Thorleif Gudmundson Repp som eedsvoren Translateur og Tolk i det engelske og tydske Sprog. Det var, hvad der gik igennem af de 10 Sprog, han havde søgt om. Vi fik altsaa ikke en spansk Translatør i denne Omgang. Det kunde ellers godt have været tiltrængt, for der havde i 13 Aar siden Haartman's Død i 1826 (se S. 359) ingen været i København. Der var P.N. Nyegaard paa Frederikskilde ved Sorø (se S. 351-54). P.A. Heiberg levede som blind Olding i Paris (se S. 277-78), og David Meldola (se S. 382-83) var borte fra Danmark.

V. Richter har Translateur Thorl. Gudm. Repp død 4/12 1857, 63 Aar gl. (A 287). I Adresseavisen Nr. 287 ses: Fredagen den 4de December afgik ved Døden efter 4 Aars tiltagende Sygdom forhenværende Bibliothekar i Edinburgh, Translateur Thorl. Gudm. Repp, i en Alder af 63 Aar; hvilket herved paa egne og Børns Vegne bekendtgjøres for fraværende Slægtninge og Venner. N. Petrine Repp, født Thestrup. (Foreløbig vil Liget blive hensat i Holmens Capel for senere, efter den Afdødes Ønske, at overføres til Irland, hvor Begravelsen vil finde Sted). (Der staar Irland i Stedet for Island).

Der er ikke søgt mere om Konen og Børnene. Der er ingen Repp i Telefonbogen i Dag. Navnet er ikke blandt de "patenterede". - Thorl. Gudm. Repp har været 45 Aar, da han blev Translatør, og han var det i 18 Aar, til han døde 63 Aar gl.

819) Det har hidtil ikke været muligt at finde noget Spansk lavet af en dansk Translatør, men nu skal vi se Prøver paa noget af den Slags, dog ikke lavet af en Translatør, der havde Spansk med, men som havde søgt om at faa det, nemlig:

(51) CHRISTIAN VALENTIN, egentlig f. i Hamburg, men han fandt sin Livsgerning i Danmark, de sidste 16 Aar i Helsingør, hvor han blev den fjerde Translatør paa samme Tid (Aagaard, Lemmich, Stiesen, hhv. S. 416, S. 428, S. 449). Han er omtalt i Erslew, der oplyser, at han var Translateur i Tydsk, Fransk, Engelsk og Italiensk samt Sproglærer i Helsingør, sidst tillige Anden-Lærer ved Realskolen der, død 25/4 1847, g.m. Johanne Marie Andersen, død 0/7 1867.

De ses ved Folketællingen i 1845 i Sudergaden No. 508: Christian Vallentin 52 Aar f. Hamburg, Sproglærer, Hanne Andersen 40 Aar f. Kjøbenhavn, + Tj. pige og flere Logerende, deriblandt to Politibetjente. De er ikke fundet i 1840 eller 1834. Der er ikke fundet Børn. - St. Olai Kirkebog bekræfter Chr. Valentins Dødsdag den 25/4 1847 (begr. 1/5), f. i Hamburg, 54 Aar gl., altsaa f. ca. 1793. - V. Richter har ogsaa Chr. Valentins Translateur i Helsingør død 25/4 1847 (B 101); men Berlingske Tidende No. 101 og nærliggende Numre har ikke noget, heller ikke Adresseavisen. Derimod har Helsingørs Avis No. 67 Onsdagen d. 5. Mai 1847 følgende: Ved Translateur C. Valentins Død.

E d e l v a r D i n V a n d e l! F a a k j e n d t e D i t V æ r d. F. og længere nede under Avertissements ses følgende Dødsannonce under 3 smaa Kors:

At det behagede Gud at bortkalde til den evige Hvile min høitelskede Mand, Translateur Christian Valentin, i hans Alders 54de Aar, er det sørgelige Budskab jeg bringer hans mange Bekjendte og Venner. For de mange Beviser paa ædle Menneskers Godhed imod mig, samt d'Hrr. som bare og fulgte ham til hans sidste Hvilested, og Høiærværdige Hr. Pastor Ridder Boye for den ved Graven holdte skjønne Tale, aflægger jeg af et rørt Hjerte min inderligste Tak.

Helsingør, den 3die Mai 1847. Hanne Valentin, født Andersen.

(For at se, om der var Børn, er Skifteretsprotokollen set igennem, og der er i alt otte Indførsler, idet Behandlingen Gang paa Gang blev udsat, sidste Gang var 30/10 1847, men der staar kun faa Linier, intet om Børn).

I Henhold til St. Marie Kirkebog døde Hanne Valentin, Sproglærer Chr. Valentins Hustru, Hospitalslem, Enke, 65 Aar, 4/7 1867 af Apoplexi, begr. 9/7. I Helsingørs Avis Mandagen den 8. Juli 1867, Nr. 155 læses: At Enke efter forlængst afdøde Translateur Vallentin, Hanne Vallentin, født Andersen, er afgaaet ved Døden bekjendtgjøres herved af hendes Venner. Begravelsen skeer Tirsdag den 9de Juli 1867 Kl. 12 fra Klosteret. - Der findes en Del Valentin i Telefonbogen, men Slægten er ikke studeret.

Danske Cancellie, 2. Dep., Registr. 1841 viser under "Translateur og Tolk at være i Helsingør" hen til S. 293, hvor man under No. 683 kan se Bevilling af 21/10 1841 til Sproglærer Christian Valentin som eedsvoren Tolk og Translateur i det tydske, franske, engelske og italienske Sprog i Helsingør. - Læg No. 683/1841 indeholder Ansøgning dateret i Helsingør den 17de Juli 1841 fra Sproglærer Christian Valentin Til Kongen om Bevilling som Translateur i Helsingør i det tydske, franske, engelske, italienske og spanske Sprog: Efter tidligere i Kjøbenhavn at have studeret de levende Sprog under de bedste Læreres Veiledning (bl. a. Prof. Bruun) tog jeg i Aaret 1831 hertil Byen, hvor jeg siden har levet som Sproglærer. Mangfoldige Dokumenter har jeg ogsaa i denne Tid oversat i de forskjellige Sprog. Da her i Byen for Tiden ingen Translateur er som udelukkende beskæftiger sig med Faget ... Efterfulgt af Erklæring af 30/7 41 fra Magistraten i Helsingør, der anbefaler ham. Desuden vedlagt Erklæring af 3/8 41 med Anbefaling fra Frederiksborg Amtsstue til Det Kongelige Danske Cancellie. Dernæst en Skrivelse af 6/10 41 fra Chr. Valentin til Det Kongelige Danske Cancellie i Anledning af Cancelliets Skrivelse af 7/9 til Amtmanden over Frederiksborg Amt "communiceret mig igjennem herværende Magistrat, og hvori forlanges, at jeg nærmere skal godtgjøre mine Kundskaber i det Spanske og Italienske Sprog ... fremsendes vedrørende Italiensk indesluttede 3 Attester fra Slotsprovst Fischer, Cancelliraad Olrik og kgl. Siciliansk Consul Ferd. Clark ... med Hensyn til det Spanske Sprog maa jeg oppebie en Leilighed til at godtgjøre mine Kundskaber, da Notarius publicus i Kjøbenhavn ikke fandt sig beføiet til at underkaste mig nogen Prøve med Hensyn til det Italienske og Spanske Sprog ..." Resultatet af Ansøgningen blev Bevillingen af 21/10 1841, hvortil Læget indeholder Konzept, og som altsaa ikke omfattede Spansk.

Erslew oplyser, at Chr. Valentin var Forfatter til "Arancel de los Adendos de Aduana del Oersun y de los Beltos segun la ultima convencion 1841" trad. en Esp. Coph. 1842, 31 pag. (ikke i Bogh.) og til Dansk-Italiensk-Spansk-Portugisisk Haandordbog for Handlende og Søfarende, Kjøbenhavn 1843, 191 Sider.

Det var med særlig Interesse, man bestilte disse Bøger paa Det kongelige Bibliotek, hvor de kan laanes paa Læsesalen under Signaturerne: 34^I-342-8° og 47-398-8°. Vi skal paa næste Side kaste et Blik i disse spanske Sager lavet i Danmark.

(819) A R A N C E L de los Adeudos de Aduana del Oresun y de los Beltes segun la ultima convencion publicada el 23 de Diciembre 1841. Traducido en Español por Ch. VALENTIN Traductor publico en Elsenor. Copenhague 1842. Imprenta de S.Trier. (paa Side 30 i det lille Hæfte paa 31 S. staar der: Este Arancel se halla en Copenhague en les libreria de A.F.Höst y en Elsenor en casa del Traductor). (Forord:) La comunicacion mercantil de la España y de los parages del America á donde se habla la lengua castellana, con los paises del Norte, animandose de mas á mas, el Editor se ha empeñado de publicar este Arancel, presumiendo que pudiere ser útil á la numerosa olasa de Comerciantes de todas partes que esten aliados por cualquier via mercantil. (Indhold:) S.3 alfabetisk Vareliste med Angivelse af "sueld." (se nedstf.) Man bemærker orozuz, men ikke regaliz. De to Ord (af henholdsvis arabisk og latinsk Oprindelse) er vist synonyme, men Tendensen er vist i Dag til at bruge regaliz, i (Co) regaliza, i (Ve) raíz de regaliz, men orozuz om det farmaceutiske Produkt (se Ley de Arancel). S.22 Tabla de Medidas y pesos. S.25 Medida de Granos y Simientos. S.26 Medidas de Sal. S.27 Medidas de Madera, Palo etc. S.28 Notas. S.31 Erratas. Blandt erratas finder man ingen Korrektion af Olanda for Holanda, ora for hora, areglado for arreglado. - Der findes en Forklaring paa "sueld." i følgende Oplysning: 1 Species tiere (skulde være tiene) 48 Sueldos que llaman Stovers. Un reale de vellon equivale 2¼ sueldos. LAROUSSE: Sueldo=Moneda antigua de varios países que valía la vigésima parte de la libra. - Man maa i øvrigt huske paa, at Spansk før 1884 ikke havde acento over betonede Slutstavelser paa -n og -s, men acento over næstsidste Stavelse af Ord paa -n og -s, se 376)S.184.

Dansk-Italiensk-Spansk-Portugisisk Haandordbog nærmest udarbejdet for Handlende og Søfarende af Ch. Valentin, Kjøbenhavn, 1843, Forfatterens Forlag, 190 Sider. Forordet lyder: Da den danske Handel stedse mere udbreder sig til de sydlige Lande i den gamle og den nye Verden, hvor det italienske, spanske eller portugisiske Sprog ere herskende, saa har jeg troet, at en Haandordbog i benævnte Sprog, nærmest beregnet for danske Handlendes og Søfarendes Tarv, ikke vilde være ganske unyttig. Ved at tilføie et sammenstilt Overblik over de tre Sprogs grammatikalske Overensstemmelser og Afvigelser, haaber jeg at have givet Værket endmere Brugbarhed. Skulde dette første Forsøg blive modtaget med Velvillie og Overbærelse, da vil det tiene Forfatteren til Opmuntring til at udgive, enten et Spansk-Italiensk-Portugisisk Glossarium, eller en Øvelsesbog i Conversation og Correspondence i flere Sprog (dog saaledes, at hvert Sprog kan erholdes særskilt), hvortil Materialerne ere samlede. Helsingør, i September 1843. Ch. Valentin. - Bag paa samme Blad læses: Da Overblikket over disse Sprogs Formlære efter Fleres Ønske bliver trykt særskilt, vil den blive tilstillet Subscribenterne gratis. (den er ikke sammen med Ordbogen, den er maaske aldrig kommet lige saa lidt som de andre Bøger, der bebudes). Ordbogen er en simpel Ordliste:

A

Aa,	rivo, ruscello,	arroyo,	regato.	
aaben,	aperto,	abierto,	aberto.	
aabenbar,	notorio,	notorio,	notorio.	
aabne,	aprire,	abrir,	abrir.	
aabne Credit,	accreditare,	acreditar,	acreditar.	
Aag,	giogo,	yugo,	jugo.	
Aager,	usura,	usura,	onzena.	o. s. v.

Ordbogen, der maaske har godt 4000 Ord, har ikke været meget beventt, men en Ordbog var det, maaske den første mellem Dansk og de tre romanske Sprog?

Den næste Translatør, vi skal høre om, var det i 8 Sprog, deriblandt Spansk, det var Magnus Strøm, der fik Bevilling 17/12 1842, 26 Aar efter David Meldola (se S.382)

820) Diverse Den spanske Ambassade tog 4/2 i Form af et Cirkulære paa Dansk til Genmæle mod de urigtige og uvenlige Oplysninger om spanske Forhold, der blev fremsat af Elna Hjorth-Lorentzen i et Radiointerview 20/1 Kl.20,15. Mange vilde nok foretrække Franko for Kommunisterne. (se 283)S.139&147, 580)S296bis).

DANMARK I BILLEDER Alfr.Th.Øberg A/S 76 S. 12½ Kr. lige udkommet, en meget smuk Samling Billeder med Tekst paa Dansk, Engelsk, Fransk, Spansk og Tysk. For lidt Mellemlum mellem Spalterne. Man generes ikke af Trykfejl i det spanske, S.51 dog pardos for prados. Æ og Ø bibeholdt.

DANSK SPROGVÆRN sidste Nr. det tyndeste, man har set. Meddelelse om forest.Generalforsamling, Uddrag af Foren.Vedtægter, Liste over Bestyrelsesmedlemmer, Kupon til Indmeldelse, og ganske lidt mere. Er der slet ikke mere at kritisere af DANSK SPROGNÆVN's Dispositioner? (Hv.)

821) Lørdag den 19. Marts bliver der Trængsel paa Sagførekontoret i H.C.Ander-sens Gade 40. I Henhold til TRANSLATØREN skal der nemlig den Dag være Reception dér i Anledning af Translatørforeningens 50 Aars Dag den 20. Marts, og Medlemmer samt For-eningens Venner i øvrigt er indbudt, saa der kan blive noget overfyldt, naar man ta-ger i Betragtning, at der er ca.440 Medlemmer - ud af ca.870 Translatører. Under 227 S.110 stod der 475 Medlemmer ud af 900 Translatører, men det sidste Tal var nok lidt for stort, for der er næppe færre Translatører nu end dengang, men færre Medlemmer i Foreningen. - Næste Nr. af TRANSLATØREN vil formodentlig indeholde Foreningens Hi-storie med en Omtale af de vigtigste Resultater af dens Virksomhed, maaske ogsaa lidt om dem, der stiftede Foreningen, blandt hvilke vor afdøde Kollega Carl Bratli vistnok var Hovedmanden. Foreningen havde i alt Fald de første Aar samme Adresse som han (se 535)S.257). Der skulde maaske den Dag lægges Blomster paa Bratli's Grav, men en saa-dan findes ikke, hans Støv blev blandet med andres. Monumentet over ham staar paa Deres Hylde: hans Spansk-Danske Ordbog. Læg Blomster ved den!

822) Først om 22 Aar bliver der Lejlighed til at lægge Blomster paa en Grav, der endnu findes, nemlig den, der gemmer, hvad der kan være til Rest af Danmarks første Translatør, Samuel Meldola med Bestalling af 17/5 1782, se om ham S.272 o.s.v., han var ogsaa den første Translatør i Spansk. - I Henhold til Jul.Margolinsky's Værk paa over 200 maskinskrevne Foliosider: GRAVPLADSER PÅ MOSAISK NORDRE KIRKEGÅRD I MØLLEGA-DE 1693-1953 (bl.a. paa Frederiksberg Bibliotek) fremgaar det, at Samuel Meldola's Gravsten er bevaret og findes derude som Nr.1 i 3.Række i den ældste Afdeling. Jul. Margolinsky har meddelt den hebraiske Indskrift, der er indhugget i Stenen, og som i Oversættelse lyder: GRAVSTEN FOR HERR SAMUEL MELDOLA AF PORTUGISERJØDERNES HELLIGE MENIGHED. HAN DØDE SØNDAG 4. SCHWAT 5558 (= 21/1 1798). Et Billede kan ses hos Hv.

823) Medens vi er ved Gravsten, maa vi hellere se paa Stenen over Danmarks anden Translatør, Peter Andreas Heiberg, se om ham S.272 o.s.v., han var ogsaa den anden Translatør i Spansk. Efter Læsningen af Stk.559)S.376 i Forbindelse med Civ.ing.Ax. Petri's Kronik i DAGENS NYHEDER den 15/11 58 kunde man ikke tro andet, end at Turi-sten skulde rejse til Paris for at se Gravstenen over P.A.H., men det behøver han ik-ke, han kan nøjes med at rejse til Vordingborg. Dette blev klart ved at læse Anmel-delserne af et Skrift udgivet af Henry Thejl (Bogtrykker, Rygaards Allé 131) og for-fattet af Eyvind Rafn (Esbern Snares Gade 15,1.): P.A.HEIBERGS LANDSFORVISNING JULE-AFTEN 1799 (38 S., ill., 20 Kr.). Rafn uddyber efter de seneste Fund P.A.Heibergs's Kontroverser med Myndighederne lige fra Verset med Linien "Ordener hænger man paa I-dioter" i 1790 til Dommen om Forvisning afsagt Juleaftensdag 1799. Til sidst oplyses det, at hans Gravsten senere blev ført fra Frankrig til hans Fødeby Vordingborg, hvor den staar paa Kirketorget. - En Henvendelse til Vordingborg Turistforening førte til, at de sendte deres Vordingborg Brochure, hvor man ser, at "Foran kirken på Kirketor- vet findes P.A.Heibergs ligsten, der er hjembragt til digterens fødeby fra Paris, ste-nen har dansk tekst på den ene side og fransk tekst på den anden side". Det er ogsaa nævnt i Turistforeningens Fører i Vordingborg (1 Kr.). Foreningen (Kolstrup) oplyste, at Stenen flyttedes til Vordingborg i 1901. Biografisk Leksikon siger: Stenen fra hans Grav i Paris blev 1901 genrejst paa Kirketorget i Vordingborg.

Men, hvad kan Turisten da se i Paris? Den danske Ambassade i Paris (assist. presse- og kulturattaché J.C.Lauritzen) har venligst oplyst, "at den sten, som nu fin-des på graven, ligesom den, der i 1901 blev flyttet til Vordingborg, bærer fransk tekst på forsiden og dansk tekst på bagsiden. Stenen og begge indskrifterne findes afbildet i værket "Danske i Paris gennem tiderne", København 1936, bind I, pag.468-469. - Det er ikke ambassaden bekendt, hvilket år den nuværende gravsten er rejst."

Nævnte Værk har Artikler af Paul V.Rubow (i hans omsvøbssløse Stil) om P.A.Hei-berg S.450-70 og Malthe Bruun S.471-76, læs dem!(P.A.H. blev i 1802 traducteur des langues étrangères). De to i 1935 tagne Fotografier af Gravstenens to Sider viser klart den franske og den danske Tekst. Turisten gaar altsaa ikke forgæves til Cime-tière Montmartre, 17, avenue des Anglais; men der har maaske været en Tid efter 1901, hvor der ingen Sten var, indtil denne Kopi (som det maa formodes) af Originalen, som var kommet til Vordingborg, blev rejst paa Graven. Dette er uopklaret.

Den danske Tekst lyder: DANSKE ELLER NORSKE VANDRER/SOM BESØGER DETTE/FREMMEDE STED/DVÆL ET ØIEBLIK/VED DIN LANDDMANDS GRAV/HER HVILER/PETER ANDREAS HEIBERG/FØDT I VORDINGBORG/DEN 16 NOVEMBER 1758/DØD I PARIS DEN 30 APRIL 1841 /HANS SKLÆBNE/ER DIG BEKIENDT. (Skraastregen markerer ny Linie)

824) Fra 1/1 60 hedder Chile's Penge Escudos(\$) Landmandsbanken oplyser, at man flyttede Komma'et tre Pladser, saa Kursen blev 700 Kr. for 100 Escudos. Nu er den imidlertid faldet til 667. 1 escudo = 100 centésimos = 1000 milésimos. Konsulatet vidste ikke noget bestemt om det, og Ambassaden var heller ikke helt orienteret.(Hv.)

	Translatører i Spansk - sendes den 27. i hver Maaned til:	825/455
	~~~~~	Mar. 60
	Translatør	Hr. Translatør
	Frk. Birthe Bonde Andersen	Jens Petersen
	Kaalundsvej 8 Odense	Edlevej 8 Hellerup
	Hr. Translatør	Translatør
	N. M. Bojt	Fru Inger Pøhlsgaard
	Hjemmevej 60 Søborg	Hostrups Have 13, 2. V
	Hr. Translatør	Hr. Translatør
	Jørgen H. Enghoff	Alfred Reitel
	Juul Steens Allé 4 Hellerup	Gammel Kongevej 130, Mz. V
	Hr. Translatør	Hr. Translatør
	V. B. Friberg	Peter Schmidt
	Blegdamsvej 96 A, St. Ø	Emdrup Vænge 133 Ø
	Hr. Translatør	Translatør
	Harry Frost	Frk. Kirsten Schottländer
	Risagervej 2 Vanløse	Vingaards Allé 65, 1. Hell.
	Hr. Translatør	Translatør
	V. Ganderup	Fru Ingrid Düsterdich Simon
	Fuglebakkevej 86, 3. N	Banevolden 38, 3. Valby
	Translatør	Hr. Translatør
	Fru Birte Gram Hansen	Halvor Skov
	Ruskær 31, 2. Valby	Snebærvænget 15 Virum
	Translatør	Hr. Translatør
	Fru Gerda Hasle	K. Sommer-Jensen
	Godthaabsvej 133, 2. F	Virum Stationsvej 201 Virum
	Hr. Translatør	Translatør
	Carsten Hildebrandt	Fru Ellen Sundbo
	Enghave Plads 25, 2. V	Frølundsvvej 6 Nærum
	Translatør	Hr. Translatør
	Frk. Ellen Hylleborg Jensen	Halvor Søeborg
	Østerbrogade 85, 2. Ø	Thurøvej 19, 2. F
	Hr. Translatør	Hr. Translatør
	Ewart Jensen	Helge Wiberg
	Posthuset Jyderup	Sundbyvestervej 17 S
	Hr. Translatør	Hr. Translatør
	A. Schmaltz Jørgensen	K. P. Vorsmark
	Bellahøjvej 134, 1. F	Flinterenden 3, 5. S
	Hr. Translatør	~~~~~
	Arne Koefoed	Sra. Lilian Bengtsson
	Flinterenden 4, 1. S	a/c Embajada de Dinamarca
	Hr. Translatør	Av. Pr. Roque Sáenz Peña 615
	Alfred Kohl	<u>Buenos Aires</u>
	Hartmannsvej 3 Kg. Lyngby	República Argentina
	Hr. Translatør	Embajada de España
	Einar Krog-Meyer	Hjalmar Brantings Plads 1 Ø
	Peblinge Dossering 6, 2. N	Hr. Sproglærer Knud Kinzi
	Translatør	Rosenørns Allé 46, 3. V
	Frk. Enriqueta Lohse	Sekretær (Udenrigsmin. Pressebur.)
	Østbanegade 41, 2. Ø	Frk. Dorrit Hansen
	Hr. Translatør	Kollegievej 6 Charl.
	Poul Chr. Madsen	Hr. Direktør (Norsk Fars)
	Danshøjvej 35 Valby	Carl Kongstad
	Translatør	Furesø Parkvej 35 Virum
	Frk. Aase Milfeldt	Sr. Chr. Lohmann
	Sankt Kjelds Plads 2, 4. Ø	Edificio Condesa F-8
	Hr. Translatør	<u>México 11, D.F.</u>
	Karl Nielsen	México
	Upsalagade 26, 1. Ø	Hr. Translatør (i Portugisisk)
	Translatør	Niels Jørgen Nielsen
	Frk. Karen Paludan	Hiort Lorenzens Gade 4, 4. N
	Æbeløgade 25, 2. Ø	Hr. Stud.mag. Sven Skydsgård
	Hr. Translatør	Godthaabs Have 4, 5. F
	Niels Henning Pedersen	Hr. Cand. theol E. J. Strøbech
	Langelandsvej 50, 3. F	Holbergsgade 22, 2. K
	Translatør	Hr. Eksportchef (Thriege)
	Fru Vibeke Pentz-Møller	Lois Uffe
	Amaliegade 24, 5. K.	Læssøgade 12 Odense

fra P. R. Hvelplund, Hostrupsvej 18, 2. th., København V., Nora 4490 v

832) Der er flere Slægter Strøm. I Erslews Forfatter Lexicon, i Brickas Biografiske Lexicon og i Elgelstofts Biografiske Leksikon kan man læse om følgende oprindelig norske Slægt og dens mest kendte Medlemmer: Ole Henriksen Strøm (død 1701) var Fader til Sognepræst i Borgund, Provst Peder Olsen Strøm (1682-1741), blandt hvis Børn var Tvillingerne 1) Naturforsker, Sognepræst i Eker, Professor Hans Strøm (1726-97) og 2) Leksikograf, Stiftsskriver i Roskilde, Forvalter af Roskilde Domkirkes Gods og Hospitalsvæsen, Forstander for Duebrødre Kloster, Etatsraad Ole Strøm (1726-82), samt 3) Borgmester i Kristiania Jens Strøm (1729-1800).

Etatsraad Ole Strøm var gift med Ulrika Eleonora Langhorn (1737-1810), Datter af Slotsforvalter paa Rosenborg Slot, og blandt deres Børn var Dr.med.Magnus Strøm (1766-1832), Cand.theol, Bogholder i Cancelliet, siden Cancelliraad Henrich Ludvig Strøm (1767-1830) og Sognepræst i Kregome, Provst Chr. Ludvig Strøm (1771-1859).

Bogholder Henrich Ludvig Strøm var gift to Gange, først i 1798 med Dorothea Marie Carlsen, der døde i 1803, 31 Aar gl., saa fra 1803 med hendes yngre Søster Frederica Birgitte Carlsen, der døde i 1815, 35 Aar gl. Veiviseren har H.L.Strøm i Aarene 1803-30, først som Bogholder ved det Danske Cancellie og de offentlige Stiftelser i Siøllands Stift, samt Biskoppens Amanuensis, fra 1822 kun som Cancelliraad, paa skiftende Adresser: 1803-07 i Nørregade 36 (sikkert udbombet i 1807), fra 1809 ses han i Badstuestr./Compagnistr., i 1810 i Gothersg.27, 1811 Frederiksbergg.27, 1815 Nørregade 40, 1816 Gothersg.23, 1818 Vestergade 21, 1819 store Kannikestr.46, 1822 Klostræde 74, 1827 Mikkelbryggersg.107, 1828 Stormgade 193, 1829 Laxegade 201, 1830 Studiestr.56. Hans første Barn med den anden Kone, Ole Nicolai Strøm, ses død 23/4 1816, 12 Aar gl. (Frue Sogn). Blandt hans øvrige Børn med hende var:

(52) MAGNUS STRØM, der blev den 10. i Rækken af Translatører i Spansk. Han var f.7/11 1808 som Søn af Henrich Ludvig Strøm, Kongelig Bogholder i Cancelliet, og Hustru, Frederica Birgitte Carlsen, boende i Compagnistræde 65, døbt 4/12 i Helliggeist, Faddere: Fru Lieutenantinde Wegner, Jomfru Hiarup, Biskop Balle, Biskop Münster, Dr.Strøm, Fuldmægtig Schiøtt, Cammeraad Strøm, Lieutenant Wegner (sikke Navne!) Magnus Strøm var ikke fyldt syv Aar, da han mistede Moderen, og næste Aar døde hans ældste Broder (se ovenfor). De mange Adresser viser, at det var en noget urolig Barndom og Ungdom, han havde. Han blev Student i 1825, tog philologisk-philosophisk Examen i 1826, studerede Chirugi og Jura, men tog ingen Eksamen deri. Faderen døde i 1830. Magnus Strøm blev i 1834 ansat som Assistent paa Notarial Comptoiret, fik 17/12 1842 Bevilling som Translateur i Kjøbenhavn i det svenske, hollandske, tyske, engelske, franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog, døde 31/7 1853, gift med Sara Frederikke Goslar, der døde fire Dage før ham, den 27/7 1853. Magnua Strøm er altsaa blevet Translatør i de otte Sprog, da han var 34 Aar gl., og han var det i 10½ Aar. Erslew har ca. 1 Side med litterære Værker fra hans Haand, især Oversættelser fra Engelsk og Tysk, samt følgende til Fransk: Loi fondamentale du Royaume de Danemark, telle qu'elle a été adoptée par la Diète générale le 25 Mai 1849, & sanctionnée par S.M. le Roi Frédéric VII en date du 5 Juin 1849.

Magnus Strøm var blandt de sidste, der blev anført i Registret over Geistl. og Verdsl. Bestillinger 1730-1848 under Translateurer. Han ses i Hof- og Statskalenderen for Aarene 1843-53 som Translateur i Kjøbenhavn i de nævnte otte Sprog, og i samme Periode ses han i Veiviserens særlige Liste over Translateurer.

Danske Kancelli, 2. Dep., Registrant 1842 har ham ikke under "Translateurer nogen at være" og heller ikke under Strøm, men paa Grundlag af Datoen for Bevillingen findes Indførselen under No.905, hvor man ser Bevilling til Candidatus philosophiæ Magnus Strøm at være eedsvoren Translateur og Tolk i Kjøbenhavn i det svenske, hollandske, tyske, engelske, franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog, givet d. 17/12 1842, ad mandatum.

I Læg No.905/1842 ses Ansøgning af 18/10 1842 fra Cand.phil. M.Strøm Til Kongen Jeg Underskrevne Candidatus philosophiæ Magnus Strøm ansøger herved Deres Majestæt om at erholde Bestalling som Translateur i de Sprog i hvilke mine uauthoriserede Oversættelser i flere Aar ere blevne antagne for gode af forskjellige Embedsmænd her i Staden, navnlig Procuratorer, Dispacheurer og Høisterets Advocater. - Efter at jeg i Aarene 1825 og 1826 havde absolveret Examen artium og Examen philologico-philosophicum med bedste Character gennemgik jeg et overfladisk Cursus i Chirugi og Jurisprudents, medens jeg samtidig ernærede mig ved at give Underviisning i at tale de nyere Sprog, som jeg fra min tidligste Barndom havde haft Leilighed til at lære. I Aaret 1834 blev jeg ansat paa Not.Comptoiret her i Staden, hvor jeg i 8½ Aar har benyttet den gode Translateurskole, som dette Comptoirs Forretninger afgive, medens jeg tillige assisterede den nu afdøde Agent og Translateur Gandil ved hans mangfoldige og høist forskjelligartede Forretninger som authoriseret Oversætter, indtil hans Død, og i de sidste Aar af de tvende Dispacheurer her i Staden, de Herrer Wesely og Aagesen, er bleven betroet at translaterer Havari-Documents til Afbenyttelse

7832
 Forts) ved deres Dispatchers Opgjørelse. - Da jeg til samme Tid har gjort mig bekendt med de til Forretningssproget i det forskjellige Grene hørende Termini, og med flere Landes Lovgivning, navnlig den danske, svenske, engelske og franske, idetmindste hvad Terminologien angaaer, ved at gjenneumlæse Hovedkilderne i denne Retning, føler jeg mig, efter den nøieste Selvprøvelse, skikket til at fungere som en, ikke alene samvittighedsfuld, men duelig Translateur i det svenske, hollandske, tyske, engelske, franske, italienske, spanske og portugisiske Sprog. - Jeg ansøger derfor herved allerunderdanigst Deres Majestæt om at erholde Bestalling som eedsvoren Oversætter i bemeldte Sprog, og idet jeg foreløbig vedlægger følgende Attester: a) tvende af Notarius Publico her i Staden med et Mellemrum af 4 Aar udstedte Attester, b) en Attest af afdøde Agent og Translateur Gandil, og c) en Attest af Herr Dispatcheur Wessely, tillader jeg mig at bede om, at det maa være mig tilladt at underkaste mig den ordinerede Translateur-Examen. Allerunderdanigst M.Strøm, boende Badstuestræde No.122, 2den Sal. - (Følgende løse Bilag findes i nævnte Læg:)

Attest af 10/7 1838 fra Fr.Gandil, Agent og Translateur: ... besidder særdeles grundige Kundskaber i det engelske, franske og tyske Sprog, at han ikke alene taler og skriver disse Sprog med megen Færdighed og grammatikalsk Acuratesse, men er tillige særdeles bevandret i de til Handel og Søfart, Skibsbygning og Havariesager henhørende tekniske Udtryk og med Lethed oversætter saavel af som i disse Sprog, ... at han ligeledes er særdeles vel øvet i det Italienske, Spanske, Hollandske og Svenske, og ligeledes med Nøjagtighed oversætter Documenter saavel i som af disse Sprog.

Erklæring af 8/8 1842 fra F.Clauswitz: ... At Cand:Philos: M:Strøm, der siden 1ste April 1834 har været ansat ... efter sin egen Begjæring til 1ste Sept: d:A: træder sine Forretninger ved Not:Comptoiret.

Anbefaling af 15/10 1842 fra A.Wessely: ... At Herr Cand.phil. M.Strøm i Løbet af de sidste to Aar har flere Gange til min Tilfredshed oversat Havariedocumenter for mig fra Spansk og Portugisisk, bevidnes herved paa Forlangende.

Attest af 5/12 1842 fra Notarius F.Clauswitz: ... har udført Oversættelser til min fuldkomne Tilfredshed ... Om den sædvanlige Prøve, de Individider underkastes, som ansøger om Bevilling som Translateurer i forskjellige Sprog, aldeles ikke er vanskelig, maa jeg efter min individuelle Anskuelse ansee det for ufornuødent at Herr Strøm underkastes en saadan Prøve i de Sprog i hvilke han har ansøgt om en saadan Bevill.

Udskrift af Daabsprotokollen med Magnus Strøm's Daab den 4/12 1808 i Helligg., dateret den 1/11 1842, underskr. af Sognepræst Professor P.G.^wolf.

Endelig Koncept til Bevillingen af 17/12 1842.

Magnus Strøm ses i Veiviseren fra 1837 som M.Strøm, Cand,philos., Løngangsstr. 70, siden Studiestr.87, fra 1840 Rosengaarden 130, er forgæves søgt ved Folketællingen 1/2 1840, fra 1841 i Badstuestr.122, fra 1843 kaldes han Translateur i Svensk, Hollandsk, Tydsk, Engelsk, Fransk, Italiensk, Spansk og Portugisisk, fra 1844 er Adressen 1.Larsbjørnstr.181. Her ses han ved Folketællingen i 1845: Magnus Strøm 37 Aar ugift f.i Kjøbenh., Translateur, Sagra Frederikke Goslar 42 Aar ugift f.i Kjøbenhavn, hans Husholderske, + Tj.pige. fra 1850 er Adressen Studiestræde 90, Hj.af Larsbjørnstr. Her ses han ved Folketællingen i 1850: Magnus Strøm 41 Aar ugift f.i Kjøbenh., Translateur, S.F.Goslar 45 Aar ugift f.i Kjøbenh., Haandarbejde, + Husjomfru og Tj.pige. Efter dette var Magnus Strøm altsaa ugift den 1/2 1850, da Folketællingen fandt Sted. Han ses den 27/10 samme Aar som Forlover ved (en Broder)Dyr-læge Johan Frederik Strøm's Bryllup i Frue Kirke.

V.Richter har Sara Frederikke, f.Goslar (g.m.Translateur M.Strøm), død 27/7 1853 (A 178). Der findes ikke noget i Adresseavisens No.178 eller nærmeste Numre, men i Berlingske Tidende No.172 Fredagen den 29. Juli 1853 ses under Døde: At min ædle Hustru Sara Frederikke, født Goslar, den 27de d.M. blev bortkaldt fra dette Liv, tilmeldes herved dem, som kjendte hende og derfor elskede hende. M.Strøm Translateur. Det er ikke lykkedes at finde hendes Død indført i nogen Kirkebog.

V.Richter har Translateur Magnus Strøm død 31/7 1853 (B 178). I Berlingske Tidende No.178, Tillægget, Fredag Morgen 5/8 1853 ses under (de mange) Døde: At Translateur Magnus Strøm ved Døden er afgaaet den 31te f.M., bekendtgjøres sørgeligst for Slægt og Venner. (ingen Underskrift). - Kirkebogen for Frue Sogn viser Magnus Strøm død 31/7 1853 af Diarrhoe, pludselig død, begr.Tirsdag 2/8 Kl.5 Aften, boende lille Larsbjørnstræde 44, (en ny Adresse!). Det var den værste Koleratid med Side op og Side ned af Choleradødsfald, og det var nok det, de begge døde af. Magnus Strøm blev kun 44¹/₂ Aar, Sara Frederikke Goslar en 4-5 Aar ældre. Hvor og hvornaar er de blevet gift? Deres Vielse er forgæves søgt i Kirkebøger, og Copulationsprotokollen (Stadsarkivet) har ikke noget. Der hentydes ikke til Konen i Forseglingssprotokol eller Registerprotokol (Landsarkivet). Ved Vurderingen 3/9 1853 af Magnus Strøms Efterladenskaber ses: en Fyrretræspult 2 Rdl., en Slump Bøger, hvoribl. et dansk-eng. Lexicon 12 Rdl., nogle gl:brugte Gangklæder og Lined, 2 Hatte og 2 Pr.Støvler 16 Rdl. i alt 30 Rdl., som ikke kunde dække Begravelsesudgifterne, der var 46 Rdl. 2 M. 6 Sk., og som en Corpsskriver Carl Chr.Poulsen havde afholdt.

844) Paa Bibliotekerne ses en Stamtavle over danske og norske Forgreninger af Slægten Selmer, af H.P.Selmer, Kjøbenh.Dec.1868. S.76 i denne kan man læse om den Tredie Hovedlinie, den assenske, hvis Stamfader var Nils Rasmussen Selmer, Byfoged i Assens (d.1745). Ældst af hans syv Børn var Lorens Asmus Selmer (1707-74), der blev Byfoged i Rønne. Yngst af dennes elleve Børn var Rasmus Sternberg Selmer(1750-1833), Grosserer i Københ., Direktør ved Asiatiske Kompagni, i 1780 g.m.Marie Louise Susanne Gandil (1758-1833), Søster til Translatør Gandil's Fader, den rige Stads-mægler Jean Chr.Fr.Gandil (se om Gandil Slægten S.401 i disse Uds.). De fik ti Børn, hvoraf Nr.5 var Rodemester i København Frederik Ludvig Selmer (1788-1853), der i 1812 blev g.m. den 22aarige Enkefru Charlotte Amalia Holst, f.Abe. Fr.Ludv.Selmer ses i Veiviseren fra 1816, hvor han staar som Fuldmægtig, Ejer af Huset Nyhavn v.S.14, fra 1823 som Rodemester i udenbyes Vester Qvarteer, fra 1825 i Kronprindsessegade 406 som Rodemester i Klædeboe Qvarteer, fra 1828 i Rosengaarden 118, fra 1831 som fhv. Rodemester, i 1834 i Viingaardsstr.131, i 1840 i Reverentsg.205, hvor han ved Folketællingen samme Aar er indført som Ludv.Frederich Selmer 52 Aar, Assistent ved Toldboden, g.m. Charlotte Amalie Abe 50 Aar, med Børnene Carl Johann 27 Aar, Copiist i Notarialcomtoiret, Berta 23 Aar, William 17 Aar, Theodor 15 Aar, samt 7 Logerende + 1 Tj.pige. Ved Folketællingen i 1845 ses Familien paa samme Adresse, men uden Carl Johan: Friderick Ludvig Selmer 58 Aar f.i Kjøbenh., Assistent, g.m. Charlotte Amalie Abe 56 Aar, Bertha 26 Aar, Theodor 20 Aar, Søemand. Sønnen Carl Johan var:

(53) CARL JOHAN STERNBERG SELMER, f.i Københ. 23/7 1813, d.i Københ. 16/5 1882 omtrent 69 Aar gl. Han blev Translatør 31/1 1843, da han var 29½ Aar gl., og han var det altsaa i godt 39 Aar. Han ses i Registret over Geistl. og Verdsl. Bestill. 1730-1848, og han figurerer i Hof- og Statskalenderen i Aarene 1844-45 og 1855-82, medens Veiviserens særlige Liste over Translatører har ham i Tiden 1854-77. Ovennævnte Adresser for Faderen viser, hvor han har boet som Barn og ung. Han var ældst af Rodemesterens syv Børn. Vi har set ham og tre andre af Børnene boende hjemme i Reverentsg.205 i 1840; men i 1845 var han borte fra Hjemmet. Han forekommer ikke i Veiviseren før 1854: C.J.S.Selmer, Translateur og Tolk i Tydsk, Fransk og Engelsk i Nyhavns v.Side 34. Ved Folketællingen i 1855 kan man se ham paa denne Adresse: i Stuen en bornholmsk Skipper L.M.Bar og Kone; paa 1.Sal en Samsøskipper Johannes Anholm med Kone, 6 Børn, 3 Tj.piger, 1 Opvarter og 1 Tj.karl; paa 2.Sal er den eneste Hans Christian Andersen, 49 Aar, ugift, f.i Odense, Professor, Ridder, Trøsbekj.: lutherisk; og endelig paa 3.Sal Carl Johan Sternberg Selmer 41 Aar, ugift, f.i Kjøbenh., Kgl.Translateur og Tolk, Trøsbekj.: ditto. (H.C.Andersen har tilsyneladende selv skrevet sig paa Listen). Fra 1860 er Selmers Adresse Nyhavns v.Side 67(34) og fra 1863 kaldes han kun Translateur. Fra 1864 bor han i Laxegade 25 St., fra 1870 i Compagnistr.2 St.tv., hvor han ses ved Folketællingen samme Aar som Carl Johan Sternberg Selmer, 56 Aar, ugift, f.i Kjøbenh., Logerende, Translatør og Tolk; i 1873 i Compagnistr.2 St., fra 1874 i Kjøbmagerg.172, fra 1876 i Laxegade 14, fra 1878 staar der fh.Translateur, Laxeg.14, 2.Sal, sidste Gang i 1882.

V.Richter har hans Død 16/5 1882 med Henviisning til B 114. Berlingske Nr.114 fra Fredag Morgen den 19 Mai 1882 har under Døde: Efter længere Tids Sygdom er vor kjære Broder, Translateur Carl Johan Steenberg Selmer afgaact ved Døden den 16de ds, hvilket herved meddeles Slægt og Venner af hans Søskende ... Holmens Kirkebog har blandt Døde af Mandkjøn: Carl Johan Steinberg Selmer, Vingaardsstræde 20, død 16/5 1882 (af Kræft), begr.21/5, 68 Aar gl. Vi ser, at han igen har skiftet Adresse.

D.K.2.Dep.Registr.1843 har under No.76 Bevilling til Carl Johan Sternberg Selmer at være eedsvoren Translateur og Tolk i det tydske, franske og engelske Sprog, og Læg No.76/1843 indeholder følgende Dokumenter: Ansøgning af 10/8 1842 fra Carl Johan St. Selmer Til Kongen om at blive beskikket til Translateur og Tolk i det Tydske, Franske og Engelske Sprog: Efterat jeg nu i en Tid af 13 Aar har været ansat ved det herværende Notarial Comptoir og deels ved daglig Øvelse og deels ved selv-anstrængt Flid har erhvervet mig de fornødne Kundskaber, tager jeg mig den allerunderdanigste Frihed at ansøge Deres Majestæt om at maatte blive beskikket som ... og vedlægger i den Anledning en Attest fra Notarius Publicus, for, som jeg haaber, at bevise min Dygtighed dertil. - Da jeg ikke kan calculere Fortjenesten som Translateur eller Tolk efter min fuldkomneste Overbeviisning til at udgjøre mere end højst 100 a 200^r om Aaret, vover jeg allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om at min Bestalling maatte blive mig meddelt gratis. Allerunderdanigst C.Selmer, Volonteur paa Notarial Comptoiret her i Staden, Reverentsgade 205 (Faderens Bopæl).

Erklæring af 19/10 1842 fra F Clauswitz ...C.J.S.Selmer har været ansat paa Notarial Comptoiret fra Maj 1829 til Septbr.1842, og i den Tid deels har ført Copiebogen for Documenter i fremmede Sprog, og deels har copieret og reenskrevet Documenter og Oversættelser i disse Sprog, men at jeg ikke har ladet ham selv forfatte saadanne Oversættelser ... Jeg har saaledes troet med Føie at kunne meddele ham den efter hans Anmodning under 13.Jan.d.A. i en anden Anledning afgivne Attest... (forts.)

(Fort) Attest af 24/10 1842 fra Thorl. Gudm. Repp, Kongel. bevilg. Translateur og Tolk i Kjøbenhavn: Med megen Fornøielse bevidner jeg ... har særdeles grundige og tekniske Kundskaber saavel i det Engelske som i det Tydske Sprog. (Underskrift og et fint rødt, rundt Laksegl. Se om Translatør Repp S.450-51 i disse Udsendelser).

Skrivelse af 31/10 1842 fra Magistraten til Danske Kancelli; den fremsender Erklæringen fra Clauswitz og Attesten fra Repp.

Skrivelse af 24/12 1842 fra Clauswitz til Magistraten: han har prøvet Selmer og fremsender dennes Prøveoversættelser til og fra Engelsk, Tysk og Fransk, i alt ca. 20 Foliosider, hvor han har foretaget en Del Rettelser; men han anbefaler ham.

Skrivelse af 13/1 1843 fra Magistraten til Danske Kancelli bilagt ovennævnte Skrivelse fra Clauswitz og de seks rettede Oversættelser.

Samt Koncept til Bevillingen af 31/1 1843, ad mandatum.

I Wiberg's Præstehistorier kan man læse om en Præst i Karrebæk, Joachim Chr. Jensen Møller (1738-89), blandt hvis Børn var den berømte Theolog og Historiker, Professor, Dr. theol. Jens Møller (1779-1833), om hvem der staar flere Sider i de biografiske Leksika, medens Erslews Forfatterlexicon foruden Biografien har flere Sider med Titlerne paa alt det, han skrev. Blandt hans Børn var der en Præst, Joachim Chr. Møller (1812-79), der ligeledes er omtalt hos Erslew, hvor der er en halv Side med hans Forfatterskab. En anden af Professorens Børn blev Translatør, men han er ikke omtalt i Haandbøgerne. Det var:

(54) WALDEMAR MØLLER, hvis Daab ses i Helliggeist Sogns Kirkebog: den 15de Juni 1810 blev Herr Jens Møller, Professor theologiae og Hustru Frue Abel Sophie Lund, boende i Brolæggerstrædet 76, deres Søn, født den 18de April, kaldet Waldemar ... Faderen, Professor i Theologien J. Møller ses i Veiviseren i Brolæggerstrædet 76 fra 1813, fra 1821 kaldes han Dr. og Prof. i Theologien, fra 1824 bor han i St. Pederstr. 106, fra 1829 er der tilføjet R. af D., fra 1830 er Adr. Fiolstræde 180, efter 1834 bor Professorinde Møller der; fra 1835 Professorinde S. Møller i Lavendelstr. 80, hvor hun ses ved Folketællingen i 1840 som Sophie Møller 37 Aar Enke efter Prof. Jens Møller. Denne var gift to Gange: hans første Kone, Moder til Waldemar, Abel Sophie Lund, døde i 1823, da Waldemar var 13 Aar, kun 40 Aar gl., og Professoren giftede sig i 1825 med den 22-aarige Sophie Christine Kellermann, som blev hans Enke, da hun var ca. 30 Aar.

Waldemar Møller tog examen philos. i 1831 (siger han selv, se nedenfor) og har derefter ernæret sig ved Sprogundervisning og Oversættelser. Han giftede sig ca. 1836 med Laurentze Kirstine Lassen, hvis Daab er fundet i Skibby, Horns Herred i 1805: Fredagen den 8de Marti lod Kammeraad Lassen sin Hjemmedøbte Datter komme i Kirke, nata d. 27de Februari, baaren af ... Hun er ikke konfirmeret i Skibby, og Tid og Sted for Brylluppet er ikke fundet. De maa være kommet til Hjørring, hvor de første Børn er født, og ca. 1840 er de flyttet til Frederikshavn, hvor man ved Folketællingen i 1845 i Toftegyden No. 29: Waldemar Møller 35 Aar, f. i Kjøbenh. Translateur og Papiirhandler, Lorenze Chirstine Lassen 40 Aar, f. i Skibby S., Roskilde A., Abella Sophie 8 Aar og Elisabeth Marette 6 Aar f. i Hjørring, Jens 4 Aar og Lauritz 2 Aar f. i Frederiksh.

D.K. 3. Dep. Registr. 1844 har under "Translateurer nogen at være i Kiøbstaden Frederikshavn i det tydske, franske og engelske Sprog" S. 284 under No. 833 Bevilling til Candidatus philosophiae Waldemar Møller at være ^{eadsv} Translateur og Tolk i Kiøbstaden Frederikshavn i det tydske, franske og engelske Sprog, givet 10/2 1844, ad mandatum. I samme Registrant ses under No. 1072a Bevilling til Waldemar Møller til i Kiøbstaden Frederikshavn at maatte forhandle Bøger, Papir, Skrivematerialer og hvad dermed staar i Forbindelse. - Læg No. 833/1844 indeholder Ansøgning fra Cand. philos. W. Møller om at blive beskikket til Tolk og Translateur i det tydske, franske og engelske Sprog. Til Kongen: Undertegnede Candidatus philosophiæ Valdemar Møller, Søn af afdøde Dr. Prof. theol. Jens Møller vover herved allerunderdanigst at bønfalde Deres Majestæt... Efter at have absolveret exam. philos. forlod jeg i Aaret 1831 Kjøbenhavns Universitet, og har siden den Tid næsten udelukkende opoffret mig til Skolefaget, ved at give privat Undervisning for Børn af bedre Klasse, ligesom ogsaa for Ældre, i de levende Sprog, tydsk, fransk og engelsk. ... har jeg haft Leilighed til at udvide disse mine Sprogkundskaber i practisk Henseende, ved at reise i Udlandet, ... længere Ophold i Frankrig og Nordamerika, ... Hjemkomst til Fædrelandet i 1840 ... privat Underviisning ... oversætte og fungere som Tolk ... finder stor Vanskelighed i at ernære mig med Kone og 4 Børn ... erholde Bevilling som Translateur og Tolk i det tydske, franske og engelske Sprog i Hjørring Amt og Øen Læssøe ... medfølgende Vidnesbyrd.

(Af de 53 Translatører før Waldemar Møller havde kun Peder Nicolai Nyegaard været i Amerika, se S. 351-52-53 i disse Udsendelser. Det ser for Resten mærkeligt ud, at den nygifte Waldemar Møller opholder sig i længere Tid i Udlandet, medens Konen bliver hjemme i Hjørring og føder de to Børn, der i Henhold til ovennævnte Folketælling er født i den Tid. Der er noget her, der godt kunde undersøges noget mere) (forts)

(877) Paa selve Ansøgningen er skrevet en Attest dateret Kullerup, d.8 Januar 1844, fra Andreas Jørgensen, Kongel.bestalter Translatør i Tydsk, Fransk og Engelsk, Dannebrogsmænd, om at Cand.Philosoph. og Institutbestyrer Waldemar Møller i Frederikshavn har viist at besidde tilstrækkelig Færdighed i Tydsk, Fransk og Engelsk, saa at jeg paa bedste Maade tør anbefale ... (det er jo vor første fynske Translatør, Andr. Jørgensen, se S.346 i disse Udsendelser). Dernæst, stadig paa selve Ansøgningens dobbelte Folioark, en Erklæring af 12.Jan.1844 fra Frederikshavns Byfoged om det ønskelige i Ansættelsen af en Translatør, ... anbefaler Ansøgeren.

Som løse Bilag i Læg No.833 findes Afskrifter af Erklæringer af 1.Juni 1843 fra N.Juel, Justitsraad og Landinspektør i Frederikshavn og fra J.P.Kall, kgl.preussisk Consul og Grosserer. Endvidere Skrivelse af 15.Jan.1844 til Det Kongl.Danske Cancellie fra Amtmand F.C.Holsten i Hjørring, der fremsender Ansøgningen, gentager det ønskelige, og anbefaler ... Endelig Koncept til Bevillingen af 10/2 1844 til Waldemar Møller som eedsvoren Translatør og Tolk i bte.Kjøbstad i det tydske, franske og engelske Sprog.

Egentlig havde Frederikshavn en Translatør i Tysk og Engelsk: Ohr.Fred.August Jantzen, se S.440 i disse Uds., men han var nok forsvundet fra Byen, hvor han i alt Fald ikke kan ses ved Folketællingerne i 1840 og 1845.

Efter Oplysning fra Landsarkivet i Viborg (Henning Heilesen) døde Waldemar Møller's første Kone (Laurentze, se forrige Side) den 15/4 1849 i Frederikshavn af Lungesvindst. Han ses saa ved Folketællingen i 1850 som 40 Aar gl. Enke, f.i Kjøbenh. Translatør, Boghandler, med Abella, Sophie, Marie Elisabeth, Jens og Lauritz henh. vis 13, 11, 9 og 7 Aar gl. - Viborg oplyser, at Waldemar Møller blev g.2.G. i Flade den 16/4 1852 med Doris Mariane Larsen f.30/5 1828 paa Kalø, Bregnet Sogn. De ses ved Folketællingen i 1860 i Frederikshavn (Matr.167,S.405) - W.M. 50 Aar, Translatør, Telegraphist, Doris f.Larsen 32 Aar f.i Kalø, Oskar, Birgitte, Margrete henholdsvis 7, 4 og 2 Aar (Børn med Doris) + svensk Tjenestepige. Dernæst i 1870 i Kjøbmand Degn's Hus, Sidebygn. Waldemar Møller 59 Aar, Translatør & Telegrafist, Doris Mariane 41 Aar, og seks Børn fra 13 Aar og ned til under 1 Aar, + Tj.pige.

Viborg oplyste, at Waldemar Møller døde 2/2 1874 i Frederikshavn, begr.6/2.Han blev saaledes knap 64 Aar gl. og havde været Translatør i ca.30 Aar fra han var 34. Frederikshavns Avis Nr.27 af Mandagen den 2.Febr.1874: Ved en blid og rolig Død henvov i Dag min kjære Mand Translatør og Telegraphist Waldemar Møller. Frederikshavn, den 2den Februar 1874, Doris Møller, født Lassen. (Hendes død er ikke søgt).

De gamle Veivisere har flere af Navnet Philipsen, og de fleste er Silke- og Klædehandlere. I Fisher/Hauch-Fausbøll: Familien Philipsen fra Studiestræde kan man læse om flere af disse Philipsen af jødisk Afstamning. Slægten er længere tilbage kommet fra Spanien, men er havnet i Danmark, hvor en Philip Moses Nathan f.ca. 1730 i Nakskov blev Silke- og Klædekræmmer i København, døde 1805. Blandt hans fire Børn var Nr.3 Moses Jacob Philipsen og Nr.4 Aron Philipsen, som er omtalt S.45-60 i nævnte Bog, hvor man kan se store Billeder af dem. De havde Forretning i Fællesskab. Man ser M.I. & A.Philipsen i Veiviseren fra 1810 og i de følgende Aar som Silke- og Klædekræmmere paa Hj. af Myntergade og Pilestr.80, fra 1816 paa Hj. af Kronprindsensgade og Pilestræde 85. Aron Philipsen (1767-1831) var 1806 blevet g.m.Sophie Amalie Warburg (1785-1869). De havde 7 Børn (der alle blev døbt 15/10 1823), ældst var Fred.Philip Vilh.Philipsen (1807-76), der blev Silke- og Klædekræmmer efter Faderen. Hans Barn Nr.4 af 7 var Peter Christopher Philipsen-Prahm, (1841-99), hvis Søn var Otto Viggo Philipsen-Prahm (1870-1951), Notarius Publikus og Translatør i Spansk m.m. En anden af Philip Philipsens Børn var Frederik Eskild Philipsen (1845-96), Undernotar, Translatør, ugift. Om disse Translatører Philipsen af nyere Dato bringes der nærmere Oplysninger sidenhen. Her skal vi se nærmere paa Aron Philipsen's Søn Nr.2:

(55) CHRISTIAN JACOB ADOLPH PHILIPSEN, f.i Københ. 23/9 1808, d.i Horsens 11/10 1848. Man kan læse om ham i Forfatterleksika og biografiske Leksika, hvor han især bliver kaldt Holbergforsker. Der staar ogsaa tre Sider om ham i H.P.Selmer: Nekrologiske Samlinger 1848-49. Stykket i Bricka er skrevet af E.Gigas (det er Emil Gigas (1849-1931), Bibliotekar ved Det kgl.Bibliotek, Hispanolog, se S.206 i disse U.) C.J.A.Philipsen begyndte at studere, var efter Faderens Død i 1831 en Tid ved Landvæsen, var derefter i 1834-36 paa Rejse i Tyskland, England, Frankrig og Italien, hvis Sprog han fuldkommen tilegnede sig, gjorde Sprogstudier, oprettede en "Sprogforening", blev 1838 Voluntær paa Det kgl.Bibliotek, fra 1842 Amanuensis, begyndte i 1843 at studere Holberg Samlingen paa Det kgl.Bibliotek, gjorde Rejser til Sverrig og Rusland, fik 1845 Bevilling som Translatør i Engelsk, Fransk, Italiensk og Tysk, fik Gigt i Hovedet, gjorde 1846 en Rejse til Carlsbad, søgte i 1848 Ansættelse ved Arméen, blev Kasserer i Intendanturen, taalte ikke Strabadserne, var ofte paa Lazaret, døde som nævnt den 11/10 1848 i Horsens (ikke 9/10). Han blev altsaa kun 40 Aar gl.(f.)

(811)
 Forts. C.J.A.Philipsen, Cand.phil. ses i Veiviseren fra 1838 paa Kongens Nytorv 270. Fra 1840 som Volontør ved det store kgl.Bibliothek med Bopæl i Nyebrogade 21, hvor han ses ved Folketællingen samme Aar boende paa 1ste Sal, hvor en Enkefru Stage og hendes fire ugifte Børn i Alderen fra 30 til 39 boede. Han angives som Jacob Christian Philippsen 30 Aar Ugift Volunteur paa det store Kongl:Bibliothek; Cand:philos: Logerende hos Krogh. Det var en Brygger Krogh, der med Familie og syv Tj.folk boede i Stueetagen. - Fra 1844 benævnes C.J.A.Philipsen i Veiviseren som Cand.phil., Amanuensis ved det store kgl.Bibliothek, stadig i Nyebrogade 21, hvor han ses igen ved Folketællingen i 1845 paa 1ste Etage tilhøre, 34 Aar ugift, Amanuensis etc. Fra 1846 staar han som Cand.phil. Amanuensis ved det store kgl.Bibliothek, Translateur i det italienske, engelske, franske og tydske Sprog. Sidste Gang i 1848.

D.K.2.Dep.Registr.1845 har under Translateur nogen at være S.31 under No.78 Bevilling til Amanuensis ved det store Kongelige Bibliothek Christian Jacob Adolf Philipsen at være eedsvoren Translateur og Tolk i det italienske, engelske, franske og tydske Sprog i Kjøbenhavn, dateret 6/2 1845, ad mandatum. Naar man ser i det tilhørende Læg No.78/1845, finder man Ansøgning af 20/10 1844 fra Christian Jacob Adolf Philipsen, Amanuensis ved det store Kongelige Bibliothek om at maae forundes Bestalling som Tolk og Translateur i det Italienske, Engelske, Franske og Tydske Sprog. Til Kongen ... Af de, her i Byen, for Tiden ansatte Translateurer ere Nogle allerede ældre Mænd, Andre ere fraværende og atter Andre ved deres øvrige Forretninger forhindrede i at paatage sig Arbejder i Translations=Faget ... fra min tidligste Ungdom har beskæftiget mig med Studering af de levende Sprog ... i Aarene 1834-37 flere Reiser i Udlandet, opholdt mig i England omtrent et halvt Aar, ligesaalænge i Italien og Tydskland, og flere Maaneder i Frankrig ... arbeidet som Volunteur ved Deres Majestæts store Bibliothek ... 1843 udnævnt til Amanuensis ... Udsigterne til Fremfremelse ringe ... - Dernæst findes Pro Memoria fra Clauswitz af 28/12 1844 til Magistraten som Svar paa dennes Skrivelse af 22/11 ... har prøvet Ansøgeren med skr. Oversættelser ... besidder temmeligen gode Kundskaber i de ovennævnte Sprog, men at han ikke har gjort sig aldeles fortrolig med de forskjellige tekniske Udtryk med Hensyn til Handels og Rets Sproget og hvad angaaer Søfart^x).. - Og saa Skrivelse af 13/1 1845 fra Magistraten til Det Kong.Danske Cancellie ... henviser til Clauswitz, men anbefaler alligevel Ansøgeren ... - Endelig Koncept til Bevillingen af 6/2 1845.

C.J.A.Philipsen er den sidste i Listen over Translateurer i Registret over Geistl. og Verdsl. Bestillinger 1730-1848. Han figurerer i Hof- og Statskalenderen over Translateurer i Kjøbenhavn i Aarene 1846-48 og i Veiviserens særlige Translatørliste ligeledes 1846-48.

x)Som Bilag til ovennævnte Pro Memoria fra Clauswitz ses de af ham rettede skriftlige Opgaver, i alt ca. 10 store, tætte Foliøsider med de 8 Oversættelser til og fra de fire Sprog. Der er rettet en Del Fejl i alle Opgaverne.

Aarhus Stifttidende No.230 af Onsdagen den 18de October 1848 har Bekjendtgjørelsen om Philippsen's Død: Onsdagen den 11te ds. afgik, efter længere Tids Svagelighed ved en blid og rolig Død, vor elskede Broder, Christian Jacob Adolph Philipsen, Amanuensis ved det kgl. Bibliothek, under sit midlertidige Ophold her i Byen som Kasserer ved Indendanturen i Nørre=Jylland, hvilket for os sørgelige Dødsfald bekjendtgjøres for den Afdødes mange herværende Venner og Bekjendtere. p.t. Horsens, den 16de Octbr. 1848. G. Philipsen. M.C.Philipsen.

845) Vi nærmer os 1848, der er valgt som Slutaar for første Periode af Translatørhistorien. Viggo Lunds Oplysning i hans Strejflys (se 427)S.241 om, at Translatørerne i 1853 gik over til Indenrigsministeriet, kunde tale for, at dette Aar blev valgt som Slutaar, men der er tilsyneladende ikke sket noget med Translatørerne i 1853. Translatørerne fik Bevilling fra det Danske Kancelli (undtagen P.A.Heiberg, der fik det fra Kommercekollegiet) indtil April 1848 og derefter fra Indenrigsministeriet, der overtog Kancelliets Funktioner. Hvis De repeterer Danmarkshistorien, udnævntes det første Ministerium (Martsministeriet) den 28/3 1848, og det afløstes den 16/11 1848 af Novemberministeriet. Det første Ministerium havde et Handelsministerium, men i det andet blev det til Indenrigsministerium, og saaledes var det til 1908, da det særskilte Handelsministerium blev oprettet. Translatørerne er saaledes ganske naturligt gaaet fra Kancelliet til Indenrigsministeriet (som dog de første Maaneder kaldtes Handelsministeriet) i 1848, og i 1908 videre til det egentlige Handelsministerium. Vi lader derfor 1848 være den første Milepæl. Naar vi har hørt om tre Translatører mere og er kommet op paa 58 i alt, og naar der er bragt en Del supplerende Oplysninger om nogle af dem, vil der blive lavet et Resumé, og alle Translatørhistoriesider vil blive samlet i en Bog til Biblioteker o.l., paa hvis forreste Side det Billede vil blive klæbet, der er taget af Gravstenen over Danmarks første Translatør, Samuel Mendola (se 822)S.454). (Hv.)

852) Hjerting har engang været mere end Esbjerg som Handelsplads og Havn, og vi skal høre om en Translatør, der dengang havde Bopæl i Hjerting, det var

(56) IVER ELLUNG, født 31/1 1821 som S. af Gaardejer Peder Ellung. Familien ses ved Folketællingen i Hjerting, Guldager Sogn, i 1834 som følger: Peder Ellung 46 Aar Gaardbruger, Anne Madsen 46 Aar hans Kone, Iver Ellung 14 Aar, Andrea Ellung 7 Aar, deres Børn + 2 Tj.folk. I 1840 ses Peder Nicolai Ellung 52 Aar Huusmand, Anne Mathiesen 52 Aar hans Kone, Andrea 13 Aar deres Datter; Ivar Ellung 20 Aar Handelsbetjent ses hos Consul, Skibseier, Gjestgiver og Kjøbmand Espen Mathiesen 56 Aar og hans Kone Anne Lene Bagge 48 Aar, der har nok været hans Morbroder. I 1845 ses Espen Mathiesen 60 Aar, f.her, Svensk og Norsk Consul, Gjestgiver m.m., hans Kone Anne Helene Bagge 53 Aar, Ivar Ellung 24 Aar kontorbetjent. Ivar Ellung blev 17/10 1846 viet i Farup til Maren Windfeld, f. 14/6 1818 paa Tanderupgaard, Farup Sogn, D. af Gaardejer Ib Knudsen Windfeld. Ved Folketællingen i 1834 ses denne 45 Aar gl. med Konen Magrete Ganer 40 Aar og fem Børn, hvoraf Maren 16 Aar var ældst, + 4 Tj.f. (de nævnte Datoer fra Landsarkivet i Viborg, Henning Heilesen).

Danske Kancelli 3.Dep. Registrant 1845 viser under "Translateur, Nogen at være i Hjerting Bye i det engelske og tydske Sprog" S.650, hvor man under No 583 ser Bevilling til Handelsfuldmægtig Iver Ellung af Hjerting at være eedsvoren Translateur og Tolk i det tydske og engelske Sprog i Ribe Amt, dateret 21/10 1845. I Læg 583/1845 ses Ansøgning af 10/9 1845 fra Handelsfuldmægtig Iver Ellung om at blive Translateur i det tydske og engelske Sprog i Ribe Amt Til Kongen Som bekjendt, indstrande ofte fremmede Skibe herpaa Kysten, hvis Førere aldeles ikke forstaaer det Danske Sprog, og en Translateur har derfor ved flere Leiligheder været savnet. Da jeg i Instituter har lært, og ved mit Ophold i Udlandet erhvervet mig Færdighed i det engelske og det tydske Sprog, har jeg flere Gange, efter Øvrighedens Begjering, assisteret som Tolk og Translateur ved indtrufne Strandinger, og hvorom jeg allerunderdanigst vedføjer Beviser. Grundet herpaa, og da jeg ... at være til Nytte og afhjælpe et følt Savn, vover jeg allerund. at ansøge Deres Kongelige Majestæt om, allernaadigst at maatte forundes Bevilling som Tolk og Translateur i de ommeldte tvende Sprog. Beviis for min Duelighed vedlægges allerunderdanigst. Allerunderdanigst Iver Ellung. - Paa samme Ark findes en Erklæring om hans Tolke og Translatør Tjenester fra Øster og Vester Herreders Contoir i Varde d.18/9 1845, og en Erklæring fra Ribe om det samme. - Desuden en løs Attest fra Consul P.Nilson, Thisted, af 15/8 1845, samt endelig koncept til Bevillingen af 21/10 1845.

Ved Folketællingen i 1850/1855 ses Iver Ellung 30/35 Aar, Kjøbm.Landm.Translatør/Consul, Kjøbmand, Landm., Gaardm., Sogneforstander, hans kone Maren Windfeld 32/37 Aar og Børnene (i 1855) Ane, Margrethe, Anna, Louise henh.vis 8, 4, 2, 1 Aar + 4 Tj.

V.Richter har Ivar Ellung, Kjøbmand og Vicekonsul i Hjerting, død 8/1 1858 (Ri7) Ribe Stifts-Tidende No.7 Tirsdagen den 12/1 1858 har under Bekjendtgjørelser: Det blev min bittre Lod at bekjendtgjøre for Slægt og Venner, at min inderlig elskede Mand og mine 6 uforsørgede smaa Børns ømme og kjærlige Fader, Vicekonsul og Kjøbmand Ivar Ellung, i Dag Formiddag Kl.9 gik over i Evigheden, efter 14 Dages Sygeleie. Gjensyn hisset er min Trøst! Hjerting den 8.Jan.1858, Maren Ellung født Windfeld.

Ellung, der var blevet Translatør i en Alder af 24 Aar, blev altsaa kun knap 37 Aar gl., en ung Alder at dø i, Dødsaaarsagen har man ikke kunnet oplyse. En Brodersøn af Maren Windfeld, Inspektør ved Landbohøjskolen Ib Windfeld, har oplyst, at hun efter Konsul Ivar Ellungs Død i 1858 flyttede til Ribe, hvor hun indtil sin Død i 1894 boede sammen med en dengang ugift Datter, Mathilde Louise Ellung, som senere blev g.m. Postmester Hans Godske Hansen i Skærbæk, og disses tre Børn bor nu i København. Inspektør Ib Windfeld har en ret udførlig Stamtavle over Ellungs Efterkommere. Navnet ses ikke i Telefonbog og Vejviser.

Den næste Translatør var ogsaa en Jyde; men han kom mere omkring i Landet og endte paa Lolland. Det drejer sig om

(57) JACOB MATHIAS JOHANNES DREJER, der er biograferet i Erslew: f.i Evedrup Præstegaard, Simested Sogn, i 1811, Student, Cand.phil., i 1841-43 Institutbestyrer i Skive, 1845 Translatør i Randers i det tydske, franske og engelske Sprog, 1847 til København som Translatør, i 1851 Lærer i Engelsk ved det v. Westenske Institut, 1852 til Bandholm som Institutbestyrer; g.m. Nielsine Isidora Hoff, f.6/6 1829 i Ryde D. af Forpagter Hoff. Hans Forfatterskab er kun lille, ikke stort mere end Udgivelsen af Broderen Ove Chr.Drejers Digte. I samme Forfatter-Lexicon ses i øvrigt hans Broder: Ove Chr.Drejer (1806-36), Læge og Digter, en anden Broder Carl P.Drejer (1808-71), Godsforvalter og Rigsdagsmand, og en tredie Broder Salomon Th.Nic.Drejer (1813-42) Botaniker og Forfatter. Faderen til disse og i alt ni Børn var den lærde Sognepræst i Hvam-Hvilsom-Simested Niels Drejer (1768-1844), der var g.m. Thomasine Nicoline Rentze (1775-1847), og Bedstefaderen Urmager i Bogense Rasmus Drejer (1734-1800)

(857) Danske Kancelli 3. Dep. Registr. 1845 har under "Translateur, Nogen at være i Randers Kjøbstad i det tydske, franske og engelske Sprog" S. 659 under No. 635 Bevilling til Candidatus philosophiæ Mathias Dreier at være eedsvoren Translateur og Tolk i det tydske, franske og engelske Sprog i Randers, dateret 13/11 1845, ad mandatum Læg 635/1845 indeholder Ansøgning fra Cand:ph: Matthias Drejer dateret Randers den 6/6 1845 om at blive Translateur i de nævnte Sprog, Til Kongen: Efter i flere Aar at have gjort de levende Sprog til Gjenstand for mit Hovedstudium, ansøger jeg allerunderdanigst Deres Maiestæt om at maatte vorde allernaadigst beskikket til Translateur i det tydske, franske og engelske Sprog. Jeg har taget Bopæl i Randers; og jeg har i de ovennævnte Sprog underkastet mig Prøver hos eedsvoren Translateur i Frederikshavn Waldemar Møller, hvis Attest ledsager som Bilag denne min allerunderdanigste Ansøgning. Deres Maistæts allerunderdanigste M: Drejer. (NB: Wald. Møllers Attest ses ikke). Paa samme Ark en Paategning med Anbefaling fra Randers Amtmand. Læg 635 indeholder desuden: Afskrift af Skrivelse fra Det Kongelige Danske Cancellie dateret d. 1 Juli 1845: I Anledning af den med Hr. Kammerherrens paategnede Erklæring af 6 f. M. hertil indkomne Ansøgning fra Student Mathias Dreier af Randers om at meddeles Bevilling som Translateur i det tydske, franske og engelske Sprog, hvilken Ansøgning er ledsaget af en Attest fra Translateur Møller, Frederikshavn, skulde Cancelliet til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligt melde, at den ansøgte Bevilling ikke kan meddeles Suplikanten, forinden han paa anden Maade, nemlig ved Attest fra Notarius publicus heri Staden, godtgjøre at være i Besiddelse af den fornødne Duelighed i de nævnte Sprog. - Dernæst er der en Erklæring af 12/11 1845 fra M: Drejer p. t. Kjøbenhavn: Ifølge det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 1. Juli 1845, har jeg erhvervet mig Attester fra D: Herrer Professorer Abrahams, Borring og Mariboe, hos hvilke jeg har underkastet mig Prøver i det tydske, franske og engelske Sprog. Attesterne medfølge som Bilage; og jeg fornyer saaledes hermed underdanigst min under 6te Juni d: A: indgivne Ansøgning. (Den angivne Professor Mariboe formodes at være ham, der ogsaa havde været Translatør, se S. 404 i disse Uds.) Der er en Erklæring mere af 13/11 1845 fra M: Drejer, p. t. Kjøbenhavn: At jeg efter min Ankomst hertil Staden henvendte mig til Notarius publicus Hr. Etatsraad Clauswitz; der, da Sagen angaaer en By i Provinsen, henviste mig til Professorerne i det franske, engelske og tydske Sprog, for hos dem at erhverve mig de befalede Attester for Duelighed i de nævnte Sprog, - samt at jeg efter at have erholdt disse foreviste dem for Hr. Etatsraaden, som erklærede dem tilfredsstillende - ; dette har jeg, efter forud indhentet Autorisation fra Hr. Etatsraaden, troet det fornødent, til yderligere Oplysning, at tilføie. - Endvidere Konzept til Bevillingen af 13/11 1845. Det ser ud, som om denne har ligget færdig, og man kun har ventet paa disse Attester, for Drejer fik Bevillingen samme Dag. - Han blev dog hurtig ked af Randers og søgte om at blive Translatør i København:

D. K., 2. Dep. Registr. 1847 har under "Translateur og Tolk at være i Kjøbenhavn" S. 189 under No. 515 Bevilling til Translateur Mathias Drejer af Vor Kjøbstad Randers udi Vort Land Nørre-Jylland som eedsvoren Translateur og Tolk i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn i det engelske, franske og tydske Sprog, dateret 21/8 1847. Det er i øvrigt den sidste Translatørbevilling, der udstedes af Danske Kancelli, hvis Registranter gaar til den 4/4 1848. - Læg 515/1847 indeholder Drejers Ansøgning Til kongen, dateret i Randers den 6/8 1847: Efter at jeg i Sommeren 1845 havde indgivet ... (hele Historien om Møllers Attest, der ikke var god nok, men maatte erstattes af Attester fra københavnske Sprogprofessorer) ... har det foraarsaget mig betydelig Tab ... (anmoder derfor om at) maa vorde forflyttet til Kjøbenhavn ... (og ansøger samtidig om gratis Bevilling). - Paa samme Ark er der Paategning og anbefaling fra Amtmanden i Randers. - Envidere Konzept til Bevilling af 21/8 1847, ad mandatum.

M. Drejer, Translateur ses i Veiviseren i 1848 i Nørregade 36-37, 1849 i Gøthersgade 116, 1852 i Skindergade 38, 1853 paa Hauserpladsen 204 G2. Han har maaske været borte i 1850-51. For at blive gift? Hans Bryllup ses ikke i Copulationsprotokollen paa Stadsarkivet i København. Kirkebogen for Konens Fødesogn, Ryde, er undersøgt for Isidora Hoff's Konfirmation og Bryllup, forgæves.

Ved Folketællingen i 1855 i Bandholm, Reersnæs, Østofte Sogn ses Jacob Mathias Johannes Dreier 44 Aar gift f. i Evelstrup (Randers A.), Institutbestyrer, og Nielsine Isidora Hoff 26 Aar f. i Ryde, + Pensionær og Tj. pige. De ses ikke i 1860.

V. Richter har Jakob Mathias Drejer, Skolebestyrer i Bandholm, død 3/5 1862, 50 Aar (B 106). Berl. Tid. No. 106 (Till.) Onsdag Morgen d. 7 Mai 1862 viser under Døde: At Gud i sin urandsagelige Viisdom igaar Morges har bortkaldt min dyrebare Egtefælle, Translateur og Skolebestyrer Jacob Mathias Johannes Drejer, i hans 51de Aar, underretter jeg herved med dyb Smerte fraværende Slægt og Venner om. Bandholm, den 4de Mai 1862. Isidora Drejer født Hoff. - Kirkebogen for Østofte Sogn viser død 3/5 62, begr. 9/5, efter Familiens Ønske begravet paa Hunseby Kirkegaard. (forts.)

(85) Den sidste Translatør, der skal omtales i denne Omgang, var ogsaa en Jyde, som siden blev Københavner. Han var af Carøe Slægten, der har fostret flere kendte Navne, f.Eks. var der to Brødre, der blev Borgmester i hver sin By: Johan Fred.Carøe (1742-1819) Borgmester i Randers, og Etatsraad Nic.Chr.Carøe (d.1833) Borgmester i Horsens. Blandt sidstnævntes Børn var Johan Fred.Carøe (d.1852), der ogsaa blev Borgmester i Horsens. Han var Far til Grosserer i København Johan Fred.Carøe (1817-) Medlem af Gross.Soc. og af Søb- og Handelsretten og Medstifter af Kjøbenhavns Handelsbank. Blandt Randers Borgmesteren Johan Fred.Carøe's Børn var Kystbefalingsmand Johan Fred.Carøe, Far til

(58) JOHAN FREDERIK ANTON MARTINUS CARØE, hvis Biografi ses i (Er): f.25/7 1811 i Ingerslev som S.af Kystbefalingsmand Johan Fred.Carøe (1776-1829) og Anne Elisab. Brøchner (1773-1811), Student fra Fredericia 1829, Cand.theol.1834, Udenlandsrejse, længere Tid i Paris, 1838 Alumnus paa Elers Kollegium, 1839 Lærer i Fransk og Eng. ved den videnskabelige Realskole i Aarhus, 1840 Adjunkt samme Sted, Timelærer ved Cathedralskolen i Aarhus, 1851 Rejse til Paris, 1853 Adjunkt ved Cathedralskolen, g.m. Augusta Theresia Ernestine Wilhelmine Collmann (1809-). Blandt Carøes Forfatterskab var en Oversættelse til Fransk: Troisième Campagne de Slesvig par Fr.Hammerich,, Paris, 1851.

D.K. 3.Dep. Registr.1847 har under "Translateur at være i Aarhus" S.21 under No.119 Bevilling til Adjunkt ved Realskolen i Vor Stad Aarhus i V:L:N:J: Joh.Fr. Anthon Martinus Carøe at være eedsvoren Translateur og Tolk i Vor Stad Aarhus i det franske og engelske Sprog, dateret 2/3 1847, ad mandatum. - Læg 119/1847 viser Ans. Til kongen dateret Aarhus, den 3de Januar 1847 fra Johan Frédéric Anton Martinus Carøe, Adjunkt i det franske og engelske Sprog ved den videnskabelige Realskole i Aarhus. Han ansøger om gratis Bestalling som Translatør i det franske og engelske Sprog i Kjøbstaden Aarhus: Efter at jeg i Aarene 1835 og 37 havde gjort forskjellige Reiser til Frankrig og Engelland for i disse Lande at uddanne mig i det franske og engelske Sprog, blev jeg, i 1839, allernaadigst ansat som Adjunkt i ovennævnte Sprog ved den da oprettede videnskabelige Realskole i Aarhus ... Ved et 8 Aars Ophold her i Byen har jeg overbevist mig om at denne Bye staaer i directe Handels Forbindelse med Frankrig og Engelland, derved: at dens Havn besøges baade af franske og engelske Skibe... Da Notarius publicus her paa Stedet ikke tiltroer sig saamegen Færdighed i ovennævnte Sprog, at han kan undvære en Translatørs Hjælp i paakommende Retstilfælde og da der ikke her paa Pladsen er Nogen i det franske Sprog, vover jeg (ansøger om gratis Bevilling, da det alligevel er sjældent med Retstilfælde, hvor der skal bruges Translatør). - Paa Ansøgningens 3.Side findes en Erklæring af 13/1 1847 fra Magistraten i Aarhus: Da Magistraten maa være enig med Supplicanten deri at det vil være vittig ja endog kan anses nødvendig for mødende Tilfælde at have en Translateur i det franske Sprog i denne Bye, hvis Handels og Skibsfart synes at være i stærkt Tiltagende, saa tillade vi os allerunderdanigst at anbefale SupPLICANTENS Ansøgning herom, da han som bekjendt besidder megen Færdighed i Sproget. Denne hans Dygtighed besidder han ogsaa i det engelske Sprog, og vel er en Student Hee for flere Aar tilbage meddelt Bevilling som Translateur i dette Sprog og i det Tydske, men foruden at han stundom er fraværende skjønne vi eiheller at denne Bevilling kan være til nogen Hinder for at SupPLICANTEN meddeles Bevilling som Translateur tillige i det engelske Sprog...(anbefaler ogsaa gratis Bevilling)... - Videre paa Ansøgningens S.4 en Erklæring af 19/1 1847 med Anbefaling fra Stiftamtmanden. - Desuden løs Erklæring af 20/2 1847 fra Den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Det Kongelige Danske Cancellie ang. Combinationen af Adjunctembedet og Translatør-Forretningerne... de har intet at erindre herimod...maa ansee Adjunct Carøe for vel kvalificeret til den ansøgte Post... - Endelig Konzept til Bevilling af 2/3 47 som eedsvoren Translateur og Tolk i Aarhus idet franske og engelske Sprog...ad m.

Indenrigsmin.Protokol for Expedition af Patenter,Bevillinger m.m.1849 viser en Confirmation af Carøe's Bevilling dateret 27/8 1849, og I.M. Register over Expeditioner 1861 viser en Bevilling til Adjunct Carøe som Translatør i Fransk og Engelsk i København, dateret 20/12 1861.

Hof- og Statskalenderen har Carøe som Translatør i Fransk og Engelsk under Aarhus Magistrat i 1861 og under Kjøbenhavns Magistrat i Aarene 1863-90. I Bogens Personalregister (begyndt 1855) ses han som Adjunct i Aarhus fra 1856-1861 (ved Cathedralskolen) og som Adjunct i Kjøbenhavn 1862-72 (ved Metropolitanskolen), hvorefter han figurerer som Translatør. Veiviseren har I.F.A.M.Carøe, Translateur i Fransk og Engelsk fra 1863 boende paa Dosseringen(lille Peblingsø)4, siden boede han i Ravnsborg Tvergade 3,St. Han ses med Familien ved Folketæll. i 1870 paa Dosseringen 4 som Joh.Fred.Ant.Martinus Carøe 59 Aar, Adjunkt ved Metropolitanskolen, med Konen Augusta Theresia Wilhelmine 60 Aar, en Datter Augusta 26 Aar og en Søn Olaf Ernst Carøe 20 Aar stud.philolog. Ved Folketæll. i 1880 ses de paa samme

(852 Adresse (2.Sal): Johan Fred. Anton Martinus Carøe 68 Aar, fhv. Adjunct, R. af Db. og
 (forts) Konen Augusta Theresia Wilhelmine 68 Aar, samt Datteren Augusta 36 Aar ugift. Det
 oplyses, at Carøe blev gift i 1840 og tilflyttede København i 1861, Familien har
 haft 3 Børn, 2 lever 1 er død. Ved Folketællingen i Ravnshøj Tvergade 3 St. 1890
 ses Johan Fred. Anton Carøe 78 Aar f. i Ingerslev, ps. Adjunct, og Datteren Augusta
 47 Aar stadig ugift. I H. t. V. Richter var Augusta f. Collmann, g. m. fhv. Adjunkt A. C.
 død 11/3 1883 74 Aar gl. (B 61). V. Richter viser Anton Carøe, fhv. Adjunct død
 13/9 1890 (B 215). Berl. Tid. No. 215 Tirsd. Morgen den 16 Sept. 1890 har under Døde:
 At vor kjære Fader og Svigerfader J. A. F. M. Carøe, fhv. Adjunct ved Metropolitansko-
 len, R. og den franske Æreslegion, er afgaaet ved en blid Død paa Communehospitalet
 Løvedag den 13de Septbr., bekjendtgjøres herved for Slægt og Venner af hans Børn
 og Svigerdatter. Augusta Carøe. Fanny Carøe f. Bancke. Olaf Carøe. -
 Carøe blev altsaa 79 Aar gl., han var blevet Translatør som 35-aarig og var
 det i 43½ Aar. Det er ikke undersøgt, om han har Efterkommere i Dag. Der findes
 en Del af Navnet Carøe baade i København og i Provinsen, men det kan være andre
 Grene af Slægten.

853) I Forbindelse med Translatørerne har Overarkivar Bruun peget paa Hamme-
 richs Dansk Lovleksikon (1903), hvor man under Translatør og Tolk kan læse:

1. Bevilling som saadan meddeles ad mandatum af Kancelliet (nu Indenrigsmin.),
 Resl. 4/7 1800 § 6. (se S. 349 i disse Uds.)
2. Meddelt en Skolelærer Tilladelse til at fungere som saadan, K. Prom. 2/2 1805.
 En Sagfører kan meddeles Bevilling som saadan, I. M. Skr. Nr. 416, 9/12 1871.
3. Da deres Bestilling hjemles ved en kgl. konfirmeret Bevilling, skulde de
 ikke erhverve Borgerskab, K. Skr. 27/2 1834.
4. Oprettelse af en Eksamenskommission for dem, som ville underkaste sig Prøve
 som saadan, Resl. 1/6 1858. Jfr. I. M. Skr. 4/8 1857. (undersøges senere)
5. Hvis Bevilling lyder paa et bestemt Sted kan dog frit betjene alle og en-
 hver, hvor de saa høre hjemme. I. N. Skr. 18/12 1849. x)
6. Ang. deres Betaling for Møder i Retten, Resl. 15 (i K. Prom. 22), Juni 1811,
 jfr. K. Prom. 24/8 1813, Skr. 20/1 1821.
7. Til dem kan notarius publicus København overlade Besørgelse af Oversættel-
 ser, Instr. 28/8 1829 § 6. (se S. 412 i disse Uds.)
8. I civile Sager kan en Oversættelse gælde uden Bekræftelse af en Translatør,
 naar Modparten erkender sammes Rigtighed, K. Skr. 6/4 1831 Nr. 1 (ved § 5).
9. Med Hensyn til de Bevisligheder om Færdighed i paagældende Sprog, der skul-
 le medfølge Andragender om Bevilling som saadan, mærkes I. M. Skr. Nr. 119, 26/6 1876.
10. Eksempler paa, at Bevilling som saadan er meddelt ugifte Kvinder, M. T. B.
 f. 1877 S. 380, 1879 S. 218, 1880 S. 576, 1882 S. 289, 323, 626, 764, 1883 S. 776.

Under Artiklen Tolk læser man:

1. Ved Retshandlinger, behøves ikke, naar Retsbetjenten selv forstaar de i et
 fremmed Sprog afgivne Forklaringer, K. Skr. 14/7 1827.
2. Hvis Politiet i Strandingstilfælde selv forstaar et Sprog, som Skipperen
 eller den, der træder i hans Sted, taler, saaledes at de indbyrdes kunne gøre sig
 forstaaelige for hinanden, bliver ingen særlig Tolk at benytte. Men i modsat Fald
 bør saa vidt muligt enten en edsvoren Tolk eller i Mangel af en saadan to lovfaste
 Vidner, som have den fornødne Sprogfærdighed, benyttes til den gensidige Forklaring,
 Strandingsanordn. Nr. 135, 1/7 1895 § 8. Jfr. tidligere Fr. 28/12 1836 § 16.
3. Strandingsprotokollen bør, hver Gang den sluttes, underskrives bl. a. af
 den eller dem, der maatte være brugte som Tolke, ibd. § 7.
 Jfr. Translatører.

Om Notarius publicus er der i samme Lovleksikon 6½ Side med Love og Bestemmel-
 ser desangaaende lige fra 1738; men der er intet om Berøringen med Translatører ud-
 over, at der henvises til Instruksen af 28/8 1829, se ovenfor.

x) Skrivelsen af 28/12 1849 (I. M. L. Dep. Brevbog 1849 Litra B) fra Indenrigsministe-
 riet til Kjøbenhavns Magistrat handler dels om en Ansøgning fra Bogtrykker F. E. Bor-
 ding, dels om en Ansøgning fra Translatør P. M. Aagaard, der vilde have sin Bevilling
 som Translatør i Helsingør ændret til at gælde for København: ... Næst derhos at
 gjøre Aagaard opmærksom paa, at han ikke saaledes som han i sin Ansøgning synes at
 forudsætte, ved Udøvelsen af Translatørforretninger er indskrænket til kun at be-
 tjene dem, der ere hjemmehørende paa det Sted, paa hvilket Bevillingen lyder, men
 at han kan betjene Alle og Enhver hvor de saa end høre hjemme, ville Magistraten
 meddele ham, at Confirmationen henligger hos Ministeriets Kasserer til Løsning for
 et Gebyr af 16 Rd. 5 Mk. (Hv.)

858) Yderligere Oplysninger om en Del af de hidtil omtalte Translatører:

(9) RAPHAEL MELDOLA's Gravsten ses ogsaa paa Mosaisk Kirkegaard i Møllegade. Det er den store, hvide Marmorsten, der ligger mellem Række 2 og 3 i Carre C, let at finde mellem de andre staaende Sten. Inskriptionen paa Stenen er ikke hebraisk, men alligevel næsten ulæselig, saa udvisket den er. Billede kan faas hos Hv.

(11) ANDREAS CHRISTIAN ALSTRUP, Søn af Hans Chr. Alstrup og Helene Winther, døbt i Holmens Kirke 28/12 1763. Erslew har hans Fødsel til 24/12 1763.

(16) CHRISTIAN FREDERIK SCHNEIDER ses i Værket om Danske og Norske Officerer, der siger f. i Kbh. 29/5 1772. Hans Fødsel er forgæves søgt i flere københavnske Kirkebøger. I Veiviseren og derefter ved Folketællingen i 1787 ses en Familie Schneider, nemlig Etatsraad Abraham Schneider med Kone og flere Børn samt Tjenerskab boende i Høibrostræde 64, Strand Qvarteer. Denne Familie tilhørte den Tysk Reformerte Kirke, i hvis Kirkebog man kan se Børnenes Daab m.m., men ikke Chr. Fr. Schneiders, for han maa være af en anden ikke tysk reformert Familie. I ovennævnte Værk om Officerer ses for Resten et Par af Chr. Fr. Schneiders Sønner: Jens Chr. Schneider f. 1/6 1793 og Johan Georg Schneider f. 4/11 1795, som begge blev Officerer. I Frue Kirkes Daabsprotokol ses endvidere Augustus Roger Søn af Translateur og Lector ved Spæcadet Academiet, født 5/8 1804, døbt 29/9.

(18) ANDREAS BRAHE BIRCH's Daab er fundet i Svaneke Kirkebog: døbt 3/4 1766 Mons. Birchs Søn Anders.

(32) JOHAN GRØN LUND's THISTED AMTS AVIS døde Bladdøden 1/4 1960, knap 136 Aar gl. (33) JOHAN JACOB LEINER's Søn Heinrich Anthon Leiner ses i Tysk Reformert Kirkes Daabsprotokol: 6/11 1809 Middag um 12 $\frac{1}{2}$ Uhr, wurde in der Kirsche getauft Heinrich Anthon Sohn der Johan Jacob Leiner (reform.) und Charlotte Sophie geb. Trøster (luth.). Er wurde geboren den 21 August Nachmittags zwischen 4 und 5 Uhr. - J. J. Leiner er forgæves søgt i Tysk Reformert Kirkes Daabsprotokol for Tiden omkring 1767 (1762-70).

(40) NIELS HEE kan Historisk Samfund i Aarhus intet oplyse om. Man henviste til fhv. Overbibliotekar E. Sejr, der skrev: Det eneste, jeg med sikkerhed kan sige om Niels Hee i Aarhus, er, at han 1831 fortsatte fra 1. april 1831 det af hr. forligelsescommissair Rahbek hidtil bestyrede institut (Aarh. Stiftstidende 15.1.1831), og at han 27.8 samme år averterer efter flere elever i samme blad. Men ellers er det ofte umuligt at afgøre, om meddelelser i avisen drejer sig om ham eller broderen C. Hee, når der står noget om "institutbestyrer Hee". Jfr. i øvrigt C. Buus: Skoleliv og Skoleadministration i Aarhus for 100 Aar siden, 1919, S. 154-55. - Jeg er dog tilbøjelig til at mene, at Niels Hee kun i kort tid har opholdt sig i Århus, da avisen, som jeg har gennemgået for 1830erne og 1840erne, sikkert ville have markeret forskellen på de to brødre, hvis de begge boede i byen. Om C. Hee se: Leth og Wad: Meddelelser om Dimitterede fra Herlufsholm I, 1875, S. 188. - Niels Hee synes ikke at have været student.

(43) HENRIK LUDVIG BELMANN maa antages at være Søn af Bogbinder Peter Ludvig Belmann (ca. 1771-ca. 1836) og Giordemoder Catharine Margrethe Carstensen (ca. 1770-ca. 1843), som ses i Veiviseren fra 1800 til 1836 og hun til 1843 paa skiftende Adr. Folketællingen i 1801 viser dem i Lille Brøndstræde 168, han 29, hun 30 Aar gl., og en Datter paa 2 Aar. Henrik Ludvig er født senere, men det har været umuligt at se hans Daab i flere københavnske Kirkebøger fra disse Aar.

Paa samme Tid levede en Tapetmager Nicolai Frederik Belmann (ca. 1760-ca. 1828) og Giordemoder Birthe Schmidt (ca. 1764-ca. 1846), som ses i Veiviseren fra 1800 til 1828, hun til 1846, paa skiftende Adresser. Folketællingen i 1801 har dem i Skidenstræde 174, han 40, hun 36 Aar gl., og en Søn Frederik Ludvig 11 Aar gl. Sønnens Daab ses i Frue Sogn 28/3 1790, ligesaa en anden Søns Daab i 1798, men han maa være død før 1801. Senere end Folketællingen fik de Datteren Lovise Nicoline Jacobine Belmann, f. 12/5, dbt. 30/5 1801, samt i 1802 en Datter Wilhelmine f. 12/8. Sønner Frederik Ludvig omkom i Okt. 1816 paa en Reise som Passager paa Skibet PHENIX, det ses i et Skifte i Forseglingsprotokol 5 B 1817 S. 286. Datteren Lovise blev 25/1 38 g.m. (sin Fætter, om Bogbinderen og Tapetmageren var Brødre) Henrik Ludvig, se S. 418 og deres førstefødte, Datteren Bertha Catharina Caroline Louise Isabella, f. 20/12 39, fik Navn efter Mormor og Farmor. Folketællingen i 1845 viser Birtha Belman 80 Aar Enke f. i Store Fuglede, Giordemoder, i Gothersgade 2. Lovise Nicoline Jacobine Belman, født Belman, ses død 10/12 1879 i St. Marie Sogn i Helsingør, begr. 16/12 i St. Olai, afdøde General Consul H. L. Belmans Enke 78 Aar gl. f. i Kjøbenhavn.

Bogbinderens Kone ses ved Folketællingen i 1840 i Trompetergangen 118, 2. Sal: Cathrine Margrethe Belman 70 Aar Enke, Jordemoder, med den ugifte Datter Caroline Johanne Belman 40 Aar. Det var hende, der var 2 Aar i 1801.

Det har ikke været muligt at finde Død for de fire Personer, Bogbinderen og hans Kone og Tapetmageren og hans Kone. Der er ingen Belmann i Telefonbogen i Dag.

858
 Forts. (44) LAURITS CHRISTIAN TØRSLEFF' Søn, den senere Operasanger Lauritz Chr. Tørsl. blev efter Assens Kirkebog født 15/5 1850 og ikke 1849, som Biografisk Leksikon har. Dette bekræftes af Landsarkivet i Odense, Lindberg Nielsen.

(45) JOBST CONRAD HIRSCH LEMMICH: Ragnar Iuell gav 23/11 1959 supplerende Oplysninger: Faren Hans Lemmich var efter Ovenstad født paa Hovi i Vang i Hamar. Efter ansökning fin han avskjed 19/6 1808 paa grund av svakelighet og med 200 rdlr. aarlig i pension. Der findes et billede av "vor Lemmich" i Hector Boeck: 12. bataillon 1879-1929 s. 368, formodentlig det samme som jeg har som fotografi, vistnok fra 1854. Efter affæren ved Trældeskansen kunde Lemmich først melde sig til tjeneste igjen efter 7 maaneders lasaretophold. - Jeg kan nævne at en god del af Lemmich'erne her i Norge har brukt et merke med agnus Dei med fane (muligens herav navnet: Lemmich, Lämmchen???) Ragnar Iuell gav flere Oplysninger, som kan ses hos Hv.

(46) JOHN MAC CAUL' Titel A.M.C.B.Oxon forklares af KRAKS LEGAT (P.Munch-Madsen) som Artium Magister Collegii Baliolensis, d.v.s. Master of Arts of Baliol-College, Oxford. - British Embassy, Copenhagen, har i Brev (1001/143/59) af December 4, 1959, meddelt, at de forgæves har ladet John Mac Caul eftersøge baade paa Arkivet i København og paa Foreign Office i London.

(48) CHRISTIAN FREDERIK AUGUST JANTZEN har hverken Biblioteket eller Borgmesterkontoret i Korsør kunnet oplyse noget om.

(49) SEVERIN CHRISTIAN STIESEN: En Forespørgsel i Reykjavik formidlet af Kgl. Dansk Ambassade gav et Svar paa Islandsk fra Thjóðskjalasafn Íslands, Reykjavik, af 29/1 60, bl.a. at han var født paa Skagaströnd i Sept. 1813, Forældre Jens Martin Stiesen og Ragnheiður Stiesen. Familien ses ved Folketællingen den første Søndag i Adv. 1816: Hr. Jens Stiesen, Factor (det er Handelsfaktor) 27 Aar f.i. Skagastrandar By og Me Ragnheiður Guðmundsdóttir Stiesen 22 Aar f.i. Otradal, Bard, med Sønnen Severin Christian Stiesen 3 Aar. I et islandsk biografisk Leksikon ses Jens Morten Stiesen f. 1789, d. 1824, S. af Købmand Severin Stiesen i Skagaströnd, af dansk Æt.

Der var desværre ikke noget om Sev. Chr. Stiesen's Skæbne efter 1860.

Overarkivar H. Bruun fandt nogle Arkivalier frem, bl.a. fra Dpt. f. udenl. Anl., hvor man under Korrespondancesager for Begge Sicilier 1797-1847 kan se et Brev med Sørgerand dateret Helsingør 8/1 1840: "Da jeg, istædet for Hr. A. Rossini, har udnævnt Hr. Chr. Severin Stiesen til neapolitansk Vice Consul i Helsingør ..." underskrevet af L. Clark, Kongl. neapol. Consul i Danmark.

Expederede Consulatssager 1858 viser under No. 1305 af 2/12: Til Hr. D. Danchertsen i Neapel om, at Stiesen er begjæret arresteret for Vexelgjæld.

Journal over indkomne Consulatssager 1858 viser under No. 1548: Kongeriget Begge Siciliers Gesandt i Petersborg anmoder om Oplysninger ang. den Sicilianske Consul i Helsingør Sev. Stiesens Forhold.

Expederede Consulatssager 1859 viser under No. 73 den 21/1 59 en Tekst om Stiesens Suspension og Brengeris Anerkjendelse.

Allerhøieste Resolutioner og Rescripter 1859-1861: Allerunderdanigst Forestilling. J. Baptiste Brengeri søger Anerkjendelse som Siciliansk Generalconsul i Danm. med Residents i Helsingør i den entledigede Consul Stiesens Sted. Indstillingen bifaldes. Skodsborg d. 30 August 1859. Frederik R.

Journal over indkomne Consulatssager 1859, No. 1034, General Consulatet i Neapel meddeler, at Hr. Stiesen vil blive suspenderet, at Hr. Brengeri vil blive udnævnt som Begge Siciliernes General Consul i Helsingør. - No. 1070: Brengeri udnævnt.

Det er muligt, at man ved at forfølge denne Sag kan naa frem til nye Oplysninger, eventuelt en Paategning om Stiesens Bortrejse og hvorhen. Det kan jo tænkes, at Familien er udvandret. Arkivalier om Udvandring kunde studeres.

859) Hermed afsluttes Gennemgangen af de 58 første Translatører i Danmark. Der følger en Oversigt paa to Sider med Translatørerne i Numerorden og Henvisning til (nogle af) de Sider, hvor de er omtalt. Derefter er der en Indholdsfortegnelse til Siderne om Translatørvæsenets Historie, dels en Side med en Fortegnelse over det, der er skrevet om Øresundstoldens Translatører, Notarius Publikus samt forskellige Personer og Sager i Forbindelse med Translatørerne, dels en Side med en Fortegnelse over Translatørerne i alfabetisk Orden med Henvisning til alle de Steder, hvor de er omtalt. Endelig et Eksempplar af Forsiden til den Bog, der laves af de historiske Sider og tilsendes Arkiver, Biblioteker m.m., hvor den kan gøre det ud for Begyndelsen til en Translatørstat og placeres paa Hylde sammen med Stater for andre Grupper som en Haandbog for dem, der søger Oplysninger om Folk og Ting i gamle Dage. Der er ingen Eksempplarer tilovers af denne Bog. (Hv.)

Nr.	Navn, andre Titler	Fødsel	Bevilling, Sted, Dato, Sprog	Død	seS.	
1	SAMUEL MELDOLA Sproglærer, Lotterikoll.	Amsterdam ca. 1750	København 17/5 1782	SpPo	København 21/1 1798	272 332
2	PETER ANDREAS HEIBERG Litterat Undernotar	Vordingb. 16/11 1752	København 25/4 1787	ItSpPo	Paris 30/4 1841	277 281
3	ALEXANDER JACOBSEN Sproglærer	ca. 1769	København 23/2 1798	RuPol		290 405
4	CARL FR. PRIMON Litterat Oversætter	Slesvig 13/8 1763	København 8/2 1799	HoTyEn	København 29/2 1812	313 320
5	CARL VON HAVEN Litterat Oversætter	Sorø 10/7 1755	København 8/2 1799	HoTyEnFr	Køge 28/11 1835	313 320
6	JENS JØRGENSEN Notar Dispachør	Norge ca. 1776	Bergen 24/12 1799	Ho	Bergen 9/10 1836	330 345
7	CHR. MAGNUS KJØNIG Cand. jur. Sproglærer	København 17/9 1751	København 14/1 1800	TyEnFrIt	København 19/6 1809	331 345
8	NATHANAEL HENRIQUES Sproglærer Oversætter	København ca. 1759	København 14/1 1800	TyEnFr	København 7/10 1825	331 345
9	RAPHAEL MELDOLA Købmand Stadsmægler (Sam. Meldola's Broder)	Amsterdam ca. 1742	København 14/1 1800 29/7 1800	SpPo HoTy Fr	København 20/8 1814	332 381 405
10	JOHAN CHRIST. v. WESTEN Institutbest. Kancellir.	Odense 9/9 1769	København 24/1 1800	Ty FrIt	København 29/8 1841	337 345
11	ANDREAS CHR. ALSTRUP Voluntør Oversætter	København 24/12 1763	København 18/3 1800	HoTyEnFrItSpPo	København 18/9 1821	339 345
12	HANS GULDBERG SVEISTRUP Cand. jur. Huslærer Forfatter Redaktør Løjtnant Notar (Bergen) Krigsassessor (Slagelse)	Ringsted 31/3 1770	København 4/4 1800 1/8 1800 9/9 1808 21/10 1808	FrItSpPo SvHoTyEn Is	Slagelse 5/1 1824	340 341 345 384
13	NIELS ANDERSON Sproglærer	ca. 1752	København 18/4 1800	En	København 22/3 1830	341
14	LAURENT BORG Cand. jur. Sproglærer	Malmö 17/7 1762	København 20/6 1800	Sv EnFr	København 3/12 1813	345 346
15	ANDREAS JØRGENSEN Skolelærer Gaardmand	Kjerte Fyn 24/1 1772	Fyns St. 27/7 1800	TyEnFr	Kullerup 9/6 1851	346 469
16	CHR. FR. SCHNEIDER C. theol Lærer Oversæt.	København ca. 1772	København 1/8 1800	En	København 28/3 1825	349 377
17	JOHN FORMER		København 14/11 1800	En		350
18	ANDREAS BRAHE BIRCH Cand. theol. Sognepræst	Svaneke ca. 1766	København 27/3 1801	TyEnFr	Kollerup 30/5 1828	350 392
19	PETER NICOLAI NYEGAARD Kargador Sekretær Mægler Proprietær Landvæsenskommisær Kammeraad Justitsraad	København 8/8 1779	Vestindien 2/7 1802 22/6 1804 Sjælland 27/8 1816	Da TyEnFr SvHo ItSpPo Sv TyEnFr Sp	Lynge ved Sorø 28/12 1862	351 352 353 354
20	WOLFG. SIGISMUND RESCH Sekretær Postmester	Norge Okt. 1780	København 4/6 1807	Ty Fr	Norge 28/3 1859	354
21	ERIC HAARTMAN Skibsfører Institutbest.	Gefle ca. 1765	København 16/4 1808	Sv EnFrItSp	Lyngby 22/4 1826	359 360
22	FRANZ ÜBERSAX Kommissær Havnefoged	ca. 1750	Hjørring A. 24/8 1810	HoTyEnFr	Fr. havn 2/1 1812	360 365
23	PETER NICOLAI SKOVGAARD Litterat Konsul Mægler	Rønne ca. 1783	Aalborg St. 9/11 1810	SvHoTyEnFr	Aalborg 17/6 1838	361 440
24	NICOLAI MICH. PETERSEN Lærer Søkadet-Akademiet		København 24/5 1811	En		361 362
25	NICOLAI FEMMER BERG Cand. phil. Sproglærer	Arendal 4/4 1782	København 13/12 1811	TyEnFr	København 15/4 1832	362
26	BENJAMIN ITALIENDER først Transl. i Holland	Amsterdam ca. 1762	København 20/4 1813	HoTyEnFrIt	København 29/11 1814	364
27	PETER JOHAN LÉNSTRØM Handelsbetj. Sproglærer	Sverrig	København 9/9 1814	Sv TyEnFr		377 efter 1826
28	STEPHAN (ETIENNE) BOY Tolk Konsul Sproglærer	København Somm. 1755	Vestindien 1/4 1814	DaSvHoTyEnFrItSpPo		378 411
29	THOMAS EICHEL BARTHOLIN Landsdommer Justitsraad	Kaas Jyl. 17/4 1755	København 4/7 1815	TyEnFr	København 12/1 1829	380
30	DAVID MELDOLA Vare- og Vekselmægler (Sam. Meldola's Søn)	København 25/9 1790	København 5/7 1816	HoTyEnFrItSpPo	Udlandet efter 1837	381 382

31	CARL BOHSE Løjtnant Bogholder Købmand Lærer	København 16/10 1790	København 7/10 1817 25/1 1822	HoTy Fr Sv En	København 31/5 1831	387
32	JOHAN GRØN LUND Konsul Bogtr. Redaktør	Norge 2/6 1793	Thisted A. 29/6 1819	Sv TyEnFr(It)	Thisted 21/4 1860	392 393
33	JOHAN JACOB LEINER Grosserer Mægler	ca. 1767	København 26/11 1819	TyEnFrIt	København 22/1 1841	394 477
34	FREDERIK CHR. GANDLL Agent Bogholder Revisor	København 4/12 1791	København 26/10 1821	TyEnFr	København 19/9 1840	401 411
35	JOHAN PETERSEN HASFELDT Handelsbetj. Sproglærer	København 17/12 1800	København 27/5 1825	En	efter 1872	402 403
36	MATHIAS LUMHOLTZ RØNNE Kirurg Gaardejer Sprogl.	Fredericia 31/12 1778	København 7/6 1825	EnFr	København 15/7 1858	403
37	CARL RUD. FERD. MARIBOE Grosserer Realskolebest.	København 17/11 1800	København 22/1 1828	TyEnFr	København 20/2 1860	404
38	CHRIST. BERNTH CLAUDI Kommissær Justitsraad	Brøndby Ø. 7/7 1799	Ringkøb. A. 11/3 1828	TyEn	København 6/5 1880	407
39	HANS PEDER HOLM Løjtnant preus. Konsul	Helsingør 2/9 1784	Danmark 3/5 1828	TyEnFr	København 12/11 1831	407 411
40	NIELS HEE Institutbest. Oversætter	Skælby Sj. 28/3 1801	Aarhus By 9/9 1831	TyEn	efter 1864	416 477
41	PETER MARTIN AAGAARD Handelsbetj. i Vestindien Exam. jur. Korkfabrikant	København 14/12 1806	Helsingør 8/3 1833 København 18/12 1849	En En	København 4/7 1872	416 417 475
42	JOHAN NICOLAI KUHR Sproglærer	København Somm. 1805	København 6/8 1833 Odense 10/9 1849	En En	Odense 2/1 1873	417 418
43	HENRIK LUDVIG BELMANN Løjtnant Konsul	København ca. 1803	København 5/11 1833	Po	Helsingør 30/4 1866	418 477
44	LAURITS CHR. TØRSLEFF Lærer Kordegn Klokker	Viborg 21/1 1802	Fyens St. 20/6 1834	TyEnFr	Vordingborg 3/7 1865	427 478
45	JOBST C. HIRSCH LEMMICH Slotsforv. Landstingsm.	Norge 27/10 1795	Helsingør 26/8 1834	TyEnFr	Helsingør 3/4 1866	428 478
46	JOHN MAC GAUL Grosserer Vicekonsul	Glasgow ca. 1786	København 24/3 1835	En	Københ. ? efter 1851	431 478
47	JEAN LOUIS FELIX MÜLLER Handelsbogholder Jernbanedirektør	København ca. 1810	København 11/12 1835 20/12 1849	Ho Ho	København 2/3 1859	432
48	CHR. FRED. AUG. JANTZEN Bogholder Mægler	København 9/5 1805	Hjørring A. 17/1 1837	TyEn	Korsør 19/2 1859	440 478
49	SEVERIN CHR. STIESEN Grosserer Skibsklarerer Generalkonsul	Island ca. 1813	Helsingør 3/3 1838 11/2 1850	FrIt FrIt	efter 1860	449 478
50	THORLEIF GUDMUNDSON REPP Bibliotekar Oversætter	Island 6/7 1794	København 12/12 1839	TyEn	København 4/12 1857	450 451
51	CHRISTIAN VALENTIN Sproglærer	Hamburg ca. 1793	Helsingør 21/10 1841	TyEnFrIt	Helsingør 25/4 1847	452 453
52	MAGNUS STRØM Notarassist. Oversætter	København 7/11 1808	København 17/12 1842	SvHoTyEnFrItSpPo	København 31/7 1853	459 460
53	CARL JOHAN ST. SELMER Notarassistent	København 23/7 1813	København 31/1 1843 14/1 1854	TyEnFr TyEnFr	København 16/5 1882	467 468
54	WALDEMAR MØLLER Cand. phil. Institutbest.	København 18/4 1810	Frederiksh. 10/2 1844	TyEnFr	Frederiksh. 2/2 1874	468 469
55	CHR. JAC. AD. PHILIPSEN Cand. phil. Forfatter	København 23/9 1808	København 6/2 1845	TyEnFrIt	Horsens 11/10 1848	469 470
56	IVER ELLUNG Gaardejer Købmand Konsul	Hjerting 31/1 1821	Ribe Amt 21/10 1845	TyEn	Hjerting 8/1 1858	472
57	JAC. MATHIAS JOHS. DREJER Institutbestyrer i Skive Lærer ved v. Westens Inst. Institutbest. i Bandholm	Simsted 1811	Randers 13/11 1845 København 21/8 1847	TyEnFr TyEnFr	Bandholm 3/5 1862	472 473
58	JOH. FRED. ANT. MART. CARØE Adjunkt i Aarhus Adjunkt i København	Ingerslev 25/7 1811	Aarhus 2/3 1847 27/8 1849	EnFr EnFr	København 13/9 1890 (087° S 09° 87)	474 475

ad 488) Translatører i spanske Lande. Det var fejlagtigt, naar der S.237-238 blev henvist til 484. Cirkulærebrevet til de argentinske Adresser skulde ligesom til de andre Lande helst til Translatører med gode spanske Efternavne, men det var vanskeligt at finde saadanne i Buenos Aires Telefon Fagbogen. Argentinas Befolkning er jo et Konglomerat af Folk fra mange Lande, især fra Italien. Den italienske Indvandring til Argentina har været en Del større end den spanske i de godt 100 Aar, man har Statistik. Navnene i Bladene, Politikere, Fodboldspillere, Forbrydere, o.s.v. er da ogsaa overvejende italienske.

509) BOTTIN International Business Register, Paris, ca.2.400 Sider (Agent: M. Henri Fombonne, Nora 7061 y, Kr.90) har Tekst paa Fransk og Engelsk og delvis paa Spansk og Tysk. Der er Oplysninger om hele Verden, Lande og Byer; flere Kort over Lande og over Byer, Adresser paa Firmaer af international Interesse. En Fagopdeling paa 1.250 Sider, og en Landeopdeling paa 1.000 Sider, foruden Registre. Mange Annoncer. Paa Kortene over Danmark og København har Stednavnene æ. ö og aa. I Firmanavne og Adresser ser man derimod æ ell. ae; ø, ö, ó, o, men ikke oe (trykt i Frankrig!); aa, ikke å. Paa Fransk er der Punkt ved Tusind og Komma ved Decimaler, paa Engelsk omvendt, helt i Orden. Kun tyske Annoncører har undertiden Fernschreiber eller Telex Nr. (se 405)S.193). Ind imellem er der forskellige supplerende Oplysninger; for Eks. ser man S.1520 Código Telegráfico Internacional de los Hoteles para el Encargo de Habitaciones etc. De spanske Tekster er nok lavet af franske Translatører i Spansk, flere Ting tyder paa det. Paa Titelbladet for hvert Land angives Statschefen, for Spanien staar der
Francisco Franco Bahamonde.

ad 427)S.205,206,208. Med Hensyn til Translatørvæsenets Oprindelse kan man blade tilbage til S.75-77 og 110-116 i TRANSLATØREN 1941, hvor Viggo Lund skrev om Translatørvæsenets Historie. Helsingør med Øresundstolden er Udgangspunktet. 21/8 1635 kgl. Brev om, at Toldsedler ved Toldboden i Helsingør skal være paa Dansk. Den første, der nævnes med Sprog omfattende Spansk, er (se 427)S.208,210) Studiosus Peter Andreas Heiberg, der den 25/4 1787 fik kgl. Bevilling til at være Translater i Svensk, Portugisisk, Italiensk og flere Sprog (herunder Spansk) dog ikke Tydsk, Fransk, Engelsk og Hollandsk, hele Titlen var Adjungirter Dispatcheur und Translateur. Fra 4/7 1800 bemyndiges Cancelliet til ad mandatum at meddele Bevilling som Translateur...Translatørerne var Kiøbenhavns Stadt-Betiente med kgl. Bestallinger eller Bevillinger. Man fik Bevilling efter Ansøgning og Prøve hos Notarius Publikus indtil Aar 1853, hvorefter Indenrigsministeriet efter bedste Skøn gav Bevilling. Den nuværende Ordning med Eksamen paa Universitetet ved Handelsministeriets Foranstaltning er fra 1910, "kongelig autoriseret" blev til "statsautoriseret" i 1931. De kan ellers selv læse Viggo Lunds interessante "Strejflys", som afsluttes med en Statistik.

510) Pas paa Deres Cigartænder i Spanien! Los particulares que tuvieren en su poder encendedores sin un justificado de haber satisfêcho en su día el impuesto, podrán adquirir la tarjeta correspondiente en... Todo encendedor que carezca de tarjeta o que ésta no sea llevada por el usuario del encendedor se considerará poseído clandestinamente y podrá ser decomisado por los agentes encargados de la represión del fraude, sin perjuicio de la sanción que se le imponga como defraudador. Las tarjetas que se adquieran con posterioridad al 30 de abril de 1957 irán recargadas con el 100 por 100 de su precio, y a partir del 31 de octubre de 1937 sólo podrán obtenerse con el recargo del 200 por 100. Los comerciantes que posean encendedores deberán presentar una declaración jurada de existencias cerrada al 31 de octubre actual.

Det er ogsaa galt med Ure: se establece un sello de circulación y legal tenencia de relojes,... se adhiere a los relojes un sello o timbre especial gratuito, que deberá conservar como justificante de su procedencia legal hasta el momento de su venta. Se fijarán sobre la tapa de los relojes o pulsera, y en la base o parte posterior de la caja en los de mesa, pared y despertadores, cubriéndolos, además, con un barniz celulósico adecuado y transparente que impide su utilización posterior.